

Prawne aspekty zjawisk korupcyjnych

Materiały

Spis treści

PROTOKÓŁ do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich	3
Konwencja w sprawie zwalczania korupcji, w którą zaangażowani są urzędnicy Wspólnot Europejskich lub urzędnicy Państw Członkowskich Unii Europejskiej	8
Wspólne działanie sprawie korupcji w sektorze prywatnym.....	15
Decyzja Ramowa Rady 2003/568/WSISW w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym	21
Ustawa Kodeks karny (wyciąg).....	27
Ustawa Kodeks postępowania karnego (wyciąg)	31
Projekt Ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym	33
Ustawa o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.....	52
Ustawa o pracownikach samorządowych	60
Wyrok SN z 1998.06.18.....	68
Ustawa o pracownikach urzędów państwowych.....	71
Ustawa o służbie cywilnej.....	84
Ustawa o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.	112
Ustawa o samorządzie województwa (wyciąg).....	123
Ustawa o wykonywaniu mandatu posła i senatora (wyciąg)	127
Ustawa - Prawo o ustroju sądów powszechnych (wyciąg).....	130
Ustawa o prokuraturze (wyciąg)	132
Ustawa o przeprowadzaniu konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów państwowych funduszy celowych.....	134
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (wyciąg)	144
Ustawa o dostępie do informacji publicznej.....	144
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej.....	151
Wyrok WSA we Wrocławiu z 2004.10.20.....	155

PROTOKÓŁ do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich

sporządzony na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY niniejszego Protokołu, Państwa Członkowskie Unii Europejskiej,

ODWOŁUJĄC SIĘ do Aktu Rady Unii Europejskiej z dnia 27 września 1996 roku,

PRAGNĄC ZAPEWNIĆ, że ich systemy prawa karnego wspierają w sposób skuteczny ochronę interesów finansowych Wspólnot Europejskich;

UZNAJĄC znaczenie Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 roku dla zwalczania nadużyć finansowych wpływających na wspólnotowe dochody i wydatki;

ŚWIADOME, iż interesy finansowe Wspólnot Europejskich mogą zostać narażone na szkodę bądź zagrożone przez inne przestępstwa, w szczególności przez działania korupcyjne podejmowane przez i przeciwko urzędnikom krajowym i urzędnikom Wspólnoty odpowiedzialnym za zbieranie, zarządzanie i rozchód pozostających pod ich kontrolą środków pieniężnych Wspólnoty;

UWZGLĘDNIAJĄC, że ludzie różnych narodowości, zatrudnieni w różnych agencjach lub organach publicznych mogą być zaangażowani w taką korupcję oraz, że w interesie skutecznego zapobiegania takiej korupcji o konsekwencjach międzynarodowych, niezmiennie istotne jest, aby ze względu na jej naganny charakter, postrzegana była w podobny sposób przez systemy prawa karnego Państw Członkowskich;

STWIERDZAJĄC, iż prawo karne kilku Państw Członkowskich w zakresie przestępstw ogólnie związanych z pełnieniem funkcji publicznych oraz prawo w szczególności dotyczące korupcji, obejmuje jedynie działania podejmowane przez lub przeciwko urzędnikom państwowym, a nie obejmuje albo obejmuje wyłącznie w wyjątkowych przypadkach, działania korupcyjne z udziałem urzędników Wspólnoty, czy też urzędników innych Państw Członkowskich;

PRZEKONANE o potrzebie przyjęcia przepisów prawa krajowego tam, gdzie nie uznaje ono za karalne aktów korupcji z udziałem urzędników Wspólnoty albo urzędników Państw Członkowskich, wyrządzanych na szkodę lub mogących zaszkodzić interesom finansowym Wspólnot Europejskich;

PRZEKONANE także o tym, iż przyjęcie takiego prawa krajowego nie powinno być ograniczone, w stosunku do urzędników Wspólnoty, wyłącznie do aktów aktywnej lub biernej korupcji, lecz powinno być poszerzone także o inne przestępstwa popełniane na szkodę bądź mogące zaszkodzić dochodom i wydatkom Wspólnot Europejskich, łącznie z przestępstwami popełnianymi przez lub przeciwko osobom, którym powierza się największą odpowiedzialność;

UWZGLĘDNIAJĄC, iż należy także ustanowić właściwe postanowienia dotyczące wymiaru sprawiedliwości i wzajemnej współpracy, bez uszczerbku dla warunków prawnych, zgodnie z którymi powinny być one stosowane w szczególnych przypadkach, łącznie ze zniesieniem immunitetu w odpowiednim przypadku;

UWZGLĘDNIAJĄC, iż istotne postanowienia Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 roku powinny zostać dostosowane do przestępstw określonych w niniejszym Protokole,

UZGODNIŁY NASTĘPUJĄCE POSTANOWIENIA:

Artykuł 1

Definicje

Do celów niniejszego Protokołu:

1. a) „urzędnik” oznacza każdego urzędnika „wspólnotowego” bądź „krajowego”, łącznie z urzędnikami krajowymi innych Państw Członkowskich;
b) „urzędnik wspólnotowy” oznacza:
 - każdą osobę, która jest urzędnikiem lub pracownikiem w rozumieniu regulaminu pracowniczego urzędników Wspólnot Europejskich bądź warunków zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich,
 - każdą osobę oddelegowaną do Wspólnot Europejskich przez Państwa Członkowskie lub przez inne organy prywatne bądź publiczne, która pełni takie same funkcje jak pozostali urzędnicy Wspólnoty Europejskiej lub inni pracownicy.

Członkowie organów utworzonych zgodnie z Traktatami ustanawiającymi Wspólnoty Europejskie oraz personel takich organów traktowani są jako urzędnicy Wspólnoty w zakresie, w jakim regulamin pracowniczy Wspólnot Europejskich i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich nie mają wobec nich zastosowania;

- c) określenie „urzędnik krajowy” należy rozumieć w odniesieniu do definicji „urzędnika” lub „urzędnika publicznego” w prawie krajowym Państwa Członkowskiego, w którym dana osoba pełni taką funkcję do celów stosowania prawa karnego tego Państwa Członkowskiego.

Niemniej jednak, w przypadku procedur dotyczących urzędnika Państwa Członkowskiego, podjętych przez inne Państwo Członkowskie, to drugie nie jest zobowiązane do stosowania definicji „urzędnika krajowego” jeżeli nie jest ona zgodna z jego prawem krajowym;

2. „Konwencja” oznacza Konwencję sporządzoną na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 roku¹;

Artykuł 2

Korupcja bierna

1. Do celów niniejszego Protokołu korupcja bierna oznacza umyślne działanie urzędnika, który bezpośrednio bądź przez pośrednika żąda lub osiąga jakiejkolwiek korzyści dla siebie albo dla strony trzeciej, lub też akceptuje obietnicę takiej korzyści dla podjęcia albo powstrzymania działań należących do jego obowiązków lub pod warunkiem wykonania jego zadań z naruszeniem służbowych obowiązków w sposób narażający lub mogący narazić interesy finansowe Wspólnot Europejskich.

2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, że sposób postępowania określony w ustępie 1 traktowany jest jako przestępstwo.

Artykuł 3

Korupcja czynna

1. Do celów niniejszego Protokołu korupcja czynna oznacza umyślne działanie kogokolwiek, kto

¹ Dz.U. nr C 316 z 27.11.1995, str. 49.

obietuje albo daje, bezpośrednio lub przez pośrednika, jakiegokolwiek korzyści samemu urzędnikowi lub stronie trzeciej dla urzędnika, dla podjęcia albo powstrzymania się przez urzędnika od działań należących do jego obowiązków dla wykonania jego zadań z naruszeniem służbowych obowiązków w sposób narażający lub mogący narażić interesy finansowe Wspólnot Europejskich.

2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, że sposób postępowania określony w ustępie 1 traktowany jest jako przestępstwo.

Artykuł 4

Asymilacja

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, iż w stosowanym przez nie prawie karnym opisy przestępstw popełnianych przez ich urzędników krajowych podczas pełnienia funkcji, składające się na sposób postępowania określony w artykule 1 Konwencji, stosuje się podobnie w przypadkach, gdy przestępstwa takie są popełniane przez urzędników Wspólnoty podczas wykonywania przez nich ich obowiązków.

2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, iż w stosowanym przez nie prawie karnym rodzaje przestępstw określone w ustępie 1 niniejszego artykułu oraz w artykułach 2 i 3, popełnianych przez lub przeciwko ministrom rządowym, przez lub przeciwko wybranym członkom izb parlamentarnych, oraz przez lub przeciwko członkom sądów najwyższych albo członkom Trybunału Obrachunkowego w czasie pełnienia przez nich funkcji, stosuje się podobnie w przypadkach przestępstw popełnianych przez lub przeciwko, członkom Komisji Wspólnot Europejskich, Parlamentu Europejskiego, Trybunału Sprawiedliwości i Trybunału Obrachunkowego Wspólnot Europejskich, stosownie do wykonywanych przez nich obowiązków.

3. W przypadku przyjęcia przez Państwo Członkowskie specjalnego ustawodawstwa dotyczącego działań lub zaniechań, za które odpowiedzialni są ministrowie rządowi z racji ich szczególnej pozycji politycznej w danym Państwie Członkowskim, ustęp 2 niniejszego artykułu może nie mieć zastosowania do takiego ustawodawstwa pod warunkiem, że Państwo Członkowskie zapewni, że członkowie Komisji Wspólnoty Europejskiej podlegają prawu karnemu wykonującemu postanowienia artykułów 2 i 3 oraz ustępu 1 niniejszego artykułu.

4. Ustępy 1-3 pozostają bez uszczerbku dla przepisów stosowanych w każdym Państwie Członkowskim, dotyczących procedury karnej oraz ustalania właściwości sądu.

5. Niniejszy Protokół stosuje się w pełni w odniesieniu do zniesienia immunitetu, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie, Protokołem w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich, statutem Trybunału Sprawiedliwości oraz tekstami przyjętymi do celów wprowadzenia ich w życie.

Artykuł 5

Kary

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, że postępowanie określone w artykule 2 i 3, uczestniczenie w takich postępowaniach oraz ich wszycanie, podlega skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom karnym za popełnienie przestępstwa, przynajmniej w poważnych sprawach łącznie z karami pozbawienia wolności, które mogą być podstawą do ekstradycji.

2. Ustęp 1 pozostaje bez uszczerbku dla wykonywania uprawnień dyscyplinarnych przez właściwe władze wobec urzędników krajowych lub urzędników Wspólnoty. Przy określaniu kary, jaka ma być nałożona krajowe sądy karne mogą, stosownie do zasad ich prawa krajowego, brać pod uwagę wszelkie nałożone już kary dyscyplinarne w stosunku do tej samej osoby i za ten sam czyn.

Artykuł 6

Jurysdykcja

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie niezbędne środki w celu ustanowienia swojej jurysdykcji w ramach przestępstw określonych zgodnie z artykułami 2, 3 i 4, w przypadku gdy:

- a) przestępstwo zostało popełnione całkowicie lub częściowo na jego terytorium;
- b) przestępca jest obywatelem lub urzędnikiem danego państwa;
- c) przestępstwo zostało popełnione przeciwko jednej z osób określonych w artykule 1 lub przeciwko członkowi jednej z instytucji określonych w artykule 4 ustęp 2, a osoby te są obywatelami danego państwa;
- d) przestępca jest urzędnikiem Wspólnoty pracującym na rzecz instytucji bądź organu Wspólnoty, utworzonych zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnoty Europejskie, posiadających siedzibę główną w danym Państwie Członkowskim.

2. Każde Państwo Członkowskie może, podczas dokonywania notyfikacji przewidzianej w artykule 9 ustęp 2, zadeklarować, iż nie będzie stosować albo będzie stosować wyłącznie w szczególnych przypadkach lub warunkach, jedno lub więcej z postanowień dotyczących jurysdykcji, ustanowionych w ustępie 1 litera b)-d).

Artykuł 7

Związek z Konwencją

1. Artykuł 3, artykuł 5 ustęp 1, 2 i 4 oraz artykuł 6 Konwencji, stosuje się w przypadku wystąpienia odniesienia do postępowania określonego w artykułach 2-4 niniejszego Protokołu.

2. Następujące postanowienia Konwencji stosuje się do niniejszego Protokołu:

- artykuł 7 pod warunkiem, że nie zostało inaczej wskazane przy dokonywaniu notyfikacji przewidzianej w artykule 9 ustęp 2 niniejszego Protokołu, wszelkie deklaracje w rozumieniu artykułu 7 ustęp 2 Konwencji stosuje się również do niniejszego Protokołu,
- artykuł 9,
- artykuł 10.

Artykuł 8

Trybunał Sprawiedliwości

1. Wszelkie spory między Państwami Członkowskimi dotyczące wykładni lub stosowania niniejszego Protokołu muszą na etapie wstępnym zostać zanalizowane przez Radę, zgodnie z procedurą ustanowioną w tytule IV Traktatu o Unii Europejskiej, w celu osiągnięcia rozstrzygnięcia.

W przypadku braku rozstrzygnięcia w ciągu sześciu miesięcy, sprawa może zostać przekazana do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich przez stronę sporu.

2. Wszelkie spory między jednym lub wieloma Państwami Członkowskimi a Komisją Wspólnot Europejskich, dotyczące artykułu 1, z wyjątkiem punktu 1 litera c) lub artykułu 2, 3 lub 4 bądź artykułu 7 ustęp 2 tiret trzecie niniejszego Protokołu, które okazały się niemożliwe do rozwiązania w drodze negocjacji, mogą zostać przedłożone Trybunałowi Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich.

Artykuł 9

Wejście w życie

1. Niniejszy Protokół podlega przyjęciu przez Państwa Członkowskie zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

2. Państwa Członkowskie notyfikują sekretarzowi generalnemu Rady Unii Europejskiej o zakończeniu procedur konstytucyjnych koniecznych zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi do przyjęcia niniejszego Protokołu.

3. Niniejszy Protokół wchodzi w życie 90 dni po notyfikacji przewidzianej w ustępie 2, przez Państwo, które będąc członkiem Unii Europejskiej w momencie przyjęcia przez Radę aktu sporządzającego niniejszy Protokół, jako ostatnie dopełniło formalności. Jednakże, jeśli Konwencja nie wejdzie jeszcze w tym dniu w życie, Protokół niniejszy wchodzi w życie w dniu wejścia w życie Konwencji.

Artykuł 10

Przystąpienie nowych Państw Członkowskich

1. Niniejszy Protokół jest otwarty na przystąpienie każdego państwa, które staje się członkiem Unii Europejskiej.

2. Tekst niniejszego Protokołu w języku państwa przystępującego sporządzony przez Radę Unii Europejskiej, jest autentyczny.

3. Dokumenty przystąpienia składane są u depozytariusza.

4. Niniejszy Protokół wchodzi w życie odnośnie do każdego państwa przystępującego do niego po 90 dniach od zdeponowania dokumentu przystąpienia lub z datą wejścia w życie niniejszego Protokołu, jeżeli jeszcze nie wszedł w życie w chwili upływu wspomnianego okresu 90 dni.

Artykuł 11

Zastrzeżenia

1. Nie zatwierdza się żadnych zastrzeżeń z wyjątkiem tych przewidzianych w artykule 6 ustęp 2.

2. Każde Państwo Członkowskie, które złożyło zastrzeżenie, może je wycofać w każdym czasie, w całości lub w części przez notyfikowanie depozytariuszowi. Wycofanie staje się skuteczne od dnia w którym depozytariusz otrzymał notyfikację.

Artykuł 12

Depozytariusz

1. Sekretarz generalny Rady Unii Europejskiej pełni funkcję depozytariusza niniejszego Protokołu.

2. Depozytariusz publikuje w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* informacje odnośnie do postępu w przyjęciach i przystąpieniach, deklaracje oraz wszelkie inne notyfikacje odnoszące się do niniejszego Protokołu.

W dowód czego niżej wymienieni pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Protokołem.

Sporządzono w jednym oryginale w językach: angielskim, duńskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, niderlandzkim, niemieckim, portugalskim, szwedzkim oraz włoskim. Teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne, a oryginał jest zdeponowany w archiwach sekretarza generalnego Rady Unii Europejskiej.

**Konwencja w sprawie zwalczania korupcji, w którą zaangażowani są
urzędnicy Wspólnot Europejskich lub urzędnicy Państw
Członkowskich Unii Europejskiej
sporządzona na podstawie artykułu K.3 ustęp 2 litera c) Traktatu o Unii
Europejskiej**

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY niniejszej Konwencji, Państwa Członkowskie Unii Europejskiej,

ODWOŁUJĄC się do aktu Rady Unii Europejskiej z dnia 26 maja 1997 roku,

a także mając na uwadze, co następuje:

Państwa Członkowskie uznają, że wzmocnienie współpracy sądowej w zwalczaniu korupcji stanowi przedmiot wspólnego zainteresowania, a współpraca ta jest zaliczana do współpracy przewidzianej w tytule VI Traktatu;

na mocy aktu z dnia 27 września 1996 roku Rada sporządziła Protokół odnoszący się głównie do aktów korupcji, w których uczestniczą urzędnicy szczebla krajowego i wspólnotowego, które wyrządzają szkodę lub mogą wyrządzić szkodę finansowym interesom Wspólnot Europejskich;

w celu wzmocnienia współpracy sądowej w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi, należy wyjść dalej niż to obejmuje wymieniony Protokół i sporządzić Konwencję odnoszącą się do aktów korupcji, w których uczestniczą urzędnicy Wspólnot Europejskich lub ogólnie urzędnicy Państw Członkowskich;

PRAGNĄC zagwarantować spójne i efektywne stosowanie niniejszej Konwencji na całym terytorium Unii Europejskiej,

UZGODNIŁY NASTĘPUJĄCE POSTANOWIENIA:

Artykuł 1

Definicje

Do celów niniejszej Konwencji, określenie:

- a) „urzędnik” oznacza dowolnego urzędnika szczebla wspólnotowego lub krajowego, także urzędnika krajowego każdego innego Państwa Członkowskiego;
- b) „urzędnik wspólnotowy” oznacza:
 - każdą osobę, która jest urzędnikiem lub innym pracownikiem zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w rozumieniu regulaminu pracowniczego urzędników Wspólnot Europejskich, lub warunków zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich,
 - każdą osobę oddelegowaną do Wspólnot Europejskich przez Państwa Członkowskie lub każdy organ publiczny lub prywatny, który wykonuje czynności równorzędne z tymi, które są wykonywane przez urzędników, lub innych pracowników Wspólnot Europejskich.

Członkowie organów powołanych zgodnie z Traktatami ustanawiającymi Wspólnoty Europejskie oraz personel takich organów, są traktowani jak urzędnicy wspólnotowi w zakresie, w jakim regulamin pracowniczy urzędników Wspólnot Europejskich lub warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich, nie znajdują wględem nich zastosowania;

- c) pojęcie „urzędnik krajowy” należy rozumieć w odniesieniu do definicji „urzędnika” lub „urzędnika publicznego” występującej w prawie krajowym Państwa Członkowskiego, w którym dana osoba sprawuje taką funkcję, w celu stosowania prawa karnego tego Państwa Członkowskiego.

Jednakże w przypadku postępowań dotyczących urzędnika jednego Państwa Członkowskiego, wszczętych przez inne Państwo Członkowskie, to ostatnie Państwo Członkowskie nie jest zobowiązane do stosowania definicji „urzędnika krajowego”, z wyjątkiem sytuacji, kiedy ta definicja jest zgodna z jego prawem krajowym.

Artykuł 2

Korupcja bierna

1. Do celów niniejszej Konwencji, umyślne działanie urzędnika, który bezpośrednio lub za pośrednictwem żąda lub otrzymuje korzyści dowolnego rodzaju dla siebie lub strony trzeciej lub przyjmuje obietnicę takiej korzyści, podejmującego działanie lub powstrzymującego się od czynności wynikającej z jego obowiązku, lub wykonującego swoją funkcję z naruszeniem obowiązków urzędnika, stanowi korupcję bierną
2. Każde Państwo Członkowskie podejmie niezbędne środki, aby zagwarantować, że postępowanie tego rodzaju, określone w ustępie 1, uznane jest za przestępstwo.

Artykuł 3

Korupcja czynna

1. Do celów niniejszej Konwencji, umyślne działanie kogokolwiek w postaci dawania obietnicy lub przekazywania, w sposób bezpośredni lub za pośrednictwem, korzyści dowolnego rodzaju, urzędnikowi lub stronie trzeciej, aby sprawić by osoba ta postępowała lub powstrzymała się od czynności zgodnie z jej obowiązkiem lub wykonywała swoją funkcję z naruszeniem obowiązków urzędnika, stanowi korupcję czynną.
2. Każde Państwo Członkowskie podejmie niezbędne środki aby zagwarantować, że postępowanie tego rodzaju, określone w ustępie 1, uznane jest za przestępstwo.

Artykuł 4

Asymilacja

1. Każde Państwo Członkowskie podejmie niezbędne środki w celu zagwarantowania, że w jego prawie karnym definicje przestępstw określonych w artykule 2 i 3, a popełnionych przez lub wobec ministrów swojego rządu, wybieranych członków izb parlamentu, członków najwyższych sądów lub członków trybunału obrachunkowego wykonujących swoje funkcje, są stosowane podobnie w przypadkach, kiedy takie przestępstwa są popełnione przez lub wobec członków, odpowiednio, Komisji Wspólnot Europejskich, Parlamentu Europejskiego, Trybunału Sprawiedliwości i Trybunału Obrachunkowego Wspólnot Europejskich, podczas wykonywania swoich obowiązków.
2. W przypadku, gdy Państwo Członkowskie ustanowiło specjalne prawodawstwo dotyczące działania lub zaniechania, za które odpowiedzialni są ministrowie z powodu swojej szczególnej pozycji politycznej w danym Państwie Członkowskim, ustęp 1 może nie mieć zastosowania wobec tego prawodawstwa, pod warunkiem, że Państwo Członkowskie zagwarantuje, że członkowie Komisji Wspólnot Europejskich są także objęci ustawodawstwem karnym wykonującym artykuł 2 i 3.
3. Ustęp 1 i 2 pozostają bez uszczerbku dla przepisów stosowanych w każdym Państwie Członkowskim w zakresie postępowań karnych i określenia właściwego sądu.

4. Niniejsza Konwencja jest stosowana w pełnej zgodności z odpowiednimi postanowieniami Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie, Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich, Statutów Trybunału Sprawiedliwości oraz tekstów przyjętych w celu ich wykonania, w zakresie wycofania immunitetu.

Artykuł 5

Kary

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zagwarantowania, że zachowanie określone w artykule 2 i 3 oraz uczestniczenie i namawianie do danej czynności, podlega skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom karnym, łącznie z, przynajmniej w poważnych przypadkach, karami obejmującymi pozbawienie wolności, które mogą stanowić podstawy ekstradycji.

2. Ustęp 1 pozostaje bez uszczerbku dla wykonywania przez właściwe władze kompetencji dyscyplinarnych wobec urzędników krajowych lub urzędników wspólnotowych. W określaniu kary, jaka ma zostać nałożona, krajowe sądy mogą, zgodnie z zasadami prawa krajowego, wziąć pod uwagę wszelkie kary dyscyplinarne nałożone już na tę samą osobę za to samo działanie.

Artykuł 6

Odpowiedzialność karna dyrektorów przedsiębiorstw

Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki, aby pozwolić na uznanie dyrektorów przedsiębiorstw lub dowolnych osób w przedsiębiorstwie, posiadających prawo podejmowania decyzji lub wykonywania kontroli, za podlegające odpowiedzialności karnej, zgodnie z zasadami określonymi w prawie krajowym w przypadkach korupcji, określonych w artykule 3, osoby im podlegającej działającej w imieniu przedsiębiorstwa.

Artykuł 7

Jurysdykcja

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne, aby ustanowić własną jurysdykcję wobec przestępstw, zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z artykułu 2, 3 i 4, gdzie:

- a) przestępstwo zostało popełnione w całości lub częściowo na jego terytorium;
- b) osoba, która popełniła przestępstwo jest jednym z jego obywateli lub urzędników;
- c) przestępstwo zostało popełnione przeciwko osobom wymienionym w artykule 1 lub członkowi jednej z instytucji Wspólnot Europejskich wymienionych w artykule 4 ustęp 1, który jednocześnie jest ich obywatelem;
- d) osoba, która popełniła przestępstwo jest urzędnikiem w instytucji Wspólnot Europejskich lub jednostki powołanej zgodnie z Traktatami ustanawiającymi Wspólnoty Europejskie, która posiada swoją główną siedzibę w danym Państwie Członkowskim.

2. Każde Państwo Członkowskie może oświadczyć, w momencie składania powiadomienia przewidzianego w artykule 13 ustęp 2, że nie będzie stosować lub będzie, ale jedynie w szczególnych przypadkach lub warunkach, jednej lub więcej zasad jurysdykcji ustalonych w ustępie 1 litera b), c) i d).

Artykuł 8

Ekstradycja i ściganie

1. Każde Państwo Członkowskie, które zgodnie ze swoim prawem nie dokonuje ekstradycji swoich obywateli, podejmuje niezbędne środki, aby ustalić własną jurysdykcję wobec przestępstw objętych zobowiązaniami wynikającymi z artykułu 2, 3 i 4, jeśli zostały popełnione przez jego obywateli poza jego terytorium.

2. Każde Państwo Członkowskie, w przypadku, kiedy jeden z jego obywateli jest podejrzany o popełnienie w innym Państwie Członkowskim przestępstwa objętego zobowiązaniami wynikającymi z artykułem 2, 3 i 4, nie dokonuje ekstradycji danej osoby do drugiego Państwa Członkowskiego jedynie ze względu na jego obywatelstwo, przedkłada sprawę swoim właściwym organom w celu przeprowadzenia właściwego ścigania. Aby ściganie mogło się odbyć, należy przekazać dokumentację, informacje i dowody związane z przestępstwem, zgodnie z procedurami ustalonymi w artykule 6 Europejskiej konwencji o ekstradycji z dnia 13 grudnia 1957 roku. Wzywające Państwo Członkowskie jest informowane o rozpoczętym ściganiu i jego rezultacie.

3. Do celów niniejszego artykułu określenie „obywatel” Państwa Członkowskiego, jest rozumiane zgodnie z każdym oświadczeniem sporządzonym przez dane państwo na mocy artykułu 6 ustęp 1 litera b) Europejskiej konwencji o ekstradycji i ustęp 1 litera c) niniejszego artykułu.

Artykuł 9

Współpraca

1. Jeśli procedura, w związku z przestępstwem stwierdzonym zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z artykułem 2-4, dotyczy przynajmniej dwóch Państw Członkowskich, państwa te w sposób skuteczny współpracują podczas śledztwa, ścigania i podczas wykonywania kary nałożonej w drodze, na przykład, wzajemnej pomocy prawnej, ekstradycji, przeniesienia postępowania lub wykonania wyroków wydanych w innym Państwie Członkowskim.

2. W przypadku, gdy więcej niż jedno Państwo Członkowskie obejmuje swoją jurysdykcją i ma możliwość rzeczywistego ścigania w sprawie przestępstwa opartego na tym samym stanie faktycznym, zaangażowane Państwa Członkowskie współpracują przy podjęciu decyzji w sprawie, które z nich przeprowadzi ściganie sprawcy lub sprawców, mając na uwadze, tam gdzie jest to możliwe, centralizację ścigania w jednym Państwie Członkowskim.

Artykuł 10

Ne bis in idem

1. Państwa Członkowskie stosują w swoim krajowym prawie karnym zasadę *ne bis in idem*, zgodnie z którą nie można prowadzić ścigania osoby, której proces został ostatecznie zakończony w jednym Państwie Członkowskim, w innym Państwie Członkowskim w odniesieniu do tego samego stanu faktycznego, z zastrzeżeniem, że jeżeli kara została nałożona, to została ona wykonana, jest właśnie wykonywana, lub nie może być dłużej wykonywana, zgodnie z prawem państwa, które ją orzekło.

2. Państwo Członkowskie może, przy wydawaniu powiadomienia określonego w artykule 13 ustęp 2, oświadczyć, że nie będzie związane postanowieniami ustępu 1 niniejszego artykułu w jednym lub więcej następujących przypadkach:

- a) jeśli stan faktyczny, który podlegał orzeczeniu jakie wydano za granicą, miał miejsce na terytorium danego państwa w całości lub częściowo; w tym ostatnim przypadku wyjątek ten nie ma zastosowania jeżeli powyższe fakty miały miejsce częściowo na terytorium Państwa Członkowskiego, w którym wydano orzeczenie;
- b) jeżeli stan faktyczny, który podlegał orzeczeniu jakie wydano za granicą, stanowi przestępstwo skierowane przeciwko bezpieczeństwu lub równie ważnemu interesowi tego Państwa Członkowskiego;

c) jeżeli stan faktyczny, który podlegał orzeczeniu jakie wydano za granicą, został spowodowany przez urzędnika danego Państwa Członkowskiego, w sprzeczności z obowiązkami wynikającymi z jego funkcji.

3. Jeśli dalsze ściganie jest prowadzone w Państwie Członkowskim przeciwko osobie, której proces w odniesieniu do tego samego stanu faktycznego, został ostatecznie zakończony w innym Państwie Członkowskim, każdy okres pozbawienia wolności odbyty w tym Państwie Członkowskim, wynikający z wymienionego stanu faktycznego, jest zaliczany na poczet każdej nałożonej sankcji. W zakresie dopuszczonym przez prawo krajowe, sankcje nieobejmujące pozbawienia wolności, są również brane pod uwagę w stopniu, w jakim zostały wykonane.

4. Wyjątki, które mogą być przedmiotem oświadczenia zgodnie z ustępem 2, nie mają zastosowania jeśli dane Państwo Członkowskie w odniesieniu do tych samych faktów wystąpiło do innego Państwa Członkowskiego o przeprowadzenie ścigania lub wykonanie przyznanej ekstradycji danej osoby.

5. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na odpowiednie porozumienia dwustronne lub wielostronne zawarte między Państwami Członkowskimi, ani też na odpowiednie deklaracje.

Artykuł 11

Postanowienia wewnętrzne

Żadne postanowienia w niniejszej Konwencji nie stanowią dla Państw Członkowskich przeszkody w przyjęciu wewnętrznych przepisów prawnych, które wykraczają poza zobowiązania wynikające z niniejszej Konwencji.

Artykuł 12

Trybunał Sprawiedliwości

1. Dowolny spór między Państwami Członkowskimi na temat interpretacji lub stosowania niniejszej Konwencji, który okazał się niemożliwy do rozwiązania w rozmowach dwustronnych, musi zostać zbadany w fazie początkowej przez Radę, zgodnie z procedurą określoną w tytule VI Traktatu o Unii Europejskiej, w celu jego rozwiązania. Jeśli w czasie 6 miesięcy spór nie zostanie rozwiązany, sprawa może zostać skierowana przez jedną ze stron do rozpatrzenia przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich.

2. Dowolny spór między jednym lub więcej Państwami Członkowskimi a Komisją Wspólnot Europejskich, dotyczący artykułu 1, z wyłączeniem litery c), lub artykułu 2, 3 i 4, o ile dotyczy kwestii prawa wspólnotowego lub finansowych interesów Wspólnoty, albo obejmuje członków lub urzędników instytucji czy organów wspólnotowych ustanowionych zgodnie z Traktatami ustanawiającymi Wspólnoty Europejskie, który okazał się niemożliwy do rozwiązania w drodze negocjacji, może zostać przedstawiony Trybunałowi Sprawiedliwości przez jedną ze stron sporu.

3. Każdy sąd w Państwie Członkowskim może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w kwestii dotyczącej wykładni artykułu 1-4 i 12-16, powstałej w sprawie zawistej przed Trybunałem z udziałem członków lub urzędników instytucji lub organów wspólnotowych ustanowionych zgodnie z Traktatami ustanawiającymi Wspólnoty Europejskie, działających w ramach wykonywania swoich funkcji, jeśli uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna, aby umożliwić mu wydanie orzeczenia.

4. Kompetencja Trybunału Sprawiedliwości przewidziana w ustępie 3, podlega akceptacji danego Państwa Członkowskiego, w oświadczeniu wydanym w tym celu w momencie wydawania powiadomienia jakie zostało określone w artykule 13 ustęp 2, lub w czasie późniejszym.

5. Państwo Członkowskie sporządzające oświadczenie zgodnie z ustępem 4, może ograniczyć możliwość kierowania do Trybunału Sprawiedliwości wniosków o wydanie orzeczenia w trybie

prejudycjalnym, tylko do tych sądów, od których rozstrzygnięcia nie przewidziano odwołania w prawie krajowym.

6. Statut Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i jego regulamin proceduralny mają zastosowanie. Zgodnie z tymi statutami, każde Państwo Członkowskie lub Komisja, bez względu na to czy wydało oświadczenie stosownie do ustępu 4, jest uprawnione do przedłożenia Trybunałowi Sprawiedliwości dokumentów procesowych lub uwag na piśmie w przypadkach, które podlegają ustępowi 3.

Artykuł 13

Wejście w życie

1. Niniejsza Konwencja podlega przyjęciu przez Państwa Członkowskie zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.
2. Państwa Członkowskie notyfikują Sekretariatowi Generalnemu Rady Unii Europejskiej o zakończeniu procedur ustanowionych przez ich odpowiednie wymogi konstytucyjne dotyczące przyjęcia niniejszej Konwencji.
3. Niniejsza Konwencja wchodzi w życie dziewięćdziesiąt dni po notyfikacji określonej w ustępie 2, dokonanej przez ostatnie Państwo Członkowskie, które miało dokonać tej formalności.
4. Do momentu wejścia w życie niniejszej Konwencji, każde Państwo Członkowskie może oświadczyć w momencie wydania powiadomienia określonego w ustępie 2 lub w dowolnym czasie później, że niniejsza Konwencja, za wyjątkiem artykułu 12, ma zastosowanie w stosunkach z tymi Państwami Członkowskimi, które wydały takie samo oświadczenie. Niniejsza Konwencja zaczyna być stosowana w odniesieniu do Państwa Członkowskiego, które wydaje takie oświadczenie, pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu 90 dni od dnia złożenia jego oświadczenia.
5. Państwo Członkowskie, które nie wydało żadnego oświadczenia, stosownie do ustępu 4, może stosować niniejszą Konwencję w odniesieniu do innych umawiających się Państw Członkowskich na podstawie dwustronnych porozumień.

Artykuł 14

Przystąpienie nowych Państw Członkowskich

1. Niniejsza Konwencja jest otwarta na przystąpienie każdego państwa, które staje się członkiem Unii Europejskiej.
2. Tekst niniejszej Konwencji w języku państwa przystępującego, sporządzony przez Radę Unii Europejskiej, jest autentyczny.
3. Dokumenty przystąpienia są składane u depozytariusza.
4. Niniejsza Konwencja wchodzi w życie odnośnie do każdego przystępującego państwa, po dziewięćdziesięciu dniach od daty zdeponowania dokumentów przystąpienia, lub z datą wejścia w życie Konwencji, jeśli jeszcze nie weszła ona w życie po upływie wspomnianego okresu dziewięćdziesięciu dni.
5. Artykuł 13 ustęp 4. ma zastosowanie w stosunku do przystępujących państw, jeśli niniejsza Konwencja nie weszła jeszcze w życie w momencie złożenia dokumentów przystąpienia u depozytariusza,

Artykuł 15

Zastrzeżenia

1. Żadne zastrzeżenia nie mogą być składane, za wyjątkiem tych, które zostały przewidziane w artykule 7 ustęp 2 i artykule 10 ustęp 2.
2. Każde Państwo Członkowskie, które złożyło zastrzeżenie, może je wycofać w dowolnym momencie w całości lub częściowo poprzez notyfikację depozytariuszowi. Wycofanie staje się skuteczne w dniu, w którym depozytariusz otrzymuje notyfikację.

Artykuł 16

Depozytariusz

1. Funkcję depozytariusza niniejszej Konwencji pełni Sekretariat Generalny Rady Unii Europejskiej.
2. Depozytariusz publikuje w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* informacje o postępach w przyjmowaniu i przystępowaniu, składaniu oświadczeń i zastrzeżeń oraz wszelkich notyfikacji dotyczących niniejszej Konwencji.

Wspólne działanie sprawie korupcji w sektorze prywatnym

z dnia 22 grudnia 1998 r.

przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w

(98/742/WSiSW)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. K.1 ust. 7 i art. K.3 ust. 2 lit. b),

uwzględniając sprawozdanie Grupy Wysokiego Szczebla ds. przestępczości zorganizowanej, przyjęte przez Radę Europejską na spotkaniu w Amsterdamie w dniach 16 i 17 czerwca 1997 r., w szczególności zalecenie nr 6 planu działania dotyczącego zwalczania przestępczości zorganizowanej z dnia 28 kwietnia 1997 r.² przewidujące rozwój wszechstronnej polityki zwalczania korupcji,

a także mając na uwadze, co następuje:

Państwa Członkowskie przywiązują szczególną wagę do zwalczania korupcji w sektorze prywatnym na poziomie międzynarodowym;

uwzględniając konkluzje Konferencji w sprawie dążenia do eliminacji zjawiska korupcji i wkładu UE w ten proces (Bruksela, kwiecień 1988 r.);

uwzględniając rezolucję Rady z dnia 21 grudnia 1998 r. w sprawie zapobiegania przestępczości zorganizowanej w związku z ustanowieniem wszechstronnej strategii jej zwalczania³;

Państwa Członkowskie podkreślają fakt, że zapobieganie ma w zintegrowanym podejściu do problemu korupcji w sektorze prywatnym znaczenie nie mniejsze niż represje;

uwzględniając przyjęty przez Radę dnia 27 września 1996 r. Protokół do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich⁴, Drugi Protokół do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich⁵, przyjęty przez Radę dnia 19 czerwca 1997 r., a także Konwencję w sprawie zwalczania korupcji, w którą zaangażowani są urzędnicy Wspólnot Europejskich lub urzędnicy Państw Członkowskich Unii Europejskiej, przyjętej przez Radę dnia 26 maja 1997 r.⁶;

² Dz.U. C 251 z 15.8.1997, str. 1.

³ Dz.U. C 408 z 29.12.1998, str. 1.

⁴ Dz.U. C 313 z 23.10.1996, str. 2.

⁵ Dz.U. C 221 z 19.7.1997, str. 11.

⁶ Dz.U. C 195 z 25.6.1997, str. 2.

niniejsze wspólne działanie nie dotyczy korupcji już objętej aktami, do których się odwołuje;

uwzględniając komunikat z dnia 21 maja 1997 r. skierowany przez Komisję do Parlamentu Europejskiego i Rady, dotyczący unijnej polityki przeciwko korupcji;

korupcja zakłóca uczciwą konkurencję i podważa zasady otwartości i wolności rynków, w szczególności właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, a także przeciwdziała przejrzystości i otwartości handlu międzynarodowego;

do celów niniejszego wspólnego działania ważne jest, że koncepcja „naruszenia obowiązków” jest w wystarczający sposób objęta przez prawo krajowe Państw Członkowskich;

zapoznawszy się ze stanowiskiem Parlamentu Europejskiego⁷, po konsultacjach przeprowadzonych przez Prezydencję zgodnie z art. K.6 Traktatu,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE DZIAŁANIE:

Artykuł 1

Definicje

Do celów niniejszego wspólnego działania:

- „osoba” oznacza jakiegokolwiek pracownika bądź też inną osobę sprawującą funkcje kierownicze lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz lub w imieniu osoby fizycznej lub prawnej działającej w sektorze prywatnym,
- „osoba prawna” oznacza jakąkolwiek jednostkę posiadającą taki status w świetle obowiązującego prawa krajowego, z wyjątkiem państw lub innych instytucji publicznych sprawujących władzę państwową oraz za wyjątkiem organizacji międzynarodowych,
- „naruszenie obowiązku” rozumiane jest zgodnie z prawem krajowym. Pojęcie naruszenia obowiązku powinno w prawie krajowym obejmować przynajmniej jakiekolwiek niełojalne zachowanie stanowiące naruszenie obowiązku ustawowego bądź, ewentualnie, naruszenie zarządzeń bądź instrukcji zawodowych, stosowanych w ramach działalności prowadzonej przez „osobę” w rozumieniu tiret pierwszego.

Artykuł 2

Korupcja bierna w sektorze prywatnym

⁷ Dz.U. C 371 z 8.12.1997, str. 193.

1. Do celów niniejszego wspólnego działania, umyślne zachowanie osoby, która, w toku wykonywania swych czynności zawodowych, bezpośrednio bądź przez pośrednika, żąda lub otrzymuje nielegalną korzyść jakiegokolwiek rodzaju albo akceptuje obietnicę udzielenia takiej korzyści sobie bądź osobie trzeciej, w zamian za dokonanie lub zaniechanie dokonania jakiejś czynności wbrew jej obowiązkom, stanowi korupcję bierną w sektorze prywatnym.

2. Z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2, każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne dla zagwarantowania, że zachowanie określone w ust. 1 stanowi przestępstwo. Środki te obejmują, co najmniej takie zachowanie, które wpływa bądź mogłoby wpłynąć na zakłócenie konkurencji, przynajmniej w ramach Wspólnego Rynku, i które wyrządza bądź może wyrządzić szkodę innym w następstwie niewłaściwego przyznania lub niewłaściwej realizacji umowy.

Artykuł 3

Korupcja czynna w sektorze prywatnym

1. Do celów niniejszego wspólnego działania, rozmyślne składanie obietnic, oferowanie bądź wręczanie przez kogokolwiek, bezpośrednio albo przez pośrednika, nielegalnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju osobie, dla niej samej lub dla osoby trzeciej, w toku wykonywania przez nią czynności zawodowych, dla skłonienia jej do dokonania albo zaniechania dokonania jakiejś czynności wbrew obowiązkom, stanowi korupcję czynną w sektorze prywatnym.

2. Z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2 każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne dla zagwarantowania, że zachowanie określone w ust. 1 stanowi przestępstwo. Środki te obejmują, co najmniej takie zachowanie, które wpływa bądź mogłoby wpłynąć na zakłócenie konkurencji, przynajmniej w ramach Wspólnego Rynku, i które wyrządza bądź może wyrządzić szkodę innym w następstwie niewłaściwego przyznania lub niewłaściwej realizacji umowy.

Artykuł 4

Sankcje

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne dla zagwarantowania, że działania, określone w art. 2 i 3, a także współuczestnictwo w nich oraz podleganie do ich popełnienia, są zagrożone skutecznymi, proporcjonalnymi i odstraszającymi środkami karnymi obejmującymi, przynajmniej w poważnych sprawach, kary pozbawienia wolności, co stanowić może podstawę do ekstradycji.

2. Jednakże, w mniejszych sprawach dotyczących czynnej bądź biernej korupcji w sektorze prywatnym, Państwa Członkowskie mogą przewidzieć kary innego rodzaju niż określone w ust. 1.

Artykuł 5

Odpowiedzialność osób prawnych

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne dla zagwarantowania, że osoby prawne mogą być pociągnięte do odpowiedzialności za czynną korupcję, określoną w art. 3, popełnioną na ich korzyść przez jakąkolwiek osobę, działającą bądź to indywidualnie bądź jako część organu osoby prawnej, zajmującą pozycję kierowniczą w jej strukturze, która to pozycja znajduje wyraz w:

- prawie reprezentowania osoby prawnej, lub
- prawie do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej, lub
- prawie do sprawowania kontroli w ramach osoby prawnej,

powyższe dotyczy także udziału w popełnieniu przestępstwa jako współsprawca bądź podżegacz.

2. Niezależnie od przypadków przewidzianych w ust. 1, każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne dla zagwarantowania, że osoba prawna może być pociągnięta do odpowiedzialności, gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby określonej w ust. 1 umożliwił popełnienie aktu czynnej korupcji, określonego w art. 3, na korzyść tej osoby prawnej, przez osobę jej podległą.

3. Odpowiedzialność osób prawnych, na mocy ust. 1 i 2 nie wyłącza możliwości prowadzenia postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym zaangażowanym w popełnienie aktu czynnej korupcji jako wykonawcy, współuczestnicy bądź pomocnicy.

Artykuł 6

Sankcje w stosunku do osób prawnych

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne dla zagwarantowania, że osoba prawna, pociągnięta do odpowiedzialności na mocy art. 5 ust. 1, podlega skutecznej, proporcjonalnej i odstraszającej karze, co obejmuje zarówno grzywny w sprawach karnych i pozostałych, a także może obejmować inne sankcje, takie jak:

- a) pozbawienie prawa do korzyści publicznych oraz pomocy;
- b) czasowe bądź trwałe wyłączenie z działalności komercyjnej;
- c) poddanie nadzorowi sądowemu;
- d) sądowe postanowienie o zakończeniu działalności.

2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne dla zagwarantowania, że osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności zgodnie z art. 5 ust. 2 podlega skutecznej, proporcjonalnej i odstraszającej karze bądź środkowi.

Artykuł 7

Jurysdykcja

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne do ustanowienia swej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw określonych w art. 2 i 3, jeżeli przestępstwo takie zostało popełnione:

- a) w całości lub w części na jego terytorium; lub
- b) przez jednego z jego obywateli, zakładając, że prawo tego Państwa Członkowskiego może wymagać, by dane postępowanie było karalne także w miejscu jego popełnienia; lub
- c) na korzyść osoby prawnej, działającej w sektorze prywatnym, której kierownictwo ma siedzibę na terenie danego Państwa Członkowskiego.

2. Każde Państwo Członkowskie może zdecydować, że nie zastosuje bądź zastosuje jedynie w szczególnych przypadkach czy też okolicznościach zasady dotyczące jurysdykcji, zawarte w:

- ust. 1 lit. b),
- ust. 1 lit. c).

3. Państwa Członkowskie informują Sekretariat Generalny Rady o tym czy podjęły decyzję o zastosowaniu ust. 2 i, ewentualnie, wskazują szczególne przypadki i okoliczności, w których ta decyzja ma zastosowanie.

4. Każde Państwo Członkowskie, którego prawo wewnętrzne nie zezwala na dokonywanie ekstradycji własnych obywateli, podejmuje środki niezbędne do ustanowienia swej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw określonych w art. 2 i 3, a popełnionych przez jego obywateli poza jego terytorium.

Artykuł 8

Wykonanie niniejszego wspólnego działania

1. Każde Państwo Członkowskie przedkłada właściwym władzom, w ciągu dwóch lat od daty wejścia w życie niniejszego wspólnego działania, właściwe propozycje jego wykonania, w celu ich przyjęcia.

2. Rada oceni, na podstawie właściwych informacji, wypełnianie przez Państwa

Członkowskie ich zobowiązań wynikających z niniejszego wspólnego działania, w ciągu trzech lat od jego wejścia w życie.

Artykuł 9

Niniejsze wspólne działanie zostaje opublikowane w Dzienniku Urzędowym.

Artykuł 10

Niniejsze wspólne działanie wchodzi w życie z dniem jego opublikowania w Dzienniku Urzędowym.

Sporządzono w Brukseli, dnia 22 grudnia 1998 r.

W imieniu Rady

C. EINEM

Przewodniczący

Decyzja Ramowa Rady 2003/568/WSISW w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym

z dnia 22 lipca 2003 r.

32003F0568

31.7.2003 *DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ* L 192/54

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 29, art. 31 ust. 1 lit. e) oraz art. 34 ust. 2 lit. b),
uwzględniając inicjatywę Królestwa Danii (1),
uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego (2),
a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Wraz z globalizacją ostatnie lata przyniosły wzrost transgranicznego handlu towarami i usługami. Korupcja w sektorze prywatnym w Państwie Członkowskim nie jest w związku z tym tylko problemem krajowym, ale także ponadnarodowym, którym najbardziej skutecznie zająć się można poprzez wspólne działanie Unii Europejskiej.

(2) W dniu 27 września 1996 r. Rada przyjęła akt sporządzający Protokół do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (3). Protokół, który wszedł w życie z dniem 17 października 2002 r., zawiera definicje przestępstwa korupcji oraz zharmonizowane kary za przestępstwo korupcji.

(3) W dniu 26 maja 1997 r. Rada przyjęła Konwencję w sprawie zwalczania korupcji, w którą zaangażowani są urzędnicy Wspólnot Europejskich lub urzędnicy Państw Członkowskich Unii Europejskiej (4).

(4) W dniu 22 grudnia 1998 r. Rada przyjęła także wspólne działanie 98/742/WSiSW w sprawie korupcji w sektorze prywatnym (5). W związku z przyjęciem tego wspólnego działania Rada wydała deklarację, w której stwierdziła, że wspólne działanie stanowi pierwszy krok na poziomie Unii Europejskiej w kierunku zwalczania takiej korupcji oraz że na późniejszym etapie będą stosowane dodatkowe środki w świetle wyników oceny, która odbędzie się na podstawie art. 8 ust. 2 wspólnego działania. Sprawozdanie w sprawie transpozycji przez Państwa Członkowskie tego wspólnego działania do ustawodawstwa krajowego nie jest jeszcze dostępne.

(5) W dniu 13 czerwca 2002 r. Rada przyjęła decyzję ramową 2002/584/WSiSW w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (6), w których korupcja znajduje się w katalogu przestępstw objętych zakresem europejskiego nakazu aresztowania, w odniesieniu do których nie jest

wymagana uprzednia weryfikacja podwójnej przestępności czynu.

(6) Na podstawie art. 29 Traktatu o Unii Europejskiej celem Unii jest zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa w ramach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, który to cel ma być osiągnięty poprzez zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej lub innej, włączając w to korupcję.

(7) Zgodnie z pkt 48 Konkluzji Rady Europejskiej z Tampere z dnia 15 i 16 października 1999 r. korupcja jest dziedziną o szczególnym znaczeniu w ustanawianiu minimalnych zasad w zakresie określania przestępstwa w Państwach Członkowskich i stosowanych kar.

(8) W dniu 21 listopada 1997 r. podczas konferencji negocjacyjnej została zatwierdzona Konwencja OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych, a Rada Europy zatwierdziła Karnoprawną konwencję o korupcji, która została otwarta do podpisu w dniu 27 stycznia 1999 r. Konwencji tej towarzyszy Porozumienie ustanawiające Grupę Państw przeciwko Korupcji (GRECO). Zostały także otwarte negocjacje w sprawie Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu korupcji.

(9) Państwa Członkowskie przywiązują szczególną wagę do zwalczania korupcji zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, uznając, że w obu tych sektorach korupcja stanowi zagrożenie dla praworządnego społeczeństwa, a także zakłóca konkurencję w odniesieniu do kupna towarów lub usług oraz hamuje rozwój gospodarczy. W tym kontekście Państwa Członkowskie, które jeszcze nie ratyfikowały Konwencji Unii Europejskiej z dnia 26 maja 1997 r. i Konwencji Rady Europy z dnia 27 stycznia 1999 r. rozważa, w jaki sposób uczynić to jak najszybciej.

(10) Celem niniejszej decyzji ramowej jest w szczególności zapewnienie, że zarówno czynna, jak i bierna korupcja w sektorze prywatnym, są przestępstwem we wszystkich Państwach Członkowskich oraz że osoby prawne mogą także zostać pociągnięte do odpowiedzialności za takie przestępstwa, oraz że przestępstwa podlegają skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym karom,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ RAMOWĄ:

Artykuł 1

Definicje

Do celów niniejszej decyzji ramowej:

— „osoba prawna” oznacza podmiot posiadający taki status zgodnie z właściwym prawem krajowym, z wyjątkiem państw lub innych organów publicznych, działających w charakterze władz państwa oraz międzynarodowych organizacji publicznych;

— „naruszenie obowiązku” należy rozumieć zgodnie z prawem

krajowym. Koncepcja naruszenia obowiązku w prawie krajowym powinna obejmować jako minimum każde niełojalne zachowanie, stanowiące naruszenie obowiązku ustawowego lub, w zależności od przypadku, naruszenie zawodowych zasad lub nakazów, które mają zastosowanie w działalności osoby, która sprawuje jakąkolwiek funkcję kierowniczą w podmiocie działającym w sektorze prywatnym lub w nim pracuje.

Artykuł 2

Czynna i bierna korupcja w sektorze prywatnym

1. Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, że następujące działania umyślne stanowią przestępstwo, jeżeli mają miejsce w toku działań gospodarczych:

a) obiecywanie, oferowanie lub przekazywanie, bezpośrednio lub przez pośrednika, osobie, która sprawując jakąkolwiek funkcję kierowniczą w podmiocie działającym w sektorze prywatnym lub w nim pracując, nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju, z przeznaczeniem dla tej osoby lub dla strony trzeciej, w takim celu, aby ta osoba podjęła działania lub powstrzymała się od podjęcia działań, z naruszeniem obowiązków tej osoby;

b) żądanie lub otrzymywanie – bezpośrednio lub przez pośrednika – nienależnej korzyści jakiegokolwiek rodzaju, lub też przyjmowanie obietnicy takiej korzyści, z przeznaczeniem dla siebie lub strony trzeciej, przy zarządzaniu podmiotem w sektorze prywatnym lub wykonywaniu w nim pracy na jakimkolwiek stanowisku, w celu podjęcia działań lub powstrzymania się od podjęcia działań, z naruszeniem obowiązków tej osoby.

2. Ustęp 1 stosuje się do działań gospodarczych zarówno w podmiotach nastawionych na zysk, jak i w podmiotach nienastawionych na zysk.

3. Państwo Członkowskie może oświadczyć, że ograniczy zakres ust. 1 do takich działań, które oznaczają lub mogą oznaczać zakłócenie konkurencji w odniesieniu do kupna towarów lub usług.

4. Deklaracje określone w ust. 3 są przekazywane Radzie w czasie przyjmowania niniejszej decyzji ramowej i są one ważne przez pięć lat od dnia 22 lipca 2005 r.

5. Rada dokonuje przeglądu niniejszego artykułu w odpowiednim czasie przed dniem 22 lipca 2010 r. w celu rozważenia, czy jest możliwe odnowienie deklaracji złożonych na podstawie ust. 3.

Artykuł 3

Podżeganie i pomoc

Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne do zapewnienia, że podżeganie i pomoc do zachowania określonego w art. 2 stanowią przestępstwo.

Artykuł 4

Kary i inne sankcje

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne w celu zapewnienia, że zachowanie określone w art. 2 i 3 podlega skutecznej, proporcjonalnej i odstraszałej karze.
2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne w celu zapewnienia, że zachowanie określone w art. 2 podlega karze, której górna granica wynosi co najmniej od jednego do trzech lat pozbawienia wolności.
3. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki zgodnie ze swoimi zasadami i normami konstytucyjnymi w celu zapewnienia, że jeżeli osoba fizyczna w związku z określoną działalnością gospodarczą została skazana za zachowanie określone w art. 2, osobie tej można, gdzie jest to stosowne, co najmniej w przypadkach gdy sprawowała ona funkcję kierowniczą w firmie w ramach danej działalności, czasowo zakazać prowadzenia określonej lub porównywalnej działalności gospodarczej na podobnym stanowisku lub w podobnym charakterze, jeżeli ustalony stan faktyczny daje powody do przypuszczania, że będzie istniało wyraźne ryzyko popełnienia nadużycia stanowiska poprzez czynną lub bierną korupcję.

Artykuł 5

Odpowiedzialność karna osób prawnych

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne w celu zapewnienia, że osoby prawne mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności za przestępstwa określone w art. 2 i 3, popełnione na ich korzyść przez jakąkolwiek osobę działającą indywidualnie albo wchodzącą w skład organu osoby prawnej, która ma w niej pozycję kierowniczą, w oparciu o:

- a) prawo do reprezentowania osoby prawnej;
- b) uprawnienia do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej; lub
- c) uprawnienia do sprawowania kontroli w strukturach osoby prawnej.

2. Poza przypadkami przewidzianymi w ust. 1 każde Państwo Członkowskie podejmuje wszelkie środki niezbędne do zapewnienia, że osoby prawne mogą ponosić odpowiedzialność karną, w przypadku gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby określonej w ust. 1 umożliwił popełnienie przestępstwa o charakterze określonym w art. 2 i 3 na korzyść tej osoby prawnej, przez osobę pozostającą pod jej zwierzchnictwem.

3. Odpowiedzialność karna osoby prawnej na mocy ust. 1 i 2 nie wyklucza postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które brały udział w przestępstwie o charakterze określonym w art. 2 i 3 jako sprawcy, podżegacze lub pomocnicy.

Artykuł 6

Sankcje dla osób prawnych

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne do zapewnienia, że osobie prawnej pociągniętej do odpowiedzialności

zgodnie z art. 5 ust. 1 grożą skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające sankcje obejmujące karę grzywny lub inną karę lub mogące obejmować inne sankcje, takie jak:

- a) pozbawienie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej;
- b) czasowy lub stały zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
- c) przekazanie pod nadzór sądowy;
- d) sądowe orzeczenie o likwidacji.

2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne do zapewnienia, że osoba prawna ponosząca odpowiedzialność zgodnie z art. 5 ust. 2 podlega karom lub środkom, które są skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające.

Artykuł 7 **Jurysdykcja**

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki niezbędne do ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw określonych w art. 2 i 3, jeżeli przestępstwo to zostało popełnione:

- a) w całości lub w części na jego terytorium;
- b) przez jednego z jego obywateli; lub
- c) na korzyść osoby prawnej, której siedziba zarządu znajduje się na terytorium tego Państwa Członkowskiego.

2. Każde Państwo Członkowskie może zdecydować, że nie będzie stosować zasad jurysdykcji, określonych w ust. 1 lit. b) i c), lub że będzie je stosować wyłącznie w szczególnych przypadkach lub okolicznościach, jeżeli przestępstwo zostało popełnione poza jego terytorium.

3. Każde Państwo Członkowskie, które zgodnie ze swoim prawem krajowym nie wydaje swoich obywateli, podejmuje środki niezbędne do ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw określonych w art. 2 i 3, jeżeli zostały one popełnione przez jego obywateli poza jego terytorium.

4. Państwa Członkowskie, które podejmują decyzję o stosowaniu ust. 2, informują odpowiednio Sekretariat Generalny Rady i Komisję, gdzie sytuacja tego wymaga, ze wskazaniem szczególnych przypadków lub okoliczności, w których ma zastosowanie ich decyzja.

Artykuł 8 **Uchylenie**

Wspólne działanie 98/742/WSiSW traci moc.

Artykuł 9 **Stosowanie**

1. Państwa Członkowskie podejmują niezbędne środki w celu przestrzegania przepisów niniejszej decyzji ramowej do dnia

22 lipca 2005 r.

2. Do tego samego dnia Państwa Członkowskie przekazują Sekretariatowi Generalnemu Rady i Komisji tekst przepisów transponujących do ich prawa krajowego zobowiązania nałożone na nie na podstawie niniejszej decyzji ramowej. Na podstawie sprawozdania sporządzonego przy użyciu tych informacji oraz pisemnego sprawozdania Komisji, Rada przed dniem 22 października 2005 r. oceni stopień, w jakim Państwa Członkowskie przestrzegają przepisów niniejszej decyzji ramowej.

Artykuł 10

Terytorialny zakres stosowania

Niniejsza decyzja ramowa ma zastosowanie do Gibraltaru.

Artykuł 11

Wejście w życie

Niniejsza decyzja ramowa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
Sporządzono w Brukseli, dnia 22 lipca 2003 r.

W imieniu Rady

G. ALEMANNO

Przewodniczący

184 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 19/t. 6

Ustawa Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r.

Art. 115. § 1. Czynem zabronionym jest zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej.

§ 2. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

§ 3. Przestępstwami podobnymi są przestępstwa należące do tego samego rodzaju; przestępstwa z zastosowaniem przemocy lub groźby jej użycia albo przestępstwa popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej uważa się za przestępstwa podobne.

§ 4. ⁽⁴¹⁾ Korzyścią majątkową lub osobistą jest korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogo innego.

§ 5. Mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w chwili popełnienia czynu zabronionego przekracza dwustukrotną wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia.

§ 6. Mieniem wielkiej wartości jest mienie, którego wartość w chwili popełnienia czynu zabronionego przekracza tysiąckrotną wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia.

§ 7. Przepisy § 5 i 6 stosuje się do określenia "znaczna szkoda" oraz "szkoda w wielkich rozmiarach".

§ 8. Najniższym wynagrodzeniem jest najniższe wynagrodzenie pracowników określone na podstawie Kodeksu pracy.

§ 9. Rzeczą ruchomą lub przedmiotem jest także polski albo obcy pieniądz lub inny środek płatniczy oraz dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej albo zawierający obowiązek wypłaty kapitału, odsetek, udziału w zyskach albo stwierdzenie uczestnictwa w spółce.

§ 10. Młodocianym jest sprawca, który w chwili popełnienia czynu zabronionego nie ukończył 21 lat i w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat.

§ 11. Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

§ 12. Groźbą bezprawną jest zarówno groźba, o której mowa w art. 190, jak i groźba spowodowania postępowania karnego lub rozgłoszenia wiadomości uwłaczającej czci zagrożonego lub jego osoby najbliższej; nie stanowi groźby zapowiedź spowodowania postępowania karnego, jeżeli ma ona jedynie na celu ochronę prawa naruszonego przestępstwem.

§ 13. Funkcjonariuszem publicznym jest:

- 1) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) poseł, senator, radny,
- 2a) ⁽⁴²⁾ poseł do Parlamentu Europejskiego,
- 3) ⁽⁴³⁾ sędzia, ławnik, prokurator, funkcjonariusz finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, notariusz, komornik, kurator sądowy, osoba orzekająca w organach dyscyplinarnych działających na podstawie ustawy,
- 4) osoba będąca pracownikiem administracji rządowej, innego organu państwowego lub samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych,
- 5) osoba będąca pracownikiem organu kontroli państwowej lub organu kontroli samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe,
- 6) osoba zajmująca kierownicze stanowisko w innej instytucji państwowej,
- 7) funkcjonariusz organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariusz Służby Więziennej,
- 8) osoba pełniąca czynną służbę wojskową.

§ 14. ⁽⁴⁴⁾ Dokumentem jest każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne.

§ 15. W rozumieniu tego kodeksu za statek wodny uważa się także stałą platformę umieszczoną na szelfie kontynentalnym.

§ 16. Stan nietrzeźwości w rozumieniu tego kodeksu zachodzi, gdy:

- 1) zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub
- 2) zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość.

§ 17. Żołnierzem jest osoba pełniącą czynną służbę wojskową.

§ 18. Rozkazem jest polecenie określonego działania lub zaniechania wydane służbowo żołnierzowi przez przełożonego lub uprawnionego żołnierza starszego stopniem.

§ 19. ⁽⁴⁵⁾ Osobą pełniącą funkcję publiczną jest funkcjonariusz publiczny, członek organu samorządowego, osoba zatrudniona w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba, której uprawnienia i obowiązki w zakresie działalności publicznej są określone lub uznane przez ustawę lub wiążącą Rzeczpospolitą Polską umowę międzynarodową.

§ 20. ⁽⁴⁶⁾ Przestępstwem o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- 1) poważnego zastraszania wielu osób,
- 2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
- 3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej - a także groźba popełnienia takiego czynu.

(...)

Rozdział XXIX Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego

(...)

Art. 228. ⁽⁶⁸⁾ § 1. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę za zachowanie stanowiące naruszenie przepisów prawa,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Karze określonej w § 3 podlega także ten, kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, uzależnia wykonanie czynności służbowej od otrzymania korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy lub takiej korzyści żąda.

§ 5. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową znacznej wartości albo jej obietnicę,

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 6. Karom określonym w § 1-5 podlega odpowiednio także ten, kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej w państwie obcym lub w organizacji międzynarodowej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę lub takiej korzyści żąda, albo uzależnia wykonanie czynności służbowej od jej otrzymania.

Art. 229. ⁽⁶⁹⁾ § 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa, aby skłonić osobę pełniącą funkcję publiczną do naruszenia przepisów prawa lub udziela albo obiecuje udzielić takiej osobie korzyści majątkowej lub osobistej za naruszenie przepisów prawa,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Kto osobie pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji, udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej znacznej wartości,

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 5. Karom określonym w § 1-4 podlega odpowiednio także ten, kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w państwie obcym lub w organizacji międzynarodowej, w związku z pełnieniem tej funkcji.

§ 6. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1-5, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica zostały przyjęte przez osobę pełniącą funkcję publiczną, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział.

Art. 230. ⁽⁷⁰⁾ § 1. Kto, powołując się na wpływy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi albo wywołując przekonanie innej osoby lub utwierdzając ją w przekonaniu o istnieniu takich wpływów, podejmuje się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 230a. ⁽⁷¹⁾ § 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, polegające na bezprawnym wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1 albo w § 2, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica zostały przyjęte, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział.

Art. 231. § 1. Funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie i wyrządza istotną szkodę,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Przepisu § 2 nie stosuje się, jeżeli czyn wyczerpuje znamiona czynu zabronionego określonego w art. 228.

Rozdział XXXI Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum

Art. 248. ⁽⁷⁸⁾ Kto w związku z wyborami do Sejmu, do Senatu, wyborem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborami do Parlamentu Europejskiego, wyborami organów samorządu terytorialnego lub referendum:

- 1) sporządza listę kandydujących lub głosujących, z pominięciem uprawnionych lub wpisaniem nieuprawnionych,
 - 2) używa podstępu celem nieprawidłowego sporządzenia listy kandydujących lub głosujących, protokołów lub innych dokumentów wyborczych albo referendalnych,
 - 3) niszczy, uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia protokoły lub inne dokumenty wyborcze albo referendalne,
 - 4) dopuszcza się nadużycia lub dopuszcza do nadużycia przy przyjmowaniu lub obliczaniu głosów,
 - 5) odstępuje innej osobie przed zakończeniem głosowania niewykorzystaną kartę do głosowania lub pozyskuje od innej osoby w celu wykorzystania w głosowaniu niewykorzystaną kartę do głosowania,
 - 6) dopuszcza się nadużycia w sporządzaniu list z podpisami obywateli zgłaszających kandydatów w wyborach lub inicjujących referendum
- podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 249. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem przeszkadza:

- 1) odbyciu zgromadzenia poprzedzającego głosowanie,
 - 2) swobodnemu wykonywaniu prawa do kandydowania lub głosowania,
 - 3) głosowaniu lub obliczaniu głosów,
 - 4) ⁽⁷⁹⁾ sporządzaniu protokołów lub innych dokumentów wyborczych albo referendalnych,
- podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 250. Kto, przemocą, groźbą bezprawną lub przez nadużycie stosunku zależności, wywiera wpływ na sposób głosowania osoby uprawnionej albo zmusza ją do głosowania lub powstrzymuje od głosowania,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 250a. ⁽⁸⁰⁾ § 1. Kto, będąc uprawniony do głosowania, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo takiej korzyści żąda za głosowanie w określony sposób,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto udziela korzyści majątkowej lub osobistej osobie uprawnionej do głosowania, aby skłonić ją do głosowania w określony sposób lub za głosowanie w określony sposób.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub 2

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 albo w § 3 w związku z § 1 zawiadomił organ powołany do ścigania o fakcie przestępstwa i okolicznościach jego popełnienia, zanim organ ten o nich się dowiedział, sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet może odstąpić od jej wymierzenia.

(...)

Rozdział XXXVI Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu

Art. 296. § 1. Kto, będąc obowiązany na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku, wyrządza jej znaczną szkodę majątkową,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 2 wyrządza szkodę majątkową w wielkich rozmiarach,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Jeżeli sprawca przestępstwa określonego w § 1 lub 3 działa nieumyślnie,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Nie podlega karze, kto przed wszczęciem postępowania karnego dobrowolnie naprawił w całości wyrządzoną szkodę.

Art. 296a. ⁽⁹³⁾ § 1. Kto, pełniąc funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą lub mając, z racji zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji, istotny wpływ na podejmowanie decyzji związanych z działalnością takiej jednostki, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę w zamian za zachowanie mogące wyrządzić tej jednostce szkodę majątkową albo za czyn nieuczciwej konkurencji lub za niedopuszczalną czynność preferencyjną na rzecz nabywcy lub odbiorcy towaru, usługi lub świadczenia,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub 2

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 wyrządza znaczną szkodę majątkową,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 5. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 2 albo w § 3 w związku z § 2, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica zostały przyjęte, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział.

Art. 296b. ⁽⁹⁴⁾ § 1. Kto, organizując profesjonalne zawody sportowe lub w nich uczestnicząc, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę w zamian za nieuczciwe zachowanie, mogące mieć wpływ na wynik tych zawodów,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub 2

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 2 albo w § 3 w związku z § 2, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica zostały przyjęte, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział.

Art. 297. ⁽⁹⁵⁾ § 1. Kto, w celu uzyskania dla siebie lub kogo innego, od banku lub jednostki organizacyjnej prowadzącej podobną działalność gospodarczą na podstawie ustawy albo od organu lub instytucji dysponujących środkami publicznymi - kredytu, pożyczki pieniężnej, poręczenia, gwarancji, akredytywy, dotacji, subwencji, potwierdzenia przez bank zobowiązania wynikającego z poręczenia lub z gwarancji lub podobnego świadczenia pieniężnego na określony cel gospodarczy, elektronicznego instrumentu płatniczego lub zamówienia publicznego, przedkłada podrobiony, przerobiony, poświadczający nieprawdę albo nierzetelny dokument albo nierzetelne, pisemne oświadczenie dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego, instrumentu płatniczego lub zamówienia,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew ciążącemu obowiązkowi, nie powiadamia właściwego podmiotu o powstaniu sytuacji mogącej mieć wpływ na wstrzymanie albo ograniczenie wysokości udzielonego wsparcia finansowego, określonego w § 1, lub zamówienia publicznego albo na możliwość dalszego korzystania z elektronicznego instrumentu płatniczego.

§ 3. Nie podlega karze, kto przed wszczęciem postępowania karnego dobrowolnie zapobiegł wykorzystaniu wsparcia finansowego lub instrumentu płatniczego, określonych w § 1, zrezygnował z dotacji lub zamówienia publicznego albo zaspokoił roszczenia pokrzywdzonego.

(...)

Art. 305. § 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udaremnia lub utrudnia przetarg publiczny albo wchodzi w porozumienie z inną osobą działającą na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w związku z publicznym przetargiem rozpowszechnia informacje lub przemilcza istotne okoliczności mające znaczenie dla zawarcia umowy będącej przedmiotem przetargu albo wchodzi w porozumienie z inną osobą, działającą na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Ustawa Kodeks postępowania karnego.

z dnia 6 czerwca 1997 r.

(...)

Rozdział 4 Pokrzywdzony

Art. 49. § 1. Pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo.

§ 2. Pokrzywdzonym może być także instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, choćby nie miała osobowości prawnej.

§ 3. Za pokrzywdzonego uważa się zakład ubezpieczeń w zakresie, w jakim pokrył szkodę wyrządzoną pokrzywdzonemu przez przestępstwo lub jest zobowiązany do jej pokrycia.

§ 4. W sprawach o przestępstwa, którymi wyrządzono szkodę w mieniu instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, jeżeli nie działa organ pokrzywdzonej instytucji, prawa pokrzywdzonego mogą wykonywać organy kontroli państwowej, które w zakresie swojego działania ujawniły przestępstwo lub wystąpiły o wszczęcie postępowania.

Projekt Ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się Centralne Biuro Antykorupcyjne, zwane dalej „CBA”, jako służbę specjalną do spraw zwalczania korupcji w instytucjach państwowych i samorządzie terytorialnym oraz życiu publicznym i gospodarczym, a także działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa.

2. Nazwa Centralne Biuro Antykorupcyjne i jej skrót „CBA” przysługuje wyłącznie Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu.

Art. 2. 1. Do zadań CBA, w zakresie właściwości określonej w art. 1 ust. 1, należy:

- 1) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw przeciwko:
 - a) działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego określonych w rozdziale XXIX ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679, z późn. zm.), jeżeli pozostają w związku z przestępczością korupcyjną,
 - b) wyborom i referendum określonych w art. 250 i 250a Kodeksu karnego,
 - c) wiarygodności dokumentów określonych w rozdziale XXXIV, mieniu określonych w rozdziale XXXV, obrotowi gospodarczemu określonych w rozdziale XXXVI oraz obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi określonych w rozdziale XXXVII Kodeksu karnego, a także o których mowa w art. 585-592 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm.) oraz określonych w art. 179-183 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538), jeżeli pozostają w związku z przestępczością korupcyjną lub godzą w interesy ekonomiczne państwa,
 - d) wymiarowi sprawiedliwości określonych w rozdziale XXX Kodeksu karnego, jeżeli pozostają w związku z przestępczością korupcyjną,
 - e) finansowaniu partii politycznych określonych w art. 49d i 49f ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.),
 - f) obowiązkom podatkowym i rozliczeniom z tytułu dotacji i subwencji, w szczególności określonych w art. 54, 55, 56, 76, 82 ustawy z 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. Nr 83, poz. 930, z późn. zm.), jeżeli pozostają w związku z przestępczością korupcyjną lub godzą w interesy ekonomiczne państwa
- oraz ściganie ich sprawców;
- 2) ujawnianie i przeciwdziałanie przypadkom nieprzestrzegania przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne;
- 3) ujawnianie przypadków nieprzestrzegania określonych przepisami prawa procedur podejmowania decyzji w przedmiocie: prywatyzacji i komercjalizacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych oraz przyznawania koncesji, zezwoleń, zwolnień podmiotowych i przedmiotowych, ulg, preferencji, kontyngentów, plafonów, poręczeń i gwarancji kredytowych;
- 4) kontrola rzetelności i prawdziwości oświadczeń majątkowych lub oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej osób pełniących funkcje publiczne, o których mowa w art. 115 § 19 Kodeksu karnego, składanych na podstawie odrębnych przepisów;

5) prowadzenie działalności analitycznej dotyczącej zjawisk występujących w obszarze właściwości CBA oraz przedstawianie w tym zakresie informacji Prezesowi Rady Ministrów, Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Sejmowi.

2. CBA współdziała w zakresie swojej właściwości z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami międzynarodowymi na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów.

3. CBA może prowadzić postępowanie przygotowawcze obejmując wszystkie czyny ujawnione w jego przebiegu, jeżeli pozostają w związku podmiotowym lub przedmiotowym z czynem stanowiącym podstawę jego wszczęcia.

4. Działalność CBA poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej może być prowadzona w związku z jego działalnością na terytorium państwa wyłącznie w zakresie realizacji zadań określonych w ust. 1 pkt 1.

Art. 3. Organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego oraz instytucje państwowe są obowiązane, w zakresie swojego działania, do współpracy z CBA, a w szczególności udzielania pomocy w realizacji zadań CBA.

Art. 4. 1. Działalność CBA jest finansowana z budżetu państwa.

2. Koszty realizacji zadań CBA, w zakresie których – ze względu na wyłączenie ich jawności – nie mogą być stosowane przepisy o finansach publicznych i rachunkowości, są finansowane z utworzonego na ten cel funduszu operacyjnego.

3. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego określi, w drodze zarządzenia, stanowiące tajemnicę państwową szczegółowe zasady tworzenia i gospodarowania funduszem operacyjnym, o którym mowa w ust. 2.

Rozdział 2 Organizacja Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 5. 1. CBA kieruje Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego, zwany dalej „Szefem CBA”.

2. Szef CBA jest centralnym organem administracji rządowej nadzorowanym przez Prezesa Rady Ministrów, działającym przy pomocy CBA, które jest urzędem administracji rządowej.

3. Prezes Rady Ministrów lub wyznaczony przez niego członek Rady Ministrów koordynuje działalność CBA, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Wojskowych Służb Informacyjnych.

Art. 6. 1. Szefa CBA powołuje i odwołuje, na czteroletnią kadencję, Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kolegium do Spraw Służb Specjalnych oraz Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych.

2. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Szefa CBA, powołuje i odwołuje zastępców Szefa CBA.

Art. 7. Szefem CBA lub zastępcą Szefa CBA może zostać osoba, która:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana za przestępstwo popełnione umyślnie ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 4) spełnia wymagania określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych w zakresie dostępu do informacji stanowiących tajemnicę państwową, oznaczonych klauzulą „ściśle tajne”;
- 5) posiada wyższe wykształcenie;
- 6) nie pełniła służby zawodowej, nie pracowała i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni

przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016, z późn. zm.), ani też nie była sędzią, który orzekając uchybił godności urzędu, sprzeniewierzając się niezawisłości sędziowskiej.

Art. 8. Odwołanie Szefa CBA lub zastępcy Szefa CBA z zajmowanego stanowiska następuje w przypadku:

- 1) rezygnacji z zajmowanego stanowiska;
- 2) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 4) utraty z mocy wyroku sądowego praw publicznych;
- 5) niewykonywania obowiązków z powodu choroby trwającej nieprzerwanie ponad 3 miesiące;
- 6) rażącego naruszenia obowiązków zawodowych.

Art. 9. W przypadku zwolnienia stanowiska Szefa CBA lub czasowej niemożności sprawowania przez niego funkcji, Prezes Rady Ministrów może powierzyć pełnienie obowiązków Szefa, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące, jego zastępcy lub innej osobie, która spełnia warunki określone w art. 7.

Art. 10. 1. Szef CBA kieruje Biurem bezpośrednio lub przez swoich zastępców.

2. Szef CBA może upoważnić podległych funkcjonariuszy do załatwiania spraw w jego imieniu w określonym zakresie, z wyjątkiem spraw, o których mowa w art. 17, 19 i 23.

3. Szef CBA, w drodze zarządzenia, określa sposoby, metody i formy wykonywania zadań przez CBA w zakresie nieobjętym innymi przepisami.

Art. 11. 1. Prezes Rady Ministrów nadaje, w drodze zarządzenia, CBA statut, który określa jego organizację wewnętrzną.

2. Szef CBA, w drodze zarządzeń, nadaje regulaminy organizacyjne jednostkom organizacyjnym CBA, w których określa ich strukturę wewnętrzną i szczegółowe zadania.

3. Szef CBA określi, w drodze zarządzenia, formy i tryb szkolenia funkcjonariuszy CBA.

4. Szef CBA może tworzyć zespoły o charakterze stałym lub doraźnym, określając ich nazwę, skład osobowy oraz szczegółowy zakres i tryb działania.

Art. 12. 1. Prezes Rady Ministrów określa kierunki działania CBA w drodze wytycznych.

2. Szef CBA, najpóźniej na 2 miesiące przed końcem roku kalendarzowego, przedstawia Prezesowi Rady Ministrów do zatwierdzenia roczny plan działania CBA na rok następny.

3. Szef CBA przedstawia corocznie do dnia 31 marca Prezesowi Rady Ministrów oraz Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych sprawozdanie z działalności CBA za poprzedni rok kalendarzowy.

Rozdział 3 Uprawnienia funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 13. 1. W granicach zadań, o których mowa w art. 2, funkcjonariusze CBA wykonują:

- 1) czynności operacyjno-rozpoznawcze i dochodzeniowo-śledcze w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw oraz ścigania ich sprawców;
- 2) czynności kontrolne w celu ujawniania przypadków korupcji w instytucjach państwowych i samorządzie terytorialnym oraz nadużyć osób

pełniących funkcje publiczne, a także działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa;

- 3) czynności operacyjno-rozpoznawcze i analityczno-informacyjne w celu uzyskiwania i przetwarzania informacji istotnych dla zwalczania korupcji w instytucjach państwowych i samorządzie terytorialnym oraz działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa.

2. CBA wykonuje również czynności na polecenie sądu lub prokuratora w zakresie określonym w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.).

3. Funkcjonariusze CBA wykonują czynności tylko w zakresie właściwości CBA i w tym zakresie przysługują im uprawnienia procesowe policjantów, wynikające z przepisów Kodeksu postępowania karnego.

4. Funkcjonariusze CBA podczas wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mają obowiązek poszanowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka niezależnie od jego narodowości, pochodzenia, sytuacji społecznej, przekonań politycznych lub religijnych albo światopoglądowych.

Art. 14. 1. Funkcjonariusze CBA, wykonując czynności służące realizacji zadań, o których mowa w art. 2, mają prawo:

- 1) wydawania osobom poleceń określonego zachowania się, w granicach niezbędnych do wykonania czynności, o których mowa w pkt 2-5;
- 2) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;
- 3) zatrzymywania osób w trybie i w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego;
- 4) przeszukiwania osób i pomieszczeń w trybie i w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego;
- 5) dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży oraz zatrzymywania pojazdów i innych środków transportu oraz sprawdzania ładunku w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego;
- 6) obserwowania i rejestrowania, przy użyciu środków technicznych, obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom w trakcie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych na podstawie ustawy;
- 7) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i przedsiębiorcy są obowiązani, w zakresie swojego działania, do udzielenia nieodpłatnie tej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa;
- 8) zwracania się o niezbędną pomoc do innych niż wymienieni w pkt 7 przedsiębiorców, jednostek organizacyjnych i organizacji społecznych, jak również zwracania się do każdej osoby o udzielenie pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

2. Osobie zatrzymanej lub wobec której dokonano przeszukania, przysługują uprawnienia odpowiednio osoby zatrzymanej lub osoby, której prawa zostały naruszone, przewidziane w przepisach Kodeksu postępowania karnego.

3. Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne.

4. Osoba zatrzymana może być okazywana, fotografowana lub daktyloskopowana tylko wtedy, gdy jej tożsamości nie można ustalić w inny sposób.

5. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie poddać, w razie uzasadnionej potrzeby, badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.

6. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1-6, powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostały podjęte.

7. Na sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1:

- 1) pkt 1, 2, 5, 7 i 8, w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności,
 - 2) pkt 6, w terminie 7 dni od dnia, gdy podmiot dowiedział się o dokonanych wobec niego czynnościach
- przysługuje zażalenie do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności. Do zażalenia stosuje się przepisy Kodeksu postępowania karnego w zakresie dotyczącym postępowania odwoławczego.

8. Materiały z czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 6, które nie stanowią informacji potwierdzających popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, podlegają niezwłocznie protokolarnemu, komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza Szef CBA.

9. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w ust. 5, osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy CBA. Rozporządzenie powinno określać osoby przeprowadzające badania oraz organizację i miejsce przeprowadzania badań, a także przypadki uzasadniające potrzebę udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej, z uwzględnieniem ochrony zdrowia osoby zatrzymanej.

10. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1-6, uwzględniając dostosowany do sytuacji sposób przeprowadzania przez funkcjonariuszy CBA czynności podejmowanych w ramach ustawowych uprawnień oraz obowiązki funkcjonariuszy podczas realizacji tych czynności.

11. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 7 i 8, uwzględniając obowiązki funkcjonariusza CBA występującego z żądaniem udzielenia pomocy lub zwracającego się o tę pomoc.

Art. 15. 1. W razie niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom, funkcjonariusze CBA mogą stosować fizyczne, techniczne i chemiczne środki przymusu bezpośredniego, służące do obezwładniania lub konwojowania osób oraz do zatrzymywania pojazdów.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 mogą być stosowane jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z zaistniałej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom. Odstępuje się od dalszego stosowania środków przymusu bezpośredniego, gdy osoba, wobec której użyto tych środków, podporządkowała się wydanym poleceniom.

3. Funkcjonariusze CBA mają prawo stosować następujące środki przymusu bezpośredniego:

- 1) siłę fizyczną w postaci chwytów obezwładniających lub podobnych technik obrony lub ataku;
- 2) urządzenia techniczne, takie jak:
 - a) kajdanki,
 - b) kaftany bezpieczeństwa, pasy i siatki obezwładniające,
 - c) kolczatki drogowe i inne przeszkody umożliwiające zatrzymanie pojazdu,
 - d) paralizatory elektryczne;
- 3) chemiczne środki obezwładniające, takie jak:
 - a) ręczne miotacze gazu,
 - b) ręczne granaty łzawiące;

- 4) pociski niepenetracyjne miotane z broni palnej.
4. Wobec kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, starców oraz osób o widocznym kalectwie stosuje się wyłącznie chwytły obezwładniające.
5. Siłę fizyczną stosuje się w celu obezwładnienia osoby, odparcia czynnej napaści albo zmuszenia do wykonania polecenia. Używając siły fizycznej, nie należy zadawać uderzeń, chyba że funkcjonariusz działa w obronie koniecznej albo w celu odparcia zamachu na życie lub zdrowie ludzkie bądź mienie.
6. Kajdanki można stosować wobec osób skazanych, tymczasowo aresztowanych lub zatrzymanych w celu udaremnienia ucieczki albo zapobieżenia czynnej napaści lub czynnemu oporowi.
7. Kajdanki stosuje się na polecenie sądu lub prokuratora.
8. Nie stosuje się kajdanek wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek poniżej 17 lat.
9. Kajdanki zdejmuje się niezwłocznie po wprowadzeniu osób, wobec których je zastosowano, do pomieszczeń służbowych zabezpieczonych przed możliwością ucieczki, aresztów lub na salę rozpraw, chyba że sąd zarządzi inaczej.
10. Kajdanki zakłada się na ręce z przodu, a osobom, co do których zachodzi podejrzenie, że mogą zachowywać się agresywnie – na ręce do tyłu.
11. Kaftan bezpieczeństwa, pasy lub siatkę obezwładniającą stosuje się wobec osób, które swoim zachowaniem stwarzają niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia, jeżeli zastosowanie innych środków przymusu jest niemożliwe albo okazało się bezskuteczne.
12. Siatkę obezwładniającą można stosować także:
 - 1) w pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa;
 - 2) w celu udaremnienia ucieczki osoby skazanej, tymczasowo aresztowanej lub zatrzymanej.
13. Decyzję o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w ust. 11, podejmuje kierownik jednostki organizacyjnej CBA lub upoważniony przez niego funkcjonariusz.
14. Stosowanie kolczatek drogowych i innych przeszkód umożliwiających zatrzymanie pojazdu odbywa się z udziałem Policji i na zasadach obowiązujących Policję przy ich stosowaniu.
15. Decyzję o użyciu urządzeń technicznych, o których mowa w ust. 14, podejmują osoby wskazane w ust. 13, po uprzednim uzgodnieniu z komendantem terytorialnie właściwej jednostki Policji.
16. Paralizator elektryczny można stosować w celu:
 - 1) obezwładnienia osoby niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia niebezpiecznego narzędzia;
 - 2) odparcia czynnej napaści lub pokonania czynnego oporu;
 - 3) zatrzymania osoby albo udaremnienia ucieczki osoby skazanej, tymczasowo aresztowanej bądź zatrzymanej z powodu podejrzenia o popełnienie przestępstwa, przestępstwa skarbowego lub wykroczenia;
 - 4) przeciwdziałania niszczeniu mienia;
 - 5) obezwładnienia agresywnych lub niebezpiecznych zwierząt.
17. Przy stosowaniu paralizatora elektrycznego należy zachować ostrożność, uwzględniając jego właściwości mogące stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego.
18. Chemiczne środki obezwładniające można stosować w przypadkach:
 - 1) odpierania czynnej napaści;
 - 2) pokonywania czynnego lub biernego oporu;
 - 3) pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa;
 - 4) udaremnienia ucieczki osoby skazanej, tymczasowo aresztowanej lub zatrzymanej;
 - 5) przeciwdziałania niszczeniu mienia.

19. Przy stosowaniu chemicznych środków obezwładniających należy zachować ostrożność, uwzględniając ich właściwości mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzkiego.

20. Pociski niepenetracyjne można stosować w przypadkach:

- 1) odpierania czynnej napaści;
- 2) odpierania gwałtownego zamachu na mienie;
- 3) odpierania bezpośredniego bezprawnego zamachu przeciwko życiu lub zdrowiu ludzkiemu albo w pościgu za sprawcą takiego zamachu.

21. Jeżeli wskutek zastosowania środka przymusu bezpośredniego nastąpiło zranienie osoby, funkcjonariusz jest obowiązany natychmiast udzielić tej osobie pierwszej pomocy przedmedycznej, a w razie potrzeby zapewnić pomoc lekarską. Pomoc lekarską zapewnia się zawsze kobiecie ciężarnej, wobec której użyto środka przymusu bezpośredniego.

22. Funkcjonariusz CBA może odstąpić od obowiązku, o którym mowa w ust. 21, w przypadku gdy zostanie zapewnione udzielenie pomocy przez inne właściwe podmioty, które są obowiązane do udzielania pomocy zranionej osobie.

23. W przypadku, o którym mowa w ust. 21, oraz gdy w wyniku zastosowania środka przymusu nastąpiła śmierć osoby albo szkoda w mieniu, funkcjonariusz jest obowiązany do:

- 1) zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia i niedopuszczenia na to miejsce osób postronnych;
- 2) w miarę możliwości ustalenia świadków zdarzenia;
- 3) powiadomienia o zdarzeniu właściwego dyżurnego, a także swojego przełożonego.

24. Jeżeli w wyniku zastosowania środka przymusu bezpośredniego nastąpiła śmierć lub zranienie osoby, dyżurny jest obowiązany niezwłocznie spowodować zabezpieczenie śladów i dowodów związanych z zastosowaniem środka przymusu bezpośredniego oraz zawiadomić właściwego miejscowo prokuratora.

25. Fakt zastosowania środka przymusu bezpośredniego funkcjonariusz dokumentuje w notatce, którą przedstawia przełożonemu.

26. Notatka, o której mowa w ust. 25, powinna zawierać w szczególności:

- 1) wskazanie imienia i nazwiska funkcjonariusza;
- 2) określenie czasu i miejsca zastosowania środka przymusu bezpośredniego;
- 3) dane osoby, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego;
- 4) powody i rodzaj zastosowanego środka przymusu bezpośredniego;
- 5) opis działań funkcjonariusza poprzedzających zastosowanie środka przymusu bezpośredniego;
- 6) określenie skutków zastosowania środków przymusu bezpośredniego;
- 7) wskazanie innych faktów, koniecznych – w ocenie funkcjonariusza – do zobrazowania zdarzenia;
- 8) dane dotyczące ewentualnych świadków zdarzenia;
- 9) podpis funkcjonariusza.

27. Jeżeli w wyniku zastosowania środka przymusu bezpośredniego nastąpiła śmierć człowieka, przełożony, o którym mowa w ust. 25, niezwłocznie zawiadamia o tym wyższego przełożonego.

Art. 16. 1. Jeżeli środki przymusu bezpośredniego wymienione w art. 15 ust. 1 okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, funkcjonariusz CBA ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza lub innej osoby albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- 2) przeciwko osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do

natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza albo innej osoby;

- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania;
- 4) w celu odparcia bezprawnego bezpośredniego, gwałtownego zamachu na obiekty i urządzenia ważne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, na siedziby naczelnych organów władzy, naczelnych i centralnych organów administracji państwowej albo wymiaru sprawiedliwości, na obiekty gospodarki lub kultury narodowej oraz na przedstawicielstwa dyplomatyczne i urzędy konsularne państw obcych albo organizacji międzynarodowych, a także na obiekty dozorowane przez uzbrojoną formację ochronną utworzoną na podstawie odrębnych przepisów;
- 5) w celu odparcia zamachu na mienie, stwarzającego jednocześnie bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia lub wolności człowieka;
- 6) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1-3 i 5, albo za osobą, wobec której istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia zabójstwa, zamachu terrorystycznego, uprowadzenia osoby w celu wymuszenia okupu lub określonego zachowania, rozboju, kradzieży rozbójniczej, wymuszenia rozbójniczego, umyślnego ciężkiego uszkodzenia ciała, zgwałcenia, podpalenia lub umyślnego sprowadzenia w inny sposób niebezpieczeństwa powszechnego dla życia albo zdrowia;
- 7) w celu ujęcia, osoby o której mowa w pkt 6, jeżeli schroniła się ona w miejscu trudno dostępnym, a z okoliczności zdarzenia wynika, że może użyć broni palnej lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie może zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka;
- 8) w celu odparcia gwałtownego, bezpośredniego i bezprawnego zamachu na konwój ochraniający osoby, dokumenty zawierające wiadomości stanowiące tajemnicę państwową, pieniądze albo inne przedmioty wartościowe;
- 9) w celu ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, jeżeli:
 - a) ucieczka osoby pozbawionej wolności stwarza zagrożenie dla życia albo zdrowia ludzkiego,
 - b) istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba pozbawiona wolności może użyć broni palnej, materiałów wybuchowych lub niebezpiecznego narzędzia,
 - c) pozbawienie wolności nastąpiło w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstw, o których mowa w pkt 6.

2. Użycie broni palnej powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia jej życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, dostosowane do sytuacji warunki i sposób postępowania przy użyciu broni palnej, uwzględniając ograniczenia w zakresie użycia broni palnej, a także sposób dokumentowania przypadków użycia broni palnej.

Art. 17. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych przez CBA w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania, a także uzyskania i utrwalenia dowodów przestępstw:

- 1) określonych w rozdziale XXIX i XXXVI Kodeksu karnego,
- 2) określonych w art. 250a, 286, 310 § 1, 2 i 4 Kodeksu karnego,
- 3) skarbowych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. f, jeżeli wartość przedmiotu czynu lub uszczuplenie należności publicznoprawnej

przekraczają pięćdziesięciokrotną wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów

- gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że będą nieskuteczne lub nieprzydatne, sąd, na pisemny wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu zgody Prokuratora Generalnego, może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje Sąd Okręgowy w Warszawie.

3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa, Szef CBA może zarządzić, po uzyskaniu zgody Prokuratora Generalnego, kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie z wnioskiem do sądu, o którym mowa w ust. 2, o wydanie postanowienia w tej sprawie. Sąd wydaje postanowienie w przedmiocie wniosku w terminie 5 dni. W razie nieudzielenia przez sąd zgody Szef CBA wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz poleca niezwłoczne, protokolarne, komisyjne zniszczenie materiałów zgromadzonych podczas jej stosowania.

4. W przypadku potrzeby zarządzenia kontroli operacyjnej wobec podejrzanego lub oskarżonego, we wniosku Szefa CBA, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się informację o toczącym się wobec tej osoby postępowaniu.

5. Kontrola operacyjna prowadzona jest niejawnie i polega na:

- 1) kontrolowaniu treści korespondencji;
- 2) kontrolowaniu zawartości przesyłek;
- 3) stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawnie informacji i dowodów oraz ich utrwalanie, a w szczególności treści rozmów telefonicznych i innych informacji przekazywanych za pomocą sieci telekomunikacyjnych.

6. Wniosek Szefa CBA, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać w szczególności:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;
- 2) opis przestępstwa z podaniem, w miarę możliwości, jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej, w tym stwierdzonej albo prawdopodobnej bezskuteczności lub nieprzydatności innych środków;
- 4) dane osoby lub inne dane pozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu lub przedmiotu, wobec którego stosowana będzie kontrola operacyjna, ze wskazaniem miejsca lub sposobu jej stosowania;
- 5) cel, czas i rodzaj prowadzonej kontroli operacyjnej.

7. Kontrolę operacyjną zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Sąd, o którym mowa w ust. 2, może, na pisemny wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, wydać postanowienie o jednorazowym przedłużeniu kontroli operacyjnej, jeżeli nie ustały przyczyny zarządzenia tej kontroli.

8. W uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania kontroli operacyjnej pojawią się nowe okoliczności istotne dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawcy i uzyskania dowodów przestępstwa, sąd, o którym mowa w ust. 2, na pisemny wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może wydać postanowienie o kontroli operacyjnej przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 7.

9. Do wniosków, o których mowa w ust. 3, 7 i 8, stosuje się odpowiednio przepis ust. 6. Sąd przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 3, 7 i 8, zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi wniosek, zgromadzonymi podczas stosowania kontroli operacyjnej zarządzanej w tej sprawie.

10. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 3, 7 i 8, sąd rozpoznaje jednoosobowo, przy czym czynności sądu związane z rozpoznawaniem tych wniosków powinny być realizowane w warunkach przewidzianych dla przekazywania, przechowywania i udostępniania informacji niejawnych oraz z odpowiednim zastosowaniem przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator i wyznaczony przez Szefa CBA funkcjonariusz CBA.

11. Podmioty wykonujące działalność telekomunikacyjną oraz podmioty świadczące usługi pocztowe są obowiązane do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez CBA kontroli operacyjnej.

12. Kontrola operacyjna powinna być zakończona niezwłocznie po ustaniu przyczyn jej zarządzenia, najpóźniej jednak z upływem okresu, na który została wprowadzona.

13. Szef CBA informuje Prokuratora Generalnego o wynikach kontroli operacyjnej po jej zakończeniu, a na jego żądanie również o przebiegu tej kontroli, przedstawiając zebrane w jej toku materiały.

14. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Szef CBA przekazuje Prokuratorowi Generalnemu materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej, w razie potrzeby z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio przepis art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

15. Zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej materiały, które nie stanowią informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa, podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu, komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza Szef CBA.

16. Na postanowienia sądu w przedmiocie kontroli operacyjnej, o których mowa w ust. 1, 3, 7 i 8, przysługuje zażalenie Szefowi CBA. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

17. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 18. 1. Obowiązek uzyskania zgody sądu, o której mowa w art. 17, nie dotyczy informacji niezbędnych do realizacji przez CBA zadań określonych w art. 2, w postaci danych:

- 1) identyfikacyjnych abonenta, zakończenia sieci lub urządzenia telekomunikacyjnego oraz dotyczących faktu, okoliczności i rodzaju połączenia lub próby uzyskania połączenia między określonymi urządzeniami telekomunikacyjnymi lub zakończeniami sieci;
- 2) dotyczących identyfikacji oraz lokalizowania zakończeń sieci lub urządzeń telekomunikacyjnych, pomiędzy którymi wykonano połączenie;
- 3) identyfikujących podmiot korzystający z usług pocztowych oraz dotyczących faktu, okoliczności świadczenia usług pocztowych lub korzystania z tych usług.

2. Udostępnienie przez podmiot wykonujący działalność telekomunikacyjną lub operatora świadczącego usługi pocztowe danych, o których mowa w ust. 1, następuje nieodpłatnie na:

- 1) pisemny wniosek Szefa CBA lub osoby przez niego upoważnionej;
- 2) ustne żądanie funkcjonariusza CBA, posiadającego pisemne upoważnienie Szefa CBA.

3. O ujawnieniu danych w trybie określonym w ust. 2 pkt 2 podmiot wykonujący działalność telekomunikacyjną lub operator świadczący usługi pocztowe informuje Szefa CBA.

4. Podmioty wykonujące działalność telekomunikacyjną oraz operatorzy świadczący usługi pocztowe są obowiązani udostępnić dane, o których mowa w ust. 1, funkcjonariuszom CBA wskazanym we wniosku.

5. Występowanie o informacje i dane, o których mowa w ust. 1, i ich udostępnianie może następować za pomocą sieci telekomunikacyjnej, w sposób ustalony przez Szefa CBA.

Art. 19. 1. W sprawach o przestępstwa określone w art. 17 ust. 1, czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o

przestępstwie oraz wykrycia sprawców i uzyskania dowodów mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawnym nabycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.

2. Szef CBA może zarządzić, na czas określony, czynności wymienione w ust. 1, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, którego bieżąco informuje o przebiegu tych czynności i ich wyniku.

3. Czynności określone w ust. 1 mogą polegać na złożeniu propozycji nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także złożeniu propozycji przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej.

4. Czynności określone w ust. 1 nie mogą polegać na kierowaniu działaniami wyczerpującymi znamiona czynu zabronionego pod groźbą kary.

5. W przypadku potwierdzenia informacji o przestępstwie określonym w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-f Szef CBA przekazuje Prokuratorowi Generalnemu materiały uzyskane w wyniku czynności z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio przepis art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1. Rozporządzenie powinno, uwzględniając niejawną charakter czynności, określić sposób przechowywania, przekazywania i niszczenia materiałów i dokumentów uzyskanych lub wytworzonych w związku z realizacją czynności, o których mowa w ust. 1, a także określać wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 20. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 19, może być stosowana kontrola korespondencji lub środki techniczne na zasadach określonych w art. 17.

Art. 21. Nie popełnia przestępstwa, kto, będąc do tego uprawnionym, wykonuje czynności określone w art. 19 ust. 1 i 3.

Art. 22. 1. W zakresie swojej właściwości CBA może uzyskiwać informacje, w tym także niejawnie, gromadzić je, sprawdzać i przetwarzać.

2. CBA w celu zapobieżenia lub wykrycia przestępstw, określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-f, oraz identyfikacji osób może uzyskiwać, gromadzić i przetwarzać informacje, w tym również dane osobowe ze zbiorów prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów przez organy władzy publicznej i państwowe jednostki organizacyjne, a w szczególności z Ewidencji Działalności Gospodarczej, Krajowej Ewidencji Podatników, Krajowego Rejestru Karnego, Krajowego Rejestru Sądowego, Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności, Rejestru Podmiotów Gospodarki Narodowej, Centralnego Rejestru Ubezpieczonych i Centralnego Rejestru Płatników Składek, Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych. Administratorzy danych gromadzonych w tych rejestrach są obowiązani do nieodpłatnego ich udostępniania.

3. Dane ze zbiorów, o których mowa w ust. 2, przekazuje się w szczególności na nośniku optycznym, magnetycznym lub w drodze teletransmisji.

4. W zakresie swojej właściwości CBA może zbierać także wszelkie dane osobowe, w tym również, jeżeli jest to uzasadnione charakterem realizowanych zadań, dane wskazane w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2004 r. Nr 25, poz. 219 i Nr 33, poz. 285), a także korzystać z danych osobowych i innych informacji uzyskanych w wyniku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez uprawnione do tego organy, służby i instytucje państwowe oraz przetwarzać je, w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych, bez wiedzy i zgody osoby, której te dane dotyczą.

5. Administrator zbioru danych jest obowiązany udostępnić dane osobowe, o których mowa w ust. 4, na podstawie imiennego upoważnienia wydanego przez Szefa CBA okazanego przez funkcjonariusza wraz z legitymacją służbową.

6. Dane osobowe zebrane w celu wykrycia przestępstwa przechowuje się przez okres, w którym są one niezbędne dla realizacji ustawowych zadań wykonywanych przez CBA.

Funkcjonariusze CBA dokonują weryfikacji tych danych nie rzadziej niż co 10 lat od dnia uzyskania informacji, usuwając dane zbędne.

7. Dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową oraz dane o stanie zdrowia, nałogach lub życiu seksualnym osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, które nie zostały skazane za te przestępstwa, podlegają komisyjnemu i protokolarnemu zniszczeniu niezwłocznie po uprawomocnieniu się stosownego orzeczenia.

8. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 5, uwzględniając wyraźne wskazanie organu wydającego upoważnienie oraz zakres przedmiotowy upoważnienia.

9. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki i tryb przekazywania CBA informacji przez organy, służby i instytucje państwowe, o których mowa w ust. 2, z uwzględnieniem przepisów dotyczących tych organów, służb i instytucji.

10. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposoby przetwarzania danych osobowych, o których mowa w ust. 2 i 4, w zbiorach danych, rodzaje jednostek organizacyjnych CBA uprawnionych do korzystania z tych zbiorów oraz wzory dokumentów obowiązujących przy przetwarzaniu danych, uwzględniając potrzebę ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem.

Art. 23. 1. W zakresie swojej właściwości CBA, jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstwom określonym w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-f lub ich wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, może korzystać z przetwarzanych przez banki informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji dotyczących umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, a w szczególności z przetwarzanych przez uprawnione podmioty danych osób, które zawarły takie umowy.

2. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, oraz informacje związane z przekazywaniem tych informacji i danych podlegają ochronie przewidzianej w przepisach o ochronie informacji niejawnych i mogą być udostępniane jedynie funkcjonariuszom prowadzącym czynności w danej sprawie i ich przełożonym, uprawnionym do sprawowania nadzoru nad prowadzonymi przez nich w tej sprawie czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi. Akta zawierające te informacje i dane udostępnia się ponadto wyłącznie sądom i prokuratorom, jeżeli następuje to w celu ścigania karnego.

3. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, udostępnia się na podstawie postanowienia wydanego na pisemny wniosek Szefa CBA przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, powinien zawierać:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;
- 2) opis przestępstwa z podaniem, w miarę możliwości, jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji i danych;
- 4) wskazanie podmiotu, którego informacje i dane dotyczą;
- 5) podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych;
- 6) rodzaj i zakres informacji i danych.

5. Po rozpatrzeniu wniosku sąd, o którym mowa w ust. 3, w drodze postanowienia, wyraża zgodę na udostępnienie informacji i danych wskazanego podmiotu, określając ich rodzaj, zakres oraz podmiot zobowiązany do ich udostępnienia albo odmawia udzielenia zgody na udostępnienie informacji i danych. Przepis art. 17 ust. 10 stosuje się odpowiednio.

6. Szefowi CBA na postanowienie sądu, o którym mowa w ust. 5, przysługuje zażalenie.

7. W przypadku wyrażenia przez sąd zgody na udostępnienie informacji Szef CBA pisemnie informuje podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych o rodzaju i zakresie informacji i danych, które mają być udostępnione, podmiocie, którego informacje i dane dotyczą, oraz o osobie funkcjonariusza CBA upoważnionego do ich odbioru.

8. W terminie do 120 dni od dnia przekazania informacji i danych, o których mowa w ust. 1, CBA, z zastrzeżeniem ust. 9 i 10, informuje podmiot, o którym mowa w ust. 4 pkt 4, o postanowieniu sądu wyrażającym zgodę na udostępnienie informacji i danych.

9. Sąd, który wydał postanowienie o udostępnieniu informacji i danych, na wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może zawiesić, w drodze postanowienia, na czas oznaczony, z możliwością dalszego przedłużania, obowiązek, o którym mowa w ust. 8, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że poinformowanie podmiotu, o którym mowa w ust. 4 pkt 4, może zaszkodzić wynikom podjętych czynności operacyjno-rozpoznawczych. Przepis art. 17 ust. 10 stosuje się odpowiednio.

10. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 8 lub 9, zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze, podmiot wskazany w ust. 4 pkt 4 jest powiadamiany o postanowieniu sądu o udostępnieniu informacji i danych przez prokuratora lub, na jego polecenie, przez CBA przed zamknięciem postępowania przygotowawczego albo niezwłocznie po jego umorzeniu.

11. Jeżeli informacje i dane, o których mowa w ust. 1, nie dostarczyły podstaw do wszczęcia postępowania przygotowawczego, organ wnioskujący o wydanie postanowienia pisemnie zawiadamia o tym podmiot, który informacje i dane przekazał.

12. Materiały zgromadzone w trybie, o którym mowa w ust. 1-9, niestanowiące informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa, podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu, komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza Szef CBA.

13. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone naruszeniem przepisów ust. 2 na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.).

14. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposoby przetwarzania danych i informacji, o których mowa w ust. 1, w zbiorach danych, rodzaje jednostek organizacyjnych CBA uprawnionych do korzystania z tych zbiorów oraz wzory dokumentów obowiązujących przy przetwarzaniu danych, uwzględniając potrzebę ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem.

Art. 24. 1. W związku z wykonywaniem swoich zadań CBA zapewnia ochronę środków, form i metod realizacji zadań, zgromadzonych informacji oraz własnych obiektów i danych identyfikujących funkcjonariuszy CBA.

2. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych funkcjonariusze CBA mogą posługiwać się dokumentami, które uniemożliwiają ustalenie danych identyfikujących funkcjonariusza oraz środków, którymi posługuje się przy wykonywaniu zadań służbowych.

3. Osoby udzielające CBA pomocy przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych mogą posługiwać się dokumentami, o których mowa w ust. 2.

4. Nie popełnia przestępstwa:

- 1) kto poleca sporządzenie lub kieruje sporządzeniem dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3;
- 2) kto sporządza dokumenty, o których mowa w ust. 2;
- 3) kto udziela pomocy w sporządzeniu dokumentów, o których mowa w ust. 2;
- 4) funkcjonariusz CBA lub osoba wymieniona w ust. 3, posługujący się przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych dokumentami, o których mowa w ust. 2.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze zarządzenia, szczegółowy tryb wydawania i posługiwania się, a także przechowywania dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3, z uwzględnieniem wymogów dotyczących ochrony informacji niejawnych stanowiących tajemnicę państwową.

Art. 25. 1. CBA przy wykonywaniu swoich zadań może korzystać z pomocy osób niebędących funkcjonariuszami CBA. Zabronione jest, z zastrzeżeniem ust. 2, ujawnianie danych o osobie udzielającej CBA pomocy przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych.

2. Ujawnienie danych o osobie, o której mowa w ust. 1, może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w art. 27.

3. Za udzielenie pomocy osobom, o których mowa w ust. 1, może być przyznane wynagrodzenie wypłacane z funduszu operacyjnego.

4. Jeżeli w czasie korzystania lub w związku z korzystaniem przez CBA z pomocy osób, o których mowa w ust. 1, osoby te utraciły życie lub poniosły uszczerbek na zdrowiu albo szkodę w mieniu, osobom tym lub ich spadkobiercom przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przyznawania odszkodowań w sprawach, o których mowa w ust. 4, a także rodzaje i wysokość świadczeń odszkodowawczych przysługujących w razie utraty życia lub poniesienia uszczerbku na zdrowiu albo szkody w mieniu podczas udzielania lub w związku z udzielaniem pomocy CBA, biorąc pod uwagę specyfikę wykonywanej pomocy oraz zakres zadań realizowanych w jej ramach.

Art. 26. Szef CBA określa, w drodze zarządzenia, obieg informacji, w tym niejawnych, w CBA.

Art. 27. 1. Szef CBA może zezwalać funkcjonariuszom i pracownikom CBA oraz byłym funkcjonariuszom i pracownikom, po ustaniu stosunku służbowego lub stosunku pracy w CBA, a także osobom udzielającym im pomocy w wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, na udzielenie informacji niejawnej określonej osobie lub instytucji.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, nie może dotyczyć udzielenia informacji o:

- 1) osobie, jeżeli zostały uzyskane w wyniku prowadzonych przez CBA albo inne organy, służby lub instytucje państwowe czynności operacyjno-rozpoznawczych;
- 2) szczegółowych formach i zasadach przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz o stosowanych w związku z ich prowadzeniem środkach i metodach;
- 3) osobie udzielającej pomocy CBA, o której mowa w art. 25.

3. Zakazu określonego w ust. 2 nie stosuje się w przypadku żądania prokuratora lub sądu, zgłoszonego w celu ścigania karnego za przestępstwo, którego skutkiem jest śmierć.

4. Zakazu określonego w ust. 2 nie stosuje się również w przypadku żądania prokuratora lub sądu uzasadnionego podejrzeniem popełnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych.

5. W razie odmowy zwolnienia funkcjonariusza, pracownika lub osoby udzielającej im pomocy w wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych od obowiązku zachowania tajemnicy państwowej albo odmowy zezwolenia na udostępnienie dokumentów lub materiałów objętych tajemnicą państwową pomimo żądania prokuratora lub sądu, zgłoszonego w związku z postępowaniem karnym o zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości i przestępstw wojennych oraz godzących w życie ludzkie albo o występki przeciwko życiu lub zdrowiu, gdy jego następstwem była śmierć człowieka, Szef CBA przedstawia żądane dokumenty i materiały oraz wyjaśnienie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego stwierdzi, że uwzględnienie żądania prokuratora lub sądu jest konieczne do prawidłowości postępowania karnego, Szef CBA jest obowiązany zwolnić od zachowania tajemnicy lub udostępnić dokumenty i materiały objęte tajemnicą.

Art. 28. 1. Szefowie: CBA, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Wojskowych Służb Informacyjnych oraz Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, Szef Służby Celnej i Generalny Inspektor Informacji Finansowej są obowiązani do współdziałania, w ramach swoich kompetencji, w zakresie zwalczania korupcji w instytucjach państwowych i samorządzie terytorialnym oraz życiu publicznym i gospodarczym, a także działalności godzącej w istotne interesy ekonomiczne państwa.

2. Szef CBA koordynuje działania o charakterze operacyjno-rozpoznawczym i informacyjno-analitycznym podejmowane przez organy, o których mowa w ust. 1, mogące mieć wpływ na realizację zadań CBA określonych w art. 2 ust. 1 i 2.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze zarządzenia, warunki, zakres i tryb współdziałania, w zakresie o którym mowa w ust. 1, pomiędzy CBA, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Wojskowymi Służbami Informacyjnymi, Policją, Strażą Graniczną, Żandarmerią Wojskową, służbami skarbowymi i celnymi, mając na uwadze zapewnienie właściwej koordynacji działań oraz sprawności i skuteczności postępowań, a także uwzględniając wymogi dotyczące ochrony informacji niejawnych stanowiących tajemnicę państwową.

Art. 29. 1. CBA zapewnia ochronę własnych urzędów oraz obszarów i obiektów, a także przebywających w nich osób, przez wewnętrzną służbę ochrony.

2. Funkcjonariusze CBA wykonujący zadania w zakresie ochrony, w granicach chronionych obszarów i obiektów, mają prawo do:

- 1) ustalania uprawnień do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych oraz legitymowania osób, w celu ustalenia ich tożsamości;
- 2) wezwania osób do opuszczenia obszaru lub obiektu w przypadku stwierdzenia braku uprawnień do przebywania na terenie chronionego obszaru lub obiektu albo stwierdzenia zakłócania porządku;
- 3) ujęcia osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla chronionego mienia, w celu niezwłocznego oddania tych osób Policji.

3. Szef CBA może powierzyć wykonywanie ochrony, o której mowa w ust. 1, specjalistycznej uzbrojonej formacji ochronnej.

Rozdział 4 Czynności kontrolne funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 30. 1. Czynności kontrolne, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2, polegają na sprawdzaniu przestrzegania przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

2. Czynności kontrolne polegają również na badaniu i kontroli określonych przepisami prawa procedur podejmowania decyzji w przedmiocie: prywatyzacji i komercjalizacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych oraz przyznawania koncesji, zezwoleń, zwolnień podmiotowych i przedmiotowych, ulg, preferencji, kontyngentów, plafonów, poręczeń i gwarancji kredytowych.

3. Kontroli, w zakresie, o którym mowa w ust. 1 i 2, podlegają organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego, państwowe osoby prawne i inne państwowe jednostki organizacyjne, komunalne osoby prawne i inne samorządowe jednostki organizacyjne, a także osoby pełniące funkcje publiczne.

Art. 31. 1. CBA prowadzi działalność kontrolną na podstawie rocznych planów kontroli zatwierdzanych przez Szefa CBA.

2. CBA może prowadzić działania kontrolne także doraźnie, na podstawie zarządzeń Szefa CBA.

Art. 32. 1. Kontrolę przeprowadza się zgodnie z programem kontroli zatwierdzonym przez Szefa CBA lub osobę upoważnioną do działania w jego imieniu.

2. Kontrolę przeprowadzają funkcjonariusze CBA na podstawie legitymacji służbowej oraz imiennego upoważnienia, wydanego przez Szefa CBA lub osobę upoważnioną do działania w jego imieniu.

3. Kontrola powinna być ukończona w ciągu 3 miesięcy.

4. W uzasadnionych przypadkach okres kontroli może być przedłużany na dalszy czas oznaczony przez Szefa CBA, nie dłuższy jednak niż o 6 miesięcy.

5. Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz numer legitymacji służbowej funkcjonariusza przeprowadzającego kontrolę;
- 2) wskazanie podmiotu kontrolowanego i termin zakończenia kontroli;
- 3) szczegółowy zakres kontroli;
- 4) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, uwzględniając wyraźne wskazanie organu wydającego upoważnienie oraz zakres przedmiotowy upoważnienia.

Art. 33. 1. Funkcjonariusz kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, na wniosek kierownika podmiotu kontrolowanego lub z urzędu, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia kontrolującego trwają mimo ustania małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.

2. Funkcjonariusz kontrolujący podlega wyłączeniu również w razie zaistnienia w toku kontroli okoliczności mogących wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

3. O wyłączeniu postanawia Szef CBA; postanowienie jest ostateczne.

4. Szef CBA może, na wniosek lub z urzędu, wyłączyć z postępowania kontrolnego wszystkich funkcjonariuszy jednostki organizacyjnej CBA, jeżeli wyniki kontroli mogłyby oddziaływać na prawa lub obowiązki kierownika albo zastępcy kierownika tej jednostki lub osób im bliskich, określonych w ust. 1; w przypadku wyłączenia Szef CBA wyznacza do postępowania kontrolnego funkcjonariuszy spoza tej jednostki organizacyjnej.

5. Do czasu wydania postanowienia, o którym mowa w ust. 3, funkcjonariusz wykonuje jedynie czynności niecierpiące zwłoki.

Art. 34. 1. Kontrola jest przeprowadzana w siedzibie kontrolowanego organu lub jednostki organizacyjnej lub komórki organizacyjnej, w czasie wykonywania ich zadań, a także poza godzinami pracy i w dniach wolnych od pracy za zgodą kierownika podmiotu kontrolowanego.

2. Kontrola lub poszczególne jej czynności mogą być przeprowadzane również w jednostce organizacyjnej CBA.

Art. 35. 1. Funkcjonariusz kontrolujący, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, może swobodnie poruszać się na terenie jednostki kontrolowanej bez obowiązku uzyskiwania przepustki oraz zwolniony jest od kontroli osobistej, jeżeli przewiduje ją wewnętrzny regulamin jednostki kontrolowanej.

2. Kierownik jednostki kontrolowanej, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, zapewnia kontrolującemu warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, w szczególności przez niezwłoczne przedstawianie do kontroli żądanych dokumentów i materiałów oraz udzielanie ustnych i pisemnych wyjaśnień przez pracowników jednostki.

Art. 36. 1. Funkcjonariusz kontrolujący dokonuje ustaleń stanu faktycznego na podstawie zebranych w toku kontroli dowodów.

2. Dowodami są w szczególności: dokumenty, rzeczy, wyniki oględzin, opinie biegłych oraz wyjaśnienia i oświadczenia.

3. Kierownik kontrolowanej jednostki lub komórki organizacyjnej udostępnia dokumenty w celu dokonania odpisów, kserokopii lub wyciągów oraz zestawień i obliczeń opartych na dokumentach.

4. Zgodność z oryginałem odpisów, kserokopii i wyciągów oraz zestawień i obliczeń potwierdza kierownik kontrolowanej jednostki lub komórki organizacyjnej, w której one się znajdują.

5. Zebrane w toku czynności kontrolnych materiały dowodowe funkcjonariusz kontrolujący odpowiednio zabezpiecza, w miarę potrzeby przez:

- 1) oddanie na przechowanie kierownikowi lub innemu pracownikowi jednostki kontrolowanej za pokwitowaniem;
- 2) przechowanie w jednostce kontrolowanej w oddzielnym, zamkniętym i opieczętowanym pomieszczeniu;
- 3) pobranie z jednostki kontrolowanej za pokwitowaniem.

6. O zwolnieniu materiałów dowodowych spod zabezpieczenia decyduje funkcjonariusz kontrolujący, a w razie jego odmowy – kierownik właściwej jednostki organizacyjnej CBA.

Art. 37. 1. Funkcjonariusz kontrolujący dokonuje pobrania rzeczy w obecności kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej, w której rzecz się znajduje, a w razie jego nieobecności – pracownika wyznaczonego przez kierownika jednostki kontrolowanej. Pobraną rzecz oznacza się w sposób uniemożliwiający jej zamianę.

2. Z pobrania rzeczy sporządza się protokół, który podpisuje funkcjonariusz kontrolujący i osoba uczestnicząca w pobraniu.

Art. 38. 1. W razie potrzeby ustalenia stanu obiektów lub innych składników majątkowych, a także przebiegu określonych czynności, funkcjonariusz kontrolujący może przeprowadzić oględziny.

2. Oględziny przeprowadza się w obecności kierownika podmiotu kontrolowanego, odpowiedzialnego za przedmiot lub czynności poddane oględzinom, a w razie jego nieobecności – pracownika wyznaczonego przez kierownika jednostki kontrolowanej.

3. Z przebiegu i wyniku oględzin sporządza się niezwłocznie protokół, który podpisuje funkcjonariusz kontrolujący i osoba wymieniona w ust. 2.

4. Przebieg i wyniki oględzin mogą być ponadto utrwalone:

- 1) przez sporządzenie stenogramu; stenogram przekłada się na pismo zwykłe z zaznaczeniem zastosowanego systemu stenografii, dołączając pierwopis stenogramu do protokołu;
- 2) za pomocą urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk; utrwalony obraz lub dźwięk stanowi załącznik do protokołu.

Art. 39. 1. W celu ustalenia stanu nieruchomości lub innych składników majątkowych wskazanych w oświadczeniu o stanie majątkowym, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4, funkcjonariusz kontrolujący może przeprowadzić oględziny.

2. Oględziny nieruchomości lub innych składników majątkowych przeprowadza się w obecności osoby składającej oświadczenie.

3. Przepisy art. 38 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 40. 1. Funkcjonariusz kontrolujący może żądać od pracowników jednostki kontrolowanej lub osoby, o której mowa w art. 44 ust. 2, udzielenia mu, w terminie i w miejscu przez niego wyznaczonym, ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli.

2. Odmowa udzielenia wyjaśnień może nastąpić jedynie w przypadkach, gdy wyjaśnienia mają dotyczyć:

- 1) tajemnicy ustawowo chronionej;
- 2) faktów i okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną lub majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień, a także jego małżonka albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.

3. Prawo odmowy udzielenia wyjaśnień w przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, trwa mimo ustania małżeństwa lub przysposobienia.

4. Udzielający wyjaśnień może uchylić się od odpowiedzi na pytania, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 2 i 3.

Art. 41. 1. Każdy może złożyć funkcjonariuszowi kontrolującemu ustne lub pisemne oświadczenie dotyczące przedmiotu kontroli.

2. Funkcjonariusz kontrolujący nie może odmówić przyjęcia oświadczenia, jeżeli ma ono związek z przedmiotem kontroli.

Art. 42. 1. Jeżeli w toku kontroli konieczne jest zbadanie określonych zagadnień wymagających wiadomości specjalnych, kierownik właściwej jednostki organizacyjnej CBA, z własnej inicjatywy lub na wniosek funkcjonariusza kontrolującego, powołuje biegłego.

2. W postanowieniu o powołaniu biegłego określa się przedmiot i zakres badań oraz termin wydania opinii.

3. W wyniku przeprowadzonych badań biegły sporządza szczegółowe sprawozdanie zawierające opis przeprowadzonych badań wraz z wydaną na ich podstawie opinią.

4. Jeżeli w toku kontroli ujawni się potrzeba dokonania przez funkcjonariusza kontrolującego określonych czynności badawczych z udziałem specjalisty w danej dziedzinie wiedzy lub praktyki, funkcjonariusz kontrolujący może, w drodze postanowienia, powołać specjalistę do udziału w tych czynnościach, określając przedmiot i czas jego działania.

5. Biegły i specjalista działają na podstawie postanowienia o ich powołaniu.

6. Kierownik jednostki kontrolowanej lub osoba, o której mowa w art. 44 ust. 2, może wystąpić za pośrednictwem funkcjonariusza kontrolującego do kierownika właściwej jednostki organizacyjnej CBA z wnioskiem o wyłączenie z postępowania kontrolnego powołanego biegłego lub specjalisty z przyczyn określonych w art. 33 ust. 1.

Art. 43. 1. Wyniki przeprowadzonej kontroli funkcjonariusz kontrolujący przedstawia w protokole kontroli.

2. Protokół kontroli zawiera opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli oraz ocenę ustalonych nieprawidłowości, z uwzględnieniem przyczyn powstania, zakresu i skutków tych nieprawidłowości oraz osób za nie odpowiedzialnych.

Art. 44. 1. Protokół kontroli podpisują funkcjonariusz kontrolujący i kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4, protokół kontroli podpisują funkcjonariusz kontrolujący i osoba pełniąca funkcję publiczną.

3. Kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub osobie, o której mowa w ust. 2, przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole.

4. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Szefa CBA w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

5. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 3 i 4, Szef CBA jest obowiązany dokonać ich analizy i w miarę potrzeby zarządzić dodatkowe czynności kontrolne, a w przypadku stwierdzenia zasadności zastrzeżeń polecić zmianę lub uzupełnienie odpowiedniej części protokołu kontroli.

6. W razie nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości lub w części Szef CBA przekazuje na piśmie swoje stanowisko zgłaszającemu zastrzeżenia.

7. Kierownik jednostki kontrolowanej lub osoba, o której mowa w ust. 2, może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania pisemne wyjaśnienie tej odmowy.

8. W razie zgłoszenia zastrzeżeń termin do złożenia wyjaśnienia o odmowie podpisania protokołu liczy się od dnia otrzymania pisemnego stanowiska Szefa CBA w sprawie rozpatrzenia tych zastrzeżeń.

9. O odmowie podpisania protokołu kontroli i złożeniu wyjaśnienia funkcjonariusz kontrolujący czyni wzmiankę w protokole.

10. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez osobę wymienioną w ust. 1 i 2 nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez funkcjonariusza kontrolującego i realizacji ustaleń kontroli.

Art. 45. 1. Po sporządzeniu protokołu kontroli, z uwzględnieniem terminów, o których mowa w art. 44 ust. 4 i 7, kierownik właściwej jednostki organizacyjnej CBA może skierować:

- 1) wniosek:
 - a) o odwołanie ze stanowiska lub rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika z powodu nieprzestrzegania przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne,
 - b) o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w sytuacjach, o których mowa w lit. a;
- 2) wystąpienie do kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub organu nadzorującego jej działalność w sprawie stwierdzenia w kontrolowanej jednostce organizacyjnej naruszeń:
 - a) przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne,
 - b) przepisów prawa dotyczących procedur podejmowania decyzji w przedmiocie, o którym mowa w art. 30 ust. 2;
- 3) informację do Najwyższej Izby Kontroli lub innych właściwych organów kontrolnych w przypadku stwierdzenia potrzeby przeprowadzenia kontroli w szerszym zakresie.

2. Na podstawie protokołu kontroli, w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-f, CBA wszczyna i prowadzi postępowanie przygotowawcze.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 309 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego, jeżeli zaistniały okoliczności określone w ust. 2, materiały postępowania kontrolnego wraz z wnioskiem o zarządzenie postępowania przygotowawczego Szef CBA przekazuje Prokuratorowi Generalnemu.

4. W razie ujawnienia innych czynów niż określone w ust. 2, za które ustawowo przewidziana jest odpowiedzialność dyscyplinarna lub karna, CBA zawiadamia o tym właściwe organy.

5. Organy i kierownicy jednostek organizacyjnych, do których skierowano wnioski, wystąpienia, informacje i zawiadomienia, informują CBA o sposobie i zakresie ich wykorzystania.

Art. 46. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb przygotowywania i prowadzenia czynności kontrolnych, dokumentowania poszczególnych czynności kontrolnych, sporządzania protokołu kontroli oraz wniosków i wystąpień pokontrolnych przez funkcjonariuszy CBA, uwzględniając możliwości składania zastrzeżeń i odmowy podpisania protokołu oraz wzory dokumentów obowiązujących przy przeprowadzaniu czynności kontrolnych.

Ustawa o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa

z dnia 7 lipca 2005 r.

Rozdział 1 PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1

Ustawa określa zasady jawności działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, zasady wykonywania zawodowej działalności lobbingsowej, formy kontroli zawodowej działalności lobbingsowej oraz zasady prowadzenia rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingsową.

Art. 2

1. W rozumieniu ustawy działalnością lobbingsową jest każde działanie prowadzone metodami prawnie dozwolonymi zmierzające do wywarcia wpływu na organy władzy publicznej w procesie stanowienia prawa.
2. W rozumieniu ustawy zawodową działalnością lobbingsową jest zarobkowa działalność lobbingsowa prowadzona na rzecz osób trzecich w celu uwzględnienia w procesie stanowienia prawa interesów tych osób.
3. Zawodowa działalność lobbingsowa może być wykonywana przez przedsiębiorcę albo przez osobę fizyczną niebędącą przedsiębiorcą na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Rozdział 2 ZASADY JAWNOŚCI DZIAŁALNOŚCI LOBBINGOWEJ W PROCESIE STANOWIENIA PRAWA

Art. 3

1. Rada Ministrów przygotowuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, program prac legislacyjnych Rady Ministrów dotyczący projektów ustaw.
2. Program, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:
 1. zwięzłą informację o przyczynach i potrzebie wprowadzenia rozwiązań, które planuje się zawrzeć w projekcie ustawy;
 2. wskazanie istoty rozwiązań, które planuje się zawrzeć w projekcie ustawy;
 3. wskazanie organu odpowiedzialnego za opracowanie projektu ustawy;
 4. imię i nazwisko oraz stanowisko lub funkcję osoby odpowiedzialnej za opracowanie projektu ustawy;
 5. adres strony urzędowego informatora teleinformatycznego - Biuletynu Informacji Publicznej, zwanego dalej "Biuletynem Informacji Publicznej", na której udostępnieniu podlegać będą dokumenty, o których mowa w art. 5 i 6.
3. W programie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się również fakt rezygnacji z prac nad danym projektem ustawy, podając przyczyny tej rezygnacji.
4. Program, o którym mowa w ust. 1, podlega udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej.
5. Program, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów przedstawia niezwłocznie Sejmowi.

Art. 4

Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów i ministrowie przygotowują swoje programy prac legislacyjnych dotyczące projektów rozporządzeń. Przepisy art. 3 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 5

Projekty ustaw i rozporządzeń podlegają udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej z chwilą przekazania projektów do uzgodnień z członkami Rady Ministrów.

Art. 6

Z chwilą udostępnienia w Biuletynie Informacji Publicznej programów prac legislacyjnych, o których mowa w art. 3 i 4, albo w przypadku, gdy projekt nie był zawarty w programie prac legislacyjnych, z chwilą udostępnienia projektu w Biuletynie Informacji Publicznej, udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej podlegają również wszelkie dokumenty dotyczące prac nad projektem.

Art. 7

1. Z chwilą udostępnienia w Biuletynie Informacji Publicznej programów prac legislacyjnych, o których mowa w art. 3 i 4, albo w przypadku, gdy projekt nie był zawarty w programie prac legislacyjnych, z chwilą udostępnienia projektu w Biuletynie Informacji Publicznej, każdy może zgłosić zainteresowanie pracami nad projektem ustawy lub rozporządzenia.
2. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, wnosi się, na urzędowym formularzu, do organu odpowiedzialnego za opracowanie projektu ustawy albo rozporządzenia.
3. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, podlega udostępnieniu, z wyjątkiem adresów osób fizycznych, w Biuletynie Informacji Publicznej jako dokument dotyczący prac nad projektem ustawy albo rozporządzenia.
4. Podmiot dokonujący zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, podaje w zgłoszeniu:
 1. imiona i nazwiska oraz adresy osób uprawnionych do reprezentowania tego podmiotu w pracach nad projektem ustawy lub rozporządzenia;
 2. jeżeli występuje na rzecz osoby prawnej - nazwę i siedzibę tej osoby;
 3. jeżeli występuje na rzecz podmiotu innego niż osoba prawna - odpowiednio, jego imię i nazwisko oraz adres albo jego nazwę i siedzibę;
 4. interes, który w odniesieniu do danej regulacji zamierza chronić oraz rozwiązanie prawne, o którego uwzględnienie będzie zabiegać.
5. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, załącza się:
 1. w przypadku gdy podmiot dokonujący zgłoszenia, występuje w ramach zawodowej działalności lobbingsowej - zaświadczenie o wpisie do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 8;
 2. w przypadku gdy podmiot dokonujący zgłoszenia, występuje na rzecz osoby prawnej zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym - wyciąg z Krajowego Rejestru Sądowego dotyczący tej osoby prawnej.
6. Podmioty, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem ustawy lub rozporządzenia, mają obowiązek zgłosić organowi odpowiedzialnemu za opracowanie projektu ustawy albo rozporządzenia zmiany danych podlegających zgłoszeniu w terminie 7 dni od dnia ich wystąpienia.
7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb zgłaszania zainteresowania pracami nad projektem ustawy lub rozporządzenia, w tym wzór formularza zgłoszenia, kierując się potrzebą ułatwienia dokonywania zgłoszeń.

Art. 8

1. Po wniesieniu projektu ustawy do Sejmu może zostać przeprowadzone, na zasadach określonych w regulaminie Sejmu, wysłuchanie publiczne dotyczące tego projektu.
2. Podmiot, który zgłosił zainteresowanie pracami nad projektem ustawy może, na zasadach określonych w regulaminie Sejmu, wziąć udział w wysłuchaniu publicznym dotyczącym tego projektu.

Art. 9

1. Podmiot odpowiedzialny za opracowanie projektu rozporządzenia może przeprowadzić wysłuchanie publiczne dotyczące tego projektu.

2. Informacja o terminie wysłuchania publicznego dotyczącego projektu rozporządzenia podlega udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej co najmniej na 7 dni przed dniem wysłuchania publicznego.
3. Prawo wzięcia udziału w wysłuchaniu publicznym, o którym mowa w ust. 1, ma każdy podmiot, który zgłosił zainteresowanie pracami nad projektem rozporządzenia co najmniej na 3 dni przed dniem wysłuchania publicznego.
4. Jeżeli ze względów lokalowych lub technicznych, w szczególności ze względu na liczbę osób chętnych do wzięcia udziału w wysłuchaniu publicznym, nie jest możliwe zorganizowanie wysłuchania publicznego dotyczącego projektu rozporządzenia, podmiot uprawniony do jego organizacji może:
 1. zmienić termin lub miejsce wysłuchania publicznego podając w Biuletynie Informacji Publicznej przyczyny tej zmiany oraz nowy termin lub miejsce wysłuchania publicznego;
 2. odwołać wysłuchanie publiczne podając w Biuletynie Informacji Publicznej przyczyny odwołania.
5. Podmiot organizujący wysłuchanie publiczne w szczególności:
 1. kieruje przebiegiem wysłuchania publicznego;
 2. zapewnia niezakłócony przebieg wysłuchania publicznego;
 3. udziela głosu uczestnikom wysłuchania publicznego.
6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania wysłuchania publicznego dotyczącego projektów rozporządzeń i sposób dokumentowania jego przebiegu, mając na uwadze zapewnienie identyfikacji osób uczestniczących w wysłuchaniu publicznym, swobody prezentacji racji i argumentów uczestników wysłuchania publicznego oraz sprawnego przebiegu wysłuchania.

Rozdział 3

REJESTR PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH ZAWODOWĄ DZIAŁALNOŚĆ LOBBINGOWĄ ORAZ ZASADY WYKONYWANIA ZAWODOWEJ DZIAŁALNOŚCI LOBBINGOWEJ

Art. 10

1. Tworzy się rejestr podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową, zwany dalej "rejestrem".
2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej prowadzi rejestr w postaci bazy danych zapisanej na informatycznych nośnikach danych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565).
3. Rejestr zawiera następujące dane:
 1. firmę, siedzibę i adres przedsiębiorcy wykonującego zawodową działalność lobbingową albo imię, nazwisko i adres osoby fizycznej niebędącej przedsiębiorcą wykonującej zawodową działalność lobbingową;
 2. w przypadku przedsiębiorców wykonujących zawodową działalność lobbingową - numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo numer w ewidencji działalności gospodarczej.
4. Rejestr jest jawny.
5. Informacje zawarte w rejestrze podlegają udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej, z wyjątkiem adresów osób fizycznych.

Art. 11

1. Wpis do rejestru jest dokonywany na podstawie zgłoszenia.
2. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, wnosi się na urzędowym formularzu i podaje się w nim:
 1. firmę, siedzibę i adres przedsiębiorcy wykonującego zawodową działalność lobbingową albo imię, nazwisko i adres osoby fizycznej niebędącej przedsiębiorcą wykonującej zawodową działalność lobbingową;
 2. w przypadku przedsiębiorców wykonujących zawodową działalność lobbingową - numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo numer w ewidencji działalności gospodarczej.

3. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, załącza się dokumenty potwierdzające prawdziwość danych podanych w zgłoszeniu.
4. W przypadku stwierdzenia w zgłoszeniu, o którym mowa w ust. 1, braków formalnych, organ prowadzący rejestr wzywa podmiot dokonujący zgłoszenia do usunięcia braków.
5. W przypadku oczywistej bezzasadności zgłoszenia lub nieusunięcia, w terminie 7 dni, pomimo wezwania organu prowadzącego rejestr, braków formalnych zgłoszenia, organ prowadzący rejestr odmawia dokonania wpisu do rejestru. Odmowa dokonania wpisu następuje w drodze decyzji administracyjnej.
6. Wpis do rejestru jest odpłatny. Opłatę za wpis do rejestru uiszcza się dokonując zgłoszenia. Opłata nie może przekroczyć 100 zł.
7. Podmioty wpisane do rejestru mają obowiązek zgłosić organowi prowadzącemu rejestr zmiany danych podlegających wpisowi do rejestru w terminie 7 dni od dnia ich wystąpienia.
8. Organ prowadzący rejestr wydaje na żądanie podmiotu wpisanego do rejestru zaświadczenie o wpisie do rejestru. Zaświadczenie jest ważne 3 miesiące od dnia wydania.
9. Organ prowadzący rejestr na wniosek podmiotu wpisanego do rejestru wykreśla ten podmiot z rejestru.
10. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia:
 1. sposób zgłaszania i dokonywania wpisów w rejestrze i ich aktualizacji, w tym wzór formularza zgłoszenia,
 2. rodzaje dokumentów potwierdzających prawdziwość danych podanych w zgłoszeniu,
 3. wzór zaświadczenia o wpisie do rejestru,
 4. wysokość opłaty za wpis do rejestru, ustalonej na poziomie niestanowiącym ograniczenia w zgłaszaniu zawodowej działalności lobbingowej do rejestru

- kierując się potrzebą ułatwienia dokonywania zgłoszeń.

11. Art. 12

12. Zawodowa działalność lobbingowa może być wykonywana po uzyskaniu wpisu do rejestru.

13. Art. 13

14. W przypadku wydania na podstawie art. 41 Kodeksu karnego lub art. 9 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz.U. Nr 197, poz. 1661, z późn. zm.²⁾), prawomocnego orzeczenia zakazującego wykonywania zawodowej działalności lobbingowej organ prowadzący rejestr wykreśla z rejestru przedsiębiorcę albo osobę fizyczną, których dotyczy to orzeczenie. Wykreślenie z rejestru następuje w drodze decyzji administracyjnej.

15. Art. 14

1. Podmiot wykonujący zawodową działalność lobbingową ma prawo wykonywać tę działalność także w siedzibie urzędu obsługującego organ władzy publicznej.
2. Kierownik urzędu, o którym mowa w ust. 1, zapewnia podmiotom wykonującym zawodową działalność lobbingową wpisanym do rejestru dostęp do kierowanego przez siebie urzędu w celu umożliwienia właściwego reprezentowania interesów podmiotów, na rzecz których jest wykonywana ta działalność.
3. Zasady wykonywania zawodowej działalności lobbingowej na terenie Sejmu i Senatu określają odpowiednio regulamin Sejmu i regulamin Senatu.

Art. 15

Podmiot wykonujący zawodową działalność lobbingową jest obowiązany doręczyć organowi władzy publicznej lub pracownikowi urzędu obsługującego organ władzy publicznej, przed którym występuje, zaświadczenie o wpisie do rejestru, wraz z pisemnym oświadczeniem zawierającym wskazanie podmiotów, na rzecz których wykonuje tę działalność.

Rozdział 4
KONTROLA ZAWODOWEJ DZIAŁALNOŚCI LOBBINGOWEJ

Art. 16

4. Organy władzy publicznej są obowiązane niezwłocznie udostępniać w Biuletynie Informacji Publicznej informacje o działaniach podejmowanych wobec nich przez podmioty wykonujące zawodową działalność lobbingsową, wraz ze wskazaniem oczekiwanego przez te podmioty sposobu rozstrzygnięcia.
5. Kierownicy urzędów obsługujących organy władzy publicznej, każdy w zakresie swojego działania, określają szczegółowy sposób postępowania pracowników podległego urzędu z podmiotami wykonującymi zawodową działalność lobbingsową oraz z podmiotami wykonującymi bez wpisu do rejestru czynności z zakresu zawodowej działalności lobbingsowej, w tym sposób dokumentowania podejmowanych kontaktów.

Art. 17

W przypadku stwierdzenia, że czynności wchodzące w zakres zawodowej działalności lobbingsowej są wykonywane przez podmiot niewpisany do rejestru, właściwy organ władzy publicznej niezwłocznie informuje o tym na piśmie ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

Art. 18

6. Kierownicy urzędów obsługujących organy władzy publicznej opracowują raz w roku, do końca lutego, informację o działaniach podejmowanych wobec tych organów w roku poprzednim przez podmioty wykonujące zawodową działalność lobbingsową.
7. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:
 1. określenie spraw, w których zawodowa działalność lobbingsowa była podejmowana;
 2. wskazanie podmiotów, które wykonywały zawodową działalność lobbingsową;
 3. określenie form podjętej zawodowej działalności lobbingsowej, wraz ze wskazaniem, czy polegała ona na wspieraniu określonych projektów, czy też na występowaniu przeciwko tym projektom;
 4. określenie wpływu, jaki wywarł podmiot wykonujący zawodową działalność lobbingsową w procesie stanowienia prawa w danej sprawie.
8. Informacja, o której mowa w ust. 1, podlega niezwłocznie udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Rozdział 5
SANKCJE ZA NARUSZENIE PRZEPISÓW USTAWY

Art. 19

9. Podmiot, który wykonuje czynności wchodzące w zakres zawodowej działalności lobbingsowej bez wpisu do rejestru, podlega karze pieniężnej w wysokości od 3 000 zł do 50 000 zł.
10. Karę, o której mowa w ust. 1, nakłada w drodze decyzji administracyjnej minister właściwy do spraw administracji publicznej.
11. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej uwzględnia się stopień wpływu podmiotu, o którym mowa w ust. 1, na określone rozstrzygnięcie organu władzy publicznej dotyczące stanowienia prawa oraz zakres i charakter

podjętych przez ten podmiot czynności z zakresu zawodowej działalności lobbingowej.

12. Karę pieniężną można nakładać wielokrotnie, jeżeli czynności z zakresu zawodowej działalności lobbingowej są kontynuowane bez wpisu do rejestru.

Art. 20

13. Środki finansowe uzyskane z kar pieniężnych, o których mowa w art. 19, stanowią dochód budżetu państwa.
14. Karę pieniężną uiszcza się w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja ministra właściwego do spraw administracji publicznej stała się ostateczna, na rachunek bankowy urzędu obsługującego ten organ.
15. Koszty związane z uiszczeniem kary pieniężnej pokrywa wpłacający.

Rozdział 6

ZMIANY W PRZEPISACH OBOWIĄZUJĄCYCH, PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Art. 21

W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2199, z 2004 r. Nr 116, poz. 1202 i Nr 210, poz. 2135 oraz z 2005 r. Nr 48, poz. 446) wprowadza się następujące zmiany:

16. w art. 18 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

"3a. Przewodniczący klubu lub koła jest obowiązany podać odpowiednio Marszałkowi Sejmu albo Marszałkowi Senatu następujące dane dotyczące pracowników biura klubu lub koła oraz społecznych współpracowników:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) miejsce zatrudnienia w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura klubu lub koła albo społecznym współpracownikiem;
- 4) źródła dochodów w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura klubu lub koła albo społecznym współpracownikiem;
- 5) informację o wykonywanej działalności gospodarczej w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura klubu lub koła albo społecznym współpracownikiem.

3b. Dane, o których mowa w ust. 3a, są jawne i są podawane do wiadomości publicznej odpowiednio przez Marszałka Sejmu albo Marszałka Senatu w formie zapisu elektronicznego."

17. w art. 23 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

"4a. Poseł lub senator jest obowiązany podać odpowiednio Marszałkowi Sejmu albo Marszałkowi Senatu następujące dane dotyczące pracowników biura oraz społecznych współpracowników:

1. imię (imiona) i nazwisko;
2. datę urodzenia;
3. miejsce zatrudnienia w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura albo społecznym współpracownikiem;

4. źródła dochodów w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura albo społecznym współpracownikiem;
5. informację o wykonywanej działalności gospodarczej w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została pracownikiem biura albo społecznym współpracownikiem.

4b. Dane, o których mowa w ust. 4a, są jawne i są podawane do wiadomości publicznej odpowiednio przez Marszałka Sejmu albo Marszałka Senatu w formie zapisu elektronicznego."

Art. 22

W ustawie z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 i Nr 80, poz. 717 oraz z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703) dodaje się art. 39a w brzmieniu:

"Art. 39a. 1. Minister podaje Prezesowi Rady Ministrów następujące dane dotyczące pracowników zatrudnionych w gabinecie politycznym ministra:

18. imię (imiona) i nazwisko;
19. datę urodzenia;
20. miejsce zatrudnienia w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została zatrudniona w gabinecie politycznym ministra;
21. źródła dochodów w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została zatrudniona w gabinecie politycznym ministra;
22. informację o wykonywanej działalności gospodarczej w trzyletnim okresie poprzedzającym dzień, w którym osoba została zatrudniona w gabinecie politycznym ministra.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, podlegają udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej."

Art. 23

W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U z 2003 r. Nr 159, poz. 1548, z późn. zm.³⁾) w art. 6 w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

"7) prowadzenia rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingsową."

Art. 24

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się następujące ustawy: ustawę z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, ustawę z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów oraz ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 191, poz. 1956 i Nr 243, poz. 2442 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1316.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, Nr 190, poz. 1864, z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 69, poz. 624, Nr

91, poz. 873, Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1206, Nr 141, poz. 1492, Nr 238, poz. 2390, Nr 240, poz. 2408 i Nr 273, poz. 2702 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 33, poz. 288 i Nr 155, poz. 1298.

Ustawa o pracownikach samorządowych

z dnia 22 marca 1990 r.

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa status prawny pracowników zatrudnionych w:

- 1) urzędzie marszałkowskim, wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych,
- 2) starostwie powiatowym, powiatowych jednostkach organizacyjnych,
- 3) urzędzie gminy, w jednostkach pomocniczych gminy oraz w gminnych jednostkach i zakładach budżetowych,
- 4) biurach (ich odpowiednikach) związków jednostek samorządu terytorialnego oraz zakładów budżetowych utworzonych przez te związki,
- 5) biurach (ich odpowiednikach) jednostek administracyjnych jednostek samorządu terytorialnego - zwanych dalej "pracownikami samorządowymi", z zastrzeżeniem art. 1a.

Art. 1a. Przepisów ustawy nie stosuje się do pracowników jednostek wymienionych w art. 1, których status prawny określają odrębne przepisy.

Art. 2. Pracownicy samorządowi są zatrudniani:

- 1) na podstawie wyboru:
 - a) w urzędzie marszałkowskim: marszałek województwa, wiceprzewodniczący zarządu oraz pozostali członkowie zarządu województwa - jeżeli statut województwa tak stanowi,
 - b) w starostwie powiatowym: starosta, wicestarosta oraz pozostali członkowie zarządu powiatu - jeżeli statut powiatu tak stanowi, z tym że z członkami zarządu powiatu wybranymi spoza składu rady powiatu zawsze nawiązuje się stosunek pracy,
 - c) ⁽¹⁾ w urzędzie gminy: wójt (burmistrz, prezydent miasta),
 - d) w związkach jednostek samorządu terytorialnego: przewodniczący zarządu związku i pozostali członkowie zarządu - jeżeli statut związku tak stanowi,
- 2) na podstawie mianowania: pracownicy zatrudniani na stanowiskach pracy określonych w statucie gminy bądź związku międzygminnego,
- 3) ⁽²⁾ na podstawie powołania: zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta), sekretarz gminy, sekretarz powiatu, skarbnik gminy (główny księgowy budżetu), skarbnik powiatu (główny księgowy budżetu powiatu), skarbnik województwa (główny księgowy budżetu województwa),
- 4) na podstawie umowy o pracę: pozostali pracownicy samorządowi.

Rozdział 2 Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy

Art. 3. 1. Pracownikiem samorządowym może być osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim,
- 2) ⁽³⁾ posiada kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania pracy na określonym stanowisku,
- 3) ukończyła 18 rok życia i ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych,
- 4) posiada stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na określonym stanowisku.

2. Do pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nie stosuje się wymogów określonych w ust. 1 pkt 1 i 3.

3. ⁽⁴⁾ Pracownikiem samorządowym zatrudnionym na stanowisku urzędniczym może być osoba zatrudniana na podstawie art. 2 pkt 2 i 4, która spełnia wymagania określone w ust. 1 oraz dodatkowo:

- 1) posiada co najmniej wykształcenie średnie,
- 2) nie była karana za przestępstwo popełnione umyślnie,
- 3) cieszy się nieposzlakowaną opinią.

4. ⁽⁵⁾ Pracownikiem samorządowym zatrudnionym na kierowniczym stanowisku urzędniczym może być osoba zatrudniana na podstawie art. 2 pkt 2-4, która spełnia wymagania określone w ust. 1 i ust. 3 pkt 2 i 3 oraz dodatkowo:

- 1) posiada łącznie co najmniej dwuletni staż pracy:
 - a) na stanowiskach urzędniczych w jednostkach, o których mowa w art. 1, lub

- b) w służbie cywilnej, lub
 - c) w służbie zagranicznej, z wyjątkiem stanowisk obsługi, lub
 - d) w innych urzędach państwowych, z wyjątkiem stanowisk pomocniczych i obsługi, lub
 - e) na kierowniczych stanowiskach państwowych oraz
- 2) posiada wykształcenie wyższe.
5. ⁽⁶⁾ Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz stanowisk pracowniczych, uwzględniając stanowiska urzędnicze, w tym kierownicze stanowiska urzędnicze, w jednostkach, o których mowa w art. 1, oraz biorąc pod uwagę rodzaj zadań realizowanych przez poszczególne jednostki i charakter czynności wykonywanych na poszczególnych stanowiskach pracy w tych jednostkach.
6. ⁽⁷⁾ Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania kwalifikacyjne pracowników samorządowych. Rada Ministrów, ustalając szczegółowe wymagania kwalifikacyjne na określonych stanowiskach pracowniczych, uwzględnia w szczególności wymagania wynikające z ust. 1-4 oraz potrzebę posiadania przez pracownika samorządowego kierunkowego przygotowania zawodowego, szczególnych doświadczeń lub umiejętności zawodowych, a także szczególne wymagania w zakresie stażu pracy.

Art. 3a. ⁽⁸⁾ 1. Nabór kandydatów na wolne stanowiska urzędnicze, w tym na kierownicze stanowiska urzędnicze, zatrudnianych na podstawie art. 2 pkt 2 i 4, zwane dalej "stanowiskami urzędniczymi", jest otwarty i konkurencyjny.

2. Nabór kandydatów na stanowiska urzędnicze w jednostkach, o których mowa w art. 1, organizują kierownicy tych jednostek.

3. Nabór kandydatów na wolne stanowiska kierowników jednostek, o których mowa w art. 1, z wyjątkiem urzędu marszałkowskiego, starostwa powiatowego, urzędu gminy albo biura związku, organizują odpowiednio marszałek województwa, starosta, wójt (burmistrz, prezydent miasta) albo przewodniczący zarządu związku.

4. Ogłoszenie o stanowisku urzędniczym oraz naborze kandydatów na to stanowisko umieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565), zwanym dalej "Biuletynem", oraz na tablicy informacyjnej w jednostce, w której jest prowadzony nabór.

5. Ogłoszenie o naborze powinno zawierać:

- 1) nazwę i adres jednostki,
- 2) określenie stanowiska urzędniczego,
- 3) określenie wymagań związanych ze stanowiskiem urzędniczym zgodnie z opisem danego stanowiska, ze wskazaniem, które z nich są niezbędne, a które są dodatkowe,
- 4) wskazanie zakresu zadań wykonywanych na stanowisku urzędniczym,
- 5) wskazanie wymaganych dokumentów,
- 6) określenie terminu i miejsca składania dokumentów.

6. Termin do składania dokumentów, określony w ogłoszeniu o naborze, nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania tego ogłoszenia w Biuletynie.

Art. 3b. ⁽⁹⁾ 1. Po upływie terminu do złożenia dokumentów, określonego w ogłoszeniu o naborze, upowszechnia się w Biuletynie listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera imiona i nazwiska kandydatów oraz ich miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

3. Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do naboru, stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami związanymi ze stanowiskiem urzędniczym, określonymi w ogłoszeniu o naborze.

Art. 3c. ⁽¹⁰⁾ 1. Sporządza się protokół przeprowadzonego naboru kandydatów na stanowisko urzędnicze.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) określenie stanowiska urzędniczego, na które był prowadzony nabór, liczbę kandydatów oraz imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 5 najlepszych kandydatów uszeregowanych według spełniania przez nich poziomu wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze,
- 2) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru,
- 3) uzasadnienie dokonanego wyboru.

Art. 3d. ⁽¹¹⁾ 1. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata albo zakończenia procedury naboru, w przypadku gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) nazwę i adres jednostki,
- 2) określenie stanowiska urzędniczego,
- 3) imię i nazwisko wybranego kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego,
- 4) uzasadnienie dokonanego wyboru kandydata albo uzasadnienie niezatrudnienia żadnego kandydata na stanowisko urzędnicze.

3. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w Biuletynie i na tablicy informacyjnej w jednostce, w której był prowadzony nabór, przez okres co najmniej 3 miesięcy.

Art. 3e. ⁽¹²⁾ 1. Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w ciągu 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, możliwe jest zatrudnienie na tym samym stanowisku kolejnej osoby spośród najlepszych kandydatów wymienionych w protokole tego naboru. Przepisy art. 3d stosuje się odpowiednio.

Art. 4. ⁽¹³⁾ Czynności w sprawach z zakresu prawa pracy za jednostki, o których mowa w art. 1, zwane dalej "pracodawcami samorządowymi", dokonują:

- 1) ⁽¹⁴⁾ organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego lub w zakresie ustalonym przez ten organ w odrębnej uchwale jego przewodniczący - wobec wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty i marszałka województwa - w formie uchwały, z zastrzeżeniem, że uchwała ta nie może obejmować prawa do ustalania przez przewodniczącego organu stanowiącego ich wynagrodzenia,
- 2) przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego wobec członków zarządu tej jednostki,
- 2a) ⁽¹⁵⁾ wójt (burmistrz, prezydent miasta) - wobec zastępcy wójta (burmistrza, prezydenta miasta), sekretarza gminy, skarbnika gminy oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych,
- 3) przewodniczący zgromadzenia związku jednostek samorządu terytorialnego wobec członków zarządu tego związku,
- 4) ⁽¹⁶⁾ w urzędzie jednostki samorządu terytorialnego - wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa wobec pozostałych pracowników urzędu oraz wobec kierowników samorządowych jednostek organizacyjnych będących samodzielnymi pracodawcami samorządowymi innymi niż wymienieni w pkt 1-3,
- 5) kierownik jednostki organizacyjnej - za innego niż wymieniony w pkt 1-4 pracodawcę samorządowego.

Art. 4a. Akt mianowania pracownika samorządowego jest sporządzany w formie pisemnej i zawiera co najmniej:

- 1) nazwę pracodawcy samorządowego,
- 2) imię i nazwisko pracownika samorządowego,
- 3) datę nawiązania stosunku pracy,
- 4) określenie stanowiska pracy,
- 5) określenie wysokości i składników wynagrodzenia za pracę,
- 6) datę obowiązku podjęcia czynności służbowych,
- 7) podpis osoby dokonującej mianowania.

Art. 5. ⁽¹⁷⁾ 1. Przed podjęciem pracy pracownik zatrudniony na podstawie wyboru, mianowania lub powołania składa pisemne ślubowanie następującej treści:

"Ślubuję uroczyście, że na zajmowanym stanowisku będę służyć państwu i społeczności lokalnej, przestrzegać porządku prawnego i wykonywać sumiennie powierzone mi zadania."

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do wójta (burmistrza, prezydenta miasta), który składa ślubowanie określone przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558 i Nr 113, poz. 984).

Art. 6. Małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia lub stosunku powinowactwa pierwszego stopnia i przysposobienia, opieki lub kurateli - nie mogą być zatrudnieni u pracodawców samorządowych, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek bezpośredniej podległości służbowej.

Art. 7. Do mianowanych pracowników samorządowych stosuje się odpowiednio przepis art. 10 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403), zwanej dalej "ustawą o pracownikach urzędów państwowych".

Art. 8. W razie tymczasowego aresztowania pracownika samorządowego mianowanego, stosuje się odpowiednio przepis art. 11 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 9. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może zawiesić w pełnieniu obowiązków pracowniczych na czas nieprzekraczający trzech miesięcy pracownika samorządowego mianowanego, jeżeli zostało wszczęte przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne.

2. W okresie zawieszenia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń przysługujących na podstawie stosunku pracy.

Art. 10. 1. Rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym może nastąpić w drodze wypowiedzenia w razie:

- 1) ujemnej oceny kwalifikacyjnej, wydanej zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 17, i potwierdzonej ponowną ujemną oceną, która nie może być dokonana wcześniej niż po upływie trzech miesięcy,
- 2) likwidacji lub reorganizacji urzędu gminy lub innych jednostek, o których mowa w art. 1 pkt 3, oraz biur (ich odpowiedników), o których mowa w art. 1 pkt 4, połączonej ze zmniejszeniem stanu zatrudnienia,
- 3) niezawinionej utraty uprawnień do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku,
- 4) trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem *komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia*⁽¹⁸⁾, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia pracownika na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo pracownik odmawia podjęcia takiej pracy,
- 5) ⁽¹⁹⁾ nabycia prawa do renty lub emerytury.

2. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 3 kierownik urzędu gminy (jednostki, o której mowa w art. 1) powinien zaproponować pracownikowi samorządowemu mianowanemu podjęcie pracy na innym stanowisku odpowiadającym posiadanym kwalifikacjom, jeżeli takim stanowiskiem dysponuje.

3. W przypadku ustania zatrudnienia z przyczyny, o której mowa w ust. 1 pkt 2, pracownikowi samorządowemu mianowanemu przysługuje wynagrodzenie obliczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy za czas pozostawania bez pracy, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy.

4. Okres wypowiedzenia stosunku pracy pracownikowi samorządowemu mianowanemu wynosi trzy miesiące i kończy się ostatniego dnia miesiąca.

5. Do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym w razie reorganizacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, oraz w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 3 i 4 stosuje się przepis art. 38 Kodeksu pracy.

Art. 11. Pracownik samorządowy mianowany może rozwiązać stosunek pracy z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Art. 12. W okresie wypowiedzenia pracownik samorządowy może być zwolniony z pełnienia obowiązków z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Art. 13. Stosunek pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym może ulec rozwiązaniu w drodze porozumienia stron.

Art. 14. 1. Właściwy organ lub osoba niezwłocznie rozwiązuje bez wypowiedzenia stosunek pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym w razie:

- 1) prawomocnego skazania na karę pozbawienia praw publicznych albo prawa wykonywania zawodu,
- 2) prawomocnego ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w urzędzie,
- 3) zawinionej utraty uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku,
- 4) utraty obywatelstwa polskiego.

2. Rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym może nastąpić w razie jego nieobecności w pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż jeden rok, a także w razie

usprawiedliwionej nieobecności w pracy z innych przyczyn - po upływie okresów przewidzianych w art. 53 Kodeksu pracy.

2a. ⁽²⁰⁾ W razie niezdolności do pracy z powodu choroby, o której mowa w ust. 2, pracownik samorządowy mianowany zachowuje prawo do świadczeń pieniężnych przez okres przewidziany w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

3. Stosunek pracy z pracownikiem samorządowym mianowanym wygasa w przypadkach określonych w Kodeksie pracy oraz przepisach szczególnych.

Art. 14a. 1. Pracownikowi samorządowemu zatrudnionemu w ramach stosunku pracy na podstawie wyboru, z którym został rozwiązany stosunek pracy w związku z upływem kadencji, przysługuje odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy.

2. Wysokość odprawy, o której mowa w ust. 1, nie może przekraczać kwoty dwudziestokrotnego miesięcznego najniższego wynagrodzenia obowiązującego w dniu rozwiązania stosunku pracy, ustalonego przez *Ministra Pracy i Polityki Socjalnej* ⁽²¹⁾ na podstawie odrębnych przepisów.

3. W przypadku gdy pracownik, o którym mowa w ust. 1, zostanie ponownie, w najbliższej kadencji, zatrudniony na podstawie stosunku pracy z wyboru w tym samym urzędzie, przepisu ust. 1 nie stosuje się.

4. Do pracownika, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisu art. 75 Kodeksu pracy.

Rozdział 3. Obowiązki i prawa pracownika samorządowego

Art. 15. 1. Do podstawowych obowiązków pracownika samorządowego należy dbałość o wykonywanie zadań publicznych oraz o środki publiczne, z uwzględnieniem interesów państwa oraz indywidualnych interesów obywateli.

2. Do obowiązków pracownika samorządowego należy w szczególności:

- 1) przestrzeganie prawa,
- 2) wykonywanie zadań urzędu sumiennie, sprawnie i bezstronnie,
- 3) informowanie organów, instytucji i osób fizycznych oraz udostępnianie dokumentów znajdujących się w posiadaniu urzędu, jeżeli prawo tego nie zabrania,
- 4) zachowanie tajemnicy państwowej i służbowej w zakresie przez prawo przewidzianym,
- 5) zachowanie uprzejmości i życzliwości w kontaktach ze zwierzchnikami, podwładnymi, współpracownikami oraz w kontaktach z obywatelami,
- 6) zachowanie się z godnością w miejscu pracy i poza nim.

Art. 16. 1. Do obowiązków pracownika samorządowego należy sumienne i staranne wypełnianie poleceń przełożonego.

2. ⁽²²⁾ Jeżeli w przekonaniu pracownika samorządowego polecenie przełożonego jest niezgodne z prawem, pracownik ten powinien przedstawić mu swoje zastrzeżenia; w razie pisemnego potwierdzenia polecenia, powinien je wykonać, zawiadamiając jednocześnie odpowiednio wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę, marszałka województwa albo kierownika samorządowej jednostki organizacyjnej o zastrzeżeniach.

3. Pracownikowi samorządowemu nie wolno wykonywać poleceń, których wykonanie według jego przekonania stanowiłoby przestępstwo lub groziłoby niepowetowanymi stratami.

4. (skreślony).

Art. 17. 1. Pracownik samorządowy mianowany podlega okresowym ocenom kwalifikacyjnym.

2. Zasady dokonywania oceny określa rada gminy, lub organ związku jednostek samorządu terytorialnego, określony w statucie albo regulaminie.

Art. 18. Pracownik samorządowy nie może wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronnictwo lub interesowność.

Art. 18a. ⁽²³⁾ 1. Pracownik samorządowy jest obowiązany złożyć oświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej.

2. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej pracownik samorządowy jest obowiązany określić jej charakter. Obowiązany jest on również składać odrębne oświadczenia w przypadku zmiany charakteru prowadzonej działalności gospodarczej.

3. Oświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej pracownik jest obowiązany złożyć pracodawcy samorządowemu w terminie 30 dni od dnia zatrudnienia, podjęcia działalności gospodarczej lub zmiany jej charakteru.

4. Niezłożenie oświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej w terminie powoduje odpowiedzialność dyscyplinarną.

5. Podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu o prowadzeniu działalności gospodarczej powoduje odpowiedzialność na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego.

Art. 19. Pracownik samorządowy jest obowiązany na żądanie upoważnionego do czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w imieniu pracodawcy samorządowego złożyć oświadczenie o stanie majątkowym.

Art. 20. 1. Pracownikowi samorządowemu przysługuje wynagrodzenie stosowne do zajmowanego stanowiska oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych.

2. ⁽²⁴⁾ Rada Ministrów, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, określa w drodze rozporządzenia zasady wynagradzania pracowników samorządowych. Rada Ministrów przy ustalaniu zasad wynagradzania członków zarządu jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), odrębnie dla każdego stopnia zasadniczego podziału terytorialnego, uwzględnia liczbę mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego.

3. ⁽²⁵⁾ Maksymalne wynagrodzenie członka zarządu jednostki samorządu terytorialnego oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta) nie może przekroczyć w ciągu miesiąca, łącznie z dodatkiem za wieloletnią pracę, siedmiokrotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 19, poz. 239 oraz z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 100, poz. 1080).

4. Maksymalne miesięczne wynagrodzenie kierowników i zastępców kierowników jednostek budżetowych, gospodarstw pomocniczych tych jednostek oraz zakładów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego nie może przekroczyć czterokrotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 19, poz. 239 oraz z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 100, poz. 1080).

5. Osobom wymienionym w ust. 3 nie przysługują nagrody, z wyjątkiem nagrody jubileuszowej, o której mowa w art. 21.

Art. 21. 1. Pracownikom samorządowym przysługuje dodatek za wieloletnią pracę, nagroda jubileuszowa oraz jednorazowa odprawa przy przechodzeniu na rentę *inwalidzką*⁽²⁶⁾ lub emeryturę. Przepisy art. 22 ust. 1, art. 23 oraz art. 28 ust. 1 i ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się odpowiednio.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa warunki, w jakich do okresu pracy w jednostkach samorządu terytorialnego wlicza się okresy zatrudnienia w innych zakładach pracy.

Art. 22. Do świadczeń przysługujących pracownikowi samorządowemu w związku z podróżą służbową lub przeniesieniem do pracy w innej miejscowości przepis art. 26 ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się odpowiednio.

Art. 23. ⁽²⁷⁾ 1. Pracownikowi samorządowemu przysługują świadczenia emerytalne i rentowe na zasadach określonych w przepisach o *powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin*⁽²⁸⁾.

2. Pracownikowi samorządowemu mianowanemu przysługuje pełna emerytura, jeżeli mężczyzna ukończył sześćdziesiąt lat, a kobieta pięćdziesiąt pięć lat i ma wymagany okres zatrudnienia, w przypadkach określonych w przepisach:

- 1) art. 10 ust. 1 pkt 2, jeżeli dotyczy wyłącznie reorganizacji uniemożliwiającej dalsze zatrudnienie,
- 2) art. 10 ust. 1 pkt 3, jeżeli urząd nie dysponuje stanowiskiem, o którym mowa w art. 10 ust. 2,
- 3) art. 10 ust. 1 pkt 4, z wyłączeniem przypadków, gdy pracownik odmówił zatrudnienia na stanowisku, o którym mowa w tym przepisie.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się do osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Art. 24. 1. Regulaminy pracy określają porządek wewnętrzny i rozkład czasu pracy w sposób zapewniający obywatelom załatwianie spraw w dogodnym dla nich czasie.

2. Czas pracy pracowników samorządowych nie może przekraczać 40 godzin na tydzień i ośmiu godzin na dobę.

3. Do czasu pracy pracownika samorządowego mianowanego stosuje się odpowiednio przepisy art. 29 ust. 2 i 3 oraz art. 30 ust. 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Rozdział 4. Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna pracowników samorządowych mianowanych

Art. 25. W sprawach odpowiedzialności porządkowej i dyscyplinarnej pracowników samorządowych, w kwestiach nieuregulowanych w niniejszej ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 1 i 3, art. 36 ust. 6 i art. 37 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 26. 1. Karę porządkową upomnienia za przewinienie mniejszej wagi wymierza bezpośredni przełożony pracownika samorządowego i zawiadamia go o tym na piśmie.

2. Pracownik samorządowy może w ciągu trzech dni od dnia doręczenia zawiadomienia o ukaraniu odwołać się do upoważnionego do czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w imieniu pracodawcy samorządowego, który decyduje o jego uwzględnieniu lub odrzuceniu.

Art. 27. 1. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołuje się komisje dyscyplinarne I i II instancji.

2. Komisja dyscyplinarna I instancji składa się z członków wybranych przez radę gminy (zgromadzenie związku) spośród pracowników samorządowych, z wyjątkiem pracowników zatrudnionych na podstawie wyboru i umowy o pracę.

3. Komisja dyscyplinarna II instancji składa się z członków wybranych przez radę gminy (zgromadzenie związku) spośród radnych.

4. Członków komisji dyscyplinarnych wybiera się na okres kadencji rady.

Art. 27a. ⁽²⁹⁾ 1. Od orzeczeń komisji dyscyplinarnych II instancji stronom służy odwołanie do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

2. Do rozpatrzenia odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia sądu apelacyjnego skarga kasacyjna nie przysługuje.

Art. 28. W miarę potrzeby tworzy się komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 27, dla pracowników kilku pracodawców samorządowych.

Art. 29. ⁽³⁰⁾ Rzecznika dyscyplinarnego wyznacza odpowiednio wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa spośród pracowników mianowanych wymienionych w art. 27 ust. 2.

Art. 30. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady powoływania składu komisji dyscyplinarnych i tryb postępowania przed komisjami, zasady wydawania i wykonywania ich orzeczeń oraz zasady wznowienia postępowania przed komisjami dyscyplinarnymi.

Rozdział 5. Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 31. 1. W kwestiach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy.

2. Spory ze stosunku pracy pracowników samorządowych rozpoznają sądy pracy.

Art. 32. Do pracowników samorządowych zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych i obsługi, określonych w przepisach o wynagrodzeniu, o których mowa w art. 20 ust. 2, nie stosuje się przepisów art. 16 ust. 2, art. 19 i art. 24 ust. 2.

Art. 33. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy pracownicy zatrudnieni w dotychczasowych urzędach terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego stają się pracownikami samorządowymi. Stosunki pracy z tymi pracownikami wygasają 31 grudnia 1990 r., jeżeli przed 1 października 1990 r. nie zostaną z nimi nawiązane nowe stosunki pracy na dalszy okres. Wcześniejsze rozwiązanie stosunku pracy przez zakład pracy może nastąpić za trzymiesięcznym wypowiedzeniem w trybie przewidzianym w art. 41¹ Kodeksu pracy.

2. Pracownicy zatrudnieni w dotychczasowych urzędach terenowych organów administracji państwowej, którzy zgodnie z ust. 1 zdanie pierwsze stali się pracownikami samorządowymi, zachowują uprawnienia wynikające z przepisów szczególnych do dnia nawiązania nowych stosunków pracy na dalszy okres albo do dnia wcześniejszego rozwiązania lub wygaśnięcia stosunków pracy zgodnie z ust. 1 zdanie drugie i trzecie.

3. Pracownikom samorządowym mianowanym, w przypadkach określonych w ust. 1, przysługuje wynagrodzenie przewidziane w art. 10 ust. 3 ustawy. Pozostałym pracownikom przysługują w tych przypadkach świadczenia przewidziane w art. 8 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 i Nr 10, poz. 59).

4. Wszelkie świadczenia pieniężne powstałe z tytułu rozwiązania stosunków pracy, o których mowa w ust. 1, pokrywa Skarb Państwa za pośrednictwem urzędów wojewódzkich, z wyjątkiem świadczeń wypłacanych z Funduszu Pracy na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 i Nr 10, poz. 59).

Art. 34. Ustawa wchodzi w życie w terminie określonym ustawą - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym.

Wyrok SN z 1998.06.18

I PKN 188/98, OSNP 1999/13/421

Prowadzenie przez pracownika samorządowego działalności gospodarczej obejmującej czynności ściśle związane z jego obowiązkami pracowniczymi stanowi przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę na podstawie art. 18 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 21, poz. 124 ze zm.). Przyczyną uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę na podstawie tego przepisu jest możliwość wywołania wykonywanymi czynnościami podejrzenia o stronnictwo i interesowność. Pracodawca nie musi zatem wykazywać, że pracownik wykonywał swoje obowiązki stronnictwo lub interesownie, a zwłaszcza, że uzyskiwał w związku z ich wykonywaniem jakiegokolwiek korzyści.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 1998 r. sprawy z powództwa Ewy J. przeciwko Urzędowi Miasta i Gminy w L. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 26 listopada 1997 r. [...]

oddalił kasację.

Ewa J. wnosiła o przywrócenie do pracy w Urzędzie Miasta i Gminy w L. na stanowisko inspektora do spraw gospodarki gruntami nierolnymi i nieleśnymi.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Stargardzie Szczecińskim wyrokiem z dnia 2 września 1997 r. [...] zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki odszkodowanie w wysokości 3.276 zł, oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Sąd ustalił, że Ewa J. była zatrudniona u strony pozwanej od 1 lipca 1989 r. Od 1 września 1995 r. rozpoczęła działalność gospodarczą, zarejestrowaną w Urzędzie Miejskim w P. jako Biuro Prawno-Podatkowe "P.". Pismem z dnia 20 stycznia 1997 r. strona pozwana wypowiedziała jej umowę o pracę, podając jako przyczynę wypowiedzenia naruszenia art. 18 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 21, poz. 124 ze zm.). W okresie wypowiedzenia Ewa J. została zwolniona z wykonywania obowiązków pracowniczych, o czym zawiadomiono ją pismem z 10 lutego 1997 r. W dniu 19 września 1996 r., w przygotowanym i obsługiwanym przez powódkę przetargu na sprzedaż działki przeznaczonej na cele budowlane, jej mąż brał udział jako pełnomocnik jednego z uczestników. W dniu 14 lutego 1997 r. Ewa J. zgłosiła zmianę treści wpisu do ewidencji poprzez usunięcie przedmiotu polegającego na obrocie nieruchomościami - sprzedaży, kupnie i najmie. W dniu 21 lutego 1997 r. powódka zawarła w formie aktu notarialnego umowę kupna-sprzedaży prawa wieczystego użytkowania niezabudowanej działki jako pełnomocnik strony sprzedającej.

W ocenie Sądu, strona pozwana nie wykazała jakie zajęcia wykonywane przez powódkę mogłyby wywołać podejrzenie o stronnictwo i interesowność. Zdaniem Sądu z zarzutów mieszkańców L. kwestionujących umieszczenie informacji o prowadzonej przez nią działalności na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy, oraz faktu, że obsługiwała przetarg, w którym mąż brał udział jako pełnomocnik kontrahenta "nic nie wynika". Powódka nie decydowała o tym kto nabędzie działkę. Dla zasadności zarzutu interesowności bez znaczenia są oświadczenia uczestniczących w przetargu Jolanty i Zygmunta G., jakoby mąż powódki oświadczył właścicielce działki (lub jej synowi), że "może to załatwić za pieniądze". Są to wiadomości niepotwierdzone, pochodzące od osób trzecich. Podobnie na pomówieniach oparte są inne zarzuty jak np. wywieranie na strony nacisku na wybór określonego notariusza. Skargi mieszkańców miały charakter bardzo ogólny i niekonkretny. Z tego względu wypowiedzenie Ewie J. umowy o pracę było nieuzasadnione. Sąd uznał, że przywrócenie jej do pracy nie byłoby celowe. Postępowanie powódki, choć nie miało cech stronnictwa i interesowności, "naruszało jednak zaufanie społeczności miejskiej do Urzędu". Dlatego Sąd, na podstawie art. 47¹ w związku z art. 45 § 2 KP, zasądził odszkodowanie.

Obydwie strony zaskarżyły ten wyrok apelacją.

Strona pozwana podnosząc zarzuty naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 18 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych oraz sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału - przez przyjęcie, że strona pozwana nie wykazała faktów naruszenia powołanego przepisu, wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku lub o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu apelacji wywodziła, że art. 18 ustawy o pracownikach samorządowych zakazuje wykonywania zajęć, które mogłyby wywołać podejrzenie o stronnictwo lub interesowność. Świadkowie zeznali, że wielokrotnie słyszeli negatywne opinie o prowadzeniu przez powódkę

działalności gospodarczej i równoczesnej pracy w Urzędzie. Mieszkańcy zarzucali władzom Miasta i Gminy brak reakcji na tę sytuację. Art. 18 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. nie ustanawia obowiązku wykazania konkretnych faktów stronnictwa lub interesowności pracownika; do zastosowania tego przepisu wystarczy wykazanie możliwości zachowań stronnictw lub interesownych.

Powódka podniosła w apelacji zarzut niewłaściwego zastosowania art. 47¹ w związku z art. 45 § 2 KP oraz art. 5 KC i na tej podstawie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez przywrócenie jej do pracy i wypłacenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Jej zdaniem, Sąd nie wykazał w jaki sposób postępowanie powódki naruszało zaufanie społeczności miejskiej do Urzędu. Działalność gospodarcza prowadzona jest w P. a nie w L. Z zakresu powódka działalności wykreśliła obrót nieruchomościami. Ogłoszenie o prowadzonej przez nią działalności na tablicy w Urzędzie oraz w lokalnej prasie nie ma znaczenia w sprawie. Jest biegłą uprawnioną do szacowania nieruchomości z listy Wojewody S. Zarządzenie Wojewody jest powszechnie dostępne. Jest też doradcą podatkowym i jej nazwisko figuruje w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów. Nie jest jedynym pracownikiem Urzędu Miasta i Gminy L., który prowadzi działalność gospodarczą. Mieszkańcy skarżą się także na innych, którzy mimo to nie są zwalniani z pracy. Nadto, w Urzędzie zatrudniona jest nie od 1 lipca 1989 r., jak błędnie ustalił Sąd, lecz od 1 lipca 1979 r. Pracę zawodową podjęła 7 września 1977 r. Orzeczenie odszkodowania w miejsce przywrócenia do pracy pozbawia ją prawa do gratyfikacji jubileuszowej za dwudziestoletni okres pracy, co jest sprzeczne z art. 5 KC.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 26 listopada 1997 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo oraz oddalił apelację powódki. Sąd uznał za prawidłowe ustalenia stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku i przyjął je za własne. Nie podzielił natomiast ich prawnej oceny. Art. 18 ustawy o pracownikach samorządowych zakazuje nie tylko wykonywania zajęć, które wywołują podejrzenie o stronnictwo i interesowność, ale także takich, które mogłyby wywołać tego rodzaju podejrzenia. Do obowiązków powódki należało przygotowywanie pełnej dokumentacji dotyczącej obrotu nieruchomościami, łącznie z opracowaniem projektu decyzji. W istocie miała ona bezpośredni wpływ na treść podejmowanych decyzji. Zakres prowadzonej przez Ewę J. działalności gospodarczej na własny rachunek pokrywał się z zakresem jej obowiązków pracowniczych. Działalność ta obejmowała czynności dotyczące niekiedy tych samych nieruchomości. Dlatego nie ma znaczenia podnoszona w uzasadnieniu apelacji okoliczność, że działalność prowadzona była w P. a siedzibą Urzędu były L. Opisana sytuacja mogła rodzić i, jak wykazało postępowanie, rodziła podejrzenia o stronnictwo i interesowność Ewy J. Dla oceny zasadności wypowiedzenia dokonanego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. bez znaczenia jest okoliczność czy w rzeczywistości podejmowała ona działania stronnictwa. Powoływanie się na zmianę wpisu w ewidencji działalności gospodarczej jest bez znaczenia w sprawie, gdyż zmiana ta nastąpiła po dokonaniu wypowiedzenia. Oceny zasadności tej czynności rozwiązującej dokonuje się zaś według stanu rzeczy na dzień wypowiedzenia. Bez znaczenia jest i to, że inni pracownicy Urzędu prowadzą działalność gospodarczą. Przepisy ustawy o pracownikach samorządowych nie wprowadzają zakazu prowadzenia takiej działalności. Nadto, przyczyny wypowiedzenia odnoszone być muszą do indywidualnego przypadku. Powódka miała świadomość zagrożenia zwolnieniem, gdyż wskazywała na to znana jej opinia radcy prawnego Krystyny Z.

Ewa J. słusznie podniosła, że pracę u strony pozwanej rozpoczęła 1 lipca 1979 r., a nie 1 lipca 1989 r. Pismo wypowiedzające jej umowę nosi datę 29 stycznia 1997 r. a nie 20 stycznia 1997 r.

Powyższy wyrok Ewa J. zaskarżyła kasacją, zarzucając "naruszenie prawa materialnego przez pominięcie w stosunku do powódki przepisów obowiązujących w dniu zawarcia przez nią umowy, które powodowały nieważność postanowień jej zakresu czynności, niewyjaśnienie wszelkich okoliczności sprawy przez pominięcie zażądania od pozwanego pisemnych opinii prawnych wydawanych w sprawie powódki, a dokonanie ustaleń jedynie w oparciu o zeznania świadka, naruszenie przepisu art. 447 KPC, dokonując czynności w niewystarczającym zakresie". Na tej podstawie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa lub o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu podała, że ustawa z 20 września 1990 r. zmieniająca ustawę o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości z dnia 29 kwietnia 1985 r. zmieniła zakres czynności powódki, albowiem znosiła tryb wydawania decyzji odnośnie do sprzedaży gruntów Skarbu Państwa, których projekty sporządzać miała skarżąca. Opinia Krystyny Z. dołączona do akt osobowych powódki, której obecnie w tych dokumentach brak, nie zawierała stwierdzenia o sprzeczności działalności z art. 18 ustawy. Mąż Ewy J. był upoważniony do udziału w przetargu jako pełnomocnik uczestnika. Nie ma żadnego związku między udzieleniem pełnomocnictwa mężowi a jej zawodowymi obowiązkami. Był to przetarg publiczny i każdy mógł wziąć w nim udział. W transakcji kupna-sprzedaży nieruchomości była pełnomocnikiem Doroty i Tadeusza R. przy sporządzaniu aktu notarialnego nie jako osoba prowadząca działalność gospodarczą ale ze względów koleżeńskich. W

ocenie Ewy J. "plotki, wiadomości zasłyszane nawet przez świadków nie są podstawą do ustalenia okoliczności podanych". Sąd drugiej instancji nie przyjął prawidłowych ustaleń Sądu Rejonowego, a do dokonania własnych miał zbyt szczupły materiał.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nieprofesjonalnie sporządzona kasacja Ewy J. nie zawiera skonkretyzowanych podstaw. Jest polemiką z tezami uzasadnienia zaskarżonego wyroku, wynikającą z odmiennej oceny dowodów. Ponieważ z jej motywów można jednak bez wątpienia wnosić, że skarżąca zarzuca naruszenie art. 18 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych, Sąd Najwyższy uznał wniesiony środek prawny za spełniający warunki określone w art. 393³ KPC i postanowił rozpoznać go merytorycznie.

Zarzut naruszenia art. 447 KPC jest oczywiście bezzasadny. Przepis ten, zawarty w Rozdziale 3 Działu I. Kodeksu postępowania cywilnego zatytułowanego "Postępowanie w sprawach małżeńskich", dotyczy dopuszczalności powództwa o unieważnienie małżeństwa w razie śmierci jednego lub obojga małżonków. Nie mógł zatem znaleźć zastosowania w sprawie o przywrócenie do pracy i nie zastosowały go Sądy ani pierwszej ani drugiej instancji.

Nie jest prawdziwe powtórzone dwukrotnie w uzasadnieniu kasacji twierdzenie, że Sąd drugiej instancji dokonał ustaleń odmiennych niż poczynione przez Sąd pierwszej instancji i to bez dostatecznego materiału. Na stronie 3 motywów zaskarżonego wyroku Sąd drugiej instancji stwierdził: "Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i ustalenia te Sąd Wojewódzki przyjmuje za swoje własne". Ponieważ skarżąca nie kwestionuje ustaleń dokonanych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, co więcej nawet uważa je za trafne, jedynie logicznie możliwy jest wniosek, że aprobeuje tym samym podstawę faktyczną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku. W tej sytuacji rozpoznanie kasacji ograniczyć należy do badania prawidłowości oceny i kwalifikacji prawnej niewadliwie ustalonego stanu faktycznego.

W opinii Sądu Najwyższego trafny jest pogląd, że zastosowanie art. 18 ustawy o pracownikach samorządowych nie wymaga wykazania konkretnych zdarzeń (faktów) stronnictwo lub interesowności pracownika. Stwierdzenie takich zachowań uzasadniałoby nie tylko wypowiedzenie stosunku pracy, ale także jego rozwiązanie bez wypowiedzenia. Do zastosowania powołanego przepisu wystarczy jedynie możliwość wywołania podejrzeń o stronnictwo lub interesowność. Taka w rozpoznawanej sprawie zaistniała, skoro plotkowano wśród interesantów o pieniądzach w kontekście przedłużania lub przyspieszania przygotowywania dokumentacji przetargowych, skarżono się oficjalnie na praktyki w Urzędzie, stawiano zarzuty władzom lokalnym, że taki stan rzeczy tolerują, rozmawiano na temat nie stosowności i dwuznaczności tej sytuacji. Było naganne zachowanie powódki polegające na tym, że prowadziła działalność gospodarczą w zakresie pokrywającym się częściowo z jej obowiązkami jako pracownika samorządowego, że w przetargu ogłoszonym przez Urząd, którego była pracownikiem jako pełnomocnik jednego z uczestników występował jej mąż, że ona sama zawierała umowę sprzedaży nieruchomości jako pełnomocnik strony (nawet, jeżeli była to koleżeńska przysługa). Wbrew odmiennemu pogładowi powódki nie jest tym samym umieszczenie nazwiska na liście biegłych sądowych lub jego opublikowanie w wykazie doradców podatkowych w resortowym Dzienniku Urzędowym, czym pomieszczenie w siedzibie pracodawcy informacji o prowadzeniu działalności gospodarczej na własny rachunek. Posiadanie uprawnień do wykonywania czynności wymagających specjalnych wiadomości i szczególnej wiedzy jest nie tylko sprawą prywatną osoby mającej takie kwalifikacje. Przyznanie takich uprawnień, w określonym trybie, czyni z uprawnionego osobę publicznego zaufania zobowiązaną do określonych zachowań w interesie społecznym. Prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek ma wyłącznie cel zarobkowy, a więc prywatny. Ogłoszenie o tym fakcie jest formą reklamy.

Niezrozumiały jest wywód kasacji co do zmiany zakresu czynności powódki w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464). Ewa J. nie wyjaśnia jak ten akt wpłynął na jej obowiązki pracownicze. Powołana ustawa nie zmienia zasad obrotu nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa lub gminy (związku międzygminnego). Porządkuje stan prawny tych nieruchomości i ustala go na dzień 5 grudnia 1990 r. Pozostaje w bezpośrednim związku ze zmianą brzmienia art. 128 KC ustawą z dnia 31 stycznia 1989 r., której istotą było odejście od zasady, że własność co do mienia p

Ustawa o pracownikach urzędów państwowych

z dnia 16 września 1982 r.

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa obowiązki i prawa urzędników państwowych oraz innych pracowników zatrudnionych w:

- 1) Kancelarii Sejmu,
- 2) Kancelarii Senatu,
- 3) Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3a) (skreślony),
- 3b) ⁽¹⁾ Sądzie Najwyższym,
- 4) (skreślony),
- 5) (skreślony),
- 6) Biurze Trybunału Konstytucyjnego,
- 7) Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 7a) Biurze Rzecznika Praw Dziecka,
- 8) Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji,
- 8a) ⁽²⁾ Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w sprawach nieuregulowanych w odrębnych przepisach,
- 9) Krajowym Biurze Wyborczym,
- 9a) Biurze Rzecznika Interesu Publicznego,
- 10) Państwowej Inspekcji Pracy,
- 11) (skreślony),
- 12) regionalnych izbach obrachunkowych,
- 13) Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych,
- 14) Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

2. Ustawa określa obowiązki i prawa osób zatrudnionych w:

- 1) Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
- 2) urzędach ministrów i przewodniczących komitetów wchodzących w skład Rady Ministrów oraz urzędach centralnych organów administracji rządowej,
- 3) urzędach wojewódzkich oraz innych urzędach stanowiących aparat pomocniczy terenowych organów administracji rządowej podległych ministrom lub centralnym organom administracji rządowej,
- 4) Rządowym Centrum Studiów Strategicznych,
- 4a) Rządowym Centrum Legislacji,
- 5) komendach, inspektoratach i innych jednostkach organizacyjnych stanowiących aparat pomocniczy kierowników zespolonych służb, inspekcji i straży wojewódzkich oraz kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży,

wobec których nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255).

Art. 2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:

- 1) określa stanowiska, na których w urzędach wymienionych w art. 1 zatrudniani pracownicy są urzędnikami państwowymi w rozumieniu ustawy,
- 2) może rozciągnąć w całości lub w części przepisy ustawy na pracowników innych urzędów państwowych niż określone w art. 1.

Rozdział 2 Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy

Art. 3. Urzędnikiem państwowym może być osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim,
- 2) ukończyła osiemnaście lat życia i ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych,
- 3) jest nieskazitelnego charakteru,

- 4) ma odpowiednie wykształcenie i odbyła aplikację administracyjną,
- 5) posiada stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na określonym stanowisku.

Art. 4-6. (skreślone).

Art. 7. 1. Aplikacja administracyjna ma na celu teoretyczne i praktyczne przygotowanie pracownika podejmującego po raz pierwszy pracę w urzędzie państwowym do należytego wykonywania obowiązków urzędnika państwowego.

2. Aplikacja administracyjna trwa dwanaście miesięcy i kończy się oceną kwalifikacyjną. Kierownik urzędu może zaliczyć na poczet aplikacji uprzednie zatrudnienie aplikanta i skrócić mu okres aplikacji do sześciu miesięcy.

3. Aplikant, który otrzymał pozytywną ocenę kwalifikacyjną, powinien być zatrudniony na stanowisku, do którego został przygotowany w toku aplikacji.

4. Aplikant, który otrzymał negatywną ocenę kwalifikacyjną, może być zatrudniony na stanowisku, do którego objęcia nie jest wymagana aplikacja administracyjna.

5. Ponownej ocenie kwalifikacyjnej poddaje się aplikanta po rocznej pracy na stanowisku, o którym mowa w ust. 4.

6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady i tryb odbywania aplikacji, wykaz stanowisk objętych aplikacją, a także zasady i wypadki dopuszczające zaliczenie aplikacji oraz zwolnienie od jej odbywania.

Art. 7¹. 1. Kierownik urzędu może skierować urzędnika mającego wykształcenie prawnicze do odbycia aplikacji legislacyjnej. Wzajemne prawa i obowiązki urzędu i urzędnika, związane ze skierowaniem na aplikację legislacyjną, określa umowa zawarta między kierownikiem urzędu a urzędnikiem.

2. Aplikacja legislacyjna kończy się egzaminem.

3. Szczegółowe zasady i tryb organizowania i odbywania aplikacji określają odrębne przepisy.

Art. 8. (skreślony).

Art. 9. Małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia nie mogą być zatrudnieni w tym samym urzędzie, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek służbowej podległości.

Art. 10. 1. Jeżeli wymagają tego potrzeby urzędu, urzędnikowi państwowemu można zlecić, na okres do trzech miesięcy w roku kalendarzowym, wykonywanie innej pracy niż określona w akcie mianowania lub w umowie o pracę, zgodnej z jego kwalifikacjami. W okresie tym przysługuje mu wynagrodzenie stosowne do wykonywanej pracy, lecz nie niższe od dotychczasowego.

1a. W razie reorganizacji urzędu urzędnika państwowego mianowanego można przenieść na inne stanowisko służbowe, odpowiadające kwalifikacjom pracownika, jeżeli ze względu na likwidację stanowiska zajmowanego przez urzędnika nie jest możliwe dalsze jego zatrudnienie na tym stanowisku. Po przeniesieniu przysługuje wynagrodzenie stosowne do wykonywanej pracy, lecz przez okres sześciu miesięcy nie niższe od dotychczasowego.

1b. Jeżeli jest to konieczne ze względu na szczególne potrzeby urzędu, urzędnika państwowego mianowanego można przenieść na inne stanowisko, odpowiadające kwalifikacjom urzędnika i równorzędne pod względem wynagrodzenia.

2. Urzędnika państwowego można, na jego wniosek lub za jego zgodą, przenieść do pracy w innym urzędzie w tej samej lub innej miejscowości. Przeniesienia dokonuje kierownik urzędu, w którym urzędnik ten ma być zatrudniony, w porozumieniu z kierownikiem urzędu dotychczas zatrudniającego urzędnika.

3. W uzasadnionych wypadkach urzędnik państwowy mianowany może być przeniesiony, na okres do sześciu miesięcy, do innego urzędu w tej samej lub innej miejscowości, do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. W okresie przeniesienia przysługuje mu wynagrodzenie stosowne do wykonywanej pracy, lecz nie niższe od dotychczasowego. Przeniesienie takie dopuszczalne jest tylko raz na dwa lata.

4. Niedopuszczalne jest czasowe przeniesienie, bez zgody zainteresowanego, do urzędu mającego siedzibę w innej miejscowości kobiety w ciąży lub urzędnika państwowego sprawującego

opiekę nad dzieckiem w wieku do czternastu lat, a także w wypadkach, gdy stoją temu na przeszkodzie ważne względy osobiste lub rodzinne urzędnika.

5. W razie trwałej utraty zdolności do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem *komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia*⁽³⁾, urzędnika państwowego mianowanego można za jego zgodą przenieść na inne, także niższe stanowisko, z tym że przez okres trzech miesięcy zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia. Jeżeli urzędnik państwowy zostaje poddany rehabilitacji zawodowej lub przysposobieniu do innej pracy, zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia przez okres dwunastu miesięcy.

Art. 11. 1. Urzędnik państwowy zostaje z mocy prawa zawieszony w pełnieniu obowiązków służbowych w razie tymczasowego aresztowania do czasu wygaśnięcia stosunku pracy, chyba że wcześniej rozwiązano z nim stosunek pracy bez wypowiedzenia z jego winy lub upłynął już okres wypowiedzenia przed tymczasowym aresztowaniem urzędnika.

2. Wynagrodzenie w okresie tymczasowego aresztowania urzędnika państwowego ulega ograniczeniu do połowy. Jeżeli zapadł wyrok uniewinniający lub postępowanie karne zostało umorzone, urzędnikowi państwowemu wypłaca się pozostałą część wynagrodzenia, chyba że postępowanie karne umorzono warunkowo lub na podstawie amnestii, a zainteresowany w przepisany tryb nie domagał się rehabilitacji.

Art. 12. 1. Kierownik urzędu może zawiesić w pełnieniu obowiązków służbowych urzędnika państwowego mianowanego, jeżeli zostało wszczęte przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne.

2. Zawieszenie, o którym mowa w ust. 1, nie może trwać dłużej niż trzy miesiące.

3. W okresie zawieszenia, o którym mowa w ust. 1, urzędnik państwowy mianowany zachowuje prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń przysługujących na podstawie stosunku pracy.

Art. 13. 1. Rozwiązanie stosunku pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym może nastąpić w drodze wypowiedzenia w razie:

- 1) otrzymania ujemnej oceny kwalifikacyjnej, potwierdzonej ponowną ujemną oceną, która nie może być dokonana wcześniej niż po upływie trzech miesięcy,
- 2) likwidacji urzędu lub jego reorganizacji, jeżeli nie jest możliwe przeniesienie urzędnika państwowego mianowanego na inne stanowisko w tym samym urzędzie,
- 3) niezawinionej utraty uprawnień wymaganych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku,
- 4) trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem *komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia*⁽⁴⁾, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia urzędnika państwowego mianowanego na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy urzędnik państwowy mianowany odmawia przejścia do takiej pracy,
- 5) ⁽⁵⁾ nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów dotyczących ogółu pracowników.

2. Okres wypowiedzenia stosunku pracy wynosi trzy miesiące i kończy się ostatniego dnia miesiąca.

3. W wypadkach określonych w ust. 1 pkt 3 urząd powinien zaproponować urzędnikowi państwowemu mianowanemu podjęcie pracy na innym stanowisku odpowiadającym posiadanym kwalifikacjom, jeżeli takim stanowiskiem dysponuje.

4. Do rozwiązania stosunku pracy w wypadkach określonych w ust. 1 pkt 1-3 stosuje się przepis art. 38 Kodeksu pracy.

Art. 13¹. 1. W razie rozwiązania stosunku pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym, z przyczyn określonych w art. 13 ust. 1 pkt 2, w okresie między ustaniem zatrudnienia w likwidowanym lub reorganizowanym urzędzie a podjęciem pracy lub działalności gospodarczej, urzędnikowi temu przysługuje świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, obliczane jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy. Świadczenie to nie przysługuje urzędnikowi państwowemu, który nabył prawo do emerytury.

2. W razie gdy w okresie, o którym mowa w ust. 1, był urzędnik pobiera zasiłek wychowawczy, chorobowy albo macierzyński, wysokość świadczenia pieniężnego ulega odpowiedniemu obniżeniu.

3. Okres pobierania świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, wlicza się do okresów pracy wymaganych do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów zatrudnienia w rozumieniu przepisów *o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin*⁽⁶⁾ - na takich warunkach, na jakich wlicza się okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określonych w

przepisach o zatrudnieniu i bezrobociu. Od świadczenia pieniężnego urząd odprowadza składkę na ubezpieczenie społeczne na zasadach przewidzianych dla wynagrodzenia wypłacanego w czasie trwania stosunku pracy.

Art. 14. 1. Stosunek pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym ulega z mocy prawa rozwiązaniu z jego winy bez wypowiedzenia, w razie:

- 1) prawomocnego skazania na karę pozbawienia praw publicznych albo prawa wykonywania zawodu,
- 2) prawomocnego ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w urzędzie,
- 3) zawinionej utraty uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku.

2. Stosunek pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym ulega z mocy prawa rozwiązaniu bez wypowiedzenia również w razie utraty obywatelstwa polskiego.

3. ⁽⁷⁾ Rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia z urzędnikiem państwowym mianowanym może nastąpić także w razie jego nieobecności w pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż rok lub odosobnienia ze względu na chorobę zakaźną, a także w razie usprawiedliwionej nieobecności w pracy z innych przyczyn - po upływie okresów przewidzianych w art. 53 Kodeksu pracy.

3a. ⁽⁸⁾ W razie niezdolności do pracy z powodu choroby, o której mowa w ust. 3, urzędnik państwowy mianowany zachowuje prawo do świadczeń pieniężnych przez okres przewidziany w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

4. Stosunek pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym wygasa w wypadkach określonych w Kodeksie pracy oraz przepisach szczególnych.

Art. 15. Stosunek pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym ulega rozwiązaniu w drodze porozumienia stron lub z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia dokonanego przez tego urzędnika.

Art. 15¹. W okresie wypowiedzenia urzędnik państwowy mianowany może być zwolniony z pełnienia obowiązków, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Art. 16. Postanowienia niniejszego rozdziału nie naruszają przepisów dotyczących szczególnej ochrony pracowników w zakresie wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy.

Rozdział 3. Obowiązki i prawa urzędnika państwowego

Art. 17. 1. Urzędnik państwowy jest obowiązany chronić interesy państwa oraz prawa i słusze interesy obywateli.

2. Urzędnik państwowy obowiązany jest w szczególności:

- 1) przestrzegać Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i innych przepisów prawa,
- 2) strzec autorytetu Rzeczypospolitej Polskiej oraz dążyć do pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa,
- 3) racjonalnie gospodarować środkami publicznymi,
- 4) rzetelnie i bezstronnie, sprawnie i terminowo wykonywać powierzone zadania,
- 5) dochowywać tajemnicy państwowej i służbowej,
- 6) rozwijać własną wiedzę zawodową,
- 7) godnie zachowywać się w pracy oraz poza nią,

3. Kierownik urzędu jest zobowiązany zapewnić urzędnikowi państwowemu właściwe warunki do wykonywania obowiązków określonych w ustawie.

4. Urzędnik państwowy jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym przy nawiązaniu stosunku pracy oraz na żądanie kierownika urzędu.

Art. 18. 1. Urzędnik państwowy jest obowiązany sumiennie wypełniać polecenia służbowe przełożonych.

2. Jeżeli polecenie służbowe w przekonaniu urzędnika państwowego jest niezgodne z prawem, godzi w interes społeczny lub zawiera znamiona pomyłki, urzędnik ten powinien przedstawić swoje zastrzeżenia przełożonemu; w razie pisemnego potwierdzenia polecenia powinien je wykonać,

zawiadamiając jednocześnie o zastrzeżeniach kierownika urzędu, a gdy polecenie wydał kierownik urzędu - organ nadrzędny nad urzędem. Zawiadomienia należy dokonać niezwłocznie. O ile w toku dalszego postępowania okaże się, że zastrzeżenia urzędnika były uzasadnione, przełożony, który wydał polecenie, ponosi z tego tytułu odpowiedzialność.

3. Urzędnikowi państwowemu nie wolno wykonywać poleceń, których wykonanie stanowiłoby przestępstwo lub groziłoby niepowetowanymi stratami.

Art. 19. 1. Urzędnik państwowy nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia bez uzyskania uprzedniej zgody kierownika urzędu, w którym jest zatrudniony.

2. Urzędnik państwowy nie może wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronnictwo lub interesowność.

3. Urzędnikowi państwowemu nie wolno uczestniczyć w strajkach lub akcjach zakłócających normalne funkcjonowanie urzędu albo w działalności sprzecznej z obowiązkami urzędnika państwowego.

Art. 20. 1. Urzędnik państwowy mianowany podlega okresowym ocenom kwalifikacyjnym. Oceny dokonuje kierownik urzędu, w którym urzędnik jest zatrudniony, biorąc pod uwagę opinię bezpośredniego przełożonego i zakładowej organizacji związkowej. Dla dokonania tej czynności kierownik urzędu może powołać komisję.

2. O treści oceny kwalifikacyjnej kierownik urzędu zawiadamia urzędnika.

3. Od oceny kwalifikacyjnej urzędnik państwowy może, w terminie siedmiu dni, odwołać się do kierownika jednostki nadrzędnej nad urzędem. Urzędnik zatrudniony w ministerstwie może odwołać się do ministra.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i tryb postępowania przy dokonywaniu ocen urzędników państwowych mianowanych oraz tryb postępowania odwoławczego w tych sprawach.

Art. 21. 1. Urzędnikowi państwowemu przysługuje wynagrodzenie zależne od zajmowanego stanowiska, posiadanych kwalifikacji zawodowych, jakości oraz stażu pracy.

2. Urzędnik państwowy, który wykazuje inicjatywę w pracy i sumiennie wykonuje swoje obowiązki, powinien być awansowany do wyższej grupy wynagrodzenia lub na wyższe stanowisko.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady wynagradzania i awansowania oraz wymagane kwalifikacje w zakresie wykształcenia i praktyki zawodowej urzędników państwowych, z zastrzeżeniem ust. 3a.

3a. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania i awansowania oraz wymagania kwalifikacyjne w zakresie wykształcenia i praktyki zawodowej pracowników Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

4. Zasady corocznego podwyższania przeciętnego wynagrodzenia urzędników państwowych określają przepisy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Do urzędników państwowych, w tym do Prezesa i wiceprezesów jednostek, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 4 i 4a, przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306 i z 2001 r. Nr 85, poz. 924) nie stosuje się.

Art. 22. 1. Urzędnikowi państwowemu przysługuje dodatek za wieloletnią pracę w urzędach państwowych, w wysokości wynoszącej po pięciu latach pracy 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Dodatek ten wzrasta o 1% za każdy dalszy rok pracy aż do osiągnięcia 20% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania dodatku określonego w ust. 1, a także wypadki i warunki, w jakich do okresu pracy w urzędach państwowych wlicza się okres zatrudnienia w innych zakładach pracy.

Art. 23. 1. Urzędnikom państwowym przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego,
- 2) po 25 latach pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego,
- 3) po 30 latach pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego,
- 4) po 35 latach pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego,
- 5) po 40 latach pracy - 300% wynagrodzenia miesięcznego,
- 6) po 45 latach pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających do nagrody jubileuszowej, a także zasady jej obliczania i wypłacania.

Art. 24. 1. W urzędach państwowych tworzy się zakładowy fundusz nagród wynoszący 8,5% funduszu płac. Wysokość i zasady przyznawania indywidualnych nagród z tego funduszu określają odrębne przepisy.

2. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, utworzyć dodatkowy fundusz nagród dla urzędników państwowych, z przeznaczeniem na nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej, w wysokości 3% planowanych wynagrodzeń osobowych pozostających w dyspozycji kierowników urzędów.

Art. 24¹. (skreślony).

Art. 25. (uchylony).

Art. 26. 1. Urzędnikowi państwowemu delegowanemu służbowo do zajęć poza siedzibą urzędu, w którym jest zatrudniony, przysługują zwrot kosztów podróży, zakwaterowania oraz diety na zasadach stosowanych przy podróżach służbowych na obszarze kraju.

2. Urzędnikowi państwowemu przenoszonemu do pracy w innej miejscowości przysługują zwrot kosztów przeniesienia, diety, zwrot kosztów podróży oraz inne świadczenia.

2a. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki wypłacania świadczeń urzędnikom państwowym przeniesionym do pracy w innej miejscowości, w szczególności diety za czas przejazdu i za pierwszą dobę pobytu w nowym miejscu zamieszkania, zwrotu poniesionych kosztów podróży, przewozu urządzenia domowego, zakwaterowania oraz dodatku za rozłąkę, z uwzględnieniem okresu, na jaki urzędnik został przeniesiony, jak również jego stanu rodzinnego, biorąc pod uwagę, że za członków rodziny uważa się małżonka, dzieci oraz inne osoby prowadzące z nim wspólne gospodarstwo domowe, jeżeli przesiedlają się wraz z urzędnikiem.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa świadczenia przysługujące absolwentom Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, którzy przesiedlają się na pobyt stały do innej miejscowości w związku z podjęciem zatrudnienia na stanowiskach wskazanych przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 27. 1. Urzędnikowi państwowemu przysługują świadczenia emerytalne i rentowe na zasadach określonych w przepisach o *powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin*⁽⁹⁾, z wyjątkiem pracowników państwowych, których uprawnienia w tym zakresie regulują odrębne przepisy.

2. W razie rozwiązania z urzędnikiem państwowym stosunku pracy z powodu likwidacji urzędu albo jego reorganizacji uniemożliwiającej dalsze zatrudnienie pracownika, urzędnikowi państwowemu przysługuje emerytura, jeżeli mężczyzna ukończył sześćdziesiąt lat, a kobieta - pięćdziesiąt pięć lat i ma wymagany okres zatrudnienia.

3. W razie rozwiązania z urzędnikiem państwowym mianowanym stosunku pracy z przyczyn określonych:

- 1) w art. 13 ust. 1 pkt 3, o ile urząd nie dysponuje stanowiskiem, o którym mowa w art. 13 ust. 3,
- 2) w art. 13 ust. 1 pkt 4, z wyłączeniem wypadku, gdy pracownik odmówi zatrudnienia na stanowisku, o którym mowa w tym przepisie,

urzędnikowi temu przysługuje pełna emerytura, jeżeli mężczyzna ukończył sześćdziesiąt lat, a kobieta - pięćdziesiąt pięć lat i ma wymagany okres zatrudnienia.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się do osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Art. 28. 1. Urzędnikowi państwowemu przechodzącemu na emeryturę lub *rentę inwalidzką*⁽¹⁰⁾ przysługuje jednorazowa odprawa:

- 1) po dziesięciu latach pracy w urzędach - w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia,
- 2) po piętnastu latach pracy w urzędach - w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia,
- 3) po dwudziestu latach pracy w urzędach - w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

2. Do okresu pracy w urzędach wlicza się okres zatrudnienia w innych zakładach pracy na zasadach określonych w przepisach, o których mowa w art. 22 ust. 2.

3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.

Art. 29. 1. Czas pracy urzędników państwowych nie może przekraczać 8 godzin na dobę i średnio 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym nie dłuższym niż 8 tygodni.

1a. W wypadkach uzasadnionych rodzajem pracy i jej organizacją mogą być stosowane rozkłady czasu pracy, w których jest dopuszczalne przedłużenie czasu pracy do 12 godzin na dobę. W tych rozkładach czas pracy nie może jednak przekraczać średnio 40 godzin na tydzień, w przyjętym okresie rozliczeniowym nie dłuższym niż 12 tygodni.

2. Jeżeli wymagają tego potrzeby urzędu, urzędnik państwowy może być zatrudniony poza normalnymi godzinami pracy, a w wyjątkowych wypadkach także w nocy oraz w niedziele i święta.

3. Przepisów ust. 1a i 2 nie stosuje się do kobiet w ciąży, kobiet opiekujących się dziećmi w wieku do ośmiu lat oraz w innych wypadkach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 30. 1. Rozkład czasu pracy w tygodniu oraz jego wymiar w poszczególnych dniach tygodnia ustala kierownik urzędu zgodnie z zasadami określonymi, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów.

1a. Dni tygodnia niebędących dniami pracy w urzędzie nie wlicza się do urlopu wypoczynkowego.

2. Urzędnikowi państwowemu za pracę wykonywaną na polecenie przełożonego poza normalnymi godzinami pracy przysługuje według jego wyboru wynagrodzenie lub wolny czas, z tym że wolny czas może być udzielony w okresie bezpośrednio poprzedzającym urlop wypoczynkowy lub po jego zakończeniu.

3. Urzędnikom państwowym zatrudnionym w urzędach naczelnych i centralnych organów administracji państwowej na stanowiskach kierowniczych i samodzielnych przysługuje wolny czas za pracę poza normalnymi godzinami pracy wykonywaną w porze nocnej oraz w niedzielę lub święto.

Art. 30¹. Do urzędników państwowych zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy nie stosuje się przepisów art. 7 i 27 ust. 2.

Rozdział 4.

Nagrody i wyróżnienia

Art. 31. 1. Urzędnikom państwowym, którzy wzorowo wykonują obowiązki, przejawiają inicjatywę w pracy i doskonałą sposób jej wykonywania, mogą być przyznawane nagrody i wyróżnienia określone w Kodeksie pracy.

2. Za osiągnięcia w pracy zawodowej urzędnikowi państwowemu może być nadana odznaka honorowa "Zasłużony Pracownik Państwowy".

3. Odznakę honorową "Zasłużony Pracownik Państwowy" nadaje Prezes Rady Ministrów.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady nadawania odznaki honorowej "Zasłużony Pracownik Państwowy", tryb przedstawiania wniosków o nadanie odznaki, wzór odznaki oraz tryb jej wręczania i sposób noszenia.

Art. 32. (skreślony).

Art. 33. Urzędnik państwowy, wyróżniony w myśl art. 31 ust. 2, może być awansowany do wyższej grupy wynagrodzenia poza przewidzianymi terminami przeszerogowania lub na wyższe stanowisko.

Rozdział 5. Odpowiedzialność porządkowa i dyscyplinarna urzędnika państwowego

Art. 34. 1. Urzędnicy państwowi mianowani ponoszą odpowiedzialność porządkową lub dyscyplinarną za naruszenie obowiązków pracownika.

2. Karę porządkową za przewinienie mniejszej wagi stanowi upomnienie.

3. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) nagana,
- 2) nagana z ostrzeżeniem,
- 3) nagana z pozbawieniem możliwości awansowania przez okres do dwóch lat do wyższej grupy wynagrodzenia lub na wyższe stanowisko,
- 4) przeniesienie na niższe stanowisko,
- 5) wydalenie z pracy w urzędzie.

Art. 35. Upomnienia udziela kierownik urzędu. Urzędnik państwowy może, w ciągu trzech dni od zawiadomienia go o ukaraniu, odwołać się do kierownika jednostki nadrzędnej. Odwołanie nie przysługuje, jeżeli karę wymierzył minister.

Art. 36. 1. W sprawach dyscyplinarnych orzekają komisje dyscyplinarne I i II instancji powoływane przez kierowników urzędów, przy których działają.

2. Członków komisji dyscyplinarnych, w tym przewodniczącego i zastępców przewodniczącego, powołuje na okres czterech lat kierownik urzędu, przy którym komisja działa, po zasięgnięciu opinii zakładowej organizacji związkowej. Członkiem komisji dyscyplinarnej może być urzędnik mianowany, zatrudniony w urzędzie co najmniej pięć lat, dający rękojmię należytego pełnienia tej funkcji.

3. Komisja dyscyplinarna orzeka w składach trzyosobowych.

4. Komisje dyscyplinarne I instancji powołuje się we wszystkich urzędach państwowych, z tym że wojewoda może powołać komisję dyscyplinarną I instancji dla urzędników zatrudnionych w urzędach kilku *rejonowych organów rządowej administracji ogólnej*⁽¹¹⁾. Uprawnienie takie przysługuje również innym organom rządowej administracji specjalnej stopnia wojewódzkiego w stosunku do podległych im urzędów.

5. Komisje dyscyplinarne II instancji (odwoławcze) powołuje się przy:

- 1) Marszałku Sejmu - dla urzędników Kancelarii Sejmu, Państwowej Inspekcji Pracy, Krajowego Biura Wyborczego, Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych oraz Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,
- 2) Marszałku Senatu - dla urzędników Kancelarii Senatu,
- 3) Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej - dla urzędników Kancelarii Prezydenta,
- 4) Prezesie Rady Ministrów - dla urzędników Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, urzędów podległych Prezesowi Rady Ministrów oraz ministerstw i urzędów centralnych organów administracji rządowej,
- 5) właściwym ministrze - dla urzędników urzędów podległych naczelnym i centralnym organom administracji państwowej,
- 6) ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej⁽¹²⁾ - dla urzędników urzędów wojewódzkich i regionalnych izb obrachunkowych,
- 7) Przewodniczącym Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji - dla urzędników Biura Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, z uwzględnieniem ust. 5^a,
- 7a) ⁽¹³⁾ Pierwszym Prezesie Sądu Najwyższego - dla urzędników Sądu Najwyższego,
- 8) Prezesie Trybunału Konstytucyjnego - dla urzędników Biura Trybunału Konstytucyjnego, z uwzględnieniem ust. 5^a,
- 9) Rzeczniku Praw Obywatelskich - dla urzędników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 9a) Rzeczniku Interesu Publicznego - dla urzędników Biura Rzecznika Interesu Publicznego,
- 9b) Rzeczniku Praw Dziecka - dla urzędników Biura Rzecznika Praw Dziecka,
- 10) (skreślony),
- 11) wojewodzie - dla urzędników *urzędów rejonowych organów rządowej administracji ogólnej*⁽¹⁴⁾.

5^a. Komisja dyscyplinarna II instancji (odwoławcza) dla urzędników wymienionych w ust. 5 pkt 7 może być powołana przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, a dla urzędników wymienionych w ust. 5 pkt 8 - przy Marszałku Sejmu, na wniosek Prezesa Trybunału Konstytucyjnego.

6. Członkowie komisji dyscyplinarnych są w zakresie orzekania niezawiśli i podlegają tylko ustawom.

7. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego, zasady i tryb powoływania i odwoływania komisji dyscyplinarnych oraz rzeczników dyscyplinarnych, uwzględniając w szczególności przebieg postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego, a także zapewnienie należytego działania komisji i rzeczników dyscyplinarnych.

Art. 36¹. 1. Rzecznika dyscyplinarnego urzędu, na okres kadencji komisji dyscyplinarnej, powołuje kierownik urzędu spośród podległych mu urzędników państwowych mianowanych.

2. Rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie wyjaśniające na polecenie kierownika urzędu. O wszczęciu tego postępowania rzecznik dyscyplinarny zawiadamia urzędnika, którego ono dotyczy.

3. Decyzja o przekazaniu komisji dyscyplinarnej I instancji wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego należy do kierownika urzędu.

Art. 36². Do zadań rzecznika dyscyplinarnego należy w szczególności:

- 1) prowadzenie postępowania wyjaśniającego,
- 2) składanie wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, jeżeli wyniki postępowania wyjaśniającego to uzasadniają,
- 3) udział w rozprawach w charakterze strony,
- 4) wnoszenie odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnej I instancji,
- 5) udział w postępowaniu odwoławczym.

Art. 36³. 1. Komisja dyscyplinarna I instancji wszczyna postępowanie dyscyplinarne z dniem zgłoszenia wniosku rzecznika dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania.

2. Obwiniony ma prawo korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy, z zastrzeżeniem przepisów o ochronie tajemnicy ustawowo chronionej.

3. W wypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o orzeczenie kary wydalenia z pracy w urzędzie, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę spośród urzędników państwowych.

4. Komisja dyscyplinarna I instancji wydaje orzeczenie po przeprowadzeniu rozprawy, w toku której wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego oraz jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony, a także po rozpatrzeniu innych dowodów mających znaczenie w sprawie.

5. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

6. Rozprawa jest jawna dla urzędników państwowych mianowanych. W uzasadnionych wypadkach skład orzekający może wyłączyć jawność rozprawy, jednakże ogłoszenie orzeczenia jest jawne.

Art. 36⁴. 1. Orzeczenie powinno być ogłoszone bezpośrednio po naradzie.

2. W wyjątkowych wypadkach można odroczyć ogłoszenie orzeczenia na czas nie dłuższy niż 3 dni. O terminie ogłoszenia orzeczenia przewodniczący składu orzekającego zawiadamia strony bezpośrednio po zakończeniu narady.

3. Po ogłoszeniu orzeczenia przewodniczący składu orzekającego podaje ustnie zasadnicze motywy rozstrzygnięcia.

4. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom z urzędu, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia jego ogłoszenia.

Art. 36⁵. 1. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej I instancji strony mają prawo wniesienia odwołania. W odwołaniu można zaskarżyć całość orzeczenia lub jego część.

2. Odwołanie wnosi się do komisji dyscyplinarnej II instancji za pośrednictwem komisji dyscyplinarnej I instancji, która wydała zaskarżone orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

Art. 36⁶. 1. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania orzeczenie nie ulega wykonaniu.

2. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

Art. 36⁷. 1. W postępowaniu przed komisją dyscyplinarną II instancji stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed komisją dyscyplinarną I instancji.

2. ⁽¹⁵⁾ Od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji stronom służy odwołanie do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje.

Art. 36⁸. 1. Odpis prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej dołącza się do akt osobowych urzędnika państwowego mianowanego.
2. Prawomocne orzeczenie o ukaraniu podlega niezwłocznemu wykonaniu.

Art. 37. 1. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie miesiąca od dnia uzyskania wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego odpowiedzialność dyscyplinarną ani po upływie roku od dnia popełnienia takiego czynu. Jeżeli z powodu nieobecności w pracy urzędnik nie ma możliwości złożenia wyjaśnień, bieg miesięcznego terminu nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia stawienia się urzędnika do pracy. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie karne.

2. Karę dyscyplinarną, z wyjątkiem kary wydalenia z pracy w urzędzie, uważa się za niebyłą i wzmiankę o niej wykreśla się z akt komisji dyscyplinarnej i urzędu po upływie dwóch lat od uprawomocnienia się orzeczenia. Komisja dyscyplinarna, biorąc pod uwagę osiągnięcia w pracy i zachowanie się pracownika, może na wniosek pracownika lub jego przełożonego uznać karę za niebyłą i zarządzić jej wykreślenie w terminie wcześniejszym.

3. Po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się orzeczenia komisji dyscyplinarnej ukarany może wystąpić o uznanie za niebyłą kary wydalenia z pracy w urzędzie.

Art. 37¹. W postępowaniu przed komisjami dyscyplinarnymi I i II instancji w sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 6. Rozpatrywanie sporów o roszczenia urzędników ze stosunku pracy

Art. 38. 1. Od decyzji w sprawach wypowiedzenia lub rozwiązania stosunku pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym, przeniesienia albo zlecenia mu wykonywania innej pracy, przeniesienia na niższe lub inne stanowisko bądź zawieszenia w pełnieniu obowiązków urzędnik ten może, w terminie siedmiu dni, wnieść odwołanie do kierownika organu nadrzędnego nad urzędem, w którym jest zatrudniony. Od decyzji wydanej przez ministra odwołanie nie przysługuje.

2. ⁽¹⁶⁾ (skreślony).

Art. 39. ⁽¹⁷⁾ Spory o roszczenia ze stosunku pracy urzędników państwowych rozpatrywane są w trybie określonym w Kodeksie pracy.

Rozdział 7

(skreślony).

Rozdział 8. Przepisy szczególne

Art. 42¹. Przewidziane w ustawie oraz w odrębnych przepisach zadania dla kierownika urzędu wykonuje w urzędach administracji rządowej, z wyłączeniem *urzędów rejonowych*⁽¹⁸⁾ i urzędów terenowych administracji specjalnej - dyrektor generalny urzędu.

Art. 43. 1. Przepisy ustawy, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 i 3, stosuje się do pracowników zatrudnionych w jednostkach wojskowych.

1a. ⁽¹⁹⁾ Przepisy ustawy stosuje się do pracowników zatrudnionych w Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej i innych jednostkach organizacyjnych Żandarmerii Wojskowej.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, jednostki wojskowe oraz stanowiska, na których stosunek pracy z pracownikami określonymi w ust. 1 nawiązuje się w drodze mianowania lub umowy o pracę, a także dostosuje organizację komisji dyscyplinarnych do struktury organizacyjnej jednostek wojskowych.

3. Uprawnienia wynikające z ust. 2 przysługują ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w odniesieniu do pracowników zatrudnionych w podległych mu jednostkach wojskowych.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określać w sposób szczególny niektóre obowiązki i prawa pracowników, o których mowa w ust. 1, uwzględniając charakter i warunki pracy w jednostkach wojskowych.

Art. 44. ⁽²⁰⁾ Przepisy ustawy stosuje się do pracowników administracyjnych, pomocniczych, technicznych i obsługi sądów, prokuratury, ze zmianami wynikającymi z przepisów szczególnych.

Art. 45. 1. Przepisów ustawy dotyczących nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy nie stosuje się do osób powoływanych do pełnienia funkcji organów administracji państwowej oraz na inne stanowiska kierownicze w administracji państwowej, w trybie określonym w przepisach szczególnych.

2. Osobie odwołanej z funkcji lub stanowiska, określonych w ust. 1, która przed powołaniem na tę funkcję lub stanowisko była urzędnikiem państwowym mianowanym, przysługuje prawo do mianowania na stanowisko równorzędne z zajmowanym przed powołaniem, jeżeli osoba ta spełnia wymogi, o których mowa w art. 3 pkt 4.

Art. 45¹. 1. Urzędnikom państwowym zatrudnionym w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz w Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji nie wolno publicznie manifestować swoich przekonań politycznych.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy pracowników zatrudnionych na podstawie art. 47¹ ust. 1, a także osób zajmujących kierownicze stanowiska w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wymienione w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101, z 1982 r. Nr 31, poz. 214, z 1985 r. Nr 22, poz. 98 i Nr 50, poz. 262, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, z 1991 r. Nr 100, poz. 443, z 1993 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 34, poz. 163 i Nr 142, poz. 701, z 1996 r. Nr 73, poz. 350, Nr 89, poz. 402, Nr 106, poz. 496 i Nr 139, poz. 647, z 1997 r. Nr 75, poz. 469 i Nr 133, poz. 883, z 1998 r. Nr 155, poz. 1016 i Nr 160, poz. 1065, z 1999 r. Nr 110, poz. 1255 oraz z 2000 r. Nr 6, poz. 69 i Nr 48, poz. 552).

Art. 46. Przepisy art. 21-31 i 33 stosuje się również do pracowników urzędów państwowych niebędących urzędnikami.

Art. 47. ⁽²¹⁾ Do urzędników administracji celnej ⁽²²⁾ przepisy niniejszej ustawy stosuje się ze zmianami i uzupełnieniami, które określa, w drodze rozporządzenia, Rada Ministrów w zakresie, jaki jest konieczny ze względu na szczególny charakter pracy tych pracowników.

Art. 47¹. 1. Zatrudnienie:

- 1) pracownika w gabinecie politycznym Prezesa Rady Ministrów, wiceprezesa Rady Ministrów, ministra oraz innego członka Rady Ministrów,
- 2) doradców lub pełniących funkcje doradców osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe inne niż wymienione w pkt 1

następuje na podstawie umowy o pracę zawartej na czas pełnienia funkcji przez osobę zajmującą kierownicze stanowisko państwowe. Wcześniejsze rozwiązanie umowy o pracę może być dokonane za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

2. Przepisu art. 42¹ nie stosuje się do stosunku pracy pracowników, o których mowa w ust. 1.

3. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania oraz inne świadczenia, w tym odprawy z tytułu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy, przysługujące z tytułu zatrudnienia określonego w ust. 1.

Art. 48. 1. Przepisy określone w art. 2 pkt 1, art. 7 ust. 6, art. 7¹ ust. 2, art. 20 ust. 4, art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 2, art. 23 ust. 2, art. 24 ust. 2, art. 26 ust. 2, art. 30 ust. 1, art. 31 ust. 4, art. 36 ust. 7 i art. 47¹ ust. 3 wydaje, w drodze zarządzenia:

- 1) (skreślony),
- 2) (skreślony),
- 3) ⁽²³⁾ Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej - w odniesieniu do pracowników Kancelarii Prezydenta i Biura Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

1a. ⁽²⁴⁾ Przepisów art. 2 pkt 1, art. 7 ust. 6 i art. 30 ust. 1 nie stosuje się w odniesieniu do pracowników urzędów wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt 1, 2, 3b, 6-7a, 9, 10 i 13. Kierownicy tych urzędów są uprawnieni do określania:

- 1) stanowisk, na których zatrudnieni pracownicy są urzędnikami państwowymi,
- 2) wykazu stanowisk objętych aplikacją administracyjną oraz zasad i trybu odbywania tej aplikacji,
- 3) rozkładu czasu pracy w tygodniu i jego wymiaru w poszczególnych dniach tygodnia.

1b. W ramach posiadanych środków na wynagrodzenia określonych w ustawie budżetowej kierownicy urzędów, o których mowa w ust. 1a, ustalają regulamin wynagradzania w urzędzie. Regulamin ten w odniesieniu do Kancelarii Sejmu zatwierdza Marszałek Sejmu, a w odniesieniu do Kancelarii Senatu - Marszałek Senatu. Przepisów art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 2, art. 23 ust. 2 i art. 47¹ ust. 3 nie stosuje się.

1c. Dodatkowy fundusz nagród dla urzędników państwowych za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej utworzony na podstawie art. 24 ust. 2 w urzędach, o których mowa w ust. 1a, pozostaje w dyspozycji kierowników tych urzędów i może być przez nich podwyższany w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia.

2. ⁽²⁵⁾ Uprawnienie wynikające z art. 31 ust. 3 przysługuje odpowiednio organowi wymienionemu w ust. 1 oraz Marszałkowi Sejmu w odniesieniu do pracowników Kancelarii Sejmu, Krajowego Biura Wyborczego, Państwowej Inspekcji Pracy i Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, a także Marszałkowi Senatu w odniesieniu do pracowników Kancelarii Senatu oraz kierownikom urzędów wymienionym w art. 1 ust. 1 pkt 3b i 6-7a w odniesieniu do pracowników tych urzędów.

3. ⁽²⁶⁾ Przewidziane w ustawie uprawnienia ministrów przysługują odpowiednio kierownikom urzędów wymienionych w ust. 1 oraz w art. 1 ust. 1 pkt 1, 2, 3b, 6-7a, 9, 10 i 13.

4. (skreślony).

Rozdział 9. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 49. 1. W Prawie o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1964 r. Nr 6, poz. 40, z 1967 r. Nr 13, poz. 55, z 1969 r. Nr 13, poz. 98, z 1974 r. Nr 50, poz. 316, z 1975 r. Nr 16, poz. 91 i Nr 34, poz. 183 oraz z 1982 r. Nr 16, poz. 125 i Nr 19, poz. 145) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

2. W ustawie z dnia 25 maja 1951 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. z 1963 r. Nr 19, poz. 106, z 1964 r. Nr 41, poz. 278, z 1965 r. Nr 52, poz. 318 oraz z 1974 r. Nr 50, poz. 317) w art. 28 skreśla się § 3.

3. W ustawie z dnia 14 kwietnia 1967 r. o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1980 r. Nr 10, poz. 30) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

4. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. Nr 24, poz. 141 oraz z 1975 r. Nr 16, poz. 91) w art. 298 w § 1 wyrazy "urzędach państwowych, w innych" zastępuje się wyrazem "niektórych".

5. W ustawie z dnia 23 października 1975 r. o Państwowym Arbitrażu Gospodarczym (Dz. U. Nr 34, poz. 183) w art. 27 wyrazy "wydane na podstawie art. 298 Kodeksu pracy w sprawie praw i obowiązków pracowników urzędów państwowych" zastępuje się wyrazami "o pracownikach urzędów państwowych".

6. W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagradzaniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 49¹. ⁽²⁷⁾ (wygaś).

Art. 50. 1. W okresie dwunastu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy kierownicy urzędów dokonają mianowania pracowników zatrudnionych na stanowiskach określonych w art. 4 ust. 3 pkt 1, jeżeli spełniają warunki określone w art. 3 i wyrażają zgodę na mianowanie, a dotychczasowy przebieg pracy uzasadnia mianowanie.

2. Jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy zapadła decyzja w sprawie odwołania od wypowiedzenia lub rozwiązania umowy o pracę z pracownikiem państwowym, przewidziana w przepisach wydanych na podstawie art. 298 Kodeksu pracy, dalsze postępowanie odwoławcze będzie toczyć się według przepisów ustawy.

Art. 51. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie stosuje się przepisy dotychczasowe ze zmianami wynikającymi z ustawy.

Art. 52. Przepisy odnoszące się do ministrów i wojewodów stosuje się odpowiednio do kierowników urzędów centralnych oraz Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Art. 53. 1. Urzędnikom państwowym zatrudnionym na stanowisku kuratora oświaty lub zatrudnionym w urzędach organów administracji państwowej na stanowiskach wymagających

kwalifikacji pedagogicznych przysługują uprawnienia określone w art. 30, 31, 32 *ust. 3*⁽²⁸⁾, art. 33, 36, 46⁽²⁹⁾, 50-52⁽³⁰⁾, 57-60⁽³¹⁾, 86 i 88-90 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, a okres zatrudnienia na tych stanowiskach wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia nauczyciela określone w tej ustawie.

2. (skreślony).

3. Rada Ministrów może określać kategorie urzędników państwowych, którzy korzystać będą z uprawnień szczególnych w zakresie płac i innych świadczeń przewidzianych w przepisach obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 54. Tracą moc dotychczasowe przepisy dotyczące praw i obowiązków pracowników urzędów państwowych, wydane na podstawie art. 298 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. 24, poz. 141 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91).

Art. 55. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1983 r.

USTAWA o służbie cywilnej.

z dnia 18 grudnia 1998 r.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. W celu zapewnienia zawodowego, rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zadań państwa ustanawia się służbę cywilną oraz określa zasady dostępu do tej służby, zasady jej organizacji, funkcjonowania i rozwoju.

Art. 2. 1. Korpus służby cywilnej tworzą pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych w:

- 1) Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
- 2) urzędach ministrów i przewodniczących komitetów wchodzących w skład Rady Ministrów oraz urzędach centralnych organów administracji rządowej,
- 3) urzędach wojewódzkich oraz innych urzędach stanowiących aparat pomocniczy terenowych organów administracji rządowej podległych ministrom lub centralnym organom administracji rządowej,
- 4) Rządowym Centrum Studiów Strategicznych,
- 5) komendach, inspektoratach i innych jednostkach organizacyjnych stanowiących aparat pomocniczy kierowników zespolonych służb, inspekcji i straży wojewódzkich oraz kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej,
- 6) ⁽¹⁾
- 7) ⁽²⁾

zwanych dalej "urzędami".

1a. ⁽³⁾ Korpus służby cywilnej tworzą także wojewódzcy, powiatowi i graniczni lekarze weterynarii oraz ich zastępcy.

1b. ⁽⁴⁾ (uchylony).

2. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) grupy stanowisk urzędniczych,
- 2) wykaz stanowisk w poszczególnych grupach,
- 3) kwalifikacje zawodowe pracowników wymagane do wykonywania pracy na stanowiskach urzędniczych, w zakresie nie uregulowanym w przepisach szczególnych.

3. Stanowiska urzędnicze w urzędach mogą zajmować także osoby oddelegowane na podstawie odrębnych przepisów do wykonywania zadań poza jednostką organizacyjną, w której są zatrudnione.

4. Prawa i obowiązki członków korpusu służby zagranicznej oraz zasady organizacji i funkcjonowania tej służby określa odrębna ustawa.

Art. 3. W rozumieniu ustawy:

- 1) pracownik służby cywilnej oznacza osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę zgodnie z zasadami określonymi w ustawie,
- 2) urzędnik służby cywilnej oznacza osobę zatrudnioną na podstawie mianowania zgodnie z zasadami określonymi w ustawie,
- 3) członek korpusu służby cywilnej oznacza osobę, o której mowa w pkt 1 oraz w pkt 2.

Art. 4. W służbie cywilnej może być zatrudniona osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim,
- 2) korzysta z pełni praw publicznych,
- 3) nie była karana za przestępstwo popełnione umyślnie,
- 4) posiada kwalifikacje wymagane w służbie cywilnej,
- 5) cieszy się nieposzlakowaną opinią.

Art. 5. Każdy obywatel ma prawo do informacji o wolnych stanowiskach pracy w służbie cywilnej, a nabór do służby cywilnej jest otwarty oraz konkurencyjny.

Art. 6. 1. Limit mianowań urzędników w służbie cywilnej na dany rok budżetowy oraz limity i środki finansowe na wynagrodzenia i szkolenia członków korpusu służby cywilnej określa ustawa budżetowa.

2. Rada Ministrów ustala corocznie trzyletni plan limitu mianowań urzędników w służbie cywilnej i przedkłada go do wiadomości Sejmowi równocześnie z projektem ustawy budżetowej.

Art. 7. 1. W sprawach wynikających ze stosunku pracy członka korpusu służby cywilnej, nie uregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy Kodeksu pracy i inne przepisy prawa pracy.

2. Spory o roszczenia ze stosunku pracy członka korpusu służby cywilnej rozpatrywane są przez sądy pracy, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Rozdział 2

Organizacja służby cywilnej

Art. 8. 1. Szef Służby Cywilnej jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach służby cywilnej w zakresie określonym ustawą.

2. Szef Służby Cywilnej podlega Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 9. 1. Szefa Służby Cywilnej powołuje, po zasięgnięciu opinii Rady Służby Cywilnej, Prezes Rady Ministrów spośród urzędników służby cywilnej.

2. Kadencja Szefa Służby Cywilnej trwa 5 lat, licząc od dnia powołania; Szef Służby Cywilnej pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.

3. Kadencja Szefa Służby Cywilnej wygasa w razie jego śmierci lub odwołania.

4. Prezes Rady Ministrów odwołuje Szefa Służby Cywilnej w razie:

- 1) rezygnacji ze stanowiska,
- 2) utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy.

5. Prezes Rady Ministrów odwołuje Szefa Służby Cywilnej także w przypadku, gdy przestał on odpowiadać jednemu z warunków określonych w art. 4. Odwołanie w przypadkach, o których mowa w art. 4 pkt 4 i 5, następuje za zgodą co najmniej 2/3 składu Rady Służby Cywilnej.

Art. 10. 1. Szef Służby Cywilnej wykonuje zadania wynikające z ustawy przy pomocy zastępcy Szefa Służby Cywilnej.

2. ⁽⁵⁾ Zastępcę Szefa Służby Cywilnej powołuje spośród urzędników służby cywilnej i odwołuje Prezes Rady Ministrów.

Art. 10a. ⁽⁶⁾ 1. Wyłonienie kandydatów na stanowisko Szefa Służby Cywilnej i zastępcy Szefa Służby Cywilnej następuje w drodze konkursu, który przeprowadza Prezes Rady Ministrów. Przepisy rozdziału 4 stosuje się odpowiednio, z tym że ilekroć w przepisach tych jest mowa o Szeffie Służby Cywilnej, należy przez to rozumieć Prezesa Rady Ministrów.

2. Konkurs na stanowisko zastępcy Szefa Służby Cywilnej przeprowadza się na wniosek Szefa Służby Cywilnej.

Art. 11. Zadania służby cywilnej realizuje Szef Służby Cywilnej przy pomocy dyrektorów generalnych urzędów.

Art. 12. 1. Szef Służby Cywilnej w szczególności:

- 1) czuwa nad przestrzeganiem zasad służby cywilnej,
- 2) kieruje procesem zarządzania kadrami w służbie cywilnej,
- 3) gromadzi informacje o korpusie służby cywilnej,
- 4) planuje i nadzoruje wykorzystanie środków, o których mowa w art. 6 ust. 1,
- 5) organizuje i prowadzi postępowanie kwalifikacyjne w służbie cywilnej,
- 6) prowadzi konkursy na wyższe stanowiska w służbie cywilnej,
- 7) prowadzi ewidencję jednostek upoważnionych do organizowania i prowadzenia szkoleń w służbie cywilnej,
- 8) przygotowuje projekty aktów normatywnych przewidzianych w ustawie,
- 9) upowszechnia informacje o służbie cywilnej,

10) wydaje Biuletyn Służby Cywilnej.

2. Szef Służby Cywilnej przedstawia Prezesowi Rady Ministrów coroczne sprawozdanie o stanie służby cywilnej i o realizacji zadań tej służby.

3. Szef Służby Cywilnej może tworzyć zespoły i komisje jako organy pomocnicze lub opiniodawczo-doradcze w sprawach należących do zakresu działania Szefa Służby Cywilnej.

Art. 13. 1. Obsługę Szefa Służby Cywilnej zapewnia Urząd Służby Cywilnej.

2. ⁽⁷⁾ Organizację Urzędu Służby Cywilnej określa statut nadany, w drodze zarządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów. Statut Urzędu Służby Cywilnej reguluje w szczególności zadania, strukturę organizacyjną i zasady udzielania pełnomocnictw.

Art. 14. 1. Tworzy się Radę Służby Cywilnej jako organ opiniodawczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów oraz oceniający przebieg postępowań kwalifikacyjnych i konkursowych w służbie cywilnej z punktu widzenia zasad określonych w art. 1.

2. Rada Służby Cywilnej w szczególności:

- 1) wyraża opinie w sprawach służby cywilnej przedstawianych jej przez Prezesa Rady Ministrów lub Szefa Służby Cywilnej oraz z własnej inicjatywy,
- 2) opiniuje projekt ustawy budżetowej w części dotyczącej służby cywilnej oraz wyraża opinię o corocznym wykonaniu budżetu w tym zakresie,
- 3) opiniuje projekty aktów normatywnych dotyczących służby cywilnej,
- 4) opiniuje kryteria ocen urzędników służby cywilnej i sposób przeprowadzania tych ocen,
- 5) opiniuje zasady awansowania urzędników służby cywilnej,
- 6) opiniuje plan szkoleń w służbie cywilnej,
- 7) wyraża opinię w sprawach etyki zawodowej korpusu służby cywilnej,
- 8) wyraża opinię o kandydacie na stanowisko Szefa Służby Cywilnej przedstawionym jej przez Prezesa Rady Ministrów,
- 9) opiniuje projekt regulaminu określającego tryb pracy Wyższej Komisji Dyscyplinarnej Służby Cywilnej,
- 10) opiniuje coroczne sprawozdania Szefa Służby Cywilnej.

Art. 15. 1. Rada Służby Cywilnej liczy 16 członków.

2. Prezes Rady Ministrów powołuje 8 członków Rady Służby Cywilnej spośród osób, odpowiadających warunkom określonym w art. 4 pkt 1-3 i 5, których wiedza, doświadczenie i autorytet dają rękojmię prawidłowej realizacji zadań Rady.

3. Prezes Rady Ministrów powołuje 8 członków Rady Służby Cywilnej spośród osób reprezentujących wszystkie kluby parlamentarne, odpowiadających warunkom określonym w art. 4 pkt 1-3 i 5.

4. Prezes Rady Ministrów powołuje przewodniczącego Rady Służby Cywilnej.

5. Rada wybiera wiceprzewodniczącego Rady ze swojego grona na wniosek przewodniczącego Rady.

Art. 16. 1. Kadencja członków Rady Służby Cywilnej powołanych na podstawie art. 15 ust. 2 trwa 6 lat, przy czym co 3 lata kończy się kadencja połowy liczby członków.

2. Kadencja członków Rady Służby Cywilnej powołanych na podstawie art. 15 ust. 3 trwa odpowiednio do kadencji Sejmu i Senatu.

3. Członkowie Rady pełnią swoje funkcje do czasu powołania ich następców.

Art. 17. 1. Członkostwo w Radzie Służby Cywilnej wygasa:

- 1) w razie śmierci członka Rady,
 - 2) jeżeli członek Rady, o którym mowa w art. 15 ust. 2, przestał odpowiadać jednemu z warunków określonych w art. 4 pkt 1-3.
2. Prezes Rady Ministrów odwołuje członka Rady Służby Cywilnej, na wniosek Rady, w razie:
- 1) niewykonywania obowiązków członka Rady,
 - 2) choroby uniemożliwiającej sprawowanie funkcji członka Rady.
3. Prezes Rady Ministrów odwołuje członka Rady również w razie złożenia przez członka Rady rezygnacji.
4. Prezes Rady Ministrów odwołuje członka Rady w przypadku, gdy przestał on odpowiadać warunkowi określonym w art. 4 pkt 5, za zgodą co najmniej 2/3 składu Rady Służby Cywilnej.

5. W przypadku wygaśnięcia członkostwa w Radzie lub odwołania członka Rady przed upływem kadencji Prezes Rady Ministrów powołuje nowego członka Rady na okres do końca tej kadencji.

Art. 18. 1. Tryb pracy Rady Służby Cywilnej określa regulamin ustalany przez Radę.
2. Obsługę prac Rady Służby Cywilnej zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Art. 19. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i pozostałych członków Rady Służby Cywilnej, ustalanego jako wielokrotność najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników. Posłom i senatorom powołanym w skład Rady Służby Cywilnej wynagrodzenie nie przysługuje.

Art. 20. 1. W urzędach tworzy się, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, stanowisko dyrektora generalnego urzędu, który podlega bezpośrednio właściwemu ministrowi, kierownikowi urzędu centralnego lub wojewódzkiego.

2. Dyrektor generalny urzędu:

- 1) zapewnia funkcjonowanie i ciągłość pracy urzędu, warunki jego działania, a także organizację pracy, w szczególności przez:
 - a) sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad komórkami organizacyjnymi urzędu w zakresie prawidłowego wykonywania przez nie zadań określonych przez organ administracji rządowej, z wyjątkiem komórek bezpośrednio nadzorowanych przez ten organ na podstawie ustaw,
 - b) nadzorowanie organizacyjne przebiegu prac nad terminowym przygotowaniem projektu budżetu i układu wykonawczego budżetu w części dotyczącej urzędu,
 - c) występowanie z wnioskiem do właściwego organu administracji rządowej o nadanie regulaminu organizacyjnego urzędu lub jego komórek organizacyjnych, a następnie ustalanie regulaminu pracy,
 - d) gospodarowanie mieniem urzędu, w tym zlecanie usług i dokonywanie zakupów dla urzędu oraz zapewnianie prowadzenia ewidencji majątku urzędu,
 - e) reprezentowanie Skarbu Państwa w odniesieniu do mienia urzędu, z zastrzeżeniem art. 26 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 91, poz. 577),
 - f) prowadzenie kontroli wewnętrznej w urzędzie,
 - g) sprawowanie nadzoru nad gospodarstwami pomocniczymi urzędu,
 - h) zapewnianie przestrzegania przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej,
 - i) zapewnianie przestrzegania zasad techniki prawodawczej,
- 2) dokonuje czynności z zakresu prawa pracy wobec osób zatrudnionych w urzędzie, chyba że ustawa stanowi inaczej, oraz realizuje politykę personalną w służbie cywilnej, a w szczególności:
 - a) dokonuje czynności wynikających z nawiązania i trwania stosunku pracy z członkami korpusu służby cywilnej oraz czynności związanych z ustaniem stosunku pracy,
 - b) dysponuje funduszem nagród, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej,
 - c) administruje środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w urzędzie,
- 3) wykonuje określone zadania kierownika urzędu, jeżeli odrębne przepisy tak stanowią,
- 4) wykonuje inne zadania z upoważnienia organu administracji rządowej.

3. ⁽⁸⁾ Dyrektor generalny urzędu niezwłocznie wyznacza, w uzgodnieniu z właściwym ministrem, kierownikiem urzędu centralnego lub wojewódzkiego, zastępującą go osobę kierującą departamentem (komórką równorzędną), a w urzędach wojewódzkich - wydziałem (komórką równorzędną). O ustanowieniu zastępstwa dyrektor generalny urzędu niezwłocznie zawiadamia Szefa Służby Cywilnej.

4. Zadania przewidziane w ustawie dla dyrektora generalnego urzędu wykonują w urzędach terenowych organów administracji rządowej podległych ministrom lub centralnym organom administracji rządowej oraz w urzędach, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5, kierownicy tych urzędów.⁽⁹⁾

5. Prezes Rady Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, urzędy centralnych organów administracji rządowej, w których nie tworzy się stanowiska dyrektora generalnego urzędu ze względu na specjalistyczny charakter zadań wykonywanych przez te urzędy.

6. Zadania przewidziane w ustawie dla dyrektora generalnego urzędu wykonują w urzędach, o których mowa w ust. 5, kierownicy tych urzędów. Do kierowników urzędów, o których mowa w ust. 5, oraz do ich zastępców stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące dyrektora generalnego określone w ustawie i w odrębnych przepisach.

7. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie ust. 5, stanowiska kierowników urzędów określonych w tych przepisach oraz stanowiska ich zastępców zostaną obsadzone w drodze konkursu.

Rozdział 3

Nawiązanie stosunku pracy w służbie cywilnej

Art. 21. 1. Dyrektor generalny urzędu organizuje nabór kandydatów do korpusu służby cywilnej.

2. Nabór, o którym mowa w ust. 1, dotyczy także absolwentów Krajowej Szkoły Administracji Publicznej.

3.⁽¹⁰⁾ Nabór kandydatów do korpusu służby cywilnej na stanowiska pracy związane z obronnością kraju odbywa się z uwzględnieniem pierwszeństwa w zatrudnieniu przysługującego osobom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162, poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7 oraz z 2001 r. Nr 85, poz. 925, Nr 88, poz. 961 i Nr 154, poz. 1800).

Art. 21a.⁽¹¹⁾ 1. Główny Lekarz Weterynarii organizuje nabór na stanowisko granicznego lekarza weterynarii i jego zastępcy.

2. Wojewódzki lekarz weterynarii organizuje nabór na stanowisko powiatowego lekarza weterynarii i jego zastępcy.

3. Przepisy art. 21-26 stosuje się odpowiednio.

Art. 22.⁽¹²⁾ 1. Dyrektor generalny urzędu, z zastrzeżeniem art. 23, ma obowiązek upowszechniać informacje o wolnych stanowiskach pracy w służbie cywilnej w kierowanym przez siebie urzędzie, przez umieszczenie ogłoszenia o naborze w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie urzędu, a także przez opublikowanie go w Biuletynie Służby Cywilnej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565).

2. Ogłoszenie o naborze powinno zawierać:

- 1) nazwę i adres urzędu,
- 2) określenie stanowiska pracy,
- 3) wymagania związane ze stanowiskiem pracy zgodnie z opisem danego stanowiska, ze wskazaniem, które z nich są niezbędne, a które dodatkowe,
- 4) zakres zadań wykonywanych na stanowisku pracy,
- 5) wskazanie wymaganych dokumentów,
- 6) termin i miejsce składania dokumentów.

3. Termin do składania dokumentów, określony w ogłoszeniu o naborze, nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania tego ogłoszenia w Biuletynie Służby Cywilnej.

4. Umieszczenie ogłoszenia o naborze w Biuletynie Służby Cywilnej jest bezpłatne.

Art. 22a.⁽¹³⁾ Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do naboru, stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o naborze.

Art. 22b.⁽¹⁴⁾ 1. Po upływie terminu do składania dokumentów określonego w ogłoszeniu o naborze dyrektor generalny urzędu niezwłocznie upowszechnia listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze, przez umieszczenie jej w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie urzędu, a także przez opublikowanie jej w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

Art. 22c.⁽¹⁵⁾ 1. Sporządza się protokół przeprowadzonego naboru.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) określenie stanowiska pracy, na które był prowadzony nabór, liczbę kandydatów oraz imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 5 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze,
- 2) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru,
- 3) uzasadnienie dokonanego wyboru.

Art. 22d. ⁽¹⁶⁾ 1. Dyrektor generalny urzędu upowszechnia informację o wyniku naboru w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata albo zakończenia naboru, w przypadku, gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) nazwę i adres urzędu,
- 2) określenie stanowiska pracy,
- 3) imię i nazwisko wybranego kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego,
- 4) uzasadnienie dokonanego wyboru kandydata albo uzasadnienie niezatrudnienia żadnego kandydata.

3. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w Biuletynie Służby Cywilnej, w Biuletynie Informacji Publicznej i w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie urzędu, przez okres co najmniej 3 miesięcy.

4. Umieszczenie informacji o wyniku naboru w Biuletynie Służby Cywilnej jest bezpłatne.

Art. 22e. ⁽¹⁷⁾ Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w ciągu 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, dyrektor generalny urzędu może zatrudnić na tym samym stanowisku kolejną osobę spośród najlepszych kandydatów wymienionych w protokole tego naboru. Przepisy art. 22d stosuje się odpowiednio.

Art. 23. Prezes Rady Ministrów, zgodnie z odrębnymi przepisami, wskazuje absolwentom kolejnych roczników Krajowej Szkoły Administracji Publicznej pierwsze stanowiska pracy w służbie cywilnej przedstawione przez Szefa Służby Cywilnej, z wyjątkiem wyższych stanowisk w służbie cywilnej.

Art. 24. Stosunek pracy pracownika służby cywilnej nawiązuje się na podstawie umowy o pracę na czas nie określony lub na czas określony, nie dłuższy niż 3 lata. W przypadku umowy na czas określony wcześniejsze rozwiązanie stosunku pracy może być dokonane za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

Art. 25. 1. W przypadku osób podejmujących po raz pierwszy pracę w służbie cywilnej umowę o pracę zawiera się na czas określony; w czasie trwania umowy osoby te obowiązane są do odbycia służby przygotowawczej, z zastrzeżeniem art. 27.

2. Służba przygotowawcza ma na celu teoretyczne i praktyczne przygotowanie pracownika służby cywilnej do należytego wykonywania obowiązków służbowych.

3. Dyrektor generalny urzędu powołuje komisję egzaminacyjną do oceny umiejętności praktycznego stosowania przez kandydata wiedzy zdobytej podczas służby przygotowawczej.

4. Służba przygotowawcza trwa 6 miesięcy i kończy się nie później niż po upływie 18 miesięcy od podjęcia przez pracownika pracy w danym urzędzie. Służba przygotowawcza kończy się oceną komisji egzaminacyjnej.

5. Dyrektor generalny urzędu, na podstawie oceny komisji egzaminacyjnej, zawiera z pracownikiem umowę o pracę na czas nie określony lub umowę o pracę rozwiązuje.

Art. 26. 1. Służbę przygotowawczą organizuje dyrektor generalny urzędu, zgodnie z programem opracowanym przez Szefa Służby Cywilnej w porozumieniu z Krajową Szkołą Administracji Publicznej i publikowanym w Biuletynie Służby Cywilnej.

2. Program służby przygotowawczej może być rozszerzony przez dyrektora generalnego urzędu o część specjalistyczną, uwzględniającą zadania danego urzędu.

Art. 27. 1. Absolwenci Krajowej Szkoły Administracji Publicznej zwolnieni są z odbywania służby przygotowawczej.

2. Dyrektor generalny urzędu może skrócić okres służby przygotowawczej lub zwolnić z obowiązku jej odbywania pracownika, który wykaże się wymaganą programem służby przygotowawczej wiedzą teoretyczną, umiejętnościami stosowania tej wiedzy w praktyce oraz znajomością organizacji i zasad funkcjonowania urzędu.

Art. 28. O uzyskanie mianowania w służbie cywilnej może ubiegać się osoba, która:

- 1) jest pracownikiem służby cywilnej,
- 2) odbyła służbę przygotowawczą, z zastrzeżeniem art. 27,
- 3) posiada co najmniej dwuletni staż pracy w służbie cywilnej,
- 4) posiada tytuł magistra lub równorzędny,
- 5) zna co najmniej jeden język obcy,
- 6) jest żołnierzem rezerwy lub nie podlega powszechnemu obowiązkowi obrony.

Art. 29. 1. Szef Służby Cywilnej określa i publikuje w Biuletynie Służby Cywilnej wzór zgłoszenia do postępowania kwalifikacyjnego dla pracowników służby cywilnej ubiegających się o mianowanie oraz wzór wniosku o mianowanie dla absolwentów Krajowej Szkoły Administracji Publicznej.

2. Szef Służby Cywilnej, w terminie 14 dni od opublikowania ustawy budżetowej, podaje do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Służby Cywilnej maksymalną liczbę nowych mianowań w danym roku.

Art. 30. 1. Pracownik służby cywilnej kieruje do Szefa Służby Cywilnej zgłoszenie do postępowania kwalifikacyjnego. Zgłoszenie do postępowania kwalifikacyjnego w danym roku kalendarzowym składa się w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 maja.

2. Absolwenci Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, którzy spełniają warunki określone w art. 28 pkt 1 i 4-6, składają do Szefa Służby Cywilnej wniosek o mianowanie w służbie cywilnej. Wnioski o mianowanie składa się w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 maja.

3. Dyrektor generalny właściwego urzędu potwierdza spełnianie przez pracownika służby cywilnej składającego zgłoszenie lub wniosek, o których mowa w art. 29 ust. 1, warunków określonych w art. 4 pkt 1-3 i art. 28.

Art. 31. 1. Szef Służby Cywilnej, z zastrzeżeniem art. 30 ust. 2, prowadzi postępowanie kwalifikacyjne dla pracowników służby cywilnej ubiegających się o mianowanie.

2. W celu przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego Szef Służby Cywilnej powołuje zespół sprawdzający liczący co najmniej 5 osób.

3. W toku postępowania kwalifikacyjnego sprawdza się wiedzę, kwalifikacje i predyspozycje niezbędne do wypełniania zadań służby cywilnej.

4. Wyniki postępowania kwalifikacyjnego wyraża się w punktach.

5. Dodatkowo przyznaje się punkty za:

- 1) wyniki ostatniej oceny, o której mowa w art. 73,
- 2) znajomość określonych języków obcych,
- 3) ukończenie studiów podyplomowych,
- 4) posiadanie stopnia lub tytułu naukowego,
- 5) posiadanie określonych kwalifikacji zawodowych.

6. Ostatecznym wynikiem postępowania kwalifikacyjnego jest suma punktów, o których mowa w ust. 4 i 5.

7. Ostateczne wyniki postępowania kwalifikacyjnego stanowiące sumę punktów wyższą od minimalnej liczby punktów, określonej w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów, podlegają uszeregowaniu w porządku malejącym.

8. Wyniki postępowania kwalifikacyjnego, o których mowa w ust. 7, publikowane są w Biuletynie Służby Cywilnej.

Art. 32. Rada Służby Cywilnej kieruje swojego przedstawiciela do obserwacji prac zespołu sprawdzającego. W przypadku naruszenia zasad przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego Rada Służby Cywilnej informuje Prezesa Rady Ministrów oraz Szefa Służby Cywilnej o stwierdzonych naruszeniach.

Art. 33. W przypadku stwierdzenia naruszenia zasad przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego Szef Służby Cywilnej zarządza przeprowadzenie ponownego postępowania kwalifikacyjnego.

Art. 34. Osoba przystępująca do postępowania kwalifikacyjnego wnosi za nie opłatę w wysokości nie wyższej niż 50% najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników. Opłata stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 35. Posiadanie przez absolwenta Krajowej Szkoły Administracji Publicznej wiedzy, kwalifikacji i predyspozycji niezbędnych do wypełniania zadań służby cywilnej sprawdzane jest w toku kształcenia w tej szkole i potwierdzane dyplomem jej ukończenia.

Art. 36. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego w służbie cywilnej, ustalając:

- 1) zakres tematyczny postępowania kwalifikacyjnego,
- 2) organizację i sposób prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego oraz szczegółowe zasady przyznawania punktów, o których mowa w art. 31 ust. 4 i 5,
- 3) minimalną liczbę punktów, o której mowa w art. 31 ust. 7, nie niższą niż 3/5 maksymalnej możliwej do uzyskania liczby punktów,
- 4) rodzaje dokumentów potwierdzających spełnianie warunków określonych w art. 28 pkt 5 oraz w art. 31 ust. 5 pkt 2-5,
- 5) wysokość i sposób wnoszenia opłaty, o której mowa w art. 34,
- 6) języki obce, o których mowa w art. 28 pkt 5 i w art. 31 ust. 5 pkt 2, oraz rodzaje kwalifikacji zawodowych określonych w art. 31 ust. 5 pkt 5.

Art. 37. 1. Mianowań dokonuje się w ramach limitu, o którym mowa w art. 6 ust. 1.

2. Szef Służby Cywilnej dokonuje w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej mianowania pracownika służby cywilnej, który ukończył w danym roku postępowanie kwalifikacyjne z liczbą punktów wyższą od liczby punktów, o której mowa w art. 31 ust. 7, i z miejscem uprawniającym do mianowania lub ukończył Krajową Szkołę Administracji Publicznej.

3. Osiągnięcie miejsca uprawniającego do mianowania oznacza uzyskanie w postępowaniu kwalifikacyjnym co najmniej najniższej liczby punktów pozwalającej na mianowanie wszystkich osób, które uzyskały tę liczbę punktów bez konieczności przekroczenia limitu, o którym mowa w art. 6 ust. 1. Ustalenie miejsca uprawniającego do mianowania następuje po uwzględnieniu liczby mianowań absolwentów Krajowej Szkoły Administracji Publicznej.

4. Z dniem mianowania dotychczasowy stosunek pracy przekształca się w stosunek pracy na podstawie mianowania.

Art. 38. 1. Akt mianowania urzędnika służby cywilnej zawiera imię i nazwisko urzędnika oraz datę mianowania.

2. Akt mianowania sporządza się na piśmie.

Art. 39. 1. Urzędnik służby cywilnej składa uroczyste ślubowanie następującej treści:
"Ślubuję służyć Państwu Polskiemu, przestrzegać Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, sumiennie i bezstronnie wykonywać obowiązki urzędnika służby cywilnej zgodnie z najlepszą wiedzą i wolą".

2. Do treści ślubowania, o którym mowa w ust. 1, urzędnik służby cywilnej może dodać słowa "Tak mi dopomóż Bóg".

3. Złożenie ślubowania urzędnik służby cywilnej potwierdza podpisem.

Art. 40. 1. Dyrektor generalny urzędu przyznaje urzędnikowi służby cywilnej, w terminie 7 dni od dnia mianowania, najniższy stopień służbowy przysługujący od dnia mianowania.

2. Przyznanie stopnia służbowego następuje w formie pisemnej.

Rozdział 4

Obsadzanie wyższych stanowisk w służbie cywilnej

Art. 41. 1. Stanowiska:

- 1) ⁽¹⁸⁾ dyrektora generalnego urzędu oraz Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego,
 - 2) ⁽¹⁹⁾ osoby kierującej departamentem (komórką równorzędną) i jej zastępcy w urzędach, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, oraz osoby kierującej wydziałem (komórką równorzędną) i jej zastępcy w urzędach wojewódzkich, stanowią grupę wyższych stanowisk w służbie cywilnej,
 - 3) ⁽²⁰⁾ wojewódzkiego lekarza weterynarii i jego zastępcy,
2. Obsadzanie wolnych stanowisk, o których mowa w ust. 1, następuje w drodze konkursu.

Art. 42. 1. O wyższe stanowiska w służbie cywilnej może ubiegać się urzędnik służby cywilnej.

2. Jeżeli w wyniku dwukrotnego przeprowadzenia konkursu na stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 2, nie zostanie wyłoniony kandydat spośród urzędników służby cywilnej, do udziału w następnym konkursie na to stanowisko dopuszcza się osoby, które nie są urzędnikami służby cywilnej.

3. ⁽²¹⁾ Szef Służby Cywilnej może wyrazić zgodę na dopuszczenie osób niebędących urzędnikami służby cywilnej do konkursu na stanowiska, o których mowa w art. 41 ust. 1 pkt 2 i 3, jeżeli do pracy na tych stanowiskach niezbędne są szczególne doświadczenie lub umiejętności zawodowe. Przepisy art. 48 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 43. 1. Konkursy na wyższe stanowiska w służbie cywilnej przeprowadza Szef Służby Cywilnej.

2. W celu przeprowadzenia konkursu Szef Służby Cywilnej powołuje zespół konkursowy liczący co najmniej 5 osób.

3. W toku konkursu sprawdzeniu podlega wiedza niezbędna do wykonywania zadań na stanowisku, na które przeprowadzany jest konkurs, predyspozycje i zdolności ogólne oraz umiejętności kierownicze. Wymagania dotyczące stanowiska, na które przeprowadzany jest konkurs, ustala prowadzący konkurs w porozumieniu z właściwym ministrem, kierownikiem urzędu centralnego lub wojewodą.

Art. 43a. ⁽²²⁾ Konkurs na stanowisko wojewódzkiego lekarza weterynarii i jego zastępcy Szef Służby Cywilnej przeprowadza na wniosek Głównego Lekarza Weterynarii złożony po porozumieniu z właściwym wojewodą.**Art. 44.** 1. Konkursy na wolne stanowiska, o których mowa w art. 41 ust. 1, ogłasza się poprzez umieszczenie ogłoszenia w Biuletynie Służby Cywilnej zgodnie z wymogami określonymi w art. 22 ust. 2.

2. Do konkursu przystąpić może osoba spełniająca wymagania określone w ogłoszeniu.

3. Szef Służby Cywilnej informuje dyrektorów generalnych urzędów o ogłaszanych konkursach. Dyrektorzy generalni urzędów upowszechniają informacje o konkursach w kierowanych przez siebie urzędach.

Art. 44a. ⁽²³⁾ Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do konkursu, stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o konkursie.**Art. 44b.** ⁽²⁴⁾ 1. Termin do składania dokumentów określonych w ogłoszeniu o konkursie na wyższe stanowisko w służbie cywilnej nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania tego ogłoszenia w Biuletynie Służby Cywilnej.

2. Po upływie terminu do składania dokumentów, określonego w ogłoszeniu o konkursie, Szef Służby Cywilnej upowszechnia w Biuletynie Informacji Publicznej listę kandydatów, którzy zgłosili się do tego konkursu.

3. Lista, o której mowa w ust. 2, zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

Art. 44c. ⁽²⁵⁾ 1. Szef Służby Cywilnej upowszechnia informację o wyniku konkursu w terminie 30 dni od dnia zakończenia prac przez zespół konkursowy.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) nazwę i adres urzędu,
- 2) określenie stanowiska pracy,

- 3) imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego,
- 4) uzasadnienie dokonanego wyboru kandydata albo uzasadnienie niewyłonienia żadnego kandydata.

3. Informację o wyniku konkursu upowszechnia się w Biuletynie Służby Cywilnej i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 44d. ⁽²⁶⁾ 1. Szef Służby Cywilnej niezwłocznie upowszechnia informację o obsadzeniu stanowiska w drodze konkursu albo o powodach nieobsadzenia stanowiska.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) nazwę i adres urzędu,
- 2) określenie stanowiska pracy,
- 3) datę obsadzenia stanowiska,
- 4) imię i nazwisko osoby zajmującej stanowisko oraz jej miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego,
- 5) ostatnie miejsce zatrudnienia i zajmowane tam stanowisko,
- 6) wykształcenie oraz nazwę uczelni,
- 7) powody nieobsadzenia stanowiska.

Art. 45. Osoby uczestniczące w konkursie mogą złożyć odwołanie od jego wyniku do Szefa Służby Cywilnej.

Art. 46. 1. Rada Służby Cywilnej może skierować swojego przedstawiciela w celu obserwacji przebiegu każdego konkursu przeprowadzanego na wyższe stanowiska w służbie cywilnej.

2. W przypadku naruszenia zasad przeprowadzania konkursu Rada Służby Cywilnej może zwrócić się do Szefa Służby Cywilnej o zarządzenie przeprowadzenia ponownego konkursu.

Art. 47. ⁽²⁷⁾ 1. W przypadku stwierdzenia naruszenia zasad przeprowadzenia konkursu Szef Służby Cywilnej zarządza przeprowadzenie ponownego konkursu.

2. Szef Służby Cywilnej upowszechnia w Biuletynie Służby Cywilnej i w Biuletynie Informacji Publicznej informację o zarządzeniu przeprowadzenia ponownego konkursu w terminie 30 dni od tego zarządzenia.

Art. 48. 1. Urzędnika służby cywilnej, który został wyłoniony w drodze konkursu na stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 1, Prezes Rady Ministrów przenosi na to stanowisko na wniosek Szefa Służby Cywilnej, po zasięgnięciu opinii właściwego ministra, kierownika urzędu centralnego lub wojewody, oraz określa wysokość wynagrodzenia przysługującego na tym stanowisku.

1a. ⁽²⁸⁾ Opinia, o której mowa w ust. 1, powinna zostać wydana w terminie 14 dni od dnia zwrócenia się o nią przez Prezesa Rady Ministrów. Brak opinii w tym terminie jest równoznaczny z wydaniem opinii pozytywnej. Prezes Rady Ministrów przenosi urzędnika na stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 1, nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania opinii lub upływu terminu do jej otrzymania.

2. Członka korpusu służby cywilnej, który został wyłoniony w drodze konkursu na stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 2, Szef Służby Cywilnej przenosi na to stanowisko i określa wysokość wynagrodzenia przysługującego na tym stanowisku.

3. Z osobą nie będącą członkiem korpusu służby cywilnej wyłonią w drodze konkursu, o którym mowa w art. 42 ust. 2, dyrektor generalny urzędu zawiera umowę o pracę na czas określony do 3 lat. Wcześniejsze rozwiązanie umowy o pracę może być dokonane za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

4. ⁽²⁹⁾ Urzędnika służby cywilnej, który został wyłoniony w drodze konkursu na stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 3, Szef Służby Cywilnej przenosi na to stanowisko i w porozumieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii określa wysokość wynagrodzenia przysługującego na tym stanowisku.

Art. 48a. ⁽³⁰⁾ 1. W razie nieobsadzenia stanowiska, o którym mowa w art. 41 ust. 1, niezwłocznie powierza się pełnienie obowiązków na tym stanowisku, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w urzędzie i posiadającemu staż pracy w służbie cywilnej nie krótszy niż 6 miesięcy, funkcjonariuszowi celnemu pełniącemu służbę na stanowisku urzędniczym w urzędzie albo osobie, o której mowa w art. 2 ust. 3. Jeżeli stanowisko nie zostanie obsadzone w

wyniku konkursu w okresie 6 miesięcy, pełnienie obowiązków można jednokrotnie przedłużyć na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

2. Procedurę, o której mowa w ust. 1, można zastosować jednokrotnie.

3. W razie udzielenia członkowi korpusu służby cywilnej zajmującemu stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1, urlopu bezpłatnego lub urlopu wychowawczego, niezwłocznie powierza się pełnienie obowiązków na tym stanowisku, na czas trwania tego urlopu, członkowi korpusu służby cywilnej zatrudnionemu w urzędzie i posiadającemu staż pracy w służbie cywilnej nie krótszy niż 6 miesięcy, funkcjonariuszowi celnemu pełniącemu służbę na stanowisku urzędniczym w urzędzie albo osobie, o której mowa w art. 2 ust. 3.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 3, osoba, której powierza się pełnienie obowiązków, powinna spełniać warunki określone dla danego stanowiska w przepisach odrębnych.

5. W Komendzie Głównej Policji, Komendzie Głównej Straży Granicznej i Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej obowiązki na stanowisku, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 2, można powierzyć również odpowiednio policjantowi, funkcjonariuszowi Straży Granicznej i strażakowi - pełniącemu służbę w Komendzie.

6. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 3, obowiązki powierza:

- 1) na stanowisku Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego - minister właściwy do spraw finansów publicznych,
- 2) na stanowisku dyrektora generalnego urzędu - Prezes Rady Ministrów na uzgodniony wniosek właściwego ministra, kierownika urzędu centralnego lub wojewody i Szefa Służby Cywilnej,
- 3) na stanowisku, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 2:
 - a) członkowi korpusu służby cywilnej - dyrektor generalny urzędu,
 - b) funkcjonariuszowi celnemu i osobie, o której mowa w art. 2 ust. 3 - właściwy minister, kierownik urzędu centralnego lub wojewoda, na wniosek dyrektora generalnego urzędu,
- 4) na stanowisku, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 3 - właściwy wojewoda w porozumieniu z Głównym Lekarzem Weterynarii.

Art. 49. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób organizowania i szczegółowe zasady przeprowadzania konkursów na wyższe stanowiska w służbie cywilnej, w szczególności ustalając listę wymagań, od których spełnienia uzależnione jest dopuszczenie kandydata do udziału w konkursie, oraz etapy konkursu.

Rozdział 5

Zmiana i ustanie stosunku pracy w służbie cywilnej

Art. 50. 1. Jeżeli jest to uzasadnione potrzebami urzędu, dyrektor generalny urzędu może w każdym czasie przenieść urzędnika służby cywilnej na inne stanowisko w tym samym urzędzie, uwzględniając jego przygotowanie zawodowe.

2. Urzędnik, o którym mowa w ust. 1, zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia, jeżeli jest ono wyższe od przysługującego na nowym stanowisku, przez okres 3 miesięcy następujących po miesiącu, w którym został przeniesiony na nowe stanowisko. Wysokość dodatku służby cywilnej pozostaje bez zmiany.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy urzędników służby cywilnej, którzy zajmują stanowiska, o których mowa w art. 41 ust. 1.

Art. 51. 1. Jeżeli przemawia za tym interes służby cywilnej, Szef Służby Cywilnej może przenieść urzędnika służby cywilnej do innego urzędu w tej samej miejscowości.

2. Szef Służby Cywilnej, jeżeli przemawia za tym szczególny interes służby cywilnej, może przenieść, na okres nie dłuższy niż 2 lata, urzędnika służby cywilnej do innego urzędu w innej miejscowości. Przenosząc urzędnika do innej miejscowości Szef Służby Cywilnej zapewnia mu odpowiednie warunki mieszkaniowe, z uwzględnieniem jego sytuacji rodzinnej. Przeniesienie takie może nastąpić najwyżej dwa razy w czasie trwania stosunku pracy urzędnika służby cywilnej.

3. Niedopuszczalne jest przeniesienie, o którym mowa w ust. 2, bez zgody urzędnika służby cywilnej - kobiety w ciąży lub osoby będącej jedynym opiekunem dziecka w wieku do lat piętnastu. Nie można także dokonać takiego przeniesienia w przypadku, gdy stoją temu na przeszkodzie szczególnie ważne względy osobiste lub rodzinne urzędnika.

4. Przeniesienia, o których mowa w ust. 1 i 2, nie dotyczą urzędników służby cywilnej zajmujących stanowiska, o których mowa w art. 41 ust. 1.

Art. 52. 1. Szef Służby Cywilnej przenosi urzędnika służby cywilnej zajmującego stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1, do innego urzędu w tej samej miejscowości lub za jego zgodą do innej miejscowości albo upoważnia dyrektora generalnego urzędu do wyznaczenia mu innego stanowiska w razie:

- 1) rezygnacji ze stanowiska,
- 2) orzeczenia kary dyscyplinarnej zakazu zajmowania wyższych stanowisk w służbie cywilnej,
- 3) długotrwałej choroby trwającej co najmniej 6 miesięcy,
- 4) likwidacji stanowiska w wyniku reorganizacji urzędu.

2. Jeżeli przemawia za tym ważny interes służby cywilnej, Prezes Rady Ministrów, na umotywowany wniosek Szefa Służby Cywilnej lub właściwego ministra, kierownika urzędu centralnego lub wojewody przedstawiony wraz z opinią Szefa Służby Cywilnej, może przenieść urzędnika służby cywilnej, zajmującego stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 1, do innego urzędu w tej samej miejscowości lub za jego zgodą do innej miejscowości albo upoważnić Szefa Służby Cywilnej do wyznaczenia mu innego stanowiska.

3. Jeżeli przemawia za tym ważny interes służby cywilnej, Szef Służby Cywilnej na umotywowany wniosek dyrektora generalnego urzędu może przenieść urzędnika służby cywilnej, zajmującego stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 2, do innego urzędu w tej samej miejscowości lub za jego zgodą do innej miejscowości albo upoważnić dyrektora generalnego urzędu do wyznaczenia mu innego stanowiska.

Art. 53. 1. Przeniesienie członka korpusu służby cywilnej do innego urzędu, także w innej miejscowości, na jego wniosek lub za jego zgodą, może nastąpić w każdym czasie, jeżeli nie narusza to interesu służby cywilnej.

2. Przeniesienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje dyrektor generalny urzędu, w którym członek korpusu służby cywilnej ma być zatrudniony, w porozumieniu z dyrektorem generalnym urzędu, w którym dotychczas jest zatrudniony.

Art. 54. W razie likwidacji urzędu, w którym urzędnik służby cywilnej wykonuje pracę, lub reorganizacji tego urzędu w sposób uniemożliwiający dalsze zatrudnienie urzędnika Szef Służby Cywilnej przenosi go do innego urzędu w tej samej lub innej miejscowości oraz zobowiązuje dyrektora generalnego tego urzędu do wyznaczenia urzędnikowi stanowiska, uwzględniając jego przygotowanie zawodowe.

Art. 55. 1. W przypadkach uzasadnionych interesem publicznym Szef Służby Cywilnej udziela urzędnikowi służby cywilnej, na jego wniosek, urlopu bezpłatnego na czas wykonywania zajęć, zajmowania określonego stanowiska lub wykonywania funkcji poza służbą cywilną.

2. Okres urlopu bezpłatnego, o którym mowa w ust. 1, zalicza się - łącznie w wymiarze nie dłuższym niż 5 lat - do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze urzędnika służby cywilnej.

Art. 56. 1. Od decyzji określonych w art. 51, 54 i 55 urzędnikowi służby cywilnej przysługuje odwołanie do Prezesa Rady Ministrów w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

2. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.

3. ⁽³¹⁾ (skreślony).

Art. 57. 1. Szef Służby Cywilnej, jeżeli przemawia za tym szczególny interes służby cywilnej, może przenieść urzędnika służby cywilnej w stan nieczynny na okres do jednego roku. Jeżeli po upływie tego okresu nie ustały okoliczności uzasadniające przeniesienie w stan nieczynny, Szef Służby Cywilnej może przedłużyć na czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, pozostawienie tego urzędnika w stanie nieczynnym.

2. W okresie pozostawiania w stanie nieczynnym urzędnik służby cywilnej nie świadczy pracy, zachowując prawo do wynagrodzenia, dodatku służby cywilnej oraz innych uprawnień i świadczeń przysługujących w służbie cywilnej.

3. Do urzędnika służby cywilnej przeniesionego w stan nieczynny stosuje się odpowiednio przepis art. 72.

4. Urzędnik służby cywilnej przeniesiony w stan nieczynny jest obowiązany do podjęcia wykonywania obowiązków służbowych w każdym czasie na wezwanie Szefa Służby Cywilnej.

5. Dyrektor generalny urzędu wyznacza urzędnikowi służby cywilnej podejmującemu wykonywanie obowiązków po okresie pozostawania w stanie nieczynnym stanowisko pracy, uwzględniając jego przygotowanie zawodowe.

6. Udział urzędnika przeniesionego w stan nieczynny w konkursie na stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1, wymaga zgody Szefa Służby Cywilnej.

7. Okres pozostawania w stanie nieczynnym wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze urzędnika służby cywilnej.

8. ⁽³²⁾ W razie przeniesienia w stan nieczynny urzędnika służby cywilnej zajmującego stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1, przepisy art. 48a ust. 3-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 58. 1. Stosunek pracy członka korpusu służby cywilnej tymczasowo aresztowanego ulega z mocy prawa zawieszeniu. W okresie zawieszenia członek korpusu służby cywilnej otrzymuje połowę wynagrodzenia przysługującego mu do dnia tymczasowego aresztowania.

2. W przypadku umorzenia postępowania karnego albo wydania wyroku uniewinniającego członkowi korpusu służby cywilnej należy wypłacić pozostałą część wynagrodzenia miesięcznego; nie dotyczy to warunkowego umorzenia postępowania karnego.

3. Okres zawieszenia stosunku pracy wskutek tymczasowego aresztowania wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze członka korpusu służby cywilnej.

4. ⁽³³⁾ W razie tymczasowego aresztowania członka korpusu służby cywilnej zajmującego stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1, przepisy art. 48a ust. 3-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 59. 1. Dyrektor generalny urzędu może zawiesić członka korpusu służby cywilnej w pełnieniu obowiązków, jeżeli zostało wszczęte przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne lub karne.

2. Okres zawieszenia, o którym mowa w ust. 1, trwa do czasu zakończenia postępowania dyscyplinarnego lub karnego, nie dłużej jednak niż 3 miesiące.

3. W okresie zawieszenia, o którym mowa w ust. 1, członek korpusu służby cywilnej zachowuje prawo do wynagrodzenia oraz innych uprawnień i świadczeń przysługujących w służbie cywilnej.

4. Okres zawieszenia wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze członka korpusu służby cywilnej.

5. ⁽³⁴⁾ W stosunku do Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego i dyrektora generalnego urzędu czynności, o których mowa w ust. 1, dokonuje Szef Służby Cywilnej.

6. ⁽³⁵⁾ W razie zawieszenia w pełnieniu obowiązków członka korpusu służby cywilnej zajmującego stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1, przepisy art. 48a ust. 3-6 stosuje się odpowiednio.

Art. 60. Stosunek pracy urzędnika służby cywilnej wygasa w razie:

- 1) odmowy złożenia ślubowania,
- 2) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego,
- 3) prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby cywilnej,
- 4) prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie,
- 5) prawomocnego orzeczenia utraty praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu urzędnika w służbie cywilnej,
- 6) upływu 3 miesięcy nieobecności w pracy z powodu tymczasowego aresztowania,
- 7) odmowy wykonania decyzji w sprawie przeniesienia, o którym mowa w art. 50, lub niepodjęcia pracy w urzędzie, do którego urzędnik został przeniesiony w trybie art. 51 lub 54,
- 8) niepodjęcia wykonywania obowiązków służbowych mimo wezwania, o którym mowa w art. 57 ust. 4.

Art. 61. 1. Rozwiązanie stosunku pracy urzędnika służby cywilnej następuje, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, w razie:

- 1) dwukrotnej, następującej po sobie, negatywnej oceny, o której mowa w art. 74 ust. 1,
- 2) stwierdzenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych trwałej niezdolności do pracy uniemożliwiającej wykonywanie obowiązków urzędnika służby cywilnej; w celu zbadania stanu zdrowia urzędnika tego można skierować do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z urzędu lub na jego prośbę,
- 3) utraty nieposzlakowanej opinii,
- 4) postępowania karnego toczącego się przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Rozwiązanie stosunku pracy urzędnika służby cywilnej może nastąpić, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, w razie:

- 1) osiągnięcia wieku 65 lat, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia mu uzyskanie prawa do emerytury,
- 2) odmowy poddania się badaniu przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- 3) likwidacji urzędu, jeżeli nie jest możliwe przeniesienie, o którym mowa w art. 54.

3. Rozwiązanie stosunku pracy z urzędnikiem służby cywilnej bez wypowiedzenia może nastąpić w razie jego nieobecności w pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż rok.

3a. ⁽³⁶⁾ W razie niezdolności do pracy z powodu choroby, o której mowa w ust. 3, urzędnik służby cywilnej zachowuje prawo do świadczeń pieniężnych przez okres przewidziany w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

4. Rozwiązanie stosunku pracy z urzędnikiem służby cywilnej z przyczyn określonych w ust. 1-3 nie może naruszać przepisów dotyczących szczególnej ochrony pracowników w zakresie wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy.

5. Rozwiązanie stosunku pracy z urzędnikiem służby cywilnej może nastąpić także w drodze porozumienia stron lub za trzymiesięcznym wypowiedzeniem na skutek rezygnacji urzędnika służby cywilnej.

Art. 62. W okresie wypowiedzenia członek korpusu służby cywilnej może być zwolniony z pełnienia obowiązków, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Art. 63. 1. W razie rozwiązania stosunku pracy z urzędnikiem służby cywilnej z przyczyn określonych w art. 61 ust. 2 pkt 3, w okresie między ustaniem zatrudnienia w likwidowanym urzędzie a podjęciem pracy lub działalności gospodarczej urzędnikowi temu przysługuje świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa, przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, obliczane jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy. Świadczenie to nie przysługuje urzędnikowi, który nabył prawo do emerytury.

2. W razie gdy w okresie, o którym mowa w ust. 1, były urzędnik służby cywilnej pobiera zasiłek chorobowy albo macierzyński, wysokość świadczenia pieniężnego ulega odpowiedniemu obniżeniu.

3. Okres pobierania świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, wlicza się do okresów pracy wymaganych do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów zatrudnienia w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - na takich warunkach, na jakich wlicza się okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określonych w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu. Od świadczenia pieniężnego urząd odprowadza składkę na ubezpieczenia społeczne na zasadach przewidzianych dla wynagrodzenia wypłacanego w czasie trwania stosunku pracy.

Art. 64. 1. Dyrektor generalny urzędu rozwiązuje stosunek pracy lub stwierdza wygaśnięcie stosunku pracy członka korpusu służby cywilnej.

2. ⁽³⁷⁾ W stosunku do Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego i dyrektora generalnego urzędu czynności, o których mowa w ust. 1, dokonuje Szef Służby Cywilnej.

Art. 65. W razie przeniesienia członka korpusu służby cywilnej do innego urzędu jego akta osobowe wraz z pozostałą dokumentacją w sprawach związanych ze stosunkiem pracy przekazuje się do urzędu, w którym członek korpusu służby cywilnej ma być zatrudniony.

Art. 66. Przepisów art. 60 i 61 nie stosuje się wobec Szefa Służby Cywilnej oraz zastępcy Szefa Służby Cywilnej.

Rozdział 6

Obowiązki członka korpusu służby cywilnej

Art. 67. 1. Członek korpusu służby cywilnej jest obowiązany w szczególności:

- 1) przestrzegać Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i innych przepisów prawa,
- 2) chronić interesy państwa oraz prawa człowieka i obywatela,
- 3) racjonalnie gospodarować środkami publicznymi,
- 4) rzetelnie i bezstronnie, sprawnie i terminowo wykonywać powierzone zadania,
- 5) dochowywać tajemnicy ustawowo chronionej,

- 6) rozwijać wiedzę zawodową,
- 7) godnie zachowywać się w służbie oraz poza nią.

2. Dyrektor generalny urzędu jest obowiązany zapewnić członkowi korpusu służby cywilnej właściwe warunki do wykonywania obowiązków określonych w ustawie.

Art. 68. 1. Członek korpusu służby cywilnej jest obowiązany wykonywać polecenia służbowe przełożonych.

2. Jeżeli członek korpusu służby cywilnej jest przekonany, że polecenie jest niezgodne z prawem albo zawiera znamiona pomyłki, jest on obowiązany na piśmie poinformować o tym przełożonego. W razie pisemnego potwierdzenia polecenia jest obowiązany je wykonać.

3. Członek korpusu służby cywilnej nie wykonuje polecenia, jeżeli prowadziłoby to do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, o czym niezwłocznie informuje dyrektora generalnego urzędu.

Art. 69. 1. Członek korpusu służby cywilnej przy wykonywaniu obowiązków służbowych nie może kierować się interesem jednostkowym lub grupowym.

2. Członkowi korpusu służby cywilnej nie wolno publicznie manifestować poglądów politycznych.

3. Członkowi korpusu służby cywilnej nie wolno uczestniczyć w strajku lub akcji protestacyjnej zakłócającej normalne funkcjonowanie urzędu.

4. Urzędnik służby cywilnej nie może pełnić funkcji w związkach zawodowych.

5. Urzędnik służby cywilnej nie ma prawa tworzenia ani uczestniczenia w partiach politycznych.

6. Urzędnik służby cywilnej nie może łączyć pracy w służbie cywilnej z mandatem radnego.

Art. 70. 1. Przepisu art. 69 ust. 2 nie stosuje się wobec urzędnika służby cywilnej w czasie urlopu bezpłatnego udzielonego mu, zgodnie z art. 55 ust. 1, w związku z ubieganiem się o mandat radnego na czas kampanii wyborczej, a w razie uzyskania mandatu - na czas jego wykonywania.

2. Przepisu art. 69 ust. 2 nie stosuje się także wobec pracownika służby cywilnej w czasie urlopu bezpłatnego udzielonego mu, zgodnie z art. 174 Kodeksu pracy, w związku z ubieganiem się o mandat radnego na czas kampanii wyborczej.

Art. 71. W służbie cywilnej nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 72. 1. Członek korpusu służby cywilnej nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia bez zgody dyrektora generalnego urzędu ani wykonywać czynności lub zajęć sprzecznych z obowiązkami wynikającymi z ustawy lub podważających zaufanie do służby cywilnej.

2. ⁽³⁸⁾ Urzędnik służby cywilnej nie może podejmować zajęć zarobkowych bez zgody dyrektora generalnego urzędu. Urzędnikowi służby cywilnej zajmującemu stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 1, zgody udziela Szef Służby Cywilnej.

Art. 73. 1. Członek korpusu służby cywilnej podlega stałej ocenie bezpośredniego przełożonego w zakresie wykonywania powierzonych zadań, a także w celu ustalenia indywidualnego programu rozwoju zawodowego.

2. ⁽³⁹⁾ Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego i dyrektora generalnego urzędu ocenia Szef Służby Cywilnej w porozumieniu z właściwym ministrem, kierownikiem urzędu centralnego lub wojewodą.

Art. 74. 1. Nie rzadziej niż raz na 2 lata lub w każdym czasie z własnej inicjatywy bezpośredni przełożony sporządza na piśmie okresową ocenę urzędnika służby cywilnej, wraz z wnioskami dotyczącymi jego indywidualnego programu rozwoju zawodowego.

1a. ⁽⁴⁰⁾ W stosunku do Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego i dyrektora generalnego urzędu ocenę, o której mowa w ust. 1, sporządza Szef Służby Cywilnej w porozumieniu z właściwym ministrem, kierownikiem urzędu centralnego lub wojewodą, a w stosunku do Sekretarza Rady Ministrów - Prezes Rady Ministrów.

2. Ocena, o której mowa w ust. 1, dotyczy wykonywania przez urzędnika służby cywilnej obowiązków wynikających z opisu zajmowanego przez niego stanowiska pracy. Ocenę niezwłocznie doręcza się urzędnikowi.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przeprowadzania ocen urzędników służby cywilnej.

Art. 75. 1. ⁽⁴¹⁾ Od oceny służy, w ciągu 7 dni od dnia doręczenia oceny, sprzeciw do dyrektora generalnego urzędu. Od oceny sporządzonej na podstawie art. 74 ust. 1a sprzeciw służy odpowiednio do Szefa Służby Cywilnej i Prezesa Rady Ministrów.

2. W razie nieuwzględnienia przez dyrektora generalnego sprzeciwu, o którym mowa w ust. 1, urzędnik służby cywilnej może, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji dyrektora, odwołać się do sądu pracy.

Art. 76. W razie negatywnej oceny urzędnik służby cywilnej podlega ponownej ocenie, nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia doręczenia oceny.

Art. 77. Przepisów art. 73-76 nie stosuje się wobec Szefa Służby Cywilnej oraz zastępcy Szefa Służby Cywilnej.

Rozdział 7

Uprawnienia członka korpusu służby cywilnej

Art. 78. ⁽⁴²⁾ Wynagrodzenie w służbie cywilnej ustala się z zastosowaniem mnożników kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.

Art. 79. 1. Ustanawia się 9 stopni służbowych urzędników służby cywilnej.

2. Stopniom służbowym są przyporządkowane stawki dodatku służby cywilnej z tytułu posiadanego stopnia służbowego.

Art. 80. 1. Wynagrodzenie pracownika służby cywilnej składa się z wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego dla zajmowanego stanowiska pracy i dodatku za wieloletnią pracę w służbie cywilnej.

2. Wynagrodzenie urzędnika służby cywilnej składa się z wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego dla zajmowanego stanowiska pracy, dodatku za wieloletnią pracę w służbie cywilnej oraz dodatku służby cywilnej z tytułu posiadanego stopnia służbowego.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) mnożniki do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego członków korpusu służby cywilnej,
- 2) stopnie służbowe urzędników służby cywilnej i mnożniki dodatku służby cywilnej.

Art. 81. 1. Urzędnik służby cywilnej może otrzymać kolejny stopień służbowy po uzyskaniu pozytywnej oceny, o której mowa w art. 74 ust. 1, jeżeli zawiera ona umotywowany wniosek bezpośredniego przełożonego o przyznanie urzędnikowi kolejnego stopnia służbowego. Pozytywna ocena nie zawierająca takiego wniosku nie skutkuje przyznaniem urzędnikowi kolejnego stopnia służbowego.

2. Na wniosek dyrektora generalnego urzędu, umotywowany szczególnymi wynikami pracy, Szef Służby Cywilnej może wyrazić zgodę na wcześniejsze przyznanie kolejnego stopnia służbowego, jednak nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od uzyskania posiadanego stopnia.

3. Bieg terminu, o którym mowa w ust. 2, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, do czasu:

- 1) uzyskania oceny pozytywnej, w razie otrzymania oceny negatywnej,
- 2) podjęcia pełnienia obowiązków, w razie zawieszenia w ich pełnieniu.

Art. 82. 1. Członkowi korpusu służby cywilnej przysługuje dodatek za wieloletnią pracę w służbie cywilnej w wysokości wynoszącej po 5 latach pracy 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Dodatek ten wzrasta o 1% za każdy dalszy rok pracy aż do osiągnięcia 20% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

2. Do okresów pracy uprawniających do dodatku za wieloletnią pracę w służbie cywilnej wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

3. Do okresów pracy, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się okresów zatrudnienia w partii komunistycznej (Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej), jak również w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 1 lipca 1989 r.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania dodatku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 83. 1. Za wieloletnią pracę członek korpusu służby cywilnej otrzymuje nagrodę jubileuszową w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego,
- 2) po 25 latach pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego,
- 3) po 30 latach pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego,
- 4) po 35 latach pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego,
- 5) po 40 latach pracy - 300% wynagrodzenia miesięcznego,
- 6) po 45 latach pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.

2. Do okresów pracy, o których mowa w ust. 1, wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

3. Do okresów pracy, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się okresów zatrudnienia w partii komunistycznej (Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej), jak również w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 1 lipca 1989 r.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ustalania i wypłacania nagrody jubileuszowej.

Art. 84. Członkom korpusu służby cywilnej przysługuje dodatkowe wynagrodzenie roczne na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 85. 1. Członkom korpusu służby cywilnej za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej można przyznać nagrodę ze specjalnie utworzonego w tym celu funduszu nagród w służbie cywilnej.

2. Fundusz nagród, o którym mowa w ust. 1, w wysokości 3% planowanych wynagrodzeń osobowych pozostaje w dyspozycji dyrektorów generalnych urzędów i może być przez nich podwyższany w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia.

Art. 86. 1. Członkowi korpusu służby cywilnej delegowanemu służbowo do zajęć poza siedzibą urzędu, w którym wykonuje pracę, przysługują należności na zasadach określonych w przepisach w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej, wydanych na podstawie Kodeksu pracy.

2. Urzędnikowi służby cywilnej przeniesionemu zgodnie z art. 51 ust. 2, oprócz udostępnienia mieszkania odpowiedniego do jego sytuacji rodzinnej, przysługuje zwrot kosztów przeniesienia, zwrot opłat za udostępnione czasowo mieszkanie oraz jednorazowe świadczenie w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia. Do kosztów przeniesienia zalicza się koszty przejazdu urzędnika i członków jego rodziny oraz przewozu mienia.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania świadczeń, o których mowa w ust. 2, przysługujących urzędnikowi służby cywilnej przeniesionemu do pracy w innej miejscowości.

Art. 87. 1. Członkowi korpusu służby cywilnej, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, a jeżeli członek korpusu przepracował co najmniej 20 lat w służbie cywilnej, jednorazowa odprawa przysługuje w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

2. Do okresu pracy, o którym mowa w ust. 1, wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

3. Do okresów pracy, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się okresów zatrudnienia w partii komunistycznej (Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej), jak również w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 1 lipca 1989 r.

4. Odprawę, o której mowa w ust. 1, oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.

Art. 88. 1. Urzędnikowi służby cywilnej zatrudnionemu w służbie cywilnej przez okres nie krótszy niż 10 lat przysługuje corocznie dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 6 dni roboczych, a po 20 latach pracy w służbie cywilnej - w wymiarze 12 dni roboczych.

2. Do okresu pracy uprawniającego do dodatkowego urlopu wypoczynkowego wlicza się okres zatrudnienia w administracji publicznej.

pisma urzędowe

Art. 89. ⁽⁴³⁾ (uchylony).

Art. 90. 1. Urzędnikowi służby cywilnej zatrudnionemu w służbie cywilnej przez okres nie krótszy niż 10 lat można udzielić płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nie przekraczającym jednorazowo 6 miesięcy.

2. Urlopu dla poratowania zdrowia nie można udzielić, jeżeli urzędnik służby cywilnej nie wykonywał pracy przez okres roku z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby.

3. Urlopu dla poratowania zdrowia udziela, na umotywowany opinią lekarską wniosek urzędnika służby cywilnej, dyrektor generalny urzędu.

4. Dyrektor generalny urzędu nie może dopuścić do pracy urzędnika służby cywilnej, który korzystał z urlopu dla poratowania zdrowia, bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku.

5. ⁽⁴⁴⁾ Urlopu dla poratowania zdrowia udziela: Szefowi Służby Cywilnej oraz zastępcy Szefa Służby Cywilnej - Prezes Rady Ministrów, a Głównemu Inspektorowi Audytu Wewnętrznego, dyrektorowi generalnemu urzędu - Szef Służby Cywilnej. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

6. Do okresu pracy uprawniającego do dodatkowego urlopu dla poratowania zdrowia wlicza się okres zatrudnienia w administracji publicznej.

Art. 91. 1. W razie wygaśnięcia stosunku pracy urzędnika służby cywilnej z powodu tymczasowego aresztowania, dyrektor generalny urzędu, w którym urzędnik ten wykonywał pracę, jest obowiązany ponownie zatrudnić go, uwzględniając jego przygotowanie zawodowe, jeżeli postępowanie karne zostało umorzone lub gdy zapadł wyrok uniewinniający, a urzędnik ten zgłosił swój powrót do pracy w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie rozwiązania stosunku pracy urzędnika służby cywilnej z przyczyny określonej w art. 61 ust. 1 pkt 4.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli postępowanie karne umorzono z powodu przedawnienia albo amnestii, a także w razie warunkowego umorzenia postępowania.

4. W razie odmowy ponownego zatrudnienia w służbie cywilnej, urzędnikowi, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje odwołanie do Szefa Służby Cywilnej w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji w tej sprawie. Od decyzji Szefa Służby Cywilnej przysługuje odwołanie do sądu pracy.

Art. 92. 1. Czas pracy członków korpusu służby cywilnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i średnio 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym nie dłuższym niż 8 tygodni.

2. W przypadkach uzasadnionych rodzajem pracy i jej organizacją mogą być stosowane rozkłady czasu pracy, w których jest dopuszczalne przedłużenie czasu pracy do 12 godzin na dobę. W

rozkładach tych czas pracy nie może jednak przekraczać średnio 40 godzin na tydzień w przyjętym okresie rozliczeniowym nie dłuższym niż 12 tygodni.

3. Rozkład czasu pracy w tygodniu oraz jego wymiar w poszczególnych dniach tygodnia ustala dyrektor generalny urzędu według zasad określonych, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów. Dni tygodnia nie będących dniami pracy w urzędzie nie wlicza się do urlopu wypoczynkowego.

4. Jeżeli wymagają tego potrzeby urzędu, członek korpusu służby cywilnej na polecenie przełożonego wykonuje pracę poza normalnymi godzinami pracy, w tym w wyjątkowych przypadkach także w nocy oraz w niedziele i święta.

5. Pracownikowi służby cywilnej za pracę wykonywaną na polecenie przełożonego poza normalnymi godzinami pracy przysługuje czas wolny w tym samym wymiarze. Na wniosek pracownika wolny czas może być udzielony w okresie bezpośrednio poprzedzającym urlop wypoczynkowy lub po jego zakończeniu.

6. Urzędnikowi służby cywilnej za pracę poza normalnymi godzinami pracy wykonywaną w porze nocnej przysługuje czas wolny w tym samym wymiarze.

7. Urzędnikowi służby cywilnej za pracę w niedzielę przysługuje dzień wolny od pracy w najbliższym tygodniu, a za pracę w święto przysługuje inny dzień wolny.

8. Przepisów ust. 2 i 4 nie stosuje się do kobiet w ciąży oraz - bez ich zgody - do członków korpusu służby cywilnej sprawujących pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki lub opiekujących się dziećmi w wieku do lat ośmiu.

Art. 93. 1. Członkowi korpusu służby cywilnej przysługują świadczenia emerytalne i rentowe na zasadach określonych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. W razie rozwiązania z pracownikiem służby cywilnej stosunku pracy z powodu likwidacji urzędu, pracownikowi temu przysługuje emerytura, jeżeli mężczyzna ukończył 60 lat, a kobieta - 55 lat oraz jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia.

3. Przepis ust. 2 stosuje się do osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.

Art. 94. Prezes Rady Ministrów, mając na względzie szczególny charakter wykonywanych zadań i warunki ich wykonywania, może określać, w drodze rozporządzenia:

- 1) uprawnienia szczególne w zakresie płac i innych świadczeń przysługujących niektórym kategoriom członków korpusu służby cywilnej oraz zasady przyznawania tych świadczeń i ich wysokość,
- 2) inne dodatki do wynagrodzenia niż przewidziane w ustawie, jeżeli te świadczenia i dodatki były przewidziane w przepisach obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 95. ⁽⁴⁵⁾ Członkom korpusu służby cywilnej zatrudnionym na stanowisku kuratora oświaty lub na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych przysługują uprawnienia określone w art. 9a-9i, 51, 58-60, 86, 88 i 90 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz. 1304, Nr 203, poz. 1966, Nr 213, poz. 2081 i Nr 228, poz. 2258 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845), a okres zatrudnienia na tych stanowiskach wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia nauczyciela określone w tej ustawie.

Art. 96. Na zasadach określonych w odrębnych przepisach członkowie korpusu służby cywilnej korzystają z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 97. Przepisów art. 78-87 i art. 92 nie stosuje się wobec Szefa Służby Cywilnej oraz zastępcy Szefa Służby Cywilnej.

Rozdział 8

Szkolenie i rozwój w służbie cywilnej

Art. 98. 1. Członek korpusu służby cywilnej uczestniczy w szkoleniach w służbie cywilnej.

2. Szkolenia w służbie cywilnej obejmują:

- 1) szkolenia centralne - planowane, organizowane i nadzorowane przez Szefa Służby Cywilnej,

- 2) szkolenia powszechne - planowane, organizowane i nadzorowane przez dyrektora generalnego urzędu,
- 3) szkolenia w ramach indywidualnego programu rozwoju zawodowego urzędnika służby cywilnej - planowane, organizowane i nadzorowane przez dyrektora generalnego urzędu w porozumieniu z zatrudnionym w danym urzędzie urzędnikiem służby cywilnej,
- 4) studium zarządzania strategicznego dla dyrektorów generalnych urzędów,
- 5) szkolenia specjalistyczne - planowane, organizowane i nadzorowane przez dyrektora generalnego urzędu, obejmujące tematykę związaną z zadaniami urzędu.

Art. 99. 1. Szef Służby Cywilnej ustala corocznie plan szkoleń centralnych w służbie cywilnej.

2. Plan szkoleń centralnych zawiera w szczególności:

- 1) priorytety szkoleniowe wobec członków korpusu służby cywilnej,
 - 2) rodzaje szkoleń mających szczególne znaczenie w danym roku,
 - 3) inne zalecenia i informacje dla osób organizujących i nadzorujących szkolenia w służbie cywilnej.
3. Przy ustalaniu programów szkoleń Szef Służby Cywilnej współdziała w szczególności z Krajową Szkołą Administracji Publicznej.

Art. 100. 1. Dyrektor generalny urzędu ustala, odrębnie dla każdego urzędnika służby cywilnej zatrudnionego w kierowanym przez niego urzędzie, indywidualny program rozwoju zawodowego, stanowiący podstawę do kierowania urzędnika na szkolenia, biorąc pod uwagę w szczególności:

- 1) ocenę pracy urzędnika, dokonaną przez bezpośredniego przełożonego,
- 2) perspektywy wykonywania pracy zawodowej przez urzędnika,
- 3) potrzeby i możliwości urzędu w zakresie zatrudnienia,
- 4) potrzeby i możliwości urzędnika ustalone w wyniku przeprowadzonych z nim uzgodnień.

2. Indywidualny program rozwoju zawodowego dla dyrektora generalnego urzędu jest ustalany przez Szefa Służby Cywilnej. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 101. 1. Uczestnictwo członka korpusu służby cywilnej w szkoleniach przewidzianych dla służby cywilnej jest traktowane na równi z wykonywaniem przez niego obowiązków służbowych.

2. Członek korpusu służby cywilnej nie ponosi opłat z tytułu uczestnictwa w szkoleniach przewidzianych dla służby cywilnej.

3. W wyjątkowych przypadkach dyrektor generalny urzędu może wyrazić zgodę na pokrycie przez urząd, w całości lub w części, kosztów uczestnictwa członka korpusu służby cywilnej w szkoleniach i zajęciach innych niż przewidziane dla służby cywilnej.

Art. 102. 1. Dyrektor generalny urzędu może skierować członka korpusu służby cywilnej mającego wykształcenie prawnicze na aplikację legislacyjną. Wzajemne prawa i obowiązki urzędu i członka korpusu służby cywilnej związane ze skierowaniem na aplikację legislacyjną określa umowa zawarta między dyrektorem generalnym urzędu a członkiem korpusu służby cywilnej.

2. Aplikacja legislacyjna kończy się egzaminem.

3. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb organizowania i odbywania aplikacji, uwzględniając w szczególności: dziedziny prawa będące podstawą opracowania programu aplikacji legislacyjnej, warunki i tryb przyjmowania na aplikację, także osób nie będących członkami korpusu służby cywilnej, wysokość opłat za udział w aplikacji i tryb ich uiszczania, obowiązki aplikantów i ich patronów, szczegółowe zasady, warunki oraz etapy dopuszczania do egzaminu kończącego aplikację oraz przeprowadzania go, skład komisji egzaminacyjnej oraz wzór zaświadczenia stwierdzającego zdanie egzaminu.

Art. 103. Koszty szkoleń w służbie cywilnej są pokrywane ze środków:

- 1) wyodrębnionych w budżetach poszczególnych urzędów dla finansowania szkoleń powszechnych, szkoleń w ramach indywidualnego programu rozwoju zawodowego urzędnika służby cywilnej oraz szkoleń specjalistycznych,
- 2) rezerwy budżetowej przeznaczonej na szkolenia członków korpusu służby cywilnej dla finansowania szkoleń centralnych oraz studium zarządzania strategicznego.

Art. 104. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki organizowania i prowadzenia szkoleń w służbie cywilnej obejmujące w szczególności:

- 1) kryteria, jakie muszą spełniać podmioty, którym powierza się prowadzenie szkoleń,
- 2) sposób i warunki oceny prowadzonych szkoleń.

Art. 105. ⁽⁴⁶⁾ Przepisy niniejszego rozdziału nie mają zastosowania wobec Szefa Służby Cywilnej oraz zastępcy Szefa Służby Cywilnej.

Rozdział 9

Odpowiedzialność dyscyplinarna członka korpusu służby cywilnej

Art. 106. 1. Urzędnik służby cywilnej oraz pracownik służby cywilnej odpowiadają dyscyplinarnie za naruszenie obowiązków członka korpusu służby cywilnej.

2. ⁽⁴⁷⁾ Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 3 miesięcy od dnia powzięcia przez dyrektora generalnego urzędu wiadomości o naruszeniu obowiązków członka korpusu służby cywilnej ani po upływie 2 lat od popełnienia tego czynu. W przypadku naruszenia obowiązków przez Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego albo dyrektora generalnego urzędu termin 3 miesięcy na wszczęcie postępowania dyscyplinarnego liczy się od dnia powzięcia wiadomości przez Szefa Służby Cywilnej.

3. Jeżeli członek korpusu służby cywilnej z powodu nieobecności w pracy nie ma możliwości złożenia wyjaśnień, bieg trzymiesięcznego terminu nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia jego stawienia się do pracy.

4. Jeżeli czyn członka korpusu służby cywilnej zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie następuje nie wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach Kodeksu karnego.

Art. 107. 1. Karami dyscyplinarnymi stosowanymi wobec urzędników służby cywilnej są:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) pozbawienie możliwości awansowania przez okres 2 lat na wyższy stopień służbowy,
- 4) obniżenie stopnia służbowego służby cywilnej,
- 5) zakaz przystępowania do konkursu na wyższe stanowisko w służbie cywilnej przez okres 2 lat,
- 6) zakaz zajmowania wyższych stanowisk w służbie cywilnej przez okres od 2 do 5 lat,
- 7) wydalenie ze służby cywilnej.

2. Karami dyscyplinarnymi stosowanymi wobec pracowników służby cywilnej są:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana z ostrzeżeniem,
- 4) nagana z pozbawieniem możliwości awansowania przez okres 2 lat do wyższej kategorii zaszerogowania,
- 5) obniżenie kategorii zaszerogowania,
- 6) wydalenie z pracy w urzędzie.

3. Prawomocne orzeczenie kary wymienionej w ust. 2 pkt 6 powoduje wygaśnięcie stosunku pracy.

4. Prawomocne orzeczenie kar wymienionych w ust. 1 pkt 7 oraz ust. 2 pkt 6 powoduje zakaz ubiegania się o zatrudnienie w korpusie służby cywilnej przez okres 5 lat.

Art. 108. 1. Za mniejszej wagi naruszenie obowiązków członka korpusu służby cywilnej dyrektor generalny urzędu może ukarać członka korpusu upomnieniem na piśmie. Ukaranie może być poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym.

2. Członek korpusu służby cywilnej może w ciągu 7 dni od wymierzenia mu kary upomnienia wnieść sprzeciw do dyrektora generalnego urzędu.

3. W razie wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w ust. 2, dyrektor generalny urzędu przekazuje sprawę rzecznikowi dyscyplinarnemu.

4. ⁽⁴⁸⁾ W przypadku naruszenia obowiązków członka korpusu służby cywilnej, o którym mowa w ust. 1, przez Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego albo dyrektora generalnego urzędu, kary upomnienia udziela Szef Służby Cywilnej. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 109. Sprawy dyscyplinarne członków korpusu służby cywilnej rozpoznają komisje dyscyplinarne:

- 1) w I instancji - komisja dyscyplinarna urzędu,

- 2) w II instancji - Wyższa Komisja Dyscyplinarna Służby Cywilnej, zwana dalej "Wyższą Komisją Dyscyplinarną".

Art. 110. 1. Komisję dyscyplinarną urzędu powołuje dyrektor generalny urzędu spośród członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędzie. W razie potrzeby Szef Służby Cywilnej może utworzyć komisję dyscyplinarną dla kilku urzędów.

2. Komisję dyscyplinarną urzędu, w liczbie co najmniej 10 członków korpusu służby cywilnej, w tym przewodniczącego i zastępców przewodniczącego, powołuje się na okres 3 lat.

3. Komisja dyscyplinarna urzędu powołuje ze swojego grona przewodniczącego komisji i jego zastępców.

4. Tryb pracy komisji dyscyplinarnej urzędu określa regulamin uchwalony przez komisję i zatwierdzony przez dyrektora generalnego urzędu.

Art. 111. 1. ⁽⁴⁹⁾ Wyższą Komisję Dyscyplinarną powołuje Prezes Rady Ministrów.

2. ⁽⁵⁰⁾ W skład Wyższej Komisji Dyscyplinarnej wchodzi 15 członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów na okres 6 lat, w tym 12 członków powoływanych na wniosek Szefa Służby Cywilnej spośród urzędników służby cywilnej oraz 3 członków powoływanych przez dyrektora generalnego służby zagranicznej spośród członków personelu dyplomatyczno-konsularnego. Członkowie Wyższej Komisji Dyscyplinarnej pełnią swoje funkcje do czasu powołania ich następców.

3. Wyższa Komisja Dyscyplinarna powołuje ze swojego grona przewodniczącego Wyższej Komisji Dyscyplinarnej i jego zastępców.

4. Tryb pracy Wyższej Komisji Dyscyplinarnej określa regulamin uchwalany przez Komisję.

5. Obsługę prac Wyższej Komisji Dyscyplinarnej zapewnia Urząd Służby Cywilnej.

Art. 112. 1. Na czas wykonywania zadań w komisjach dyscyplinarnych jej członkom przysługuje zwolnienie od pracy zawodowej.

2. Przepisy art. 17 stosuje się odpowiednio do członków komisji dyscyplinarnych.

Art. 113. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wynagrodzenie członków Wyższej Komisji Dyscyplinarnej oraz komisji dyscyplinarnej urzędu, przyjmując najniższe wynagrodzenie za pracę pracowników za podstawę ustalania wysokości wynagrodzenia przewodniczącego, zastępców przewodniczącego i pozostałych członków tych komisji.

Art. 114. 1. Wyższa Komisja Dyscyplinarna rozpatruje odwołania od orzeczeń komisji dyscyplinarnych urzędów.

2. ⁽⁵¹⁾ Sprawy dyscyplinarne Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego oraz dyrektorów generalnych urzędów rozpatruje w I i II instancji Wyższa Komisja Dyscyplinarna, przy czym w II instancji Komisja orzeka w pełnym składzie.

Art. 115. Członkowie komisji dyscyplinarnych są niezawisli w zakresie orzecznictwa dyscyplinarnego oraz nie są związani rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego wyroku sądu.

Art. 116. 1. Komisje dyscyplinarne orzekają w składzie:

1) w I instancji:

a) trzech członków, gdy rzecznik dyscyplinarny wniosł o zastosowanie kary określonej w art. 107 ust. 1 pkt 1-4 oraz ust. 2 pkt 1-3,

b) pięciu członków, w tym przewodniczący składu posiadający wykształcenie prawnicze, gdy rzecznik dyscyplinarny wniosł o zastosowanie kary określonej w art. 107 ust. 1 pkt 5-7 oraz ust. 2 pkt 4-6,

2) w II instancji pięciu członków, z których co najmniej dwóch powinno posiadać wykształcenie prawnicze, gdy rozpatrywana jest sprawa, co do której orzeczono karę określoną w art. 107 ust. 1 pkt 5-7 oraz ust. 2 pkt 4-6.

2. Przewodniczący komisji dyscyplinarnej wyznacza skład orzekający i termin rozprawy.

3. W sprawach dotyczących urzędników służby cywilnej przewodniczącym składu jest urzędnik służby cywilnej.

Art. 117. 1. ⁽⁵²⁾ Rzecznika dyscyplinarnego urzędu powołuje dyrektor generalny urzędu spośród podległych mu członków korpusu służby cywilnej, a dla spraw dyscyplinarnych Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego i dyrektora generalnego urzędu - Szefa Służby Cywilnej.

2. ⁽⁵³⁾ Rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie wyjaśniające na polecenie dyrektora generalnego urzędu bądź Szefa Służby Cywilnej - w sprawach dyscyplinarnych Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego lub dyrektora generalnego urzędu i informuje ich o dokonanych ustaleniach. O wszczęciu tego postępowania rzecznik zawiadamia osobę, której ono dotyczy.

3. Rzecznik postanawia o przekazaniu komisji dyscyplinarnej wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego albo, za zgodą dyrektora urzędu, o umorzeniu postępowania wyjaśniającego.

Art. 118. 1. Komisja dyscyplinarna urzędu wszczyna postępowanie dyscyplinarne z dniem zgłoszenia wniosku rzecznika dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania.

2. ⁽⁵⁴⁾ Obwiniony ma prawo korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy, z zastrzeżeniem przepisów o ochronie tajemnicy ustawowo chronionej. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o orzeczenie kary wydalenia ze służby cywilnej albo kary wydalenia z pracy w urzędzie, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę spośród członków korpusu służby cywilnej.

3. Komisja dyscyplinarna wydaje orzeczenie po przeprowadzeniu rozprawy, w toku której wysłuchuje rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego oraz jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony, a także po rozpatrzeniu innych dowodów mających znaczenie w sprawie.

4. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

5. Rozprawa jest jawna. W uzasadnionych przypadkach skład orzekający może wyłączyć jawność rozprawy, jednakże ogłoszenie orzeczenia jest jawne.

6. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia orzeczenia.

7. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej urzędu strony mogą odwołać się do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej w ciągu 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

Art. 119. 1. W postępowaniu przed Wyższą Komisją Dyscyplinarną stosuje się odpowiednio przepisy art. 118 ust. 1-6.

2. ⁽⁵⁵⁾ Od orzeczeń Wyższej Komisji Dyscyplinarnej stronom oraz Szefowi Służby Cywilnej przysługuje odwołanie do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

3. ⁽⁵⁶⁾ Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje.

Art. 120. 1. Odpis prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej dołącza się do akt osobowych członka korpusu służby cywilnej.

2. Dyrektor generalny urzędu wykonuje kary, o których mowa w art. 107 ust. 1 pkt 3-6 oraz ust. 2 pkt 5, z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

Art. 121. 1. Kary dyscyplinarne określone w art. 107 ust. 1 pkt 1-5 oraz ust. 2 pkt 1-5 ulegają zatarciu, a odpis orzeczenia dołączony do akt osobowych podlega zniszczeniu po upływie 3 lat od dnia doręczenia prawomocnego orzeczenia o ukaraniu. Na wniosek ukaranego zatarcie może nastąpić po upływie 2 lat.

2. Jeżeli w okresie przed zatarciem kary dyscyplinarnej członek korpusu służby cywilnej będzie ponownie ukarany dyscyplinarnie, termin 3 lat, o którym mowa w ust. 1, liczy się od dnia doręczenia prawomocnego orzeczenia o ponownym ukaraniu.

3. W przypadku kary dyscyplinarnej określonej w art. 107 ust. 1 pkt 6 i 7 oraz ust. 2 pkt 6 zatarcie oraz zniszczenie odpisu orzeczenia następuje po upływie 3 lat od dnia upływu okresu, na który kara została orzeczona, albo okresu, o którym mowa w art. 107 ust. 4.

Art. 122. W postępowaniu przed komisjami dyscyplinarnymi w sprawach nie uregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Art. 123. 1. Koszty obrońcy z wyboru, który nie jest członkiem korpusu służby cywilnej, ponosi obwiniony.

2. Koszty biegłych powołanych przez komisję dyscyplinarną i koszty zleconych przez nią ekspertów ponosi urząd, przy którym działa komisja dyscyplinarna.

Art. 124. Przepisy niniejszego rozdziału nie mają zastosowania wobec Szefa Służby Cywilnej oraz zastępcy Szefa Służby Cywilnej.

Rozdział 10

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 125. W ustawie z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 1985 r. Nr 54, poz. 276, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1998 r. Nr 113, poz. 717 i Nr 162, poz. 1126) skreśla się art. 26.

Art. 126. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400 i Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 90, poz. 451, z 1994 r. Nr 136, poz. 704, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1996 r. Nr 89, poz. 402 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 98, poz. 604, Nr 133, poz. 882 i 883 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 131, poz. 860, Nr 155, poz. 1016 i Nr 162, poz. 1118) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

- a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i skreśla się pkt 3a-5 oraz pkt 11⁽⁵⁷⁾,
- b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Ustawa określa obowiązki i prawa osób zatrudnionych w:

- 1) Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
- 2) urzędach ministrów i przewodniczących komitetów wchodzących w skład Rady Ministrów oraz urzędach centralnych organów administracji rządowej,
- 3) urzędach wojewódzkich oraz innych urzędach stanowiących aparat pomocniczy terenowych organów administracji rządowej podległych ministrom lub centralnym organom administracji rządowej,
- 4) Rządowym Centrum Studiów Strategicznych,
- 5) komendach, inspektoratach i innych jednostkach organizacyjnych stanowiących aparat pomocniczy kierowników zespolonych służb, inspekcji i straży wojewódzkich oraz kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży,

6)⁽⁵⁸⁾

7)⁽⁵⁹⁾

wobec których nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483).";

2) art. 7¹ otrzymuje brzmienie:

- "Art. 7¹. 1. Kierownik urzędu może skierować urzędnika mającego wykształcenie prawnicze do odbycia aplikacji legistycznej. Wzajemne prawa i obowiązki urzędu i urzędnika, związane ze skierowaniem na aplikację legistyczną, określa umowa zawarta między kierownikiem urzędu a urzędnikiem.
- 2. Aplikacja legistyczna kończy się egzaminem.
 - 3. Szczegółowe zasady i tryb organizowania i odbywania aplikacji określają odrębne przepisy."

3) skreśla się art. 24¹;

4) w art. 48:

a) w ust. 1:

- w zdaniu wstępnym skreśla się wyrazy "art. 24¹", a wyraz "wydają" zastępuje się wyrazem "wydaje",
- skreśla się pkt 1 i 2,

b) dodaje się ust. 1a-1c w brzmieniu:

"1a. Przepisów art. 2 pkt 1, art. 7 ust. 6 i art. 30 ust. 1 nie stosuje się w odniesieniu do pracowników urzędów wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt 1, 2, 6, 7, 9, 10 i 13. Kierownicy tych urzędów są uprawnieni do określania:

- 1) stanowisk, na których zatrudnieni pracownicy są urzędnikami państwowymi,
- 2) wykazu stanowisk objętych aplikacją administracyjną oraz zasad i trybu odbywania tej aplikacji,

- 3) rozkładu czasu pracy w tygodniu i jego wymiaru w poszczególnych dniach tygodnia.
- 1b. W ramach posiadanych środków na wynagrodzenia określonych w ustawie budżetowej kierownicy urzędów, o których mowa w ust. 1a, ustalają regulamin wynagradzania w urzędzie. Regulamin ten w odniesieniu do Kancelarii Sejmu zatwierdza Marszałek Sejmu, a w odniesieniu do Kancelarii Senatu - Marszałek Senatu. Przepisów art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 2, art. 23 ust. 2 i art. 47¹ ust. 3 nie stosuje się.
- 1c. Dodatkowy fundusz nagród dla urzędników państwowych za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej utworzony na podstawie art. 24 ust. 2 w urzędach, o których mowa w ust. 1a, pozostaje w dyspozycji kierowników tych urzędów i może być przez nich podwyższany w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia.",
- c) w ust. 2 wyrazy "organom wymienionym w ust. 1" zastępuje się wyrazami "organowi wymienionemu w ust. 1 oraz Marszałkowi Sejmu w odniesieniu do pracowników Kancelarii Sejmu, Krajowego Biura Wyborczego, Państwowej Inspekcji Pracy i Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, a także Marszałkowi Senatu w odniesieniu do pracowników Kancelarii Senatu oraz kierownikom urzędów wymienionym w art. 1 ust. 1 pkt 6 i 7 w odniesieniu do pracowników tych urzędów",
- d) w ust. 3 po wyrazach "w ust. 1" dodaje się wyrazy "oraz w art. 1 ust. 1 pkt 1, 2, 6, 7, 9, 10 i 13",
- e) skreśla się ust. 4.

Art. 127. W ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668) w art. 20:

- 1) w ust. 5 skreśla się wyrazy ", z uwzględnieniem ust. 6 i 7";
- 2) skreśla się ust. 6 i 7.

Art. 128. W ustawie z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 107, poz. 685, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 139, poz. 934 oraz z 1998 r. Nr 155, poz. 1015) w art. 82c:

- 1) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania członków korpusu służby cywilnej będących pracownikami Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń, Rzecznika Ubezpieczonych i pracownikami Biura Rzecznika Ubezpieczonych, z uwzględnieniem poziomu płac w instytucjach ubezpieczeniowych.";
- 2) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

"4a. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania pozostałych pracowników Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń, Rzecznika Ubezpieczonych i pracowników Biura Rzecznika Ubezpieczonych, z uwzględnieniem poziomu płac w instytucjach ubezpieczeniowych."

Art. 129. W ustawie z dnia 14 czerwca 1991 r. o Krajowej Szkole Administracji Publicznej (Dz. U. Nr 63, poz. 266 i Nr 104, poz. 450, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 po wyrazach "przygotowywanie do służby publicznej" dodaje się wyrazy "urzędników służby cywilnej oraz";
- 2) w art. 4:
 - a) w ust. 1 wyrazy "posiadających ukończone studia wyższe" zastępuje się wyrazami ", które nie ukończyły 32 lat i posiadają dyplom ukończenia studiów wyższych z tytułem magistra lub równorzędnym",
 - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Zasady i tryb przeprowadzenia postępowania rekrutacyjnego, powoływania komisji rekrutacyjnej oraz zasady i tryb wnoszenia odwołań od wyniku tego postępowania określa statut Szkoły.",
- 3) w art. 6 w ust. 2 po wyrazie "Urzednicy" dodaje się wyrazy "i inni pracownicy administracji publicznej".

Art. 130. W ustawie z dnia 28 maja 1993 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640 oraz z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1999 r. Nr 41, poz. 412) w art. 73:

- 1) w ust. 4 wyrazy "ust. 5-7" zastępuje się wyrazami "ust. 7";
- 2) skreśla się ust. 5 i 6.

Art. 131. W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414, z 1996 r. Nr 100, poz. 465, Nr 106, poz. 496 i Nr 146, poz. 680, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 111, poz. 726, z 1998 r. Nr 22, poz. 118 i Nr 106, poz. 668 oraz z 1999 r. Nr 41, poz. 412) w art. 84:

- 1) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wymagane kwalifikacje i zasady wynagradzania członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego oraz wojewódzkich i powiatowych inspektoratach nadzoru budowlanego.";

- 2) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

"4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wymagane kwalifikacje i zasady wynagradzania pozostałych pracowników Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego oraz wojewódzkich i powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego."

Art. 132. ⁽⁶⁰⁾

Art. 133. W ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116 oraz z 1999 r. Nr 45, poz. 439) w art. 151a:

- 1) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wymagane kwalifikacje członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w Urzędzie Nadzoru oraz zasady ich wynagradzania, z uwzględnieniem poziomu płac w Państwowym Urzędzie Nadzoru Ubezpieczeń.";

- 2) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Finansów i Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, wymagane kwalifikacje pozostałych pracowników Urzędu Nadzoru oraz zasady ich wynagradzania, z uwzględnieniem poziomu płac w Państwowym Urzędzie Nadzoru Ubezpieczeń."

Art. 134. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. o Inspekcji Celnej (Dz. U. Nr 71, poz. 449 i z 1998 r. Nr 137, poz. 886) w art. 6 skreśla się ust. 4.

Art. 135. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679 oraz z 1998 r. Nr 113, poz. 715 i Nr 162, poz. 1126) w art. 2 w pkt 1 i 2 wyrazy "urzędników służby cywilnej" zastępuje się wyrazami "członków korpusu służby cywilnej".

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i dostosowujące

Art. 136. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy pracownicy zatrudnieni na stanowiskach określonych w art. 2 stają się z mocy prawa pracownikami służby cywilnej, z zastrzeżeniem art. 137.

2. Wynagrodzenie miesięczne osób, o których mowa w ust. 1, ustalone zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, nie może być niższe od ich dotychczasowego miesięcznego wynagrodzenia.

Art. 137. ⁽⁶¹⁾ 1. Stosunki pracy nawiązane w urzędach, o których mowa w art. 2, przed dniem wejścia w życie ustawy, na podstawie mianowania na zasadach określonych w ustawie o pracownikach urzędów państwowych, pozostają w mocy nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2010 r., chyba że wcześniej w sposób określony w niniejszej ustawie zostały przekształcone, rozwiązane lub wygasły.

2. Z dniem 1 stycznia 2011 r. dotychczasowe stosunki pracy osób zatrudnionych na podstawie mianowania na zasadach określonych w ustawie o pracownikach urzędów państwowych przekształcają się w stosunki pracy na podstawie umowy o pracę na czas nie określony.

Art. 138. 1. Do pracowników zatrudnionych na podstawie mianowania zgodnie z przepisami ustawy o pracownikach urzędów państwowych stosuje się art. 10 ust. 1a, 1b i 5, art. 13-16 oraz art. 27 ust. 3 tej ustawy.

2. Osoby odwołane z funkcji organu administracji państwowej lub innego stanowiska kierowniczego w administracji państwowej, które przed powołaniem na tę funkcję lub stanowisko były urzędnikami państwowymi mianowanymi zgodnie z przepisami ustawy o pracownikach urzędów państwowych, stają się pracownikami służby cywilnej i w stosunku do nich stosuje się odpowiednio art. 45 ust. 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

pisma urzędowe

Art. 139. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy urzędnicy służby cywilnej, mianowani na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 89, poz. 402, z 1997 r. Nr 106, poz. 679 oraz z 1998 r. Nr 58, poz. 366 i Nr 162, poz. 1126), stają się urzędnikami służby cywilnej w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Urzędnikom, o których mowa w ust. 1, przyznaje się najniższy stopień służbowy w służbie cywilnej.

3. Do wynagrodzenia urzędników, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o wynagrodzeniu w służbie cywilnej wydane na podstawie niniejszej ustawy.

4. Jeżeli wynagrodzenie urzędników, o których mowa w ust. 1, jest niższe od przysługującego poprzednio, przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wypłaca się im dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między wynagrodzeniem przysługującym dotychczas a wynagrodzeniem aktualnym.

Art. 140. Do czasu wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 2 ust. 4, do członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w służbie dyplomatyczno-konsularnej stosuje się przepisy niniejszej ustawy ze zmianami i uzupełnieniami wynikającymi z aktów wykonawczych wydanych na podstawie ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 141. Do członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w administracji celnej przepisy niniejszej ustawy stosuje się ze zmianami i uzupełnieniami wynikającymi z aktu wykonawczego wydanego na podstawie art. 47 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 142. Przepisy wydane na podstawie art. 2 pkt 1, art. 7 ust. 6, art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 2, art. 23 ust. 2, art. 30 ust. 1, art. 47¹ ust. 3 w związku z art. 48 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc do czasu wydania przepisów, o których mowa w art. 48 w brzmieniu ustalonym niniejszą ustawą.

Art. 143. 1. Do pracowników służby cywilnej, którzy w dniu wejścia w życie ustawy mają co najmniej dwuletni staż pracy w administracji publicznej, nie stosuje się przepisu art. 28 pkt 2.

2. W okresie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy do stażu pracy w służbie cywilnej, o którym mowa w art. 28 pkt 3, zalicza się staż pracy w administracji publicznej.

Art. 144. 1. W okresie 5 lat od dnia wejścia w życie ustawy o stanowiska wymienione w art. 41 ust. 1 mogą ubiegać się osoby nie będące urzędnikami służby cywilnej.

2. Z osobami nie będącymi urzędnikami służby cywilnej ubiegającymi się o stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 1, umowę o pracę zawiera Prezes Rady Ministrów.

3. Do osób nie będących urzędnikami służby cywilnej ubiegającymi się o stanowisko, o którym mowa w art. 41 ust. 1 pkt 2, przepisy art. 48 stosuje się odpowiednio.

Art. 144a. ⁽⁶²⁾ (utracił moc).

Art. 145. ⁽⁶³⁾ 1. Stosunek pracy osób, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zajmują stanowisko Szefa Służby Cywilnej i dyrektora generalnego urzędu powierzone im na podstawie art. 93 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o służbie cywilnej, przekształca się z mocy prawa w stosunek pracy na podstawie powołania, trwający do dnia obsadzenia tego stanowiska na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Szefa Służby Cywilnej odwołuje Prezes Rady Ministrów, a dyrektora generalnego urzędu - Szef Służby Cywilnej.

3. Do osób, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy niniejszej ustawy dotyczące pracowników służby cywilnej.

4. W stosunku do dyrektora generalnego urzędu czynności, o których mowa w art. 30 ust. 3 oraz art. 40 ust. 1, dokonuje Szef Służby Cywilnej.

Art. 146. 1. Osoba zajmująca stanowisko Szefa Służby Cywilnej powierzone jej na podstawie art. 93 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o służbie cywilnej może złożyć wniosek o mianowanie w służbie cywilnej do Prezesa Rady Ministrów w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Mianowania osoby, o której mowa w ust. 1, dokonuje, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezes Rady Ministrów.

Art. 146a. ⁽⁶⁴⁾ 1. W 1999 r. pracownicy służby cywilnej, ubiegający się o mianowanie w służbie cywilnej, składają do Szefa Służby Cywilnej zgłoszenia do postępowania kwalifikacyjnego, o których mowa w art. 30 ust. 1, do dnia 31 października 1999 r.

2. W 1999 r. absolwenci Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, o których mowa w art. 30 ust. 2, składają do Szefa Służby Cywilnej wnioski o mianowanie w służbie cywilnej do dnia 31 października 1999 r.

Art. 147. 1. W okresie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy Wyższa Komisja Dyscyplinarna może działać z udziałem pracowników służby cywilnej.

2. W okresie, o którym mowa w ust. 1, funkcję rzecznika dyscyplinarnego urzędu może sprawować pracownik służby cywilnej.

Art. 147a. ⁽⁶⁵⁾ Do dnia 31 grudnia 2003 r. funkcję rzecznika dyscyplinarnego urzędu może sprawować pracownik służby cywilnej.

Art. 148. 1. Do pierwszego składu Rady Służby Cywilnej Prezes Rady Ministrów powołuje 4 członków Rady, o których mowa w art. 15 ust. 2 - na 3 lata, a pozostałych 4 członków - na 6 lat.

2. Do pierwszego składu Rady Służby Cywilnej Prezes Rady Ministrów powołuje członków Rady, o których mowa w art. 15 ust. 3, na okres pozostały do czasu zakończenia kadencji Sejmu wybranego w dniu 21 września 1997 r.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

Art. 149. Traci moc ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 89, poz. 402, z 1997 r. Nr 106, poz. 679 oraz z 1998 r. Nr 58, poz. 366 i Nr 162, poz. 1126).

Art. 150. Ustawa wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia.

Zgodnie z art. 122 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej podpisuję ustawę z pominięciem:

- art. 2 ust. 1 pkt 6 i 7,
- art. 20 ust. 4 w części dotyczącej regionalnych izb obrachunkowych i samorządowych kolegiów odwoławczych,
- art. 126 pkt 1 lit. a) w części dotyczącej skreślenia pkt 12 i lit. b) w części obejmującej pkt 6 i 7,
- art. 132

uznanych wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 kwietnia 1999 r. (Monitor Polski Nr 16, poz. 227) za niezgodne z Konstytucją.

USTAWA z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

Art. 1. Ustawa określa ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, w rozumieniu przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, oraz przez sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

Art. 2. Ustawa określa także ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej przez:

- 1) ⁽¹⁾ pracowników urzędów państwowych, w tym członków korpusu służby cywilnej, zajmujących stanowiska kierownicze:
 - a) dyrektora generalnego, dyrektora departamentu (jednostki równorzędnej) i jego zastępcy oraz naczelnika wydziału (jednostki równorzędnej) - w urzędach naczelnych i centralnych organów państwowych,
 - b) dyrektora generalnego urzędu wojewódzkiego, dyrektora wydziału (jednostki równorzędnej) i jego zastępcy oraz głównego księgowego, kierownika urzędu rejonowego i jego zastępcy oraz głównego księgowego - w urzędach terenowych organów rządowej administracji ogólnej,
 - c) kierownika urzędu i jego zastępcy - w urzędach terenowych organów rządowej administracji specjalnej,
- 2) ⁽²⁾ pracowników urzędów państwowych, w tym członków korpusu służby cywilnej, zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym ze stanowiskami wymienionymi w pkt 1,
- 2a) ⁽³⁾ innych niż wymienieni w pkt 1 i 2 członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
- 3) dyrektora generalnego Najwyższej Izby Kontroli oraz pracowników Najwyższej Izby Kontroli nadzorujących lub wykonujących czynności kontrolne,
- 3a) ⁽⁴⁾ Prezesa i wiceprezesów oraz starszych radców i radców Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa,
- 4) pracowników regionalnych izb obrachunkowych zajmujących stanowiska: prezesa, członka kolegium, naczelnika wydziału oraz inspektora do spraw kontroli,
- 5) pracowników samorządowych kolegiów odwoławczych zajmujących stanowiska: przewodniczącego, jego zastępcy oraz etatowego członka kolegium,
- 6) ⁽⁵⁾ wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), zastępców wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), skarbników gmin, sekretarzy gmin, kierowników jednostek organizacyjnych gminy, osoby zarządzające i członków organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta),
- 6a) ⁽⁶⁾ członków zarządów powiatów, skarbników powiatów, sekretarzy powiatów, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, osoby zarządzające i członków organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu starosty,
- 6b) ⁽⁷⁾ członków zarządów województw, skarbników województw, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osoby zarządzające i członków organów zarządzających wojewódzkimi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa,
- 7) pracowników banków państwowych zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, członka zarządu oraz skarbnika,
- 8) pracowników przedsiębiorstw państwowych zajmujących stanowiska: dyrektora przedsiębiorstwa, jego zastępcy oraz głównego księgowego,
- 9) pracowników jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz spółek, w których udział Skarbu Państwa przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji, zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa i członka zarządu,
- 10) pracowników agencji państwowych zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, dyrektora zespołu, dyrektora oddziału terenowego i jego zastępcy - lub stanowiska równorzędne,
- 11) inne osoby pełniące funkcje publiczne, jeżeli ustawa szczególna tak stanowi.

Art. 3. ⁽⁸⁾ Ilekoć w ustawie jest mowa o:

- 1) spółce prawa handlowego - rozumie się przez to spółkę handlową, a także inną spółkę, do której stosuje się przepisy prawa handlowego, w tym spółkę według prawa obcego,
- 2) jednostkach samorządu terytorialnego - należy przez to rozumieć: gminę, powiat, samorząd województwa.

Art. 4. Osoby wymienione w art. 1 i 2, w okresie zajmowania stanowisk lub pełnienia funkcji, o których mowa w tych przepisach, nie mogą:

- 1) być członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego,
- 2) być zatrudnione lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, które mogłyby wywołać podejrzenie o ich stronniczość lub interesowność,
- 3) być członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółdzielni, z wyjątkiem rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych,
- 4) być członkami zarządów fundacji prowadzących działalność gospodarczą,
- 5) posiadać w spółkach prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego - w każdej z tych spółek,
- 6) prowadzić działalność gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności; nie dotyczy to działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, w formie i zakresie gospodarstwa rodzinnego.

Art. 5. ⁽⁹⁾ 1. Naruszenie zakazów, o których mowa w art. 4, przez osoby:

- 1) wymienione w art. 2 pkt 1-4 stanowi przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej lub stanowi podstawę do rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika,
- 2) wymienione w art. 2 pkt 5 i 7-10 stanowi podstawę do odwołania ze stanowiska,
- 3) pełniące funkcję wójta (burmistrza, prezydenta miasta) powoduje wygaśnięcie ich mandatu.

2. Jeżeli zakazy, o których mowa w art. 4, narusza osoba, o której mowa w art. 2 pkt 6-6b, z wyłączeniem wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwy organ, z zastrzeżeniem ust. 3-5, odwołuje ją albo rozwiązuje z nią umowę o pracę, najpóźniej po upływie miesiąca od dnia, w którym uzyskał informację o przyczynie odwołania albo rozwiązania umowy o pracę.

3. Jeżeli zakazy, o których mowa w art. 4, narusza członek zarządu województwa lub powiatu, skarbnik województwa, powiatu lub gminy albo sekretarz powiatu lub gminy, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego odwołuje tę osobę z pełnionej funkcji najpóźniej po upływie miesiąca od dnia, w którym przewodniczący organu stanowiącego uzyskał informację o przyczynie odwołania.

4. Jeżeli członek zarządu województwa lub powiatu przed dniem wyboru pełnił funkcję, prowadził działalność gospodarczą albo posiadał akcje lub udziały, o których mowa w art. 4, obowiązany jest w ciągu 3 miesięcy od dnia wyboru zrzec się funkcji, zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej albo zbyć udziały lub akcje.

5. W przypadku niewypełnienia obowiązku przez osobę, o której mowa w ust. 4, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego odwołuje ją najpóźniej w ciągu miesiąca od upływu terminu, o którym mowa w ust. 4.

6. Odwołanie i rozwiązanie umowy o pracę w trybie określonym w ust. 2-5 jest równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy.

Art. 6. 1. ⁽¹⁰⁾ Zakaz zajmowania stanowisk we władzach spółek, o którym mowa w art. 4 pkt 1, nie dotyczy osób wymienionych w art. 2 pkt 1, 2 i 6-10, o ile zostały wyznaczone do spółki prawa handlowego z udziałem Skarbu Państwa, innych państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub innych osób prawnych jednostek samorządu terytorialnego jako reprezentanci tych podmiotów; osoby te nie mogą zostać wyznaczone do więcej niż dwóch spółek prawa handlowego.

2. ⁽¹¹⁾ Osoby, o których mowa w art. 2 pkt 1 i 2, mogą otrzymywać odrębne wynagrodzenie z tytułu sprawowania funkcji w spółce prawa handlowego, do której zostały wyznaczone jako reprezentanci Skarbu Państwa, na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306).

3. ⁽¹²⁾ (skreślony).

4. ⁽¹³⁾ (skreślony).

Art. 7. 1. ⁽¹⁴⁾ Osoby wymienione w art. 1 oraz w art. 2 pkt 1-3 i 6-6b nie mogą, przed upływem roku od zaprzestania zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji, być zatrudnione lub wykonywać innych zajęć u przedsiębiorcy, jeżeli brały udział w wydaniu rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych dotyczących tego przedsiębiorcy; nie dotyczy to decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia wymiaru podatków i opłat lokalnych na podstawie odrębnych przepisów, z wyjątkiem decyzji dotyczących ulg i zwolnień w tych podatkach lub opłatach.

2. W uzasadnionych przypadkach zgodę na zatrudnienie przed upływem roku może wyrazić komisja powołana przez Prezesa Rady Ministrów, zwana dalej "komisją".

3. Komisja rozpatruje sprawy w składach trzyosobowych.

4. Do postępowania przed komisją stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

5. Decyzje komisji są podejmowane w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 2, i są ostateczne.

6. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, organizację pracy i skład komisji oraz zasady wynagradzania jej członków.

7. Do osób wymienionych w art. 8 ust. 3 i 4 przepisu ust. 2 nie stosuje się.

Art. 8. 1. Osoby wymienione w art. 1 obowiązane są do złożenia przełożonemu oświadczenia o działalności gospodarczej prowadzonej przez małżonka - przed powołaniem na stanowisko, a także o zamiarze podjęcia takiej działalności lub zmianie jej charakteru - w trakcie pełnienia funkcji.

2. Komisja, na wniosek przełożonego lub osoby zainteresowanej, wydaje, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, opinię, czy działalność gospodarcza, o której mowa w ust. 1, może wywołać podejrzenie o stronnictwo lub interesowność osoby wymienionej w art. 1. Przepisy art. 7 ust. 3-5 stosuje się odpowiednio, z tym że opinię doręcza się w każdym przypadku przełożonemu.

3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Prezes Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezydenta, Szef Kancelarii Sejmu, Szef Kancelarii Senatu, Prezes Trybunału Konstytucyjnego, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznik Praw Obywatelskich, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Główny Inspektor Pracy, Prezes Polskiej Akademii Nauk, Kierownik Krajowego Biura Wyborczego oraz Rzecznik Ubezpieczonych składają oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego składa oświadczenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, wicemarszałka Sejmu, wicemarszałka Senatu, wiceprezesa Rady Ministrów, Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, wiceprezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Narodowego Banku Polskiego, pierwszego zastępcy Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz wiceprezesa Narodowego Banku Polskiego - przepisu ust. 2 nie stosuje się.

5. Informacje zawarte w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, stanowią tajemnicę służbową.

Art. 9. Wybór lub powołanie do władz spółki, spółdzielni lub fundacji z naruszeniem zakazów określonych w art. 4 i 7 są z mocy prawa nieważne i nie podlegają wpisaniu do właściwego rejestru.

Art. 10. 1. ⁽¹⁵⁾ Osoby określone w art. 1 oraz w art. 2 pkt 1-5 i 7-11 są obowiązane do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez tę osobę albo jej małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach lub spółdzielniach, o których mowa w art. 4.

2. Urzędnicy służby cywilnej zajmujący inne stanowiska niż określone w art. 2 są obowiązani do złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1.

3. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym stanowią tajemnicę służbową, chyba że osoba, która złożyła oświadczenie, wyraziła pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osoba uprawniona, zgodnie z ust. 4, 5 lub 6, do odebrania oświadczenia może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie. Oświadczenie przechowywane jest przez 6 lat.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się kierownikowi jednostki (dyrektorowi generalnemu urzędu), z zastrzeżeniem ust. 5 i 6, przed objęciem stanowiska, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu opuszczenia stanowiska. Kierownik jednostki (dyrektor generalny urzędu) dokonuje analizy zawartych w oświadczeniu danych.

5. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, Prezes Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezydenta, Szef Kancelarii Sejmu, Szef Kancelarii Senatu, Prezes Trybunału Konstytucyjnego, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznik Praw Obywatelskich, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Główny Inspektor Pracy, Prezes Polskiej Akademii Nauk, Kierownik Krajowego Biura Wyborczego oraz Rzecznik Ubezpieczonych składają oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który dokonuje analizy zawartych w nim danych. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego składa oświadczenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, który dokonuje analizy zawartych w nim danych.

6. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składają:

- 1) przewodniczący samorządowego kolegium odwoławczego - przewodniczącemu wojewódzkiego sejmiku samorządowego,
- 2) ⁽¹⁶⁾ (uchylony),
- 3) prezes banku, o którym mowa w art. 2 pkt 7, z wyłączeniem Prezesa Narodowego Banku Polskiego - Ministrowi Finansów,
- 4) prezes spółki, o której mowa w art. 2 pkt 9 - Ministrowi Skarbu Państwa.

7. Osoby odbierające oświadczenie, o których mowa w ust. 6, dokonują analizy zawartych w nim danych.

8. Osoba dokonująca analizy jest uprawniona do porównania treści analizowanego oświadczenia z treścią uprzednio złożonych oświadczeń.

Art. 11. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określa, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 1 i art 10 ust. 1.

Art. 12. 1. Tworzy się Rejestr Korzyści zwany dalej "Rejestrem".

2. W Rejestrze ujawniane są korzyści uzyskiwane przez osoby, o których mowa w ust. 7, lub ich małżonków.

3. Do Rejestru należy zgłaszać informacje o:

- 1) wszystkich stanowiskach i zajęciach wykonywanych zarówno w administracji publicznej, jak i w instytucjach prywatnych, z tytułu których pobiera się wynagrodzenie, oraz pracy zawodowej wykonywanej na własny rachunek,
- 2) faktach materialnego wspierania działalności publicznej prowadzonej przez zgłaszającego,
- 3) darowiznie otrzymanej od podmiotów krajowych lub zagranicznych, jeżeli jej wartość przekracza 50% najniższego wynagrodzenia pracowników za pracę, o którym mowa w art. 6 ust. 3,
- 4) wyjazdach krajowych lub zagranicznych nie związanych z pełnioną funkcją publiczną, jeżeli ich koszt nie został pokryty przez zgłaszającego lub jego małżonka albo instytucje ich zatrudniające bądź partie polityczne, zrzeszenia lub fundacje, których są członkami,
- 5) innych uzyskanych korzyściach, o wartościach większych niż wskazane w pkt 3, nie związanych z zajmowaniem stanowisk lub wykonywaniem zajęć albo pracy zawodowej, o których mowa w pkt 1.

4. Do Rejestru należy także zgłaszać informacje o udziale w organach fundacji, spółek prawa handlowego lub spółdzielni, nawet wówczas, gdy z tego tytułu nie pobiera się żadnych świadczeń pieniężnych.

5. Przy podawaniu informacji zgłaszający jest obowiązany zachować największą staranność i kierować się swoją najlepszą wiedzą.

6. Wszystkie zmiany danych objętych Rejestrem należy zgłosić nie później niż w ciągu 30 dni od dnia ich zaistnienia.

7. ⁽¹⁷⁾ Obowiązek zgłaszania informacji, o których mowa w ust. 2, 3 i 4, do Rejestru obejmuje członków Rady Ministrów, sekretarzy i podsekretarzy stanu w ministerstwach i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, kierowników urzędów centralnych, wojewodów, wicewojewodów, członków zarządów województw, skarbników województw, członków zarządów powiatów, sekretarzy powiatów, skarbników powiatów, wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), zastępców wójtów, sekretarzy gmin i skarbników gmin.

8. Rejestr jest jawny. Rejestr prowadzi Państwowa Komisja Wyborcza.

9. Prowadzący Rejestr raz w roku, w odrębnej publikacji, podaje do publicznej wiadomości zawarte w nim dane.

10. Ujawnienie informacji w Rejestrze nie zwalnia od odpowiedzialności przewidzianej w ustawie za niedopełnienie określonych w niej obowiązków.

Art. 13. Niezłożenie oświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 1 lub w art. 10 ust. 1, albo podanie w nim nieprawdy powoduje odpowiedzialność służbową.

Art. 14. 1. Kto będąc obowiązany do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 1 lub w art. 10 ust. 1, podaje w nim nieprawdę,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. ⁽¹⁸⁾ W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w ust. 1

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 15. ⁽¹⁹⁾ Kto zatrudnia osoby, o których mowa w art. 1 oraz w art. 2 pkt 1-3 i 6-6b, wbrew warunkom określonym w art. 7,

podlega karze aresztu albo karze grzywny.

Art. 16. W ustawie z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1994 r. Nr 13, poz. 48, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367 oraz z 1997 r. Nr 75, poz. 471 i Nr 98, poz. 604) po art. 41 dodaje się art. 41a i 41b w brzmieniu:

"Art. 41a. 1. Sędziowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez osobę albo jej małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, sędziowie składają Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który dokonuje analizy zawartych w nim danych.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się przed objęciem stanowiska, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu opuszczenia stanowiska sędziego.

4. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym stanowią tajemnicę służbową, chyba że sędzia, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych wypadkach podmiot uprawniony, zgodnie z ust. 2, do odebrania oświadczenia może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie. Oświadczenie przechowuje się przez 6 lat.

Art. 41b. Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 41a ust. 1, stosuje się odpowiednio formularz, określony przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679), dotyczącymi oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 tejże ustawy."

Art. 17. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1994 r. Nr 7, poz. 25, Nr 77, poz. 355, Nr 91, poz. 421 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 34, poz. 163 i Nr 81, poz. 406, z 1996 r. Nr 77, poz. 367 oraz z 1997 r. Nr 75, poz. 471 i Nr 98, poz. 604) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 68 dodaje się art. 68¹ i 68² w brzmieniu:

- "Art. 68¹. § 1. Sędziowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez tę osobę albo jej małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.
- § 2. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, sędziowie składają właściwemu terytorialnie prezesowi sądu apelacyjnego.
- § 3. Analizy danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w § 1 i 2, dokonuje właściwe kolegium sądu apelacyjnego.
- § 4. Prezesi sądów apelacyjnych składają oświadczenie, o którym mowa w § 1, Krajowej Radzie Sądownictwa, która dokonuje analizy zawartych w nim danych.
- § 5. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się przed objęciem stanowiska, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu opuszczenia stanowiska sędziego.
- § 6. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym stanowią tajemnicę służbową, chyba że sędzia, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych wypadkach podmiot uprawniony, zgodnie z § 2 lub 4, do odebrania oświadczenia może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie. Oświadczenie przechowuje się przez 6 lat.
- Art. 68². Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 68¹ § 1, stosuje się odpowiednio formularz, określony przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679), dotyczącymi oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 tejże ustawy."
- 2) w art. 121 po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:
- "§ 5. Komornicy sądowi są obowiązani złożyć oświadczenie, o którym mowa w art. 68¹ § 1, prezesowi sądu wojewódzkiego, który dokonuje analizy zawartych w nim danych; przepisy art. 68¹ § 5 i 6 mają zastosowanie."
- 3) po art. 121 dodaje się art. 121¹ w brzmieniu:
- "Art. 121¹. Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 68¹ § 1, przez komornika sądowego stosuje się odpowiednio formularz, określony przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679), dotyczącymi oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 tejże ustawy."
- Art. 18.** W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367 oraz z 1997 r. Nr 90, poz. 557 i Nr 98, poz. 604) po art. 49 dodaje się art. 49a i 49b w brzmieniu:
- "Art. 49a. 1. Prokuratorzy są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez tę osobę albo jej małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, prokuratorzy składają odpowiednio właściwemu prokuratorowi apelacyjnemu lub wojskowemu prokuratorowi okręgowemu, który dokonuje analizy zawartych w nim danych.
 3. Prokurator Krajowy, Naczelny Prokurator Wojskowy, prokuratorzy Prokuratury Krajowej, prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej, prokuratorzy apelacyjni oraz wojskowi prokuratorzy okręgowi składają oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, Prokuratorowi Generalnemu, który dokonuje analizy zawartych w nim danych.
 4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się przed objęciem stanowiska, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu opuszczenia stanowiska prokuratora.
 5. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym stanowią tajemnicę służbową, chyba że prokurator, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych wypadkach podmiot uprawniony, zgodnie z ust. 2 lub 3, do odebrania oświadczenia może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie. Oświadczenie przechowuje się przez 6 lat.
- Art. 49b. Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 49a ust. 1, stosuje się odpowiednio formularz, określony przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679), dotyczącymi oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 tejże ustawy."

Art. 19. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, Nr 58, poz. 261, Nr 106, poz. 496 i Nr 132, poz. 622 oraz z 1997 r. Nr 9, poz. 43) po art. 24d dodaje się art. 24e-24h w brzmieniu:

- "Art. 24e. 1. Radni nie mogą podejmować dodatkowych zajęć ani otrzymywać darowizn mogących podważyć zaufanie wyborców do wykonywania mandatu zgodnie z art. 23a ust. 1.
2. Radni nie mogą powoływać się na swój mandat w związku z podjętymi dodatkowymi zajęciami bądź działalnością gospodarczą prowadzoną na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami.
- Art. 24f. 1. Radni nie mogą prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia komunalnego, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.
2. Radni nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami handlowymi spółek prawa handlowego z udziałem komunalnych osób prawnych lub podmiotów gospodarczych, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie radnego do tych władz są z mocy prawa nieważne.
 3. Zakaz, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy radnych, o ile zostali oni wyznaczeni do spółek, określonych w tym przepisie, jako reprezentanci mienia komunalnego; radni nie mogą zostać wyznaczeni do więcej niż dwóch spółek.
 4. Jeżeli wybór lub powołanie, o którym mowa w ust. 2, miało miejsce przed rozpoczęciem wykonywania mandatu, radny jest obowiązany zrzec się stanowiska lub funkcji w terminie do 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania, o którym mowa w art. 23a ust. 1. W razie niezrzeczenia się stanowiska lub funkcji, radny traci je z mocy prawa po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia ślubowania.
 5. Radni nie mogą posiadać pakietu większego niż 10% udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego z udziałem komunalnych osób prawnych lub podmiotów gospodarczych, w których uczestniczą takie osoby. Udziały lub akcje przekraczające ten pakiet powinny być zbyte przez radnego przed pierwszą sesją rady gminy, a w razie niezbycia ich nie uczestniczą one przez okres sprawowania mandatu i dwóch lat po jego wygaśnięciu w wykonywaniu przysługujących im uprawnień (prawa głosu, prawa do dywidendy, prawa do podziału majątku, prawa poboru).

- Art. 24g. 1. Osoby, o których mowa w art. 24f ust. 3, mogą otrzymywać odrębne wynagrodzenie z tytułu sprawowania funkcji w spółce prawa handlowego, do której zostały wyznaczone jako reprezentanci mienia komunalnego.
2. Wysokość wynagrodzenia łącznie z dietami z tytułu pełnienia funkcji w jednej spółce nie może przekraczać miesięcznie czterokrotności najniższego wynagrodzenia pracowników za pracę, obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy; jeżeli wynagrodzenie przyznane przez spółkę jest wyższe, nadwyżka stanowi dochód budżetu gminy, której organ delegował pobierającego wynagrodzenie.
3. Spółka prawa handlowego przekazuje nadwyżkę, o której mowa w ust. 2, na rachunek urzędu gminy określonej w tym przepisie, w terminie 14 dni od dnia wypłaty wynagrodzenia lub diety.
- Art. 24h. 1. Radni są obowiązani złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, zawierające w szczególności informacje o zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego oraz o nabyciu od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mienia, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, a także dane o prowadzeniu działalności gospodarczej oraz dotyczące zajmowania stanowisk w spółkach prawa handlowego. Oświadczenie powinno zawierać informacje dotyczące majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską.
2. Wiadomości zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym stanowią tajemnicę służbową, chyba że osoba, która je złożyła, wyraziła pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach przewodniczący rady gminy może podjąć decyzję o ujawnieniu oświadczenia, pomimo braku zgody składającego oświadczenie, po zasięgnięciu opinii komisji rewizyjnej.
3. Prezes Rady Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oświadczenia, o którym mowa w ust. 1.
4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się przewodniczącemu rady gminy w terminie trzydziestu dni od dnia objęcia mandatu. Kolejne oświadczenia radni składają co roku, do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, oraz na dwa miesiące przed datą wyborów do rad gmin. Analizy zawartych w oświadczeniu danych dokonuje przewodniczący rady gminy. Oświadczenie przechowuje się przez 6 lat.
5. Przewodniczący rady gminy składa oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, przewodniczącemu właściwego sejmiku samorządowego. Przepisy ust. 4 stosuje się odpowiednio.
6. W przypadku naruszenia terminów określonych w ust. 4, radnemu nie przysługuje dieta do czasu złożenia oświadczenia.
7. Podanie nieprawdy w oświadczeniu o stanie majątkowym powoduje odpowiedzialność na podstawie art. 247 § 1 Kodeksu karnego."

Art. 20. W ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. Nr 85, poz. 428, z 1994 r. Nr 76, poz. 344, z 1995 r. Nr 124, poz. 601, z 1996 r. Nr 58, poz. 262 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 41, poz. 255) art. 23 otrzymuje brzmienie:

"Art. 23. Ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej przez pracowników regionalnych izb obrachunkowych zajmujących stanowiska prezesa, członka kolegium, naczelnika wydziału oraz inspektora do spraw kontroli określają przepisy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne."

Art. 21. W ustawie z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. Nr 122, poz. 593, z 1995 r. Nr 74, poz. 368 i z 1997 r. Nr 98, poz. 604) po art. 18 dodaje się art. 18a w brzmieniu:

"Art. 18a. W postępowaniu przed kolegium nie może reprezentować strony:

- 1) adwokat wykonujący zawód w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim oraz w spółce jawnej lub cywilnej z wyłącznym udziałem adwokatów lub adwokatów i radców prawnych albo w spółce komandytowej, w której komplementariuszami są wyłącznie adwokaci lub adwokaci i radcowie prawni, przy czym wyłącznym przedmiotem działalności takich spółek jest świadczenie pomocy prawnej,

- 2) radca prawny wykonujący zawód w kancelarii radcy prawnego oraz w spółce jawnej lub cywilnej z wyłącznym udziałem radców prawnych lub radców prawnych i adwokatów albo w spółce komandytowej, w której komplementariuszami są wyłącznie radcowie prawni lub radcowie prawni i adwokaci, przy czym wyłącznym przedmiotem działalności takich spółek jest świadczenie pomocy prawnej
- w których członkiem, współnikiem, udziałowcem lub komplementariuszem jest etatowy członek kolegium."

Art. 22. W ustawie z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 i Nr 104, poz. 515 oraz z 1997 r. Nr 75, poz. 471) po art. 12a dodaje się art. 12b i 12c w brzmieniu:

- "Art. 12b. 1. Sędziowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez tę osobę albo jej małżonka od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.
2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, sędziowie składają Prezesowi Sądu.
 3. Analizy danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1 i 2, dokonuje Kolegium Sądu.
 4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się przed objęciem stanowiska, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu opuszczenia stanowiska sędziego.
 5. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym stanowią tajemnicę służbową, chyba że sędzia, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach podmiot uprawniony, zgodnie z ust. 2, do odebrania oświadczenia może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie. Oświadczenie przechowuje się przez 6 lat.
- Art. 12c. Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 12b ust. 1, stosuje się odpowiednio formularz, określony przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679), dotyczącymi oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 tejże ustawy."

Art. 23. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. Nr 73, poz. 350 i Nr 137, poz. 638 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 98, poz. 604) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 35:
 - a) w ust. 3 po wyrazach "do dnia 31 marca" dodaje się wyrazy ", według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego",
 - b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

"3a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, przechowuje się przez 6 lat. Podmiot dokonujący analizy oświadczenia jest uprawniony do porównania treści analizowanego oświadczenia z treścią uprzednio złożonych oświadczeń."
- 2) po art. 35 dodaje się art. 35a w brzmieniu:

"Art. 35a. 1. Tworzy się Rejestr Korzyści, zwany dalej "Rejestrem".

 2. W Rejestrze ujawniane są korzyści uzyskiwane przez posłów, senatorów lub ich małżonków.
 3. Do Rejestru należy zgłaszać informacje o:
 - 1) wszystkich stanowiskach i zajęciach wykonywanych zarówno w administracji publicznej, jak i w instytucjach prywatnych, z tytułu których pobiera się wynagrodzenie, oraz pracy zawodowej wykonywanej na własny rachunek,
 - 2) faktach materialnego wspierania działalności publicznej prowadzonej przez zgłaszającego,

- 3) darowiznie otrzymanej od podmiotów krajowych lub zagranicznych, jeżeli jej wartość przekracza 50% najniższego wynagrodzenia pracowników za pracę, obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy,
 - 4) wyjazdach krajowych lub zagranicznych nie związanych z pełnioną funkcją publiczną, jeżeli ich koszt nie został pokryty przez zgłaszającego lub jego małżonka albo instytucje ich zatrudniające bądź partie polityczne, zrzeszenia lub fundacje, których są członkami,
 - 5) innych uzyskanych korzyściach, o wartościach większych niż wskazane w pkt 3, nie związanych z zajmowaniem stanowisk lub wykonywaniem zajęć albo pracy zawodowej, o których mowa w pkt 1.
4. Do Rejestru należy także zgłaszać informacje o udziale w organach fundacji, spółek prawa handlowego lub spółdzielni, nawet wówczas, gdy z tego tytułu nie pobiera się żadnych świadczeń pieniężnych.
 5. Przy podawaniu informacji poseł i senator są obowiązani zachować największą staranność i kierować się swoją najlepszą wiedzą.
 6. Wszystkie zmiany danych objętych Rejestrem należy zgłosić nie później niż w ciągu 30 dni od dnia ich zaistnienia.
 7. Rejestr jest jawny. Rejestr dla posłów prowadzi Marszałek Sejmu, a dla senatorów Marszałek Senatu.
 8. Prowadzący Rejestr raz w roku, w odrębnej publikacji, podaje do publicznej wiadomości zawarte w nim dane.
 9. Ujawnienie informacji w Rejestrze nie zwalnia od odpowiedzialności przewidzianej w ustawie za niedopełnienie określonych w niej obowiązków."

Art. 24. W ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 89, poz. 402) art. 52 otrzymuje brzmienie:

"Art. 52. Ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej przez urzędników służby cywilnej określają przepisy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne."

Art. 25. W ustawie z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43) skreśla się art. 11.

Art. 26. 1. Osoby wymienione w art. 1 i 2, które w dniu wejścia w życie ustawy są członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 1, lub spółdzielni, z wyjątkiem rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych, albo członkami zarządów fundacji prowadzących działalność gospodarczą, są obowiązane zrzec się tych stanowisk, w terminie do najbliższego walnego zgromadzenia lub zgromadzenia akcjonariuszy, nie później jednak niż w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, chyba że w tym terminie złożą oświadczenie o rezygnacji z funkcji publicznej. W razie niezłożenia oświadczenia w tym terminie osoby te tracą, z mocy prawa, stanowiska we władzach spółki, spółdzielni lub fundacji i zostają wykreślone z właściwego rejestru.

2. Prezes Rady Ministrów, na wniosek właściwego ministra reprezentującego Skarb Państwa w spółce, może, w indywidualnych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, wyznaczać sekretarzowi stanu lub podsekretarzowi stanu dłuższy niż określony w ust. 1 termin zrzeczenia się stanowiska w spółce prawa handlowego, o której mowa w ust. 1.

3. Złożenie przez osobę wymienioną w ust. 1 oświadczenia o rezygnacji z funkcji publicznej powoduje rozwiązanie z nią stosunku pracy w drodze porozumienia stron lub wypowiedzenia przez pracodawcę albo odwołania ze stanowiska.

Art. 27. Osoby wymienione w art. 1 i 2, które w dniu wejścia w życie ustawy posiadają w spółkach prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały w rozmiarach przedstawiających więcej niż 10% kapitału zakładowego albo prowadzą działalność gospodarczą określoną w art. 4 pkt 6, są obowiązane do zbycia nadwyżki udziałów lub akcji oraz zaprzestania tej działalności gospodarczej, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 28. Osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy zajmują stanowiska określone w art. 1, są obowiązane, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy, złożyć oświadczenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1; przepisy art. 8 ust. 2-5 mają zastosowanie.

Art. 29. 1. Traci moc ustawa z dnia 5 czerwca 1992 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 56, poz. 274, z 1995 r. Nr 4, poz. 18 i z 1996 r. Nr 73, poz. 350), z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Do radnych rad gmin kadencji, w czasie której niniejsza ustawa weszła w życie, stosuje się ustawę, o której mowa w ust. 1.

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r., z tym że:

- 1) przepisy art. 24e ustawy, o której mowa w art. 19, wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia,
- 2) przepisy art. 24f-24h ustawy, o której mowa w art. 19, mają zastosowanie do radnych rad gmin kadencji następujących po kadencji, w czasie której niniejsza ustawa weszła w życie,
- 3) przepisy art. 35a ustawy, o której mowa w art. 23, wchodzi w życie z pierwszym dniem kadencji Sejmu i Senatu następującej po kadencji rozpoczętej w dniu 19 września 1993 r.,
- 4) przepisy art. 11 ustawy, o której mowa w art. 25, stosuje się nadal do radnych rad gmin kadencji, w czasie której niniejsza ustawa weszła w życie.

USTAWA z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa

(...)

Art. 27a. ⁽¹⁰⁾ 1. Radni nie mogą podejmować dodatkowych zajęć ani otrzymywać darowizn mogących podważyć zaufanie wyborców do wykonywania mandatu zgodnie z art. 22 ust. 1.

2. Radni nie mogą powoływać się na swój mandat w związku z podjętymi dodatkowymi zajęciami bądź działalnością gospodarczą prowadzoną na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami.

Art. 27b. ⁽¹¹⁾ 1. Radni nie mogą prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia województwa, w którym radny uzyskał mandat, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

2. Jeżeli radny, przed rozpoczęciem wykonywania mandatu, prowadził działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 1, jest obowiązany do zaprzestania prowadzenia tej działalności gospodarczej w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania. Niewypełnienie obowiązku, o którym mowa w zdaniu pierwszym, stanowi podstawę do stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego w trybie art. 190 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

3. Radni i ich małżonkowie oraz małżonkowie członków zarządu województwa, skarbników województwa, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz osób zarządzających i członków organów zarządzających wojewódzkimi osobami prawnymi nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami spółek handlowych z udziałem wojewódzkich osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie tych osób na te funkcje są z mocy prawa nieważne.

4. ⁽¹²⁾ Jeżeli wybór lub powołanie, o których mowa w ust. 3, nastąpiły przed rozpoczęciem wykonywania mandatu radnego albo dniem wyboru członka zarządu województwa lub przed powołaniem na stanowisko skarbnika województwa, kierownika wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej oraz osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną, osoby, o których mowa w ust. 3, są obowiązane zrzec się stanowiska lub funkcji w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania przez radnego albo od dnia wyboru lub powołania na stanowisko. W razie niezrzeczenia się stanowiska lub funkcji osoba, o której mowa w ust. 3, traci je z mocy prawa po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym.

5. Radni nie mogą posiadać pakietu większego niż 10% udziałów lub akcji w spółkach handlowych z udziałem wojewódzkich osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Udziały lub akcje przekraczające ten pakiet powinny być zbyte przez radnego przed pierwszą sesją sejmiku województwa, a w razie niezbycia ich nie uczestniczą one przez okres sprawowania mandatu i 2 lat po jego wygaśnięciu w wykonywaniu przysługujących im uprawnień (prawa głosu, prawa do dywidendy, prawa do podziału majątku, prawa poboru).

Art. 27c. ⁽¹³⁾ 1. Radny, członek zarządu województwa, skarbnik województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, zwanego dalej "oświadczeniem majątkowym". Oświadczenie majątkowe dotyczy ich majątku odrębnego oraz majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie majątkowe zawiera informacje o:

- 1) zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach handlowych oraz o nabyciu od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub od komunalnej osoby prawnej mienia, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, a także dane o prowadzeniu działalności gospodarczej oraz dotyczące zajmowania stanowisk w spółkach handlowych,
- 2) dochodach osiąganych z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu,
- 3) mieniu ruchomym o wartości powyżej 10.000 złotych,
- 4) zobowiązaniach pieniężnych o wartości powyżej 10.000 złotych, w tym zaciągniętych kredytach i pożyczkach oraz warunkach, na jakich zostały udzielone.

2. Osoba składająca oświadczenie majątkowe określa w nim przynależność poszczególnych składników majątkowych, dochodów i zobowiązań do majątku odrębnego i majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową.

3. Oświadczenie majątkowe wraz z kopią swojego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) za rok poprzedni i jego korektą składają w dwóch egzemplarzach:

- 1) radny - przewodniczącemu sejmiku województwa,
- 2) marszałek województwa, przewodniczący sejmiku województwa - wojewodzie,
- 3) wicemarszałek województwa, członek zarządu województwa, skarbnik województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa - marszałkowi województwa.

4. Radny składa pierwsze oświadczenie majątkowe w terminie 30 dni od dnia złożenia ślubowania. Do pierwszego oświadczenia majątkowego radny jest obowiązany dołączyć informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem mienia województwa, w którym uzyskał mandat, jeżeli taką działalność prowadził przed dniem wyboru. Kolejne oświadczenia majątkowe są składane przez radnego co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, oraz na 2 miesiące przed upływem kadencji.

5. Członek zarządu województwa, skarbnik województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa składają pierwsze oświadczenie majątkowe w terminie 30 dni od dnia wyboru lub powołania na stanowisko albo od dnia zatrudnienia. Do pierwszego oświadczenia majątkowego członek zarządu województwa, skarbnik województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa są obowiązani dołączyć informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli prowadzili ją przed dniem wyboru, powołania lub zatrudnienia. Kolejne oświadczenia majątkowe są składane przez nich co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, oraz w dniu odwołania ze stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę.

6. Analizy danych zawartych w oświadczeniu majątkowym dokonują osoby, którym złożono oświadczenie majątkowe. Osoby, którym złożono oświadczenie majątkowe, przekazują jeden egzemplarz urzędowi skarbowemu właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe. Oświadczenie majątkowe przechowuje się przez 6 lat.

7. Analizy danych zawartych w oświadczeniu majątkowym dokonuje również urząd skarbowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe. Analizując oświadczenie majątkowe, urząd skarbowy uwzględni również zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) małżonka osoby składającej oświadczenie.

8. Podmiot dokonujący analizy, o której mowa w ust. 6 i 7, jest uprawniony do porównania treści analizowanego oświadczenia majątkowego oraz załączonej kopii zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) z treścią uprzednio złożonych oświadczeń majątkowych oraz z dołączonymi do nich kopiami zeznań o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT).

9. W przypadku podejrzenia, że osoba składająca oświadczenie majątkowe podała w nim nieprawdę lub zataiła prawdę, podmiot dokonujący analizy oświadczenia występuje do dyrektora urzędu kontroli skarbowej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie z wnioskiem o kontrolę jej oświadczenia majątkowego.

10. W przypadku odmowy wszczęcia kontroli oświadczenia majątkowego podmiotowi, który złożył wniosek w tej sprawie, przysługuje odwołanie do Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej.

11. Do postępowania w sprawie kontroli oświadczenia majątkowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 54, poz. 572 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1103 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 14, poz. 143, Nr 81, poz. 877 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804, Nr 141, poz. 1178 i Nr 153, poz. 1271) dotyczące kontroli oświadczeń majątkowych osób zatrudnionych lub pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.

12. Podmiot dokonujący analizy oświadczeń majątkowych w terminie do dnia 30 października każdego roku przedstawia sejmikowi województwa informację o:

- 1) osobach, które nie złożyły oświadczenia majątkowego lub złożyły je po terminie,
- 2) nieprawidłowościach stwierdzonych w analizowanych oświadczeniach majątkowych wraz z ich opisem i wskazaniem osób, które złożyły nieprawidłowe oświadczenia,

3) działaniach podjętych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w analizowanych oświadczeniach majątkowych.

13. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oświadczenia majątkowego radnego oraz wzór formularza oświadczenia majątkowego członka zarządu województwa, skarbnika województwa, kierownika wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa, uwzględniając zakazy określone w odniesieniu do tych osób w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679, z 1998 r. Nr 113, poz. 715 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z 2000 r. Nr 26, poz. 306 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 214, poz. 1806).

Art. 27d. ⁽¹⁴⁾ 1. Informacje zawarte w oświadczeniu majątkowym są jawne, z wyłączeniem informacji o adresie zamieszkania składającego oświadczenie oraz o miejscu położenia nieruchomości.

2. Wojewoda i przewodniczący sejmiku województwa przekazują marszałkowi województwa kopie oświadczeń majątkowych, które im złożono.

3. Jawne informacje zawarte w oświadczeniach majątkowych są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271).

Art. 27e. ⁽¹⁵⁾ 1. ⁽¹⁶⁾ Radny, członek zarządu województwa, skarbnik województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa są obowiązani do złożenia oświadczenia o działalności gospodarczej prowadzonej przez ich małżonka, *wstępnych, zstępnych oraz rodzeństwo*, jeżeli działalność ta wykonywana jest na terenie województwa, w którym osoba obowiązana do złożenia oświadczenia pełni funkcję lub jest zatrudniona. Obowiązani są oni również do złożenia oświadczenia o umowach cywilnoprawnych zawartych przez ich małżonków, *wstępnych, zstępnych i rodzeństwo*, jeżeli umowy te zawarte zostały z organami województwa, wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi lub wojewódzkimi osobami prawnymi i nie dotyczą stosunków prawnych wynikających z korzystania z powszechnie dostępnych usług lub ze stosunków prawnych powstałych na warunkach powszechnie obowiązujących.

2. ⁽¹⁷⁾ Osoba, o której mowa w ust. 1, której małżonek, *wstępny, zstępny lub rodzeństwo* w okresie pełnienia funkcji lub zatrudnienia tej osoby zostali zatrudnieni na terenie danego województwa w jednostce organizacyjnej jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego albo rozpoczęli świadczyć pracę lub wykonywać czynności zarobkowe na innej podstawie w spółkach handlowych, w których co najmniej 50% udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego, jest obowiązana do pisemnego poinformowania o tym fakcie osobę, której składa oświadczenie majątkowe. Obowiązek złożenia informacji dotyczy również przypadku zmiany stanowiska przez małżonka, *wstępnego, zstępnego lub rodzeństwo* zatrudnionych w podmiotach, o których mowa w zdaniu pierwszym.

3. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1, składane są w ciągu 30 dni od dnia wyboru, powołania lub zatrudnienia, a w przypadku podjęcia działalności gospodarczej albo zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, w trakcie pełnienia funkcji lub w czasie zatrudnienia - w terminie 30 dni od dnia zaistnienia przyczyny złożenia oświadczenia. Informacja, o której mowa w ust. 2, składana jest w terminie 30 dni od dnia zaistnienia przyczyny jej złożenia.

4. Do składania oświadczeń, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepis art. 27c ust. 3.

5. Do oświadczeń, o których mowa w ust. 1, oraz informacji, o której mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 27c ust. 6 i 8, z tym że nie przesyła się ich właściwemu urzędowi skarbowemu i nie podlegają one analizie przez urząd skarbowy.

6. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1, oraz informacja, o której mowa w ust. 2, podlegają ujawnieniu na zasadach określonych w art. 27d, z tym że ujawnieniu nie podlegają informacje dotyczące adresów zamieszkania osób je składających oraz osób, których one dotyczą.

Art. 27f. ⁽¹⁸⁾ 1. Niezłożenie oświadczenia majątkowego w terminie określonym w art. 27c ust. 4 i 5, oświadczeń, o których mowa w art. 27e ust. 1, lub informacji, o której mowa w art. 27e ust. 2, w terminie określonym w art. 27e ust. 3 przez:

- 1) radnego - powoduje utratę diety do czasu złożenia oświadczenia lub informacji,
- 2) członka zarządu województwa, skarbnika województwa, kierownika wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osobę zarządzającą i członka organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osobę wydającą decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa - powoduje utratę ich wynagrodzenia za okres od dnia, w którym powinny być złożone oświadczenie lub informacja, do dnia złożenia oświadczenia lub informacji.

2. Jeżeli członek zarządu województwa lub skarbnik województwa nie złożą w terminie oświadczenia majątkowego, oświadczeń, o których mowa w art. 27e ust. 1, lub informacji, o której mowa w art. 27e ust. 2, sejmik województwa odwołuje ich, w drodze uchwały, najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia lub informacji.

3. Jeżeli kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa nie złożą w terminie oświadczenia majątkowego, oświadczeń, o których mowa w art. 27e ust. 1, lub informacji, o której mowa w art. 27e ust. 2, właściwy organ odwołuje ich albo rozwiązuje z nimi umowę o pracę najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia lub informacji.

4. Odwołanie i rozwiązanie umowy o pracę w trybie określonym w ust. 2 i 3 jest równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy.

Art. 27g. ⁽¹⁹⁾ Podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu majątkowym, oświadczeniach, o których mowa w art. 27e ust. 1, albo informacji, o której mowa w art. 27e ust. 2, powoduje odpowiedzialność na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego.

Art. 27h. ⁽²⁰⁾ 1. Członek zarządu województwa, skarbnik województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa w trakcie pełnienia funkcji lub trwania zatrudnienia oraz przez okres 3 lat po zakończeniu pełnienia funkcji lub ustaniu zatrudnienia nie mogą przyjąć jakiegokolwiek świadczenia o charakterze majątkowym, nieodpłatnie lub odpłatnie w wysokości niższej od jego rzeczywistej wartości od podmiotu lub podmiotu od niego zależnego, jeżeli biorąc udział w wydaniu rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych jego dotyczących mieli bezpośredni wpływ na jego treść.

2. Podmiotem zależnym w rozumieniu ust. 1 jest podmiot, w którym:

- 1) przedsiębiorca posiada bezpośrednio lub pośrednio większość głosów w jego organach, także na podstawie porozumień z innymi współnikami i akcjonariuszami,
- 2) przedsiębiorca jest uprawniony do powoływania albo odwoływania większości członków organów zarządzających podmiotu zależnego,
- 3) więcej niż połowa członków zarządu przedsiębiorcy jest jednocześnie członkami zarządu albo osobami pełniącymi funkcje kierownicze w podmiocie pozostającym z przedsiębiorcą w stosunku zależności.

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy nabycia przedmiotu lub usługi dostępnych w ramach publicznej oferty, a także nie dotyczy przedmiotów zwyczajowo wykorzystywanych w celach reklamowych i promocyjnych oraz nagród przyznawanych w konkursach na działalność artystyczną.

USTAWA z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora

Rozdział 5

Warunki wykonywania mandatu

(...)

Art. 30. 1. W okresie wykonywania mandatu posłowie i senatorowie nie mogą wykonywać pracy na podstawie stosunku pracy: w Kancelarii Sejmu, w Kancelarii Senatu, w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w Biurze Trybunału Konstytucyjnego, w Najwyższej Izbie Kontroli, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, w Biurze Rzecznika Praw Dziecka, w Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, w Krajowym Biurze Wyborczym, w Państwowej Inspekcji Pracy, w administracji rządowej i samorządu terytorialnego - z wyjątkiem stosunku pracy z wyboru - oraz nie mogą wykonywać pracy w charakterze sędziego i prokuratora, pracownika administracyjnego sądu i prokuratury, a także nie mogą pełnić zawodowej służby wojskowej.

2. Przepis art. 29 ust. 1 stosuje się odpowiednio, z tym że urlop jest udzielany z urzędu.

(...)

Art. 33. 1. Poseł lub senator jest obowiązany powiadomić odpowiednio Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu o zamiarze podjęcia dodatkowych zajęć, z wyjątkiem działalności podlegającej prawu autorskiemu i prawom pokrewnym.

2. Posłowie i senatorowie nie mogą podejmować dodatkowych zajęć ani otrzymywać darowizn, mogących podważyć zaufanie wyborców do wykonywania mandatu zgodnie z art. 1 ust. 1.

3. Posłowie i senatorowie nie mogą powoływać się na swój mandat ani posługiwać tytułem posła lub senatora w związku z podjętymi dodatkowymi zajęciami bądź działalnością gospodarczą prowadzoną na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami.

4. Naruszenie przez posła lub senatora przepisu ust. 1, 2 lub 3 powoduje odpowiedzialność regulaminową.

Art. 34. 1. Posłowie i senatorowie nie mogą prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia państwowego lub komunalnego, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

2. Posłowie i senatorowie nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami handlowymi przedsiębiorców z udziałem państwowych lub komunalnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie posła lub senatora do tych władz jest z mocy prawa nieważny.

3. Jeżeli wybór lub powołanie, o którym mowa w ust. 2, miało miejsce przed rozpoczęciem wykonywania mandatu, poseł i senator jest obowiązany zrzec się stanowiska lub funkcji. W razie niezrzeczenia się stanowiska lub funkcji, poseł i senator traci je z mocy prawa po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia ślubowania, o którym mowa w art. 2.

4. Posłowie i senatorowie nie mogą posiadać pakietu większego niż 10 % udziałów lub akcji w spółkach prawa handlowego z udziałem państwowych lub komunalnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Udziały lub akcje przekraczające ten pakiet powinny być zbyte przez posła lub senatora przed pierwszym posiedzeniem Sejmu lub Senatu, a w razie niezbycia ich nie uczestniczą one przez okres sprawowania mandatu i dwu lat po jego wygaśnięciu w wykonywaniu przysługujących im uprawnień (prawa głosu, prawa do dywidendy, prawa do podziału majątku, prawa poboru).

5. ⁽⁹⁾ Naruszenie przez posła lub senatora przepisów ust. 1-3 powoduje odpowiedzialność regulaminową.

Art. 35. 1. Posłowie i senatorowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to zawiera w szczególności informacje o:

- 1) zasobach pieniężnych, nieruchomościach, uczestnictwie w spółkach cywilnych lub w osobowych spółkach handlowych, udziałach i akcjach w spółkach handlowych, o nabytym od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub

- komunalnej osoby prawnej, mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, a także o prowadzonej działalności gospodarczej i stanowiskach zajmowanych w spółkach handlowych;
- 2) dochodach osiąganych z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu;
 - 3) mieniu ruchomym o wartości powyżej 10.000 złotych;
 - 4) zobowiązaniach pieniężnych o wartości powyżej 10.000 złotych, w tym zaciągniętych kredytach i pożyczkach oraz warunkach, na jakich zostały udzielone.
2. Wzór oświadczenia o stanie majątkowym stanowi załącznik do ustawy.
3. Oświadczenie o stanie majątkowym składa się w dwóch egzemplarzach odpowiednio Marszałkowi Sejmowi albo Marszałkowi Senatowi w następujących terminach:
- 1) do dnia złożenia ślubowania, wraz z informacją o sposobie i terminach zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem majątku Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego w związku z wyborem na posła albo senatora oraz z informacją o posiadaniu majątku Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego;
 - 2) do dnia 30 kwietnia każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, dołączając kopię rocznego zeznania podatkowego (PIT);
 - 3) w terminie miesiąca od dnia zarządzenia nowych wyborów do Sejmu i Senatu.
4. Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym Marszałek Sejmu albo Marszałek Senatu przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania posła lub senatora.
5. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym są jawne, z wyłączeniem informacji o adresie zamieszkania posła albo senatora oraz o miejscu położenia nieruchomości. Jawne informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym są podawane do wiadomości publicznej odpowiednio przez Marszałka Sejmu albo Marszałka Senatu w formie zapisu elektronicznego.
6. Analizy danych zawartych w oświadczeniach o stanie majątkowym dokonują właściwe komisje powołane odpowiednio przez Sejm albo Senat w trybie określonym w regulaminach odpowiednio Sejmu albo Senatu oraz właściwe urzędy skarbowe. Podmiot dokonujący analizy danych zawartych w oświadczeniu jest uprawniony do porównania treści analizowanego oświadczenia z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz z dołączoną kopią rocznego zeznania podatkowego (PIT). Wyniki analizy przedstawia się odpowiednio Prezydium Sejmu albo Prezydium Senatu.
7. Oświadczenie o stanie majątkowym przechowuje się przez 6 lat.
8. ⁽¹⁰⁾ Niezłożenie oświadczenia o stanie majątkowym powoduje odpowiedzialność regulaminową oraz utratę, do czasu złożenia oświadczenia, prawa do uposażenia.
9. Podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu o stanie majątkowym powoduje odpowiedzialność na podstawie art. 233 § 1 Kodeksu karnego.

Art. 35a. 1. Tworzy się Rejestr Korzyści, zwany dalej "Rejestrem".

2. W Rejestrze ujawniane są korzyści uzyskiwane przez posłów, senatorów lub ich małżonków.
3. Do Rejestru należy zgłaszać informacje o:
- 1) wszystkich stanowiskach i zajęciach wykonywanych zarówno w administracji publicznej, jak i w instytucjach prywatnych, z tytułu których pobiera się wynagrodzenie, oraz pracy zawodowej wykonywanej na własny rachunek;
 - 2) faktach materialnego wspierania działalności publicznej prowadzonej przez zgłaszającego;
 - 3) darowiznie otrzymanej od podmiotów krajowych lub zagranicznych, jeżeli jej wartość przekracza 50 % najniższego wynagrodzenia pracowników za pracę, obowiązującego w grudniu roku poprzedzającego, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie Kodeksu pracy;
 - 4) wyjazdach krajowych lub zagranicznych niezwiązanych z pełnioną funkcją publiczną, jeżeli ich koszt nie został pokryty przez zgłaszającego lub jego małżonka albo instytucje ich zatrudniające bądź partie polityczne, zrzeszenia lub fundacje, których są członkami;
 - 5) innych uzyskanych korzyściach, o wartościach większych niż wskazane w pkt 3, niezwiązanych z zajmowaniem stanowisk lub wykonywaniem zajęć albo pracy zawodowej, o których mowa w pkt 1.
4. Do Rejestru należy także zgłaszać informacje o udziale w organach fundacji, spółek prawa handlowego lub spółdzielni, nawet wówczas, gdy z tego tytułu nie pobiera się żadnych świadczeń pieniężnych.
5. Przy podawaniu informacji poseł i senator są obowiązani zachować największą staranność i kierować się swoją najlepszą wiedzą.

6. Wszystkie zmiany danych objętych Rejestrem należy zgłosić nie później niż w ciągu 30 dni od dnia ich zaistnienia.
7. Rejestr jest jawny. Rejestr dla posłów prowadzi Marszałek Sejmu, a dla senatorów Marszałek Senatu.
8. Prowadzący Rejestr raz w roku, w odrębnej publikacji, podaje do publicznej wiadomości zawarte w nim dane.
9. Ujawnienie informacji w Rejestrze nie zwalnia od odpowiedzialności przewidzianej w ustawie za niedopełnienie określonych w niej obowiązków.

USTAWA z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych.

(...)

Rozdział 2

Prawa i obowiązki sędziów

(...)

Art. 86. § 1. Sędzia nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach, jeżeli wykonywanie tego zatrudnienia nie przeszkadza w pełnieniu obowiązków sędziego.

§ 2. Sędziemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarabkowania, które przeszkadzałoby w pełnieniu obowiązków sędziego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub przynieść ujmę godności urzędu sędziego.

§ 3. Sędzia nie może:

- 1) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego,
- 2) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni,
- 3) być członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą,
- 4) posiadać w spółce prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego,
- 5) prowadzić działalność gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem bądź pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

§ 4. O zamiarze podjęcia dodatkowego zatrudnienia, o którym mowa w § 1, a także o podjęciu innego zajęcia lub sposobu zarabkowania, sędzia sądu apelacyjnego oraz sędzia sądu okręgowego zawiadamia prezesa właściwego sądu, a prezesi tych sądów - Ministra Sprawiedliwości. Sędzia sądu rejonowego kieruje zawiadomienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, do prezesa właściwego sądu okręgowego.

§ 5. Prezes właściwego sądu w stosunku do sędziego, a Minister Sprawiedliwości w stosunku do prezesa sądu apelacyjnego i prezesa sądu okręgowego wydaje decyzję o sprzeczności wobec zamiaru podjęcia zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w szkole wyższej, jeżeli uzna, że będzie ono przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego, oraz wobec podejmowania lub kontynuowania innego zajęcia, które przeszkadza w pełnieniu obowiązków sędziego, osłabia zaufanie do jego bezstronności lub przynosi ujmę godności urzędu sędziego.

§ 6. Jeżeli prezes sądu sprzeciwił się podjęciu przez sędziego dodatkowego zatrudnienia lub zajęcia, o których mowa w § 4, sprawę, na wniosek sędziego, rozstrzyga kolegium właściwego sądu.

Art. 87. § 1. Sędziowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez sędziego albo jego małżonka od Skarbu Państwa albo innej państwowej lub samorządowej osoby prawnej mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu.

§ 1a. ⁽⁵¹⁾ Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się w dwóch egzemplarzach.

§ 2. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, sędziowie składają właściwemu terytorialnie prezesowi sądu apelacyjnego.

§ 3. ⁽⁵²⁾ Analizy danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, dokonuje właściwe kolegium sądu apelacyjnego w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku i przedstawia jej wyniki zgromadzeniu ogólnemu sędziów sądu apelacyjnego.

§ 4. Prezesi sądów apelacyjnych składają oświadczenie, o którym mowa w § 1, Krajowej Radzie Sądownictwa, która dokonuje analizy zawartych w nim danych w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku.

§ 5. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się przed objęciem urzędu sędziego, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu opuszczenia urzędu.

§ 6. Informacje zawarte w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, stanowią tajemnicę służbową, chyba że sędzia, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych przypadkach podmiot uprawniony, zgodnie z § 2 lub § 4, do odebrania oświadczenia może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie.

§ 7. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, przechowuje się przez sześć lat.

§ 8. ⁽⁵³⁾ Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym podmiot uprawniony do odebrania oświadczenia zgodnie z § 2 lub § 4 przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania sędziego. Właściwy urząd skarbowy jest uprawniony do analizy danych zawartych w oświadczeniu, w tym również do porównania jego treści z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz rocznych zeznań podatkowych (PIT). Jeżeli wynik analizy budzi uzasadnione wątpliwości co do legalności pochodzenia majątku ujawnionego w oświadczeniu, urząd skarbowy kieruje sprawę do właściwego postępowania, prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 88. Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 87 § 1, stosuje się odpowiednio formularz określony przepisami o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

(...)

Art. 104. § 1. Sędzia w stanie spoczynku jest obowiązany dochować godności sędziego.

§ 2. Za uchybienie godności sędziego po przejściu w stan spoczynku oraz uchybienie godności urzędu sędziego w okresie pełnienia służby sędzia w stanie spoczynku odpowiada dyscyplinarnie.

§ 3. Do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, z tym że zamiast kar przewidzianych dla sędziów sąd dyscyplinarny orzeka kary:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) zawieszenia waloryzacji uposażenia na okres od jednego roku do trzech lat,
- 4) pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia.

§ 4. Skazanie sędziego w stanie spoczynku prawomocnym wyrokiem sądu na pozbawienie praw publicznych za przestępstwo popełnione po przejściu w stan spoczynku, jak również przed przejściem w stan spoczynku, lub prawomocne orzeczenie kary wydalenia ze służby, za przewinienie popełnione, w tym przed przejściem w stan spoczynku, powoduje utratę uprawnień do stanu spoczynku i uposażenia sędziego oraz uposażenia rodzinnego członków jego rodziny.

§ 5. W razie orzeczenia kary wymienionej w § 3 pkt 4, lub w przypadkach przewidzianych w § 4, sędzia pozbawiony prawa do stanu spoczynku i uposażenia albo członek jego rodziny pozbawiony prawa do uposażenia rodzinnego nabywa prawo do emerytury lub renty, jeżeli spełnia warunki określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym.

USTAWA z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze.

Rozdział 4

Prokuratorzy

Obowiązki i prawa

(...)

Art. 49. 1. Prokurator nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach, jeżeli wykonywanie tego zatrudnienia nie przeszkadza w pełnieniu obowiązków prokuratora.

2. Prokuratorowi nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarabkowania, które by przeszkadzało w pełnieniu obowiązków prokuratora, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub przynieść ujmę godności urzędu prokuratora.

3. Prokurator nie może:

- 1) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego,
- 2) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni,
- 3) być członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą,
- 4) posiadać w spółce prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego,
- 5) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem bądź pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

4. O zamiarze podjęcia dodatkowego zatrudnienia, o którym mowa w ust. 1, a także o podjęciu innego zajęcia lub sposobu zarabkowania, prokurator prokuratury apelacyjnej oraz prokurator prokuratury okręgowej zawiadamia właściwego prokuratora apelacyjnego albo okręgowego, a prokuratorzy Prokuratury Krajowej, prokuratorzy apelacyjni i prokuratorzy okręgowi - Prokuratora Generalnego. Prokurator prokuratury rejonowej kieruje zawiadomienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, do właściwego prokuratora okręgowego.

5. Właściwy prokurator apelacyjny albo okręgowy w stosunku do podległego mu prokuratora, a Prokurator Generalny w stosunku do prokuratora Prokuratury Krajowej, prokuratora apelacyjnego i prokuratora okręgowego wydaje decyzję o sprzeczności wobec zamiaru podjęcia zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w szkole wyższej, jeżeli uzna, że będzie ono przeszkadzało w pełnieniu obowiązków prokuratora, oraz wobec podejmowania lub kontynuowania innego zajęcia, które przeszkadza w pełnieniu obowiązków prokuratora albo przynosi ujmę godności jego urzędu lub osłabia zaufanie do jego bezstronności.

6. Prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu kierują zawiadomienie, o którym mowa w ust. 4 zdanie pierwsze:

- 1) prokuratorzy oddziałowych komisji ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanych dalej "oddziałowymi komisjami" - do Dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanej dalej "Główną Komisją",
- 2) Dyrektor Głównej Komisji, prokuratorzy Głównej Komisji i naczelnicy oddziałowych komisji - do Prokuratora Generalnego.

7. Uprawnienia, o których mowa w ust. 5, służą:

- 1) Dyrektorowi Głównej Komisji - wobec prokuratorów oddziałowych komisji,
- 2) Prokuratorowi Generalnemu - wobec Dyrektora Głównej Komisji, prokuratorów Głównej Komisji i naczelników oddziałowych komisji.

Art. 49a. 1. Prokuratorzy są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez tę osobę albo jej małżonka od Skarbu Państwa, innej

państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu.

1a. ⁽²⁸⁾ Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się w dwóch egzemplarzach.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, prokuratorzy składają odpowiednio właściwemu prokuratorowi apelacyjnemu, wojskowemu prokuratorowi okręgowemu lub naczelnikowi oddziałowej komisji, który dokonuje analizy danych zawartych w oświadczeniach w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku.

3. Prokurator Krajowy, Naczelny Prokurator Wojskowy, Dyrektor Głównej Komisji, prokuratorzy Prokuratury Krajowej, prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej, prokuratorzy Głównej Komisji, prokuratorzy apelacyjni, wojskowi prokuratorzy okręgowi oraz naczelnicy oddziałowych komisji oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składają Prokuratorowi Generalnemu, który dokonuje analizy danych zawartych w oświadczeniach w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się przed objęciem stanowiska, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu opuszczenia stanowiska prokuratora.

5. Informacje zawarte w oświadczeniu o stanie majątkowym stanowią tajemnicę służbową, chyba że prokurator, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. W szczególnie uzasadnionych wypadkach podmiot uprawniony, zgodnie z ust. 2 lub 3, do odebrania oświadczenia może je ujawnić pomimo braku zgody składającego oświadczenie. Oświadczenie przechowuje się przez 6 lat.

6. ⁽²⁹⁾ Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym podmiot uprawniony do odebrania oświadczenia zgodnie z ust. 2 lub 3 przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania prokuratora. Właściwy urząd skarbowy jest uprawniony do analizy danych zawartych w oświadczeniu, w tym również do porównania jego treści z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz rocznych zeznań podatkowych (PIT). Jeżeli wynik analizy budzi uzasadnione wątpliwości co do legalności pochodzenia majątku ujawnionego w oświadczeniu, urząd skarbowy kieruje sprawę do właściwego postępowania, prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 49b. Do złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 49a ust. 1, stosuje się odpowiednio formularz, określony przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679, z 1998 r. Nr 113, poz. 715 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483 oraz z 2000 r. Nr 26, poz. 306), dotyczącymi oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 tejże ustawy.

Art. 49c. Przepisy art. 49 stosuje się odpowiednio do prokuratorów w stanie spoczynku.

(...)

Art. 65a. 1. Prokurator mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, samorządu terytorialnego, służby dyplomatycznej, konsularnej lub w organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską jest obowiązany rzec się swojego stanowiska, chyba że przechodzi w stan spoczynku.

2. Prokurator, który rzekł się stanowiska z przyczyn określonych w ust. 1, może powrócić na poprzednio zajmowane stanowisko prokuratora, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków prokuratora nie przekracza 9 lat, chyba że pełnił funkcje sędziowskie lub prokuratorskie w międzynarodowych lub ponadnarodowych organach sądowych.

3. W wypadku przewidzianym w ust. 2, Prokurator Generalny, na wniosek prokuratora, który rzekł się stanowiska, powołuje go na poprzednio zajmowane stanowisko niezależnie od liczby stanowisk prokuratorskich w danej powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury, chyba że nie spełnia on warunków wymaganych do powołania na stanowisko prokuratora.

4. W razie odmowy powołania, o którym mowa w ust. 3, zainteresowanemu służy skarga do Sądu Najwyższego.

USTAWA z dnia 27 lipca 2005 r. o przeprowadzaniu konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów państwowych funduszy celowych¹⁾

Art. 1. 1. Stanowiska kierownika centralnego urzędu administracji rządowej, prezesa agencji państwowej, bez względu na formę organizacyjno-prawną tej agencji, oraz prezesa zarządu państwowego funduszu celowego są obsadzane w drodze konkursu.

2. Przepisy ustawy mają zastosowanie do:

- 1) Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych,
- 2) Głównego Inspektora Sanitarnego,
- 3) Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad,
- 4) Głównego Geodety Kraju,
- 5) Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- 6) Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych,
- 7) Głównego Inspektora Ochrony Środowiska,
- 8) Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych,
- 9) Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 10) Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego,
- 11) Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego,
- 12) Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
- 13) Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki,
- 14) Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych i Giełd,
- 15) Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 16) Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- 17) Prezesa Urzędu Patentowego,
- 18) Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki,
- 19) Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- 20) Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,
- 21) Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 22) Prezesa Głównego Urzędu Miar,
- 23) Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- 24) Głównego Inspektora Transportu Drogowego,
- 25) Głównego Inspektora Farmaceutycznego,
- 26) Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego,
- 27) Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego,
- 28) Przewodniczącego Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych,
- 29) Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców,
- 30) Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
- 31) Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych,
- 32) Głównego Lekarza Weterynarii,
- 33) Prezesa Agencji Rynku Rolnego
- 34) ⁽¹⁾ (uchylony)

- zwanego dalej "kierownikiem".

Art. 2. Kierownika powołuje się spośród kandydatów, którzy:

- 1) cieszą się nieposzlakowaną opinią i dają rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań;
- 2) wyróżniają się wiedzą teoretyczną i doświadczeniem w dziedzinie objętej zakresem działania właściwego centralnego urzędu administracji rządowej, agencji państwowej lub państwowego funduszu celowego;
- 3) odpowiadają warunkom, o których mowa w art. 4 pkt 1-3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z późn. zm.²⁾);
- 4) spełniają inne wymagania, jeżeli odrębne ustawy tak stanowią.

Art. 3. 1. Konkurs na stanowisko kierownika zarządza i przeprowadza:

- 1) w przypadku kierowników podległych Prezesowi Rady Ministrów lub przez niego nadzorowanych - Prezes Rady Ministrów,
 - 2) w przypadku kierowników podległych właściwemu ministrowi lub przez niego nadzorowanych - właściwy minister
- zwani dalej "organem sprawującym nadzór".
2. Organ sprawujący nadzór publikuje ogłoszenie o konkursie na wolne stanowisko kierownika w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim.
3. Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do konkursu, stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o konkursie.
4. Po upływie terminu do składania dokumentów określonego w ogłoszeniu o konkursie organ sprawujący nadzór niezwłocznie publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w tym ogłoszeniu.
5. Lista, o której mowa w ust. 4, zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.
6. Organ sprawujący nadzór w celu przeprowadzenia konkursu na stanowisko kierownika powołuje komisję konkursową. Organ sprawujący nadzór nie może wydawać komisji poleceń co do sposobu przeprowadzania konkursu oraz treści podejmowanych rozstrzygnięć.
7. Członkiem komisji konkursowej może być wyłącznie osoba dająca rękojmię bezstronnego pełnienia funkcji w interesie publicznym.
8. Do komisji konkursowej nie może być powołana osoba kandydująca na stanowisko kierownika, osoba będąca małżonkiem, krewnym lub powinowatym osoby kandydującej na stanowisko kierownika albo pozostająca wobec niej w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności.
9. W skład komisji konkursowej wchodzi:
- 1) przedstawiciele organu sprawującego nadzór;
 - 2) przedstawiciel Szefa Służby Cywilnej;
 - 3) przedstawiciel innego podmiotu - jeżeli ustawy odrębne tak stanowią.
10. Obsługę organizacyjno-techniczną komisji konkursowych zapewnia Urząd Służby Cywilnej.

Art. 4. 1. W toku konkursu sprawdzeniu podlegają wiedza, predyspozycje oraz umiejętności niezbędne do wykonywania zadań na stanowisku kierownika.

2. Do oceny predyspozycji lub umiejętności wymaganych na stanowisku kierownika, na które przeprowadza się konkurs, mogą być zastosowane, w szczególności:

- 1) testy i kwestionariusze psychologiczne;
- 2) zadania sprawdzające umiejętności praktyczne;
- 3) wywiady selekcyjne.

3. Ocena predyspozycji lub umiejętności, o której mowa w ust. 2, jest dokonywana na wniosek komisji konkursowej przez osobę upoważnioną przez Szefa Służby Cywilnej, posiadającą odpowiednie wykształcenie, kwalifikacje lub przeszkolenie wymagane do dokonania oceny.

4. Do osoby upoważnionej, o której mowa w ust. 3, przepisy art. 3 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

5. Osoba upoważniona, o której mowa w ust. 3, przekazuje komisji konkursowej ocenę osoby kandydującej na stanowisko kierownika, a na wniosek komisji konkursowej udziela informacji i wyjaśnień niezbędnych do wykonania zadań komisji.

Art. 5. Członek komisji konkursowej i osoba upoważniona, o której mowa w art. 4 ust. 3, mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji dotyczących osób kandydujących na stanowisko kierownika, uzyskanych w czasie konkursu.

Art. 6. 1. Po przeprowadzeniu konkursu komisja konkursowa ustala wynik konkursu, wskazując kandydata wybranego na stanowisko kierownika albo podając przyczyny braku wyboru kandydata.

2. Komisja konkursowa zawiadamia pisemnie osoby, które kandydowały na stanowisko kierownika, o wynikach konkursu oraz przekazuje dokumentację z przebiegu konkursu organowi sprawującemu nadzór.

3. Organ sprawujący nadzór publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imię i nazwisko osoby wybranej przez komisję konkursową jako kandydat na stanowisko kierownika, wraz z wyciągiem z uzasadnienia dokonanego wyboru zawierającym powody tego wyboru oraz końcową oceną tego kandydata.

Art. 7. Po zakończeniu konkursu organ sprawujący nadzór udostępnia osobie, która kandydowała na stanowisko kierownika, na jej wniosek, informacje o jej indywidualnych wynikach i ocenach.

Art. 8. 1. Od wyniku konkursu osobie, która kandydowała na stanowisko kierownika, przysługuje odwołanie do organu sprawującego nadzór w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o wyniku konkursu.

2. Organ sprawujący nadzór odrzuca odwołanie złożone z naruszeniem terminu.

3. Organ sprawujący nadzór rozpatruje odwołanie w terminie 30 dni od dnia otrzymania.

4. Po rozpatrzeniu odwołania organ sprawujący nadzór:

- 1) utrzymuje w mocy wynik konkursu, jeżeli nie zostało stwierdzone naruszenie zasad przeprowadzania konkursu albo stwierdzone naruszenie nie miało istotnego wpływu na wynik konkursu;
- 2) uchyla czynności komisji konkursowej, poczynwszy od czynności naruszającej zasady przeprowadzania konkursu, nakazując ich powtórzenie, albo unieważnia konkurs;
- 3) oddala odwołanie.

5. Od rozstrzygnięcia wydanego na podstawie ust. 4 osobie, która kandydowała na stanowisko kierownika, przysługuje prawo wniesienia, w terminie 7 dni od dnia otrzymania rozstrzygnięcia, odwołania do sądu pracy.

Art. 9. W przypadku unieważnienia konkursu oraz w przypadku braku wyboru kandydata organ sprawujący nadzór ponownie zarządza konkurs.

Art. 10. Kierownik może zostać odwołany także przed upływem kadencji w przypadkach i w trybie ustalonych w odrębnych przepisach dotyczących tego kierownika, a także w przypadku:

- 1) rażącego naruszenia przepisów prawa;
- 2) prowadzenia działalności, która pozostaje w sprzeczności z wykonywanymi obowiązkami;
- 3) utraty zdolności do pełnienia obowiązków służbowych z powodu choroby lub innej długotrwałej przeszkody w pełnieniu obowiązków służbowych;
- 4) rezygnacji ze stanowiska;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe;
- 6) prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego nieważność konkursu.

Art. 11. Kierownik może zostać zawieszony, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące, w pełnieniu obowiązków w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego oraz przestępstwo skarbowe. W okresie zawieszenia kierownik zachowuje prawo do wynagrodzenia.

Art. 12. Rada Ministrów, uwzględniając potrzebę zapewnienia obiektywności wyboru, sprawnego przeprowadzenia konkursu, wszechstronnej oceny kwalifikacji kandydatów, powszechności dostępu do konkursu oraz jawności prac komisji konkursowej, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) organizację, sposób i tryb przeprowadzania konkursu;
- 2) skład komisji konkursowej, sposób i tryb jej powoływania i działania;
- 3) obligatoryjne i fakultatywne kryteria oceny predyspozycji oraz umiejętności osoby kandydującej na stanowisko kierownika;
- 4) zakres informacji udostępnianych osobie kandydującej na stanowisko kierownika i sposób ich udostępniania.

Art. 13. W ustawie z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1396, z późn. zm.³⁾) w art. 18:

1) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych wyłonionego w drodze konkursu spośród osób posiadających:

- 1) co najmniej 7-letni okres zatrudnienia na stanowiskach kierowniczych w Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych lub w archiwach państwowych, lub
- 2) stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie nauk związanych z działalnością archiwów, lub
- 3) tytuł naukowy w zakresie nauk związanych z działalnością archiwów

powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Prezes Rady Ministrów odwołuje Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych. Kadencja Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.";

2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. W skład komisji konkursowej, o której mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. o przeprowadzaniu konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów państwowych funduszy celowych (Dz. U. Nr 163, poz. 1362), wchodzi przedstawiciel Rady Archiwalnej."

Art. 14. W ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 1998 r. Nr 90, poz. 575, z późn. zm.⁴⁾) w art. 8 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Głównego Inspektora Sanitarnego wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora Sanitarnego. Kadencja Głównego Inspektora Sanitarnego trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Inspektor Sanitarny pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 15. W ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2086 i Nr 273, poz. 2703) w art. 18 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw transportu. Prezes Rady Ministrów odwołuje Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad. Kadencja Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 16. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2000 r. Nr 100, poz. 1086, z późn. zm.⁵⁾) art. 6b otrzymuje brzmienie:

"Art. 6b. Głównego Geodetę Kraju wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Geodetę Kraju. Kadencja Głównego Geodety Kraju trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Geodeta Kraju pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 17. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25, z późn. zm.⁶⁾) w art. 59:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Prezesa Kasy wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Kasy. Kadencja Prezesa Kasy trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes Kasy pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy";

2) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

"1a. Prezes Rady Ministrów może odwołać Prezesa Kasy w przypadku rażącego naruszenia interesów osób ubezpieczonych po zasięgnięciu opinii Rady Rolników.

1b. W skład komisji konkursowej, o której mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. o przeprowadzaniu konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów państwowych funduszy celowych (Dz. U. Nr 163, poz. 1362), wchodzi przedstawiciel Rady Rolników."

Art. 18. W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371, z późn. zm.⁷⁾) w art. 7:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Urząd jest centralnym organem administracji rządowej;"

2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Urzędem do Spraw Kombatanów i Osób Represjonowanych kieruje Kierownik tego Urzędu, wyłoniony w drodze konkursu, powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Prezes Rady Ministrów

odwołuje Kierownika Urzędu. Kadencja Kierownika Urzędu trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Kierownik Urzędu pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 19. W ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 982, z późn. zm.⁸⁾) w art. 4 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Głównego Inspektora Ochrony Środowiska wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Kadencja Głównego Inspektora Ochrony Środowiska trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Inspektor Ochrony Środowiska pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 20. W ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2004 r. Nr 208, poz. 2128 i Nr 281, poz. 2772 oraz z 2005 r. Nr 132, poz. 1110) w art. 9 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Prezesa Agencji wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, zgłoszony po porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Agencji. Kadencja Prezesa Agencji trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes Agencji pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 21. W ustawie z dnia 29 grudnia 1993 r. o utworzeniu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 264, Nr 132, poz. 1110 i Nr 150, poz. 1259) w art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Organem Agencji jest Prezes wyłoniony w drodze konkursu powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Agencji. Kadencja Prezesa Agencji trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes Agencji pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 22. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 1994 r. Nr 27, poz. 96, z późn. zm.⁹⁾) w art. 107:

1) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

"2. Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

3. Kadencja Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego trwa 5 lat.";

2) w ust. 4 uchyla się drugie zdanie;

3) uchyla się ust. 6.

Art. 23. W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 88:

1) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

"3. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

4. Kadencja Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego trwa 5 lat.";

2) uchyla się ust. 6 i 8.

Art. 24. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15 w ust. 3 uchyla się pkt 5;

2) w art. 24:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego wyłonionego w drodze konkursu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów."

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. W skład komisji konkursowej, o której mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. o przeprowadzaniu konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów

państwowych funduszy celowych (Dz. U. Nr 163, poz. 1362), wchodzi przedstawiciel Rady Statystyki.",

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Kadencja Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.",

d) uchyla się ust. 4,

e) w ust. 6:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

"Prezes Głównego Urzędu Statystycznego może być odwołany w razie:",

– uchyla się pkt 1, 2 i 4.

Art. 25. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1504, z późn. zm.¹²⁾) w art. 21:

1) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Prezes URE jest centralnym organem administracji rządowej.";

2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Prezesa URE wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa URE. Kadencja Prezesa URE trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes URE pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.";

3) uchyla się ust. 3.

Art. 26. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. z 2005 r. Nr 111, poz. 937, Nr 132, poz. 1108 i Nr 143, poz. 1199) w art. 14:

1) w ust. 2:

a) zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

"Przewodniczący Komisji wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego.",

b) dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

"Prezes Rady Ministrów odwołuje Przewodniczącą Komisji.";

2) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. Kadencja Przewodniczącego Komisji trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Przewodniczący Komisji pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.";

3) uchyla się ust. 4a i 4b.

Art. 27. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.¹³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 50 w ust. 6 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

"5) opiniowanie wniosków w sprawie powołania i odwołania każdego z zastępców Prezesa Zarządu,";

2) w art. 51:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. W skład Zarządu Funduszu wchodzi Prezes Zarządu Funduszu, zwany dalej "Prezesem", i jego dwaj zastępcy. Prezesa wyłonionego w drodze konkursu powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Kadencja Prezesa trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.",

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. W skład komisji konkursowej, o której mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. o przeprowadzaniu konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów państwowych funduszy celowych (Dz. U. Nr 163, poz. 1362), wchodzi przedstawiciel Rady Nadzorczej."

Art. 28. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.¹⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 73:

- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- "2. Prezesa Zakładu wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, a także określa jego wynagrodzenie. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Zakładu. Kadencja Prezesa Zakładu trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes Zakładu pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a-2c w brzmieniu:
- "2a. Do powołania i odwołania Prezesa Zakładu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o przeprowadzaniu konkursów na stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów zarządów państwowych funduszy celowych (Dz. U. Nr 163, poz. 1362).
- 2b. Prezes Rady Ministrów może odwołać Prezesa Zakładu w przypadku rażącego naruszenia interesów osób ubezpieczonych po zasięgnięciu opinii Rady Nadzorczej Zakładu.
- 2c. W skład komisji konkursowej, o której mowa w ustawie wymienionej w ust. 2a, wchodzi przedstawiciel Rady Nadzorczej Zakładu."
- 2) w art. 75 w ust. 2 uchyla się pkt 9.

Art. 29. W ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, z 2004 r. Nr 33, poz. 286 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 68) w art. 263 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

- "2. Prezes Urzędu Patentowego wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Urzędu Patentowego. Kadencja Prezesa trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 30. W ustawie z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1689 i Nr 173, poz. 1808) w art. 109 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

- "2. Prezes Agencji wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Agencji. Kadencja Prezesa Agencji trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes Agencji pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 31. W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 i Nr 170, poz. 1652 oraz z 2004 r. Nr 93, poz. 891 i Nr 96, poz. 959) w art. 24:

- 1) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- "2a. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Urzędu. Prezes Urzędu pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy";
- 2) uchyla się ust. 3;
- 3) w ust. 5 uchyla się pkt 3-6.

Art. 32. W ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 44, z późn. zm.¹⁵⁾) w art. 19 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

- "2. Główny Inspektor wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora. Kadencja Głównego Inspektora trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Inspektor pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 33. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.¹⁶⁾) w art. 415:

- 1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- "1. Zarząd stanowią:
- 1) w Narodowym Funduszu:
- a) prezes wyłoniony w drodze konkursu, powoływany i odwoływany przez ministra właściwego do spraw środowiska, na wniosek Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu,
- b) zastępcy prezesa powoływani i odwoływani przez ministra właściwego do spraw środowiska, na wniosek Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu,
- 2) w wojewódzkich funduszach - prezes i jego zastępcy powoływani i odwoływani przez zarząd województwa, na wniosek rady nadzorczej wojewódzkiego funduszu."

2) po ust. 1 dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

"1b. Prezes Narodowego Funduszu i jego zastępcy są powoływani na pięcioletnią kadencję. Po upływie kadencji dotychczasowy Zarząd pełni swoje obowiązki do czasu powołania nowego Zarządu."

Art. 34. W ustawie z dnia 11 maja 2001 r. - Prawo o miarach (Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441) w art. 12:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Prezes wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa. Kadencja Prezesa trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

2) uchyla się ust. 2.

Art. 35. W ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.¹⁷⁾) w art. 89 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Prezes Krajowego Zarządu wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Krajowego Zarządu. Kadencja Prezesa Krajowego Zarządu trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes Krajowego Zarządu pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 36. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 141, poz. 1184 i Nr 155, poz. 1297) w art. 53 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Główny Inspektor wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw transportu. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora. Kadencja Głównego Inspektora trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Inspektor pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 37. W ustawie z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533, z późn. zm.¹⁸⁾) w art. 111:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Główny Inspektor Farmaceutyczny wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora. Kadencja Głównego Inspektora trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Inspektor pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

2) uchyla się ust. 2.

Art. 38. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 130, poz. 1112, z późn. zm.¹⁹⁾) w art. 20 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Prezes Urzędu wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw transportu. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Urzędu. Kadencja Prezesa Urzędu trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 39. W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. Nr 86, poz. 789, z późn. zm.²⁰⁾) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Prezes UTK wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw transportu. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa UTK. Kadencja Prezesa UTK trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes UTK pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 40. W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych (Dz. U. Nr 124, poz. 1153, z późn. zm.²¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- "1) Przewodniczący Komisji wyłoniony w drodze konkursu powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wspólny wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego - na pięcioletnią kadencję;"
- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- "1a. Prezes Rady Ministrów odwołuje Przewodniczącą Komisji. Przewodniczący Komisji pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.";
- 2) w art. 10:
- a) w ust. 2 uchyla się pkt 1, 2, 4 i 5,
- b) uchyla się ust. 4;
- 3) w art. 19 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
- "6. Odwołanie Rzecznika przed upływem kadencji może nastąpić wyłącznie z następujących przyczyn:
- 1) złożenia rezygnacji;
 - 2) niewypełniania obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej ponad 6 miesięcy, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
 - 3) rażącego naruszenia interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych lub uczestników pracowniczych programów emerytalnych;
 - 4) rażącego naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub ustaw;
 - 5) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.";
- 4) w art. 25 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- "5. Odwołanie członka Rady Ubezpieczonych przed upływem kadencji Rzecznika może nastąpić wyłącznie z następujących przyczyn:
- 1) złożenia rezygnacji;
 - 2) niewypełniania obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej ponad 6 miesięcy, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
 - 3) rażącego naruszenia interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych lub uczestników pracowniczych programów emerytalnych;
 - 4) rażącego naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub ustaw;
 - 5) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.".

Art. 41. W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175, z późn. zm.²²⁾) w art. 142 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- "1. Prezes Urzędu wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Urzędu. Kadencja Prezesa Urzędu trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes Urzędu pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.".

Art. 42. W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2004 r. Nr 11, poz. 94, Nr 96, poz. 959, Nr 173, poz. 1808 i Nr 273, poz. 2703) w art. 83 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

- "2. Główny Inspektor wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora. Kadencja Głównego Inspektora trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Inspektor pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.".

Art. 43. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177, z późn. zm.²³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 153 otrzymuje brzmienie:
- "Art. 153. 1. Prezes Urzędu wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany i odwołany przez Prezesa Rady Ministrów. Kadencja Prezesa Urzędu trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.
2. Prezesem Urzędu może być wyłącznie osoba, która posiada:
 - 1) wyższe wykształcenie;
 - 2) wiedzę o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych.";
- 2) w art. 155:
- a) w ust. 2 uchyla się zdanie drugie,
- b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- "3. Wiceprezesem Urzędu może być wyłącznie osoba, która spełnia następujące warunki:
- 1) jest obywatelem polskim;

- 2) posiada wyższe wykształcenie;
- 3) posiada wiedzę o funkcjonowaniu systemu zamówień publicznych;
- 4) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 5) korzysta z pełni praw publicznych;
- 6) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne."

Art. 44. W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287, z późn. zm.²⁴⁾) w art. 6 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Główny Lekarz Weterynarii wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Lekarza Weterynarii. Kadencja Głównego Lekarza Weterynarii trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Lekarz Weterynarii pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 45. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 42, poz. 386, z późn. zm.²⁵⁾) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Prezes Agencji wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Agencji. Kadencja Prezesa trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy."

Art. 46. W ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 i Nr 273, poz. 2703) w art. 190:

1) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Prezes URTiP wyłoniony w drodze konkursu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw łączności. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa URTiP. Kadencja Prezesa URTiP trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Prezes URTiP pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.";

2) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

"6. Prezes URTiP może być odwołany przed upływem kadencji w przypadku orzeczenia o zakazie zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwa.";

3) uchyla się ust. 7.

Art. 47. 1. Konkursy, o których mowa w ustawach zmienianych niniejszą ustawą, zostaną ogłoszone w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

2. Osoby zajmujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stanowiska kierowników centralnych urzędów administracji rządowej, prezesów agencji państwowych oraz prezesów i zastępców prezesów zarządów państwowych funduszy celowych pełnią swoje obowiązki do czasu powołania na te stanowiska osób wyłonionych w drodze konkursu.

3.⁽²⁾ Powołanie Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych i Giełd, Przewodniczącego Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, Prezesa Głównego Urzędu Miar, Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na zasadach określonych w niniejszej ustawie nastąpi po zakończeniu kadencji, na którą zostali powołani.

Art. 48. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2005 r.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 2 kwietnia 1997 r.

(...)

Art. 61. 1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.

2. Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegiałnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu.

3. Ograniczenie prawa, o którym mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.

4. Tryb udzielania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy.

USTAWA z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Każda informacja o sprawach publicznych stanowi informację publiczną w rozumieniu ustawy i podlega udostępnieniu na zasadach i w trybie określonych w niniejszej ustawie.

2. Przepisy ustawy nie naruszają przepisów innych ustaw określających odmienne zasady i tryb dostępu do informacji będących informacjami publicznymi.

Art. 2. 1. Każdemu przysługuje, z zastrzeżeniem art. 5, prawo dostępu do informacji publicznej, zwane dalej "prawem do informacji publicznej".

2. Od osoby wykonującej prawo do informacji publicznej nie wolno żądać wykazania interesu prawnego lub faktycznego.

Art. 3. 1. Prawo do informacji publicznej obejmuje uprawnienia do:

- 1) uzyskania informacji publicznej, w tym uzyskania informacji przetworzonej w takim zakresie, w jakim jest to szczególnie istotne dla interesu publicznego,
- 2) wglądu do dokumentów urzędowych,
- 3) dostępu do posiedzeń kolegiałnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów.

2. Prawo do informacji publicznej obejmuje uprawnienie do niezwłocznego uzyskania informacji publicznej zawierającej aktualną wiedzę o sprawach publicznych.

Art. 4. 1. Obowiązane do udostępniania informacji publicznej są władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne, w szczególności:

- 1) organy władzy publicznej,
- 2) organy samorządów gospodarczych i zawodowych,
- 3) podmioty reprezentujące zgodnie z odrębnymi przepisami Skarb Państwa,

- 4) podmioty reprezentujące państwowe osoby prawne albo osoby prawne samorządu terytorialnego oraz podmioty reprezentujące inne państwowe jednostki organizacyjne albo jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego,
 - 5) podmioty reprezentujące inne osoby lub jednostki organizacyjne, które wykonują zadania publiczne lub dysponują majątkiem publicznym, oraz osoby prawne, w których Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządu gospodarczego albo zawodowego mają pozycję dominującą w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów.
2. ⁽¹⁾ Obowiązane do udostępnienia informacji publicznej są organizacje związkowe i pracodawców reprezentatywne, w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.), oraz partie polityczne.
3. Obowiązane do udostępniania informacji publicznej są podmioty, o których mowa w ust. 1 i 2, będące w posiadaniu takich informacji.

Art. 5. 1. Prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych oraz o ochronie innych tajemnic ustawowo chronionych.

2. Prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy. Ograniczenie to nie dotyczy informacji o osobach pełniących funkcje publiczne, mających związek z pełnieniem tych funkcji, w tym o warunkach powierzenia i wykonywania funkcji, oraz przypadku, gdy osoba fizyczna lub przedsiębiorca rezygnują z przysługującego im prawa.

3. Nie można, z zastrzeżeniem ust. 1 i 2, ograniczać dostępu do informacji o sprawach rozstrzyganych w postępowaniu przed organami państwa, w szczególności w postępowaniu administracyjnym, karnym lub cywilnym, ze względu na ochronę interesu strony, jeżeli postępowanie dotyczy władz publicznych lub innych podmiotów wykonujących zadania publiczne albo osób pełniących funkcje publiczne - w zakresie tych zadań lub funkcji.

4. Ograniczenia dostępu do informacji w sprawach, o których mowa w ust. 3, nie naruszają prawa do informacji o organizacji i pracy organów prowadzących postępowania, w szczególności o czasie, trybie i miejscu oraz kolejności rozpatrywania spraw.

Rozdział 2

Dostęp do informacji publicznej

Art. 6. 1. Udostępnieniu podlega informacja publiczna, w szczególności o:

- 1) polityce wewnętrznej i zagranicznej, w tym o:
 - a) zamierzeniach działań władzy ustawodawczej oraz wykonawczej,
 - b) projektowaniu aktów normatywnych,
 - c) programach w zakresie realizacji zadań publicznych, sposobie ich realizacji, wykonywaniu i skutkach realizacji tych zadań,
- 2) podmiotach, o których mowa w art. 4 ust. 1, w tym o:
 - a) statusie prawnym lub formie prawnej,
 - b) organizacji,
 - c) przedmiocie działalności i kompetencjach,
 - d) organach i osobach sprawujących w nich funkcje i ich kompetencjach,
 - e) strukturze własnościowej podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3-5,
 - f) majątku, którym dysponują,
- 3) zasadach funkcjonowania podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1, w tym o:
 - a) trybie działania władz publicznych i ich jednostek organizacyjnych,
 - b) trybie działania państwowych osób prawnych i osób prawnych samorządu terytorialnego w zakresie wykonywania zadań publicznych i ich działalności w ramach gospodarki budżetowej i pozabudżetowej,
 - c) sposobach stanowienia aktów publicznoprawnych,
 - d) sposobach przyjmowania i załatwiania spraw,
 - e) stanie przyjmowanych spraw, kolejności ich załatwiania lub rozstrzygania,

- f) prowadzonych rejestrach, ewidencjach i archiwach oraz o sposobach i zasadach udostępniania danych w nich zawartych,
 - g) ⁽²⁾ naborze kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska, w zakresie określonym w przepisach odrębnych,
 - h) ⁽³⁾ konkursie na wyższe stanowisko w służbie cywilnej, w zakresie określonym w przepisach odrębnych,
- 4) danych publicznych, w tym:
- a) treść i postać dokumentów urzędowych, w szczególności:
 - treść aktów administracyjnych i innych rozstrzygnięć,
 - dokumentacja przebiegu i efektów kontroli oraz wystąpienia, stanowiska, wnioski i opinie podmiotów ją przeprowadzających,
 - b) stanowiska w sprawach publicznych zajęte przez organy władzy publicznej i przez funkcjonariuszy publicznych w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego,
 - c) treść innych wystąpień i ocen dokonywanych przez organy władzy publicznej,
 - d) informacja o stanie państwa, samorządów i ich jednostek organizacyjnych,
- 5) majątku publicznym, w tym o:
- a) majątku Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych,
 - b) innych prawach majątkowych przysługujących państwu i jego długach,
 - c) majątku jednostek samorządu terytorialnego oraz samorządów zawodowych i gospodarczych oraz majątku osób prawnych samorządu terytorialnego, a także kas chorych,
 - d) majątku podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 5, pochodzącym z zadysponowania majątkiem, o którym mowa w lit. a)-c), oraz pożytkach z tego majątku i jego obciążeniach,
 - e) dochodach i stratach spółek handlowych, w których podmioty, o których mowa w lit. a)-c), mają pozycję dominującą w rozumieniu przepisów Kodeksu spółek handlowych, oraz dysponowaniu tymi dochodami i sposobie pokrywania strat,
 - f) długu publicznym,
 - g) pomocy publicznej,
 - h) ciężarach publicznych.

2. Dokumentem urzędowym w rozumieniu ustawy jest treść oświadczenia woli lub wiedzy, utrwalona i podpisana w dowolnej formie przez funkcjonariusza publicznego w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego, w ramach jego kompetencji, skierowana do innego podmiotu lub złożona do akt sprawy.

Art. 7. 1. Udostępnianie informacji publicznych następuje w drodze:

- 1) ogłaszania informacji publicznych, w tym dokumentów urzędowych, w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w art. 8,
 - 2) udostępniania, o którym mowa w art. 10 i 11,
 - 3) wstępu na posiedzenia organów, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3, i udostępniania materiałów, w tym audiowizualnych i teleinformatycznych, dokumentujących te posiedzenia.
2. Dostęp do informacji publicznej jest bezpłatny, z zastrzeżeniem art. 15.

Art. 8. 1. Tworzy się urzędowy publikator teleinformatyczny - Biuletyn Informacji Publicznej - w celu powszechnego udostępniania informacji publicznej, w postaci ujednoliconego systemu stron w sieci teleinformatycznej, zwany dalej "Biuletynem Informacji Publicznej".

2. Informacje publiczne są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej przez podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2.

3. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, obowiązane są do udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji publicznych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3, pkt 4 lit. a) tiret drugie, lit. c) i d) i pkt 5. Podmioty, o których mowa w zdaniu pierwszym, mogą udostępniać w Biuletynie Informacji Publicznej również inne informacje publiczne.

4. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, są obowiązane do udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji dotyczących sposobu dostępu do informacji publicznych będących w ich posiadaniu i nieudostępnionych w Biuletynie Informacji Publicznej.

5. W przypadku wyłączenia jawności informacji publicznej, w Biuletynie Informacji Publicznej podaje się zakres wyłączenia, podstawę prawną wyłączenia jawności oraz wskazuje się organ lub osobę, które dokonały wyłączenia, a w przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 2, podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia jawności.

6. Podmioty udostępniające informacje publiczne w Biuletynie Informacji Publicznej są obowiązane do:

- 1) oznaczenia informacji danymi określającymi podmiot udostępniający informację,
- 2) podania w informacji danych określających tożsamość osoby, która wytworzyła informację lub odpowiada za treść informacji,
- 3) dołączenia do informacji danych określających tożsamość osoby, która wprowadziła informację do Biuletynu Informacji Publicznej,
- 4) oznaczenia czasu wytworzenia informacji i czasu jej udostępnienia,
- 5) zabezpieczenia możliwości identyfikacji czasu rzeczywistego udostępnienia informacji.

Art. 9. ⁽⁴⁾ 1. Minister właściwy do spraw informatyzacji tworzy stronę główną Biuletynu Informacji Publicznej zawierającą wykaz podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, wraz z odnośnikami umożliwiającymi połączenie z ich stronami.

2. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, tworzą własne strony Biuletynu Informacji Publicznej, na których udostępniają informacje podlegające udostępnieniu w tej drodze.

3. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, są obowiązane przekazać ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji informacje niezbędne do zamieszczenia na stronie, o której mowa w ust. 1.

4. Minister właściwy do spraw informatyzacji:

- 1) gromadzi i udostępnia adresy wskazujące strony Biuletynu Informacji Publicznej tworzone przez podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2,
- 2) gromadzi i udostępnia dane o liczbie pobrań stron, o których mowa w pkt 1,
- 3) udostępnia nieodpłatnie przykładowe oprogramowanie służące do tworzenia stron w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 lub kody źródłowe tego oprogramowania.

5. Minister właściwy do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania dotyczące układu ujednoliconego systemu stron Biuletynu Informacji Publicznej, w szczególności:
 - a) strukturę strony głównej, o której mowa w ust. 1,
 - b) standardy struktury stron, o których mowa w ust. 2,
- 2) zakres i tryb przekazywania informacji, o których mowa w ust. 3,
- 3) wymagania dotyczące zabezpieczania treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie Informacji Publicznej

- mając na względzie sprawność i jednolitość działania systemu stron Biuletynu Informacji Publicznej, a także uwzględniając konieczność równego traktowania rozwiązań informatycznych oraz potrzebę umożliwienia realizacji prawa do stosowania przez podmioty obowiązane do przekazywania informacji oprogramowania bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów z tytułu opłat licencyjnych.

Art. 10. 1. Informacja publiczna, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej, jest udostępniana na wniosek.

2. Informacja publiczna, która może być niezwłocznie udostępniona, jest udostępniana w formie ustnej lub pisemnej bez pisemnego wniosku.

Art. 11. Informacja publiczna może być udostępniana:

- 1) w drodze wyłożenia lub wywieszenia w miejscach ogólnie dostępnych,
- 2) przez zainstalowane w miejscach, o których mowa w pkt 1, urządzenia umożliwiające zapoznanie się z tą informacją.

Art. 12. 1. Informacje publiczne udostępniane w sposób, o którym mowa w art. 10 i 11, są oznaczane danymi określającymi podmiot udostępniający informację, danymi określającymi tożsamość osoby, która wytworzyła informację lub odpowiada za treść informacji, danymi określającymi tożsamość osoby, która udostępniła informację, oraz datą udostępnienia.

2. Podmiot udostępniający informację publiczną jest obowiązany zapewnić możliwość:

- 1) kopiowania informacji publicznej albo jej wydruk lub
- 2) przesłania informacji publicznej albo przeniesienia jej na odpowiedni, powszechnie stosowany nośnik informacji.

Art. 13. 1. Udostępnianie informacji publicznej na wniosek następuje bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 15 ust. 2.

2. Jeżeli informacja publiczna nie może być udostępniona w terminie określonym w ust. 1, podmiot obowiązany do jej udostępnienia powiadamia w tym terminie o powodach opóźnienia oraz o terminie, w jakim udostępni informację, nie dłuższym jednak niż 2 miesiące od dnia złożenia wniosku.

Art. 14. 1. Udostępnianie informacji publicznej na wniosek następuje w sposób i w formie zgodnych z wnioskiem, chyba że środki techniczne, którymi dysponuje podmiot obowiązany do udostępnienia, nie umożliwiają udostępnienia informacji w sposób i w formie określonych we wniosku.

2. Jeżeli informacja publiczna nie może być udostępniona w sposób lub w formie określonych we wniosku, podmiot obowiązany do udostępnienia powiadamia pisemnie wnioskodawcę o przyczynach braku możliwości udostępnienia informacji zgodnie z wnioskiem i wskazuje, w jaki sposób lub w jakiej formie informacja może być udostępniona niezwłocznie. W takim przypadku, jeżeli w terminie 14 dni od powiadomienia wnioskodawca nie złoży wniosku o udostępnienie informacji w sposób lub w formie wskazanych w powiadomieniu, postępowanie o udostępnienie informacji umarza się.

Art. 15. 1. Jeżeli w wyniku udostępnienia informacji publicznej na wniosek, o którym mowa w art. 10 ust. 1, podmiot obowiązany do udostępnienia ma ponieść dodatkowe koszty związane ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku, podmiot ten może pobrać od wnioskodawcy opłatę w wysokości odpowiadającej tym kosztom.

2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, powiadomi wnioskodawcę o wysokości opłaty. Udostępnienie informacji zgodnie z wnioskiem następuje po upływie 14 dni od dnia powiadomienia wnioskodawcy, chyba że wnioskodawca dokona w tym terminie zmiany wniosku w zakresie sposobu lub formy udostępnienia informacji albo wycofa wniosek.

Art. 16. 1. Odmowa udostępnienia informacji publicznej oraz umorzenie postępowania o udostępnienie informacji w przypadku określonym w art. 14 ust. 2 przez organ władzy publicznej następują w drodze decyzji.

2. Do decyzji, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z tym że:

- 1) odwołanie od decyzji rozpoznaje się w terminie 14 dni,
- 2) uzasadnienie decyzji o odmowie udostępnienia informacji zawiera także imiona, nazwiska i funkcje osób, które zajęły stanowisko w toku postępowania o udostępnienie informacji, oraz oznaczenie podmiotów, ze względu na których dobra, o których mowa w art. 5 ust. 2, wydano decyzję o odmowie udostępnienia informacji.

Art. 17. 1. Do rozstrzygnięć podmiotów obowiązanych do udostępnienia informacji, niebędących organami władzy publicznej, o odmowie udostępnienia informacji oraz o umorzeniu postępowania o udostępnienie informacji przepisy art. 16 stosuje się odpowiednio.

2. Wnioskodawca może wystąpić do podmiotu, o którym mowa w ust. 1, o ponowne rozpatrzenie sprawy. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołania.

Art. 18. 1. Posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów są jawne i dostępne.

2. Posiedzenia kolegialnych organów pomocniczych organów, o których mowa w ust. 1, są jawne i dostępne, o ile stanowią tak przepisy ustaw albo akty wydane na ich podstawie lub gdy organ pomocniczy tak postanowi.

3. Organy, o których mowa w ust. 1 i 2, są obowiązane zapewnić lokalowe lub techniczne środki umożliwiające wykonywanie prawa, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3. W miarę potrzeby zapewnia się transmisję audiowizualną lub teleinformatyczną z posiedzeń organów, o których mowa w ust. 1.

4. Ograniczenie dostępu do posiedzeń organów, o których mowa w ust. 1 i 2, z przyczyn lokalowych lub technicznych nie może prowadzić do nieuzasadnionego zapewnienia dostępu tylko wybranym podmiotom.

Art. 19. Organy, o których mowa w art. 18 ust. 1 i 2, sporządzają i udostępniają protokoły lub stenogramy swoich obrad, chyba że sporządzą i udostępniają materiały audiowizualne lub teleinformatyczne rejestrujące w pełni te obrady.

Art. 20. Przepisy art. 18 i 19 stosuje się odpowiednio do pochodzących z powszechnych wyborów kolegialnych organów jednostek pomocniczych jednostek samorządu terytorialnego i ich kolegialnych organów pomocniczych.

Art. 21. ⁽⁵⁾ Do skarg rozpatrywanych w postępowaniu o udostępnienie informacji publicznej stosuje się, z zastrzeżeniem przypadku, o którym mowa w art. 22, przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270), z tym że:

- 1) przekazanie akt i odpowiedzi na skargę następuje w terminie 15 dni od dnia otrzymania skargi,
- 2) skargę rozpatruje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania akt wraz z odpowiedzią na skargę.

Art. 22. 1. Podmiotowi, któremu odmówiono prawa dostępu do informacji publicznej ze względu na wyłączenie jej jawności z powołaniem się na ochronę danych osobowych, prawo do prywatności oraz tajemnicę inną niż państwowa, służbowa, skarbową lub statystyczna, przysługuje prawo wniesienia powództwa do sądu powszechnego o udostępnienie takiej informacji.

2. Podmiot, którego dotyczy wyłączenie informacji publicznej, ma interes prawny w przystąpieniu w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej.

3. Sądem właściwym do orzekania w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę podmiotu, który odmówił udostępnienia informacji publicznej.

Art. 23. Kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązкови, nie udostępnia informacji publicznej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Rozdział 3

Przepisy o zmianie przepisów obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 24. W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 187, z 1990 r. Nr 29, poz. 173, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770 oraz z 1999 r. Nr 90, poz. 999) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) dodaje się art. 3a w brzmieniu:

"Art. 3a. W zakresie prawa dostępu prasy do informacji publicznej stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198).";

- 2) w art. 4:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Przedsiębiorcy i podmioty niezaliczone do sektora finansów publicznych oraz niedziałające w celu osiągnięcia zysku są obowiązane do udzielenia prasie informacji o swojej działalności, o ile na podstawie odrębnych przepisów informacja nie jest objęta tajemnicą lub nie narusza prawa do prywatności.",

b) skreśla się ust. 2,

- c) w ust. 3 wyrazy "Na żądanie redaktora naczelnego" zastępuje się wyrazami "W przypadku odmowy udzielenia informacji, na żądanie redaktora naczelnego,"
- d) skreśla się ust. 5 i 6;
- 3) w art. 11 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
"4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa organizację i zadania rzeczników prasowych w urzędach organów administracji rządowej."

Art. 25. 1. Do spraw z zakresu dostępu do informacji publicznej, niezakończonych w dniu wejścia w życie ustawy ostatecznym albo prawomocnym rozstrzygnięciem, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

2. Podmioty są obowiązane w sprawach, o których mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy, udostępnić informację publiczną albo wydać decyzję o odmowie udostępnienia informacji.

Art. 26. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r., z wyjątkiem przepisu art. 8 ust. 3, który odnośnie do nałożonego obowiązku udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji publicznych w zakresie, o którym mowa w:

- 1) art. 6 ust. 1 pkt 1 i pkt 3 lit. e) oraz pkt 4 lit. a) tiret drugie, lit. c) i d) - wchodzi w życie po upływie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy,
- 2) art. 6 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 lit. a)-d) i lit. f) - wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy,
- 3) art. 6 ust. 1 pkt 5 - wchodzi w życie po upływie 36 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej.

(Dz. U. z dnia 5 czerwca 2002 r.)

Na podstawie art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe standardy ujednoliconego systemu stron Biuletynu Informacji Publicznej, obejmujące:
 - a) strukturę strony głównej Biuletynu Informacji Publicznej,
 - b) standardy struktury stron Biuletynu Informacji Publicznej, na których udostępniają informacje publiczne organy władzy publicznej oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne, a także związki zawodowe i ich organizacje oraz partie polityczne,
- 2) zakres i tryb przekazywania ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej przez organy władzy publicznej oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne, a także związki zawodowe i ich organizacje oraz partie polityczne, informacji niezbędnych do zamieszczenia na stronie głównej Biuletynu Informacji Publicznej,
- 3) standardy zabezpieczania treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa - ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
- 2) Biuletyn - Biuletyn Informacji Publicznej,
- 3) adres URL - adres wskazujący lokalizację strony głównej lub podmiotowej strony Biuletynu w sieci teleinformatycznej (adres strony www),
- 4) hasło dostępu - indywidualne hasło będące ciągiem znaków literowych, cyfrowych i innych, znane jedynie osobie uprawnionej do dokonywania zmian w treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie,
- 5) identyfikator - ciąg znaków literowych, cyfrowych i innych jednoznacznie identyfikujący osobę uprawnioną do dokonywania zmian w treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie,
- 6) mechanizmy baz danych - elementy oprogramowania serwera pozwalające na gromadzenie, porządkowanie, aktualizowanie i udostępnianie informacji publicznych w Biuletynie,
- 7) menu podmiotowe - wykaz podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, zobowiązanych do udostępniania informacji publicznych w Biuletynie,
- 8) menu przedmiotowe - wykaz grup tematycznych, w które są zestawione informacje publiczne udostępniane w Biuletynie, na podstawie ustawy lub ustaw szczególnych,
- 9) moduł wyszukiwający - element oprogramowania serwera umożliwiający znalezienie stron Biuletynu zawierających wyrażenie poszukiwane przez odwiedzającego Biuletyn,
- 10) moduł administracyjny - element oprogramowania serwera umożliwiający dostęp (po podaniu identyfikatora i hasła dostępu) do Biuletynu w celu dokonania niezbędnych zmian w treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie,
- 11) moduł bezpieczeństwa - programowe lub sprzętowo-programowe rozwiązanie techniczne pozwalające na odseparowanie informacji publicznych zawartych na podmiotowych stronach Biuletynu od sieci Internet, w sposób uniemożliwiający niekontrolowaną penetrację lub eksplorację tych informacji albo ich zniszczenie lub modyfikację przez osoby nieuprawnione,
- 12) odwiedzający Biuletyn - osobę poszukującą informacji publicznej w Biuletynie,
- 13) odwiedziny Biuletynu - wywołanie strony głównej lub podmiotowej strony Biuletynu,

- 14) podmiotowe strony Biuletynu - strony Biuletynu, na których udostępnia się informacje publiczne, utworzone, utrzymywane i aktualizowane przez podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy,
- 15) serwer - komputer, w którym są zgromadzone informacje publiczne udostępniane w Biuletynie.

§ 3. Dostęp do informacji publicznych zawartych w Biuletynie jest możliwy poprzez stronę główną Biuletynu posiadającą adres URL - www.bip.gov.pl, według menu podmiotowego lub przedmiotowego albo poprzez podmiotowe strony Biuletynu.

§ 4. Informacje publiczne zawarte w Biuletynie organizuje się w postaci baz danych, a ich udostępnianie odbywa się w oparciu o mechanizmy baz danych.

§ 5. Informacje publiczne zawarte w Biuletynie udostępnia się odwiedzającym Biuletyn przez całą dobę bez przerwy, z zastrzeżeniem § 22.

§ 6. Informacje publiczne udostępniane w Biuletynie nie mogą zawierać niewyjaśnionych skrótów.

Rozdział 2

Struktura strony głównej Biuletynu Informacji Publicznej

§ 7. Stronę główną Biuletynu redaguje się w sposób umożliwiający modyfikacje menu podmiotowego i przedmiotowego, a także uwzględniając technologiczny rozwój systemu teleinformatycznego, w którym działa Biuletyn.

§ 8. 1. Strona główna Biuletynu zawiera:

- 1) logo (znak graficzny) Biuletynu,
- 2) imię i nazwisko, adres, numer telefonu, numer faksu i adres e-mail osób redagujących stronę główną Biuletynu,
- 3) instrukcję korzystania z Biuletynu,
- 4) menu podmiotowe wraz z adresami URL,
- 5) menu przedmiotowe,
- 6) informację o liczbie odwiedzin podmiotowych stron Biuletynu i poszczególnych grup tematycznych w menu przedmiotowym,
- 7) rejestr zmian treści strony głównej Biuletynu, ze wskazaniem daty, od której zmiany te obowiązują,
- 8) moduł wyszukiwający.

2. Strona główna Biuletynu nie może zawierać reklam i innych treści o charakterze komercyjnym.

Rozdział 3

Standardy struktury podmiotowych stron Biuletynu Informacji Publicznej

§ 9. 1. Podmiotowe strony Biuletynu są tworzone w formie odrębnych stron www.

2. W przypadku gdy podmiot, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, posiada własny internetowy serwis informacyjny, podmiotową stronę Biuletynu utworzoną przez ten podmiot wydziela się z tego serwisu, poprzez umieszczenie na stronie głównej serwisu przycisku ekranowego Biuletynu z logo Biuletynu, umożliwiającemu bezpośredni dostęp do podmiotowej strony Biuletynu.

§ 10. Podmiotowe strony Biuletynu umieszcza się na serwerze podmiotu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, albo na innym serwerze obsługującym taki podmiot.

§ 11. Na podmiotowych stronach Biuletynu umieszcza się przyciski ekranowe umożliwiające dostęp do strony głównej Biuletynu oraz do strony głównej istniejącego internetowego serwisu informacyjnego podmiotu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy.

§ 12. 1. Podmiotowa strona Biuletynu zawiera:

- 1) logo (znak graficzny) Biuletynu,
- 2) imię i nazwisko, adres, numer telefonu, numer faksu i adres e-mail osób redagujących podmiotową stronę Biuletynu,

- 3) instrukcję korzystania z podmiotowej strony Biuletynu,
- 4) menu przedmiotowe,
- 5) informację o liczbie odwiedzin podmiotowej strony Biuletynu,
- 6) rejestr zmian treści informacji publicznych zawartych na podmiotowych stronach Biuletynu, ze wskazaniem daty, od której zmiany te obowiązują,
- 7) informację dotyczącą sposobu dostępu do informacji publicznych będących w posiadaniu podmiotu tworzącego podmiotową stronę Biuletynu, a niedostępnych w Biuletynie,
- 8) moduł wyszukiwający.

2. Podmiotowa strona Biuletynu nie może zawierać reklam i innych treści o charakterze komercyjnym.

Rozdział 4

Zakres i tryb przekazywania informacji niezbędnych do zamieszczenia na stronie głównej Biuletynu Informacji Publicznej

§ 13. 1. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, przekazują ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej informacje o adresie URL utworzonej przez siebie podmiotowej strony Biuletynu, o nazwie podmiotu oraz o liczbie odwiedzin podmiotowej strony Biuletynu.

2. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, powiadamiają ministra właściwego do spraw administracji publicznej o zmianach w treści informacji, które przekazali w celu zamieszczenia na stronie głównej Biuletynu, oraz o likwidacji podmiotu.

§ 14. Przekazywanie informacji, o których mowa w § 13 ust. 1, oraz powiadamianie ministra właściwego do spraw administracji publicznej o zmianach w treści tych informacji następuje w terminie zapewniającym zachowanie zgodności treści strony głównej i podmiotowych stron Biuletynu, nie później niż w ciągu 24 godzin od wprowadzenia tych zmian.

§ 15. 1. Przekazywanie informacji, o których mowa w § 13, odbywa się poprzez moduł administracyjny strony głównej Biuletynu lub na adres poczty elektronicznej: redakcja@bip.gov.pl w sposób zapewniający integralność i uwierzytelnienie nadawcy przesłanych informacji.

2. W przypadku braku możliwości przekazania informacji, o których mowa w § 13, w sposób określony w ust. 1, dopuszcza się przekazywanie tych informacji drogą pocztową.

3. Administrator strony głównej Biuletynu jest obowiązany potwierdzić odbiór informacji, o których mowa w ust. 1 i 2.

Rozdział 5

Standardy zabezpieczania treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie Informacji Publicznej

§ 16. 1. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, wyznaczają pracowników odpowiedzialnych za:

- 1) przekazywanie ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej informacji niezbędnych do zamieszczenia na stronie głównej Biuletynu oraz powiadamianie tego ministra o zmianach w treści tych informacji,
- 2) dokonywanie zmian treści informacji publicznych udostępnianych na podmiotowej stronie Biuletynu.

2. Pracownicy, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powinni posiadać indywidualny zewnętrzny identyfikator oraz zewnętrzne hasło dostępu do modułu administracyjnego strony głównej Biuletynu, nadane przez administratora tej strony.

3. Pracownicy, o których mowa w ust. 1 pkt 2, powinni posiadać indywidualny wewnętrzny identyfikator oraz wewnętrzne hasło dostępu do modułu administracyjnego podmiotowej strony Biuletynu, nadane przez administratora internetowego serwisu informacyjnego podmiotu, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. W przypadku gdy podmiot, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, nie posiada własnego internetowego serwisu informacyjnego, indywidualny wewnętrzny identyfikator oraz wewnętrzne hasło dostępu do modułu administracyjnego podmiotowej strony Biuletynu nadaje pracownikom, o których mowa w ust. 1 pkt 2, administrator podmiotowej strony Biuletynu.

§ 17. 1. Pracownicy, o których mowa w § 16 ust. 1, prowadzą dzienniki, w których odnotowują zmiany w treści informacji publicznych udostępnianych w Biuletynie oraz próby dokonywania takich zmian przez osoby nieuprawnione.

2. Administrator strony głównej Biuletynu i administratorzy podmiotowych stron Biuletynu dokonują bieżącej, nie rzadziej niż co 24 godziny, kontroli dzienników, o których mowa w ust. 1.

§ 18. Serwer strony głównej Biuletynu oraz serwery podmiotowych stron Biuletynu ochrania się przez moduł bezpieczeństwa.

§ 19. Informacje zgromadzone w bazie danych strony głównej Biuletynu oraz informacje publiczne zgromadzone na podmiotowych stronach Biuletynu kopiuje się systematycznie na odrębne elektroniczne nośniki informacji, nie rzadziej niż raz na dobę.

§ 20. Oprogramowanie serwera strony głównej Biuletynu oraz serwerów podmiotowych stron Biuletynu zawiera zabezpieczenia uniemożliwiające instalację na tych serwerach przez osoby nieuprawnione innego oprogramowania, w szczególności spowalniającego obsługę Biuletynu lub uniemożliwiającego taką obsługę.

§ 21. 1. Minister właściwy do spraw administracji publicznej oraz podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy, są zobowiązane do posiadania serwera zastępczego.

2. W przypadku awarii serwera strony głównej lub podmiotowej strony Biuletynu serwer, o którym mowa w ust. 1, przejmuje jego funkcje.

§ 22. W przypadku awarii serwera podmiotowej strony Biuletynu odwiedzający podmiotową stronę Biuletynu jest informowany o chwilowym zablokowaniu połączeń z tą stroną. Czas ten nie może być dłuższy niż 24 godziny.

Rozdział 6

Przepis końcowy

§ 23. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 2004.10.20

sygn. IV SA/Wr 505/04, OSS 2005/1/12

glosa krytyczna: Bąkowski T. Wierczyński G. Sam.Teryt. 2005/11/57

1. Artykuł 11b ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) powierzył radzie gminy uprawnienia do stanowienia zasad dostępu i korzystania ze szczególnego rodzaju informacji publicznej, tj. dokumentów. Żaden inny organ nie może wydawać aktów dotyczących tej kwestii.

2. Ustalenie stawki opłaty za godzinę pracy pracownika, który w imieniu podmiotu zobowiązanego do udzielenia informacji publicznej wykonuje pracę dodatkową związaną z przygotowaniem informacji publicznej, jest niezgodne z art. 15 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu po rozpoznaniu w dniu 20 października 2004 r. sprawy ze skargi Prezydenta W. na rozstrzygnięcie nadzorcze nr PN II 0911-10/14/04 Wojewody D. z dnia 7 czerwca 2004 r. w przedmiocie stwierdzenia nieważności § 1, § 2 i § 3 ust. 1 lit. g zarządzenia nr 11/04 Prezydenta Miasta W. z dnia 26 marca 2004 r. w sprawie instrukcji udostępniania informacji publicznych nieumieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej oraz wysokości opłat pobieranych za udostępnienie informacji publicznej oddala skargę.

Wojewoda D. rozstrzygnięciem nadzorczym nr PN II 0911-10/14/04 z dnia 7 czerwca 2004 r. - wydanym na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) stwierdził nieważność § 1 wprowadzającego załącznik nr 1, § 2 wprowadzającego załącznik nr 2 oraz § 3 ust. 1 lit. g zarządzenia nr 11/04 Prezydenta Miasta W. z dnia 26 marca 2004 r. w sprawie instrukcji udostępniania informacji publicznych nieumieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej oraz wysokości opłat pobieranych za udostępnienie informacji publicznej. Organ nadzoru stwierdził, że zarządzenie w § 1 zostało podjęte z istotnym naruszeniem art. 11b ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 10, art. 13, art. 12 ust. 2 i art. 15 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) w zw. z § 137 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. Nr 100, poz. 908), w § 2 zostało podjęte z istotnym naruszeniem art. 11b ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, w § 3 ust. 1 lit. g zostało podjęte z istotnym naruszeniem art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.).

W § 1 zarządzenia ustalono brzmienie załącznika nr 1. Załącznik ten w ust. 2, 6, 7 i 8 ustalił zasady udostępniania informacji publicznej nieumieszczonej w Biuletynie Informacji Publicznej. Załącznik nr 1 w ust. 1, 3, 4 i 5 powtarza postanowienia art. 10, art. 13, art. 12 ust. 2 i art. 15 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.).

Prezydent ustalił również wzór wniosku o udostępnienie informacji publicznej, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia.

W § 3 ust. 1 lit. g zarządzenia Prezydent ustalił opłatę w wysokości 25 zł za 1 godzinę pracy pracownika, który w imieniu podmiotu zobowiązanego do udzielenia informacji publicznej wykonuje pracę dodatkową związaną z przygotowaniem informacji. W podstawie prawnej zarządzenia został powołany art. 33 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.). Przepisy te stanowią, że kierownikiem urzędu jest wójt (art. 33 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym). Jeżeli w wyniku udostępnienia informacji publicznej na wniosek, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.), podmiot obowiązany do udostępnienia ma ponieść dodatkowe koszty związane ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku, podmiot ten może pobrać od wnioskodawcy opłatę w wysokości odpowiadającej tym kosztom (art. 15 ust. 1 ustawy).

Podstawą wydania aktu normatywnego wewnętrznego (zarządzenia) może być przepis art. 33 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym. Wyznacza on kompetencje prezydenta i jako taki może być podstawą do wydania zarządzeń. Jednakże przy wydawaniu na tej podstawie zarządzeń organ wykonawczy gminy musi uwzględnić treść przepisów całego systemu prawa, w szczególności delegacji ustawowych dla rady gminy do wydawania aktów prawa miejscowego. Kompetencje

organów gminy mają bowiem charakter rozłączny. Organ wykonawczy gminy nie może wydać zarządzenia wewnętrznego w sprawie, która z mocy ustawy podlega regulacji w uchwale wydanej przez radę gminy, będącej aktem prawa miejscowego. Rada gminy została upoważniona do określenia w statucie gminy zasad dostępu do dokumentów i korzystania z nich na podstawie art. 11b ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym. W tym zakresie wójt, prezydent miasta nie mogą wydawać zarządzeń objętych kompetencją rady gminy. Przepis ten dotyczy udostępniania szczególnego rodzaju informacji publicznej, tj. treści dokumentów. Przez pojęcie zasad należy rozumieć takie dyrektywy proceduralne, które mają wyłącznie charakter techniczno-organizacyjny, a zarazem wskazują na sposób urzeczywistniania materialnej treści prawa do informacji. Prezydent W. w ocenianym zarządzeniu w § 2 oraz ust. 2, 6, 7 i 8 załącznika do zarządzenia określił zasady dostępu do każdej informacji publicznej. Zasady te obejmują również sprawy udostępniania treści i postaci dokumentów. Jak wyżej ustalono, zasady udostępniania dokumentów określa rada gminy w statucie gminy. Prezydent, wydając w tym zakresie zarządzenie, naruszył wyłączne kompetencje Rady Miejskiej W. do określenia zasad dostępu do dokumentów i ich udostępniania.

Wojewoda stwierdził ponadto, że akt normatywny wewnętrzny nie może regulować praw i obowiązków obywateli. Tymczasem zarządzenie nakłada takie obowiązki w załączniku nr 1 w ust. 2 (obowiązek złożenia wniosku w formie określonej załącznikiem nr 2) oraz w ust. 6 (obowiązek wniesienia opłaty). Przepis kompetencyjny nie pozwala nakładać na obywateli obowiązków związanych z udostępnieniem informacji. Zarządzenie wewnętrzne może regulować jedynie obowiązki pracowników organu.

Zgodnie z § 137 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. Nr 100, poz. 908) w uchwale i zarządzeniu nie powtarza się przepisów ustaw, ratyfikowanych umów międzynarodowych i rozporządzeń. Zarządzenie powtarza w załączniku nr 1 regulacje ustawowe z art. 10, art. 13, art. 12 ust. 2 i art. 15 wskazanej wyżej ustawy o dostępie do informacji publicznej. W ocenie organu nadzoru stanowi to istotne naruszenie prawa.

W § 3 ust. 2 zarządzenie wprowadza opłatę w wysokości 25 zł za 1 godzinę pracy dodatkowej pracownika zatrudnionego przy udostępnianiu informacji publicznej. Stosownie jednak do art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) dostęp do informacji publicznej jest bezpłatny, z zastrzeżeniem art. 15. Zgodnie z art. 10 ust. 1 tej ustawy informacja publiczna, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej, jest udostępniana na wniosek. Stosownie natomiast do art. 15 ust. 1 ustawy, jeżeli w wyniku udostępnienia informacji publicznej na wniosek, podmiot obowiązany do udostępnienia ma ponieść dodatkowe koszty związane ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku, podmiot ten może pobrać od wnioskodawcy opłatę w wysokości odpowiadającej tym kosztom.

W związku z powyższym organ nadzoru stwierdził, że udostępnienie informacji publicznej jest nowym zadaniem organów władzy publicznej. Udostępnienie informacji na wniosek jest czynnością materialno-techniczną, odmowa zaś udostępnienia oraz umorzenie postępowania następuje w formie decyzji administracyjnej. Za czynności te nie pobiera się jednak żadnych opłat. Organ jest zobowiązany zapewnić środki organizacyjno-techniczne, dające możliwość kopiowania informacji publicznej, jej wydruk lub przesłania informacji publicznej albo przeniesienia jej na odpowiedni, powszechnie stosowany nośnik informacji. Jedynie w przypadku informacji udostępnianej na wniosek pobiera się opłatę. Stanowi o tym art. 15 ust. 1 cytowanej ustawy, który jako wyjątek od zasady nie podlega wykładni rozszerzającej. Wyjątek ten obejmuje wyłącznie koszty dodatkowe związane ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku. Koszty te nie obejmują wszelkich kosztów, jakie ponosi organ władzy publicznej, związanych z udostępnieniem informacji, ale tylko dodatkowe i to w zakresie wskazanym w ustawie. Wojewoda uznał, że za dodatkowy koszt nie można uznać dodatkowego czasu, jaki pracownik organu musi poświęcić na udostępnienie informacji. Praca pracownika związana z przygotowaniem informacji stanowi podstawowy wyraz funkcjonowania organu, który ponosi koszty, wykonując swoje ustawowe zadania. Kosztami tymi nie może zostać obciążony podmiot żądający udostępnienia informacji. Nie może więc być pobierana opłata za dodatkową pracę wykonywaną przez pracownika urzędu związaną z przygotowaniem informacji. Prawodawca pozwala pobrać opłatę z tytułu kosztów, czyli kosztów faktycznych. Opłata ta nie może być traktowana jako forma uzyskiwania dodatkowych środków finansowych.

Gmina W. wniosła na to rozstrzygnięcie nadzorcze skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

W skardze zarzucono, że rozstrzygnięcie nadzorcze narusza:

1) art. 87 ustawy o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 8 Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego (Dz. U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607);

2) prawo materialne przez błędne zastosowanie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;

3) prawo materialne przez błędną wykładnię załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. Nr 100, poz. 908);

4) prawo materialne przez błędną wykładnię art. 11b ustawy o samorządzie gminnym;

5) prawo materialne przez błędną wykładnię art. 15 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej.

W uzasadnieniu skargi organ w odniesieniu do pkt 1 i 2 zarzutów stwierdził, że zgodnie z art. 87 ustawy o samorządzie gminnym i art. 8 Karty Samorządu Terytorialnego kontrola działania gminy winna się opierać jedynie na przepisach ustawy i kontrola ta może być dokonywana wyłącznie w sposób oraz w przypadkach przewidzianych w Konstytucji lub w ustawie, a powinna mieć na celu jedynie zapewnienie przestrzegania prawa i zasad konstytucyjnych. Kontrola administracyjna może jednakże obejmować kontrolę celowości realizowaną przez organ wyższego szczebla w odniesieniu do zadań, których wykonanie zostało społecznościami lokalnymi delegowane. Przepisy te ustanawiają zasadę samodzielności organów samorządu terytorialnego, z której doktryna i orzecznictwo (np. wyrok z NSA z dnia 11 lutego 1998 r., II SA/Wr 1459/97, OwSS 1998, nr 3, poz. 79) wyprowadzają regułę, zgodnie z którą granice kompetencji nadzorczych podlegają wykładni ścisłej, a nie rozszerzającej. W tej sprawie Wojewoda przekroczył swoje kompetencje nadzorcze, których granice określa art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, przez co naruszył zasadę ochrony samodzielności gminy i ścisłego rozumienia granic ingerencji nadzorczych. Skarżący bowiem zarzucił, że to zarządzenie Prezydenta Miasta W. nie mogło być objęte nadzorem Wojewody, gdyż nie jest to zarządzenie wydane na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym i nie jest zarządzeniem "materialnym". Zarządzenie to ma na celu jedynie usprawnienie pracy biura organu gminy. Do tego rodzaju zarządzeń nie ma zastosowania kontrola nadzorcza, o której mowa w cytowanym art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Dodatkowo skarżący powołał się na fakt, że tego rodzaju zarządzenia nie podlegają publikacji w żadnym dzienniku urzędowym, gdyż nie są to akty uznawane przez ustawodawcę za akty normatywne. W związku z punktem 3 skargi, tj. zarzutem dotyczącym błędnej wykładni załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" skarżący stwierdził, że niedopuszczalne jest stwierdzenie nieważności § 1 zarządzenia Prezydenta W. na podstawie jego niezgodności z załącznikiem do rozporządzenia z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej". Załącznik do cytowanego rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w dziale VI reguluje zasady techniki prawodawczej w odniesieniu do projektów aktów normatywnych o charakterze wewnętrznym (uchwał i zarządzeń). Zarządzenie Prezydenta W., wydane na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, stanowi akt o charakterze wewnętrznym, jednakże nie jest to akt normatywny. Zdaniem skarżącego niedopuszczalne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez niezastosowanie w zarządzeniu Zasad techniki prawodawczej, który nie ma charakteru normatywnego. Niezależnie od tego skarżący zwrócił uwagę na to, że przy redagowaniu instrukcji postępowania w celu udostępnienia informacji publicznych nieumieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej niezbędne było powtórzenie niektórych regulacji z ustawy o dostępie do informacji publicznej, gdyż w przeciwnym razie niemożliwe byłoby opisanie procedury postępowania dotyczącej wniosku o udzielenie informacji publicznej, a instrukcja ta byłaby niespójna w sensie logicznym i niezrozumiała dla pracowników Urzędu Miejskiego W. Jeżeli chodzi o zarzut wymieniony w pkt 4, skarżący stwierdził, że nie ma podstaw do uznania, że § 1 i § 2 zarządzenia nr 11/04 Prezydenta narusza art. 11b ustawy o samorządzie gminnym. Uregulowanie w statucie gminy zasad dostępu do dokumentów w Gminie W. (co jeszcze nie nastąpiło w chwili wydawania zarządzenia Prezydenta) nie stoi na przeszkodzie ustaleniu zasad organizacyjnych dotyczących udostępniania informacji w Urzędzie Miejskim W. Skarżący przytoczył w tej części fragmenty uzasadnienia wyroku TK z dnia 16 września 2002 r., K 38/01, i wskazał, że Trybunał Konstytucyjny zdefiniował, jaki zakres upoważnienia rady gminy jest zawarty w art. 11b ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym. Trybunał Konstytucyjny wskazał, że upoważnienie rady gminy dotyczy wyłącznie dyrektyw proceduralnych, mających wyłącznie charakter techniczno-organizacyjny spraw dotyczących dostępu do treści dokumentów, a więc upoważnienie zawarte w art. 11b ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym nie może dotyczyć materialnej treści prawa do informacji, jego zakresu i granic wyznaczonych Konstytucją i ustawą. Z treści tego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego strona skarżąca wywiodła wniosek, że w każdym przypadku, gdy zarządzenie nr 11/04 Prezydenta nie narusza Konstytucji, ustawy o dostępie do informacji publicznej i innych ustaw, a także postanowień statutu Gminy W., jest ono zgodne z obowiązującym prawem. W Gminie W. funkcjonuje wiele jednostek organizacyjnych będących w posiadaniu informacji publicznych i wiele podmiotów zobowiązanych do udostępniania informacji (np. Prezydent W., Rada Miejska W.,

dyrektorzy jednostek budżetowych i zakładów budżetowych Gminy W., gminne spółki kapitałowe itd.). Uregulowanie w statucie gminy zasad dostępu do wszystkich dokumentów gminnych może dotyczyć jedynie spraw ogólnych, wspólnych dla tych podmiotów, a także rozdziału kompetencji w zakresie udostępniania informacji (np. uregulowanie, że za udostępnienie informacji znajdujących się w posiadaniu jednostki organizacyjnej gminy odpowiada kierownik tej jednostki, a nie Prezydent W. itp.). Jednakże wewnętrzna organizacja urzędów i jednostek powinna być uszczegółowiona w aktach wewnętrznych - wiążących jedynie pracowników tych urzędów i jednostek, niewpływających na zakres prawa do informacji; regulowanie w statucie zasad postępowania dla każdej z jednostek z osobna (np. określanie w statucie gminy, do jakiego wydziału powinny trafiać wnioski o udzielenie informacji) byłoby zbędne i niecelowe. Zastosowany w zarządzeniu Prezydenta W. wzór wniosku jest podobny lub identyczny do wniosków stosowanych w całej Polsce, w tym w naczelnych i centralnych urzędach państwowych. Dane wpisane na wniosku o udostępnienie informacji publicznej służą tylko i wyłącznie usprawnieniu procesu udostępniania informacji, a niewypełnienie którejkolwiek z rubryk nie rodzi ujemnych konsekwencji dla wnioskodawcy. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w tym w województwie d.) obowiązuje wiele zarządzeń lub innych aktów wydanych przez wójtów (burmistrzów, prezydentów), które odpowiadają zakresowi przedmiotowemu uchylonego zarządzenia Prezydenta, a które nie zostały uchylone przez wojewodów w trybie nadzoru ani też nie zostały zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Podobne przypadki dotyczą powiatów i województw, pomimo że w stosunku do powiatów i województw ustawy samorządowe nakazują regulowanie tych zagadnień również w statutach (np. w B. - zarządzenie nr 254/03 Prezydenta Miasta B. z dnia 30 czerwca 2003 r. w sprawie udostępniania informacji publicznej w Urzędzie Miasta B., w T. - zarządzenie nr 0152/60/2003 Prezydenta Miasta T. z dnia 11 kwietnia 2003 r. w sprawie zasad udostępniania informacji publicznej).

W związku z zarzutem wymienionym w pkt 5, dotyczącym błędnej wykładni art. 15 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej skarżący zarzucił, że wprowadzenie opłaty za dodatkową pracę pracownika przy udostępnianiu informacji publicznych nie stanowi naruszenia tego przepisu. Powstanie po stronie podmiotów wymienionych w art. 4 ustawy obowiązku jej bezpłatnego udostępniania pociąga za sobą obowiązek stworzenia odpowiednich warunków organizacyjno-personalnych do udostępniania informacji. Organ tworzy te warunki na podstawie realnego zapotrzebowania z zewnątrz na informacje publiczne. Praca osób, w których zakresie obowiązków leży udostępnianie informacji, wykonywana w godzinach pracy Urzędu nie jest objęta zarządzeniem. Zarządzenie Prezydenta W. reguluje jedynie kwestię dodatkowego kosztu udostępnienia informacji. W niektórych przypadkach może zdarzyć się, że dany pracownik wykonuje część pracy związanej z udostępnieniem informacji publicznej w godzinach nadliczbowych. Zarządzenie dotyczy tylko takich przypadków. Zdaniem skarżącego nie można żądać od organu, aby zatrudniał on "na wszelki wypadek" większą liczbę pracowników, niż jest potrzebna do przekazywania informacji publicznej w danej jednostce, gdyż stanowiłoby to niewątpliwie trwonienie pieniędzy publicznych. Pobieranie opłaty za dodatkową pracę pracownika jest uzasadnione w tych przypadkach, gdy organ otrzyma wyjątkowo pracochłonne żądanie, które nie będzie możliwe do wykonania w terminie ustawowym przez przeznaczonych do tego celu pracowników w ich godzinach pracy i konieczne będzie ich zaangażowanie w pracę w godzinach nadliczbowych. W związku z powyższym nie zapis § 3 ust. 1 lit. g zarządzenia powinien być oceniany co do zgodności z art. 15 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, ale konkretne przypadki obciążania dodatkowymi opłatami za pracę pracowników. Kontrola ta winna być sprawowana przez sądy administracyjne w konkretnych sprawach.

Niezależnie od tego skarżący wskazał, że gdyby nawet w badanym zarządzeniu Prezydenta Miasta W. istniały pewne niezgodności z prawem, to nie miały one charakteru istotnego naruszenia prawa. W związku z tym nie było dopuszczalne stwierdzenie nieważności zarządzenia.

Wojewoda D. w odpowiedzi na skargę wniosł o jej oddalenie, podtrzymał stanowisko zawarte w rozstrzygnięciu nadzorczym i dodatkowo wskazał, że z literalnego brzmienia art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym wynika, że organ nadzoru orzeka o nieważności uchwały i zarządzenia, czyli każdego aktu mającego wskazaną tam formę (z wyłączeniami wynikającymi z ustawy - art. 102), a nie tylko zarządzenia i uchwały o normatywnym charakterze lub wymienione wprost w ustawie. Zakres przedmiotowy kompetencji nadzorczej z art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym wyznacza art. 87 ustawy o samorządzie gminnym. Przepis ten pozwala organowi nadzoru na wkraczanie w działalność gminną rozumianą jako wszelką działalność gmin. W związku z tym w ocenie Wojewody zasadna jest teza, że normatywny lub nienormatywny charakter zarządzenia organu wykonawczego gminy nie ma żadnego znaczenia z punktu widzenia dopuszczalności stosowania art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Przywołany przez stronę wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy oceny zgodności z art. 61 ust. 4 Konstytucji, art. 11b ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, art. 15a ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.

1590 z późn. zm.), art. 8a ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.), czyli przepisów, które upoważniały organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego do uregulowania zasad dostępu do dokumentów. W niniejszej sprawie organ nadzoru nie zarzucał naruszenia przez zarządzenie art. 61 ust. 4 Konstytucji. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczył zupełnie innej sprawy. Naruszenie prawa dokonane w zarządzeniu polegało na tym, że organ wykonawczy wydał akt prawny również w sprawie należącej do kompetencji organu stanowiącego gminy. Organ nadzoru nie twierdził też, że rada gminy musi regulować zasady udostępniania dokumentów w stosunku do każdej jednostki organizacyjnej gminy z osobna. Zgodnie z zarządzeniem opłata ma być pobierana za pracę dodatkową związaną z przygotowaniem informacji, w brzmieniu tego aktu nie ma podstaw do wnioskowania, że chodzi o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.

Wojewódzki Sąd Administracyjny zważył, co następuje:

Skarga nie jest zasadna.

Zgodnie z art. 3 § 2 pkt 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.) sądy administracyjne zostały powołane do kontroli aktów nadzoru nad działalnością organów samorządu terytorialnego. Wojewódzki Sąd Administracyjny może zakwestionować rozstrzygnięcie nadzorcze tylko wtedy, gdy jest ono niezgodne z prawem. W niniejszej sprawie nie ma podstaw do przyjęcia takiego wniosku.

Przesłanki zgodności z prawem rozstrzygnięcia nadzorczego są określone w art. 91 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), który stanowi, że uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. Podstawą stwierdzenia nieważności takiego aktu jest uznanie, że doszło do istotnego naruszenia prawa (art. 91 ust. 1 i 4 powołanej ustawy o samorządzie gminnym).

Samorząd terytorialny to część składowa władzy wykonawczej w państwie. Przedmiotem jego działań są sprawy stanowiące część zadań należących do zakresu tej władzy (art. 163 Konstytucji RP). Wprowadzie Konstytucja RP przyznaje jednostkom samorządu terytorialnego w zakresie przyznanym im uprawnień samodzielność, która to samodzielność podlega z mocy art. 165 Konstytucji ochronie sądowej, to jednak w art. 171 poddaje działalność nadzorowi wskazanych w nim organów z punktu widzenia legalności, co potwierdza także ustawa o samorządzie gminnym w art. 85. Z powyższego wynika, że działalność prowadzona przez organy samorządu terytorialnego nie jest niczym skrzepowana. Opiera się bowiem na ustawach i odbywa się w granicach przez nie ustanowionych, a kwestia zgodności działania organów samorządu terytorialnego z prawem podlega nadzorowi organów administracji rządowej. Należy dodać, że Konstytucja nie ustala żadnych ograniczeń zakresu tego nadzoru. Z powyższego wynika, że każda działalność, w tym także polegająca na wydawaniu zarządzeń, bez względu na ich charakter i przedmiot podlega nadzorowi.

Wbrew zarzutowi skargi nie można przyjąć, że rozstrzygnięcie nadzorcze wydane w tej sprawie narusza art. 8 Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego (Dz. U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607), gdyż przewidziany w tym postanowieniu zakres niezależności i swobody działania samorządu terytorialnego jest zbieżny z przytoczonymi regulacjami zawartymi w Konstytucji RP.

Według art. 91 ust. 1 ustawy: "Uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90". Ten przepis określa sposób wykonywania nadzoru oraz skutek prawny stwierdzenia nieważności uchwały czy zarządzenia.

Organ nadzoru ma obowiązek stwierdzenia nieważności uchwały lub zarządzenia, które w sposób istotny naruszają prawo. Z powyższego wynika, że każde zarządzenie wójta dotknięte wadami prawnymi jest nieważne od dnia jego wydania. Ustawa o samorządzie gminnym nie rozróżnia zarządzeń porządkowych od innych zarządzeń podejmowanych przez burmistrza.

Z treści art. 90 i art. 91 ustawy o samorządzie gminnym nie można wywieść, że zarządzenia wójta (burmistrza) nie podlegają nadzorowi (por. wyrok NSA z dnia 16 września 2003 r., II SA/Wr 854/03, OwSS 2004, nr 2, poz. 43).

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że pojęcie działalności gminnej należy rozumieć szeroko. W uchwale z dnia 27 września 1994 r. (W. 10/93, OTK ZU 1994, nr 2, poz. 46) Trybunał Konstytucyjny wskazał, że: "Działalnością komunalną w rozumieniu art. 85 i art. 87 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym jest wszelka działalność gmin oraz innych wymienionych w tej ustawie jednostek samorządu terytorialnego". W uchwale tej Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że jedną z najistotniejszych gwarancji wykonywania przez samorząd terytorialny zadań publicznych w ramach i na podstawie przepisów prawa jest konstytucyjna instytucja nadzoru nad działalnością samorządu

terytorialnego. W związku z tym nie istnieją przesłanki prawne do takiego zawężania zakresu tego nadzoru, jak to sugerował w skardze Prezydent W.

Przedstawione wyżej wywody dowodzą tego, że nie są zasadne te zarzuty skargi, w których twierdzono, że Wojewoda przekroczył swoje kompetencje, wydając zaskarżony akt nadzoru, że naruszono konstytucyjną zasadę swobód samorządowych, jak też te zarzuty, które rozróżniają charakter zarządzenia podlegający nadzorowi Wojewody.

Nie można także zgodzić się z wywodami skargi dotyczącymi twierdzeń, że powtórzenie w załączniku nr 1 do zarządzenia Prezydenta W. treści aktu ustawowego, tj. art. 10, art. 12 ust. 3, art. 13 i art. 15 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) było konieczne dla prawidłowego rozumienia zarządzenia, a także, iż nie narusza to rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. Nr 100, poz. 908).

Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa (por. wyrok NSA z dnia 16 czerwca 1992 r., II SA 99/92, ONSA 1993, nr 2, poz. 44; wyrok NSA z dnia 21 grudnia 1993 r., SA/Wr 1793/93, OwSS 1995, nr 4, poz. 142; wyrok NSA z dnia 14 października 1999 r., II SA/Wr 1179/98, OwSS 2000, nr 1, poz. 17; wyrok NSA z dnia 28 lutego 2003 r., I SA/Lu 882/02, Fin. Kom. 2003, nr 4, poz. 53; wyrok NSA z dnia 14 listopada 2003 r., II SA/Wr 1389/03, OwSS 2004, nr 1, poz. 14 i inne) nie jest dopuszczalne powtarzanie w jakimkolwiek akcie wydawanym przez organy samorządowe regulacji ustawowych. Powtórzenie bowiem regulacji ustawowych powoduje ponowne nadanie aktowi ustawowemu klauzuli obowiązywania w sytuacji, gdy ustawowy akt obowiązuje już na innej podstawie prawnej, organ samorządowy zaś nie posiada uprawnień do stanowienia aktów rangi ustawy. Dlatego też powtórzenie treści ustawy w akcie wydawanym przez organ samorządowy stanowi istotne naruszenie prawa.

Wniosku tego nie może zmienić zarzut skargi, że wprowadzona zarządzeniem instrukcja nie byłaby zrozumiała dla pracowników biurowych. Okoliczność ta jest obojętna dla oceny zgodności z prawem zarządzenia Prezydenta W. Wprowadzając określony akt, organ ten winien tak go sformułować, aby był aktem zgodnym z prawem, a ponadto jasnym i zrozumiałym dla osób stosujących ten akt.

Prezydent W., wprowadzając paragrafem 1 instrukcję udostępniania informacji publicznych nieumieszczonych w Biuletynie Informacji Publicznej - stanowiącej załącznik nr 1 do analizowanego zarządzenia, powtórzył sformułowania wyżej wskazanych przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.). Stanowi to naruszenie § 137 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. Nr 100, poz. 908). Naruszył w ten sposób prawo, a naruszenie to ma charakter istotny. Zasadnie zatem organ nadzoru stwierdził nieważność tej części zarządzenia.

Prawidłowe jest też stanowisko Wojewody D. w części stwierdzającej nieważność § 2 zarządzenia, wprowadzającego wzór wniosku o udostępnianie informacji publicznej, stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia.

Słusznie bowiem organ nadzoru stwierdził, że ta część zarządzenia narusza art. 11b ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.). Przepis ten uprawnia do stanowienia zasad dostępu i korzystania z dokumentów powierzył radzie gminy. Żaden inny organ nie może wydawać aktów dotyczących tej kwestii. Wydanie aktu tej treści przez inny organ narusza ustawowo przyznaną kompetencję i wydany akt z naruszeniem tej kompetencji czyni nieważnym. W związku z tym Prezydent W. mógł wydać zarządzenie określające wzór wniosku o udzieleniu dostępu tylko do takich informacji, które nie są objęte treścią cytowanego art. 11b. Z badanego zarządzenia Prezydenta W. nie wynika takie ograniczenie. Trafnie zatem organ nadzoru stwierdził nieważność zarządzenia w tej części.

W związku z tym nie można podzielić stanowiska wyrażonego w skardze, że zarządzenie nie jest w tej części nielegalne z tego powodu, że reguluje jedynie zasady techniczne składania wniosku o udostępnienie informacji publicznej. Chybione jest też powoływanie się w tej materii na wyrok TK z dnia 16 września 2002 r., K 38/01, gdyż wyrok ten dotyczy kompetencji rady gminy, nie zawiera natomiast żadnych rozstrzygnięć, które upoważniałyby wójta, prezydenta miasta do zastępowania rady gminy w realizowaniu jej uprawnień.

Nie mają też istotnego znaczenia te zarzuty skargi, w których Prezydent W. wskazywał na fakt podjęcia podobnych aktów, jak analizowane zarządzenie, przez organy innych gmin. Przedmiotem analizy Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego jest konkretny akt, tj. zarządzenie Prezydenta W. z dnia 26 marca 2004 r. Sąd nie jest upoważniony w tym postępowaniu do badania innych aktów, wydawanych przez inne organy. Właściwość sądu administracyjnego do badania zgodności z prawem danego aktu prawnego powstaje bowiem dopiero w dniu wniesienia skargi związanej z danym aktem prawnym.

Wojewódzki Sąd Administracyjny podziela także w całości stanowisko Wojewody D. wyrażone w rozstrzygnięciu nadzorczym, iż § 3 ust. 1 lit. g zarządzenia Prezydenta W. jest niezgodny z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.).

Słusznie wskazał Wojewoda, że przepis ten w sytuacjach wyjątkowych upoważnia organ zobowiązany do udostępnienia informacji publicznej do pobrania opłaty, jeżeli sposób udostępnienia informacji wskazany we wniosku osoby żądającej dostępu do takiej informacji powoduje powstanie dodatkowych kosztów. Taka regulacja ustawowa oznacza, że pobieranie opłaty przez organ zobowiązany do udostępnienia informacji stanowi wyjątek od zasady bezpłatności dostępu do informacji publicznej (art. 7 ust. 2 ustawy), musi więc być tłumaczony według wykładni zwięzającej treść przepisu. Prawo do pobierania opłaty może więc dotyczyć tylko dodatkowych kosztów związanych z żądanym sposobem udostępnienia informacji.

Regulacja zawarta w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) dotyczy zatem rzeczywistych kosztów ponoszonych przez organ w związku z określonym sposobem udostępnienia informacji. Koszty te z natury rzeczy mogą być różne przy realizacji konkretnych wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Niezgodnie więc z ustawą Prezydent W. określił ryczałtową stawkę za dodatkową pracę pracownika wykonującego dodatkowe czynności przy udostępnianiu informacji publicznej.

Trafnie ponadto organ nadzoru zauważył, że wbrew twierdzeniom skargi z § 3 ust. 1 lit. g zarządzenia wcale nie wynika, że uregulowano w nim wynagrodzenie za pracę pracownika w godzinach nadliczbowych. Regulacja ta bowiem dotyczy jedynie "pracy dodatkowej" wykonywanej przez pracownika. Niezależnie jednak od powyższego Wojewódzki Sąd Administracyjny zauważa, że nawet wskazanie, iż tą regulacją wprowadzono stawkę za pracę w godzinach nadliczbowych, zarządzenie i tak przekraczałoby treść normy ustawowej zawartej w art. 15 ust. 1, która zezwala na pobieranie rzeczywistych kosztów powstałych w wyniku szczególnego sposobu udostępniania informacji publicznej.

Reasumując, Wojewódzki Sąd Administracyjny uznał, że organ nadzoru, wydając zaskarżone rozstrzygnięcie nadzorcze, nie naruszył prawa. Nie powstały zatem przesłanki do uchylenia tego aktu, określone w art. 148 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270).

W związku z tym, stosownie do art. 151 tej ustawy, skarga podlegała oddaleniu. Z tych powodów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.